

LOKMAN'IN EVLADINA ÖĞÜTLERİ

LOKMAN SÛRESİ TEFSİRİ

İsmail

Dinçer

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ.....	5
LOKMAN HEKİM KİMDİR	9
LOKMAN SIRRI	18
EL ŞÂFİ ESMASI.....	30
MANEVİYAT VE LOKMANLIK	37
LOKMAN SÛRESİ TEFSİRİ	46
LOKMAN'IN EVLADINA ÖĞÜTLERİ.....	253
SON DEĞERLENDİRME	289

GİRİŞ

İnsanlar birbirine şifâ olmalıdır.

Dillerden şifâ akmalıdır.

Hallerden huzur yansmalıdır.

Şefkat yansmalıdır.

Cennet kokusu yansmalıdır.

Duygular, düşünceler, hep ilme dayalı, edebe dayalı olmalıdır.

İnsan, âlemlere rahmet olmaktan başka bir şey için açığa çıkarılmamıştır.

İnsan, çevresine faydalı olmak için gayret göstermelidir.

Bitkilere karşı, hayvanlara karşı, sevgi ve saygı ölçüsüyle davranmalıdır.

Yönünü varlığa dönmeli, varlıktan akan nice mesajlara gönlünü açmalıdır.

Her varlığın dili olduğunu unutmamalıdır.

O dilden akan kelâmları duymaya çalışmalıdır.

İnsan çevresini cennet yapabilmek için gayret göstermelidir.

İnsanlar birbirlerine cennet olmalıdır.

İnsan, içindeki kötülüğün geldiği yer olan benlik, çıkar, gurur, kibir, hor bakış gibi duygu ve düşünceleri ıslah etmelidir.

İnsan cennetten gelmiştir.

Anne rahmi evladının cennet boyutudur.

Anne rahmi Allah'ın rahîm esmasının tecellisidir.
Kişinin gönlünü merhamet duygusu ve düşünceleriyle
beslenmelidir.

Ve insan çevresine cenneti yaşatmalıdır.
Lokman çevresine şifâ olan, cennet olan demektir.
Gel kardeşim lokman boyutu nedir iyi anlayalım.
Çevremize lokman olalım.
Çevremize cennet olalım.
Çevremize şifâ yayalım.
Gönlümüzden sevgi akıtalım.
Dilimizden rahmetin sözlerini akıtalım.
Halimizden şefkat yansısın.
Bedenimizden çevremize huzur yayılsın.
Bizimle buluşan cenneti hissetsin.
Cennetin kokusu bedenimizden yayılsın.
Sıkıntısı olana lokman olalım.
Şifâ için yardıma koşalım.
Derdi olanın dermanı olalım.
Cennete gitme derdine düşmeyelim.
Kendimiz insanlara cennet olalım.
Huzur verelim, huzuru hissettirelim.
Gönüllere rahmeti hissettirelim.
Lokmanın makamı olan cenneti, huzuru hissettirelim.
Cennet, cân ile cân olmaktır.
Tenlerde cânı görmektir.
Her yerde Allah'ın vechîne nazar etmektir.
Sarılmaktır, kavuşmaktır, koklaşmaktır.
Cennet, Allah'ın cemâlidir.
Cennet, cemâlullah makamıdır.

Cennet, cân şehrinde Sultan'a teslim olmaktır.
Sultan'da bekâ bulmaktır.
Cennet, gönülde akan Kevser ırmağıdır.
Cennet, gönüllerin ilâhi aşka ermesidir.
Lokman, şifâsını cennetteki Kevser ırmağından sunar.
Cennet Lokman'ın makamıdır.
Cennet aşkın makamıdır.
Cennet âşıkların makamıdır.
Şifânın lütfudur.
Mânânın lütfudur.
Allah'ın ulvîyetinde huzur bulmaktır.
Cennet, ilâhi huzurun sırrıdır.
Cennet, Firdevs makamıdır.
Firdevs, Halk'da Hakk'ın seyridir.
Tüm kâinatı halk zevkiyle seyretmektir.
Halk'ta Hakk'ı görebilmektir.
Cennet, İlliyyun makamıdır.
Tüm varlıkta ulvî olana teslim olmaktır.
Lokman yardımını Firdevs makamından sunar.
Lokman şifâsını Allah'ın "El Şâfi" esmasından alır.
Çevresine cennet olur.
Umutsuzlara umut olur.
Dertlilere derman olur.
Acı çekenlere şifâ olur.
Çaresizlere çare olur.
Moralsizlere moral olur.
İnsanlara rahmetin ne olduğunu öğretir.
Rahmette cenneti hissettirir.

Muhammed'in kokusu olan rahmet kokusunu yayar.

Gönüllere sevgi tohumları eker.

Umut tohumlarını eker.

Tevekkül tohumlarını eker.

Allah'ın ulvîyetine teslim ettirir.

İnsanlara birbirine yardım için koşmayı öğretir.

Gönüllerde huzur bahçesini oluşturur.

Oradan gelen sevgi kokusuyla insan olmanın değerini hissettirir.

Bu çalışacağımız kitapta Lokman kimdir anlamaya çalışacağız.

Lokman Hekim'in gönlünü anlamaya çalışacağız.

Allah'ın "El Şâfi" esmasının ne olduğunu idrak etmeye gayret göstereceğiz.

Lokman Sûresi tefsirini yapmaya gayret göstereceğiz.

Lokman'ın evladına öğütlerini içselleştireceğiz.

Lokman'ın evladından maksat, tüm insanlıktır.

Hatamız eksikimiz olursa affola.

İsmail Dinçer

LOKMAN HEKİM KİMDİR

Lokman Hekim adıyla biri tarihte yaşadı mı yaşamadı mı belli değildir.

Birçok kültürde Lokman Hekim geçer.

Hazreti Nuh'un da Lokman Hekim olduğu bilgisi vardır.

Nûh'un neslinden olduğu da söylenir.

Nûh'un gemisinde Lokman'lık yaptığı da anlatılır.

Bir bilgiye göre, dördüncü göbekten soyu Hazreti İbrâhîm'e dayanır.

Bir bilgiye göre de Hazreti Yûnus zamanında yaşamıştır.

Hazreti Eyyüb'ün yeğeni olduğu da bildirilir.

Hazreti İdris'in dönemin Lokman Hekim'i olduğu da bildirilir.

Daha çok Türk kültüründe adına rastlanır.

Uygur Türklerinin kültüründe Lokman Hekim diye geçer.

Uygur Türkleri arasında, doğadaki bitkilerden elde edilen ilaçlarla, hastalıkları tedavi edenlere ve sağlıklı yaşamı sağlayanlara Lokman Hekim denilmiştir.

Lokman Hekim'in, yaşadığı dönemde peygamber, hekim, bilge olduğuna inanılır.

Lokman Hekim ilm-i ledün ehlidir.

İlm-i ledün varlığın ten boyutuna, rûh ve cân boyutuna ait olan tüm ilimlerdir.

İlm-i ledün varlığın özünden gelen her türlü bilginin okunuşudur.

İlm-i ledün, kitaplardan ya da kişilerden öğrenilemez.

Bir kişinin içinde Lokman boyutu filizleniyorsa, yâni mânevi alan filizleniyorsa, bir Mürşid-i Kâmil onun mânevi alanının güçlenmesine, Kemâl bulmasına yardımcı olur.

Mânevi alan açılan kişilere, ilm-i ledün kapıları açılır, varlığın kendinde olan nice sırlar kâlbine ihsan edilir.

Varlık var olmadan önce hangi boyutta ne durumda idi, varlık nasıl oluştu, nasıl sırlar taşımakta, nereye akmakta Lokman olanlara bunlar ihsan edilir.

İlm-i ledün resûl ve nebi boyutlarının ilmidir.

Kâlbinde, resûl ve nebi boyutlarından gelen ilmî doğuşlar olan kişilerde ilm-i ledün açılıyor demektir.

Her Lokman Hekim döneminin ilm-i ledün ehlidir.

Döneminin Hızır'ıdır.

Döneminin kâmil insanıdır.

Çevresine şifâ verendir.

Lokman Hekim'in her kültürde ölümsüz biri olduğuna inanılır.

Ölümsüz olarak anılması belli ki bu Lokman damarının sonsuza kadar süreceğinin belirtilmesi içindir.

Lokman kelimesi; İbrânice "Lot-Lõt" kelime kökünden gelir.

Arapça'ya Lokman olarak geçmiştir.

Anlamı; kılıf, örtü, kabukların ardındaki hikmetlere ulaşan demektir.

Lokma kelimesinin de aynı kökten geldiği düşünülür.

Lokma, varlığın ardındaki damla damla olan hikmetlerdir.

Lokman, varlığın hikmetlerine ulaşan ve o hikmetlerden yudum yudum beslenen ve besleyen demektir.

Lokman Hekim, Azerbaycan Türkleri arasında "Loğman"...

Kazak Türklerinde “Lukpan”...

Uygur Türklerinde de “Lokman-Lokman Hekim” olarak anılır.

Kur’ân’da Lokman Sûresi vardır.

O sûre, Lokman olmanın sırlarını verir.

O sırlar nedir dersek?

Lokman, varlığın hikmetleri üzereydi.

Varlığın sahibinin Allah olduğunu anlayıp, O’na teslim oldu.

Varlıktaki hikmetlerden lokma lokma, yâni yudum yudum beslendi.

Ve evladlarına, ilim ve edeb üzere nice öğütler verdi.

Lokman Hekim’in eczacılık, terzilik, hayvancılık, kadılık, marangozluk, tüccarlık, yorgancılık, çobanlık gibi pek çok mesleği olduğu anlatılır.

Buradan anlıyoruz ki her mesleğin bir Lokman Hekim’i vardır.

Yâni her mesleğin bir piri vardır.

Ama Lokman Hekim daha çok tıp alanıyla anılmıştır.

Asıl adı nedir bilinmiyor.

Adı var mı o da bilinmiyor.

Ama adı Lokman olsa da olmasa da hekimliğin boyutu olan şifâ ile ilgilenen kimseye Lokman denilmiştir.

Lokman, hekimliğin ve şifânın piri kabul edilir.

Tüm bitkilerin özelliğini bildiğine inanılır.

Bitkilerden, hayvanlardan insanlık için gelen sesleniş duyduğuna inanılır.

Her derdin devasını bulduğu söylenir.

Bitkilerden ilaç yaptığı, onlarla hastalıklara şifâ bulduğu anlatılır.

Hatta bir hikâyeye göre ölümsüzlük iksirini bulduğuna inanılır.

Ancak ölümsüzlük iksirinin tarifini, bir köprünün üzerinden geçerken nehre düşürdüğü söylenir.

Lokman Hekim'in şöyle bir hikâyesi vardır.

Bu hikâyeyi Babam Abdullah Dinçer'den dinledim.

Hikâye şöyledir.

Bir padişahın evladı ölümcül bir hastalığa yakalanır.

Padişah evladının üzüntüsüyle yaşarken, sadrazam Lokman Hekim'den bahseder.

Hemen ona gidilir.

Padişah, Lokman Hekim'den ölümün çaresini bulmasını ister.

Lokman Hekim, "ölüm her canlının başına gelecektir" diyerek bunun zor olduğundan bahseder.

Padişah; "sen doğadaki bitkilerin, hayvanların dillerini biliyorsun, onları dinle ve ölüme çare ara" der.

Lokman Hekim 40 gün 40 gece doğadaki bitkilerle hayvanlarla konuşmuştur.

Her konuştuğu bitkiden, duyduklarını defterine yazmıştır.

Her hayvandan duyduğu bilgileri de defterine yazmıştır.

Her bitki, kendinde olan faydayı, gönülleri açık insanlara fısıldamıştır.

Lokman Hekim, renk renk olan her bitkinin, insanlara olan faydalarını satır satır defterine yazmıştır.

Her bir meyve, hangi hastalığa şifâ olduklarını söylemiştir.

Her bir sebze, hangi hastalığa şifâ olduklarını söylemiştir.

Her bir tohum, hangi hastalığa şifâ olduklarını söylemiştir.

Her bir hayvan, etiyle, yağıyla, kemik suyuyla, çorbasıyla, hangi hastalığa şifâ olduklarını söylemiştir.

Her bir toprak, hangi hastalığa şifâ olduklarını söylemiştir.

Her bir ağacın, dalı, kökü, yaprağı, çiçeğiyle hangi hastalığa şifâ olduklarını söylemiştir.

Lokman Hekim kekik ile karşılaşmış.

Kekik ona demiş ki; “beni iyi, tanı bende her hastalığın şifâsı vardır.”

Lokman Hekim ayva ile karşılaşmış.

Ayva demiş ki; “beni de iyi tanı, bende de birçok hastalığın şifâsı vardır.”

Lokman Hekim zeytin ile karşılaşmış.

Zeytin demiş ki; “beni de iyi tanı, benim yağım, yaprağım, dalım, köküm, meyvem her derde devadır.”

Lokman Hekim koyunlarla karşılaşmış.

Koyunlar demiş ki; “bizleri iyi incele, bizlerin sütü, yoğurdu, etimiz, yünümüz, insanlık için şifâdır.”

Lokman Hekim yoğurt ile karşılaşmış.

Yoğurt ona; “beni sade ye, pekmez ile karıştır ye, zeytinyağı ile karıştır ye, ben insanların hastalanmalarına engel olurum” demiştir.

Doğadaki kıpkırmızı yaprakları olan gelincikler, Lokman Hekim’e dile gelmişler.

“Bizleri al kaynat, çayımızı yap, baharatımızı yap, bizler insanlara sakinlik veririz, rahatlık veririz.”

Doğadaki her bitki Lokman Hekim’e dile gelmiş.

Fakat hiç biri ben ölümün çaresiyim dememiş.

Lokman Hekim bir gün rüyasında, bazı bitkilerin birlikte semâ ettiklerini görmüş.

Ve onlar; “bizleri cem et, karıştır, ilaç yap, bizler ölümün çaresiyiz demişler.”

Lokman Hekim heyecanla kalkmış.

Ve hemen rüyasında gördüğü bitkileri defterine yazmış.

Bu karışımlardan ilaç yapmış.

Lokman Hekim, 100 otun özsuğunu kullanarak, her birinden belli ölçülerle hazırladığı ilaçla ölümsüzlüğün formülünü bulmuş.

Ve Padişaha gitmek üzere yola çıkmış.

O sıra Azrail Allah’a durumu arz etmiş.

“Lokman Hekim ölümün çaresini buldu, artık bana görev düşmez” demiş.

Allah meleklerine, “hemen gidin, Lokman Hekim şu nehrin üstünden geçiyor, geçerken eline vurun, elindeki defterin yapraklarını nehre döktürün” diye bildirir.

Lokman Hekim, nehrin üzerindeki köprüden geçerken, melekler onun eline vurmuş, Lokman’ın elinde olan yapraklar nehre dökülmüş.

Yapraklar nehirle birlikte akıp gitmiş.

İşte rivâyet edilir ki Hekim olanların tamamı, bu akan nehirden buldukları yapraklardan okudukları ile Hekim olmuşlardır.

O nehir hayat nehridir.

Hayat nehrinde nice varlık akıp gitmektedir.

Hayat nehrinde akan varlıklardan, nice hikmetler akmaktadır.

İşte bu hikmetlere erişenlere, Lokman Hekim denilir.

Lokman Hekim, elindeki yaprakları düşürmüş olarak Padişaha varır.

Durumu anlatır.

Ölümsüzlüğün çaresini, doğadan akan hikmetlerle bulduğunu ama ortaya çıkan şiddetli bir rüzgârla, tariflerini yazdığı defterin yapraklarını nehre düşürdüğünü söyler.

Oğlunun iyileştirileceği umuduyla, Padişah Lokman'a "aklında kalanları yaz" der.

Lokman Hekim; "Padişahım ölümsüzlüğe şifâ için aklında kalan, sütün mayalanması ile oluşan yoğurt, zeytinyağı, kekik ve sarımsak" der.

Padişah çevresine; "hemen bunları hazırlayın getirin" der.

Ve oğluna 30 gün bunlar belli bir ölçü ile yedirilir ve oğlu şifâ bulur, iyileşir.

Bu hikâyelerden dolayı Lokman Hekimler, "Âb-ı hayat" ile yâni "ölümsüzlük iksiri" ile ilişkilendirilmişlerdir.

Âb-ı hayat; hayat suyu, sonsuzluk suyu, yaşam suyu, ölümsüzlük suyu, ölümsüzlük iksiri gibi anlamlara gelir.

Âb-ı hayatı, Hızır olanlar ikram ederlermiş.

Her bir Lokman Hekim, devrin Hızır'ı sayılırmış.

Âb-ı hayat, kâf dağının ardında olan ölümsüzlük iksiriymiş.

Kâf dağı insanın ten boyutunun ardıymış.

Ten dağının ardında Hay ve Kayyum olan Allah'ın zâtı varmış.

Ten dağının ardında Allah'a şahit olanlar, O'nda şehit olanlarmış.

Allah'ta şehit olanlar, ölümsüzlük boyutuna ererlermiş.

Bakara Sûresi 154. âyette bu hakikat bildirilir.

"Ve lâ tekûlû li men yuktelu fî sebîlillâhi emvât bel ahyâun."

Meâli: "Allah yolunda şehit olanlar, ölü değillerdir, bilakis onlar hay olana ermişlerdir, diridirler."

Yâni onlar âb-ı hayata ermişlerdir.

İşte tüm Lokman Hekimler âb-ı hayat ehilleridir.

Ölümsüz olan, bâki olan Allah'tır.

Allah'ın bekâsına erenler de bu makama ererler.

İşte Lokman Hekim olanlar, Allah'ın hay sıfatına teslim olmuşlardır.

Bu sıfatı anlamışlardır.

Tüm varlığın bu sıfatla var olduğuna, bu sıfatla sürüp gittiğine şahit olmuşlardır.

İşte o Lokman Hekimler âb-ı hayata kavuşmuşlardır.

Ölümsüz olanın yâni hayy olanın, kayyum olanın, Allah olduğunu anlamışlardır.

Âl-i İmrân Sûresi 2: "Allâhu lâ ilâhe illâ huvel hayyul kayyûm."

Meâli: "Allah, O'ndan başka güç kudret yoktur. O'ndan gayrısı yoktur, varlıkta diri olandır, varlığı diri tutan sürüp gidendir."

İşte ölümsüzlük iksiri, Allah'ın hay sıfatıdır.

Allah'ın hay sıfatına mazhar olanlar, ölüm derdine düşmezler.

Onlar bilirler ki kendilerinde ve her varlıkta akan ırmak hayat ırmağıdır.

Bu hayat ırmağı da ölümsüzlük iksiridir.

Kur'an'da da belirtildiği gibi Lokman Hekim denilen bilge kimse, varlıktan gelen hikmetlere ve himmetlere gönlü dönük olan kimsedir.

Lokman Sûresi 12: "Ve lekad âteynâ lukmân el hikmet."

Meâli: "Lokman tüm varlıktan sunduğumuz hikmetlere yönünü döndü."

İşte Lokman Hekim denilen kişiler, varlıktan akan nice hikmetlere gönülleri açık olanlardır.

Onlar varlıktan akan nice değerleri okurlar.

O okuduklarından nice şifâlar sunarlar.

Onlar cân kâsesinde cem olanlardır.

İlâhi aşkla meşk edenlerdir.

Gönülleri ilâhi kokuya erişmiş olanlardır.

Varlıktan akan misk-i amber kokusunu hissedenlerdir.

O kokudan nice hikmetler sunanlardır.

Onlar sûretlerin ardından akan ırmağa erişenlerdir.

O ırmaktan nice şifâlar sunanlardır.

Onların gönülleri her dâim aşkla yoğrulanlardır.

Aşk hamuruyla nimetler sunanlardır.

Âb-ı hayat ırmağından iksir sunanlardır.

LOKMAN SIRRI

Her insanda Lokman damarı vardır.

Lokman damarı sâlih insan damarıdır.

Bu damar çevresinde olan varlığa şifâ verme damarıdır.

Şifâ damarını, sadece bedendeki hastalıkları iyileştirme olarak düşünmeyelim.

Hastalıkların yanında, duyguların, düşüncelerin, amel-lerin de şifâ bulması olarak değerlendirelim.

Lokman boyutu, kişinin gönlüne lokma lokma Allah'ın lütuflarının geldiği yerdir.

Gönüle dökülen lokma lokma lütufların boyutu Allah'ın ilmi ledün nehrindendir.

O nehir her varlığın ilâhi akışının olduğu boyuttur.

Her insanda bu nehre girme ve bu nehirden keşifler yapma damarı vardır.

Yeter ki insan kendindeki lokman damarı olduğunu bilsin.

Ve bu damarı yeşertmek için gayret göstereyin.

Olumlu düşünün.

Olumsuz duygu ve düşüncelerden uzaklaşın.

Sevgi dolu olsun.

Varlığa hikmet nazarı ile baksın.

Her zaman kendini muhasebe etsin.

Dilini tutsun.

Dedikodu, çekiştirme yapmasın.

Fitnelik, fesatlık yapmasın.

Gurur, kibir içinde olmasın.

Benlik kavgası yapmasın.

Çıkar için yakıp yıkmasın.

Bunları yapmasın ki lokman damarı kurumasın.

Çocuk doğduğunda en saf duygularla tertemiz doğar.

En saf duygularla lokman damarı taşır.

Anne baba bu damarı anlamalı ve bu damarın solmasına izin vermemelidir.

Onun için çocuğunu yetiştirmede çok hassas davranmalıdır.

Toplumda, toplumun sağlığı, huzuru için gayret gösteren kâmil kimselere “Lokman Hekim” denilir.

Kur’an’da 31. sûre olan Lokman Sûresi, bu Kâmil kimseleri hatırlatmak içindir.

Lokman Sûresinde, Lokman’ın evladına verdiği öğütler ve hikmetli sözleri vardır.

Toplumda, her derde deva olan ölümsüzlük iksirini (ab-ı hayat) bulan kimse olduğuna inanıldığından dolayı adına “Lokman Hekim” denilmiştir.

Toplumda Lokman Hekim’in yaşının bin, üç bin veya dört bin yıl olduğu söylenmesinin sebebi, Lokman damarının binlerce yıldan beri sürüp geldiği içindir.

Tüm doktorlar Lokman Hekim damarındandır.

Tüm eczacılar Lokman Hekim damarındandır.

Tüm biyologlar Lokman Hekim damarındandır.

Tüm Fen bilimleri ile ilgilenen öğretmenler Lokman Hekim damarındandır.

Tüm psikologlar Lokman Hekim damarındandır.

Tüm bilge kimseler, Lokman Hekim damarındandır.

Çünkü onların gönlü doğaya aşk ile bağlıdır.

Doğadan gelen nice sırlara merak duyanlardır.

Onlar doğanın kâşifleridir.

Onların keşifleri insanlara, hayvanlara, bitkilere nice faydalar getirir.

Toplumun iyiliği için koşan kimseler, Lokman Hekim damarındandır.

Ayrıca elbette tarihte adı farklı olsa da “Lokman Hekim” diye biri yaşamıştır.

Toplumda söylenen onun şu sözü çok çarpıcıdır.

Çevresi ona sorar; “En büyük nimet nedir?”

O da; “İyi huylu olmak, Sâlih insan olmak” cevabını verir.

İşte Lokman boyutu, kişideki Sâlih insan olma boyutudur.

İyi huylu olmak, iyi insan olmaya kapılar açar.

İyi huylu olan zaten iyi insandır.

İyi insan, sevgi doludur, aşk doludur.

İyi insan, çevresine iyilik nehrinden iyilik akıtır.

Tüm kâmil insanların mücadelesi, iyi insan olma mücadelesidir.

Onlar çevresine yardımcı olmak için koşarlar.

Toplumda iyi insanların çoğalması için gayret ederler.

Enbiyâ Sûresi 86: “Ve edhalnâhum fî rahmetinâ innehum mines sâlihîn.”

Ve edhal nâ hum : Dâhil olmak, girmek, anladı,
hareket eden, biz, onlar,

Fi rahmet nâ : Rahmetimiz,

İnne hum min es sâlihîne : Doğrusu onlar, Sâlih, iyi kimse,
güzel hallerde olan,

Meâli: “Onlar rahmetimiz üzere hareket edenlerdendi.
Doğrusu onlar da iyi kimselerdi.”

İşte her yerde rahmet makamını anlayanlar, iyi insan olacak olanlardır.

Onlar Allah'a şahit olanlar, teslimiyet içinde, tevekkül içinde olanlardır.

Onlar Sâlih kimselerdir.

Allah'ın rahmetini anlayanlar, iyi insan olacaklardır.

Zaten insan âlemlere rahmet olmak için gönderilmiştir.

Bu âyette ne güzel bildirilir.

Enbiyâ Sûresi 107: "Ve mâ erselnâke illâ rahmeten lil âlemîn."

Ve mâ erselnâ ke	: Göndermedik, sunmadık, açığa çıkarmadık, sen,
İllâ rahmeten li el âlemîn	: Rahmetten başka, âlemler için, kimseler,

Meâli 1: "Seni âlemlere rahmet olmaktan başka bir şey için göndermedik."

Meâli 2: "Biz seni bütün her şeye rahmet ile davranmandan başka bir şey için açığa çıkarmadık."

İşte rahmet ehli, Lokman olandır.

Lokman rahmeti yansıtanıdır.

Lokman iyi olan kimsedir yâni sâlih kimsedir.

Sâlih kimse, çevresine faydalı olmak için çırpınan kimsedir.

İşte Lokman sırrı Sâlih insan oluşturma sırrıdır.

Lokman olanlar, herkesin iyiliği için koşarlar.

Mâide Sûresi 2: "Ve teâvenû alel birri vet takva ve lâ teâvenû alel ismi vel udvânî."

Meâli: "İyilik, doğruluk üzere yardımlaşın, takva üzere olun, kötülük, düşmanlık üzere yardımlaşmayın."

Âyette ne güzel bildirilmiş.

İyilik, doğruluk üzere yardımlaşın.

Asla kötülük üzere yardımlaşmayın.

Lokman damarınızı yeşertin, iyi kimselerden olun.

Çevrenize hep iyilikler yapın, iyi haller sergileyin.

İyi insan olmanın yolu Allah'ı anlamaktan geçiyor.

İyi insan çevresine huzur yayar.

İyi insanın hâli cennet hâlidir.

Lokman boyutu, iyi insan yetiştirir.

Yûsuf Sûresi 22: "O ergenlik çağına ulaştığında, sunduğumuz hakikatlerle her şeyde mutlak hâkim olanı ve ilmiyle var edeni anladı ve işte böylece Bizi anlamanın karşılığı olarak iyi insanlardan oldu."

Mücadele Sûresi 9: "Ey iman edenler! Bir araya gelip konuştuğunuzda, artık fenalardan konuşmayın ve hiçbir kimseye düşmanlık içinde, sinsilik içinde olmayın ve hakikati gösterene karşı güvensizlik içinde olmayın ve iyi insan olma konusunda istişare edin ve fenalara düşmekten sakının ve Allah'a ortak koşmayın. Ki hepiniz O'nun birliğindesiniz."

Kur'an'da birçok yerde "Salih amel" geçer.

Yâni "iyi insan olarak çalışmak ve üretken olmak."

İyi insanın vücûdu hep rahmânî bir enerji yayar, cennet enerjisi yayar.

Bu enerji aynı zamanda kişiyi korur.

Pozitif bir kalkan oluşturur.

Aynı Dünyamızda olduğu gibi...

Nasıl ki dünyamızda bir enerji kalkanı vardır.

Ki biz buna atmosfer diyoruz.

Bu enerji kalkanı, Güneşten gelen zararlı ışınlardan ve göktaşlarından dünyayı korur.

Dünyamıza gelen göktaşları, eğer olduğu gibi dünyamıza düşse yaşamın sonu gelir.

Göktaşları dünyamızın atmosferine girdiğinde yanarak küçülür, ya dünyamıza düşmeden toz haline gelir ya da çok küçük parça olarak düşer.

İşte Sâlih insan olan kişinin, yâni iyi insanın da vücûdunun etrafında pozitif bir enerji kalkanı vardır.

Bu kalkan o kişinin imanının güçlülüğü ve yaşantısında Sâlih amelde olmasından dolayı oluşur.

Lokman boyutunda olan kimse mü'min kimsedir.

Allah'tan emin olan kimsedir.

Halk'ta Hakk'a nazar eder.

İşte o kimseler mü'minlik makamına ermiş kimselerdir.

Mü'minlik; ancak ve ancak Kâinatın işleyişini okumakla ve hakikatlere ulaşmakla, Allah'tan emin olmakla oluşur.

Mü'min olan kişi, zerre kadar zararlı haller içinde olmaz.

Varoluşu ve var edeni idrak ettiğinden dolayı "Sâlih İnsan" makamına ulaşır.

Salih insan imanı cihette güçlü insandır.

İmanı güçlü olan kişi;

Sâlih kimse olur.

Dedikodulardan etkilenmez.

Başına bir sıkıntı geldiğinde ümitsizliğe düşmez.

Her an Allah aşkıyla yaşar ve bu aşk onu korur.

Yaratılanı hor görmez, yaratılarda yaradani müşahade eder.

Her an "Tevhîd" şuuruyla yaşar.

Adaletlidir.

Hep iyilikler içinde olur.

Paylaşma, dayanışma, yardımlaşma içindedir.

Kendini üstün görmez.

Başkasını küçük görmez.

Kötü hallerde asla olmaz.

Hasetlik içinde asla olmaz.

Haksızlık asla yapmaz.

Başkasına zulüm etmez, herhangi bir varlığa zarar vermez.

İyilikler yolunda koşturur.

Ve o kimse Lokman olur.

Yûsuf Sûresi 22. âyette de belirtildiği gibi “Sunduğumuz hakikatlerle her şeyde mutlak hâkim olanı ve ilmiyle var edeni anladı ve işte böylece Bizi anlamanın karşılığı olarak iyi insanlardan oldu.”

İşte kişi, ancak ve ancak, kâinatın sahibini anlamakla “İman Sahibi” olur.

İman sahibi olan da “Sâlih insan, iyi insan” olur.

İyi insan çevresine zerre kadar zarar vermeyen insandır.

Çünkü varlığa baktığında, varlığın ardında Hakk’a nazar eder.

Nereye dönerse dönsün, neye bakarsa baksın Hakk’ın yüzünü görür.

Bu yüz, insan yüzü gibi değil, nûr cihetiyle “Nûr yüzü”dür.

Adeta bir beyaz bulut gibi, her yer Allah’ın nûru ile kaplıdır.

İşte bizden istenen, bizlerin iyi insan olması ve o şurada yaşamasıdır.

İyi insan olmanın yolu da iman sahibi olmaktan geçer.

İman sahibi olmanın yolu da varoluşu ve varedeni anlamaktan geçer.

İman sahibi olan kişi iyi insan olmuştur.

İyi insan olan rahmet ehlidir, şefkat ehlidir.

Çevresiyle barışıktır.

Çevresine umut verir.

İyi insan, hep iyi hâl ve davranışlar içinde olduğundan dolayı, onun bedeninde oluşan ilâhi enerji kalkanı sağlam olur.

İşte bu halde olan kişinin vücûdunda ve tüm kâinatta olan kanallar birleşmiştir.

İşte o kanalların birleşmesiyle ilahi bir enerji o kişinin vücûdunu sarar ve o kişiye gelecek olan zararları engeller.

İyi insan hep iman şuuruyla yaşar ve o kişi:

Zerre kadar zulüm yapmaz.

Zerre kadar dedikodu yapmaz.

Zerre kadar kimseye kötülük yapmaz.

Zerre kadar yalan söylemez.

İçinde zerre kadar öfke, kin, nefret, gurur, kibir gibi haller barındırmaz.

İnsanların eksliğini gediğini aramaz.

İnsanlara kötü mahlas, lakap takmaz.

İnsanların ırzına, namusuna tasallut etmez.

İnsanları ötekileştirmez.

Her varlığı Allah'ın kulu görür.

İnsanlar hakkında bu cehennemlik bu cennetlik demez.

İnsanları inançlarına göre ayırmaz, inançlarına karışmaz.

Allah adına asla hüküm vermez.

Dini makam, mevki, şan, şöhret için kullanmaz.

İbadetlerinde zerre kadar gösteriş içinde olmaz.

Kimsenin hakkına girmez.

Kendi düştüğü hatalarını unutmaz.

Hep iyilik peşinde koşar.

Hep güzel sözler söyler.

Hep hakikatlerden bahseder.

İhtiyacı olanlara yardım eder, darda olanlara yardım eder.

Asla kendi çıkarına göre hareket etmez, kendine iyi denilsin diye hareket etmez.

Kimse hakkında zerrece kötü söz söylemez, içinden dahi geçirmez.

İman sahibi olan yâni iyi insan olan, güvenilir olandır.

Elinden, dilinden, halinden, çalışmalarından güven verendir.

İyi bir insana rast geldiğinizde, size yardım etmek için çırpınır, sıkıntınızı çözmeye çalışır ve zerre kadar bir beklenti içinde olmaz.

Hep kâinat kitâbını okur, orada bulunan Allah'ın lütuflarını anlamaya çalışır.

İşte böyle kişilerin vücûd çevrelerinde ilahi bir enerji kalkanı vardır.

Kişi, birine zerre kadar bir kötülük yapsa, birini hor görse, birinin dedikodusunu yapıp ardından çekiştirse o kişideki enerji kalkanı zayıflar ve negatif bir enerji hâsıl olur.

Yâni çöldeki yakıcı enerji gibi...

İşte iyi insanların vücûdundan etrafına her an ilahi bir enerji salınımı vardır.

Bu enerji çevresine huzur sunar, mutluluk sunar.

Bu enerji cennetten gelen esintidir.

Kötülük içinde olanların vücûdundan ise etrafına hep negatif enerji salınımı vardır.

Bu enerji kişinin hem kendisini hem de çevresindekileri yakar, zarar verir, huzursuzluk verir.

Bu enerji cehennemden gelen ateştir.

İyi bir insanın yâni Lokman damarı açılmış bir kim-
senin huzuruna vardığımızda ondan gelen huzur esintisi,
iyilik enerjisi hissedilir.

O insanlar, çevrelerine hep iyi insan olmayı tavsiye
ederler.

Ve bunun nasıl olacağını açıklarlar.

Çünkü iyi insan, çevresine ve kendine hep huzur sunan
insandır.

Onların simâlarından hep huzur duygusu yayılır.

Âl-i İmrân Sûresi 107: “Ve emmellezîn ebyaddat vucû-
huhum fe fî rahmetillâh hum fîhâ hâlidûn.”

Ve emmâ ellezîne	: Amma, fakat, o kimseler,
Ebyaddat	: Beyaz, mutlu, sevinçli, huzurlu,
Vucûhu hum	: Onların yüzleri,
Fe fi rahmeti Allah hum	: Artık, Allah'ın rahmeti, onlar,
Hum fi hâ hâlidîn	: Onlar, onun içinde, o halin içinde, ebedi, devamlı,

Meâli: “Hakikatleri anlamış olanların yüzlerinde huzur
vardır. Öyle ki onlar Allah'ın rahmetini içlerinde hissederler,
onlar devamlı o halde hareket ederler.”

Âyetlerde de belirtildiği gibi hakikati anlamış kimse-
lerin gönülleri huzur içindedir.

Onlar gönüllere huzur ekerler, rahmet tohumlarını
ekerler.

Rahmet tecelli eden gönüller, çevrelerine huzuru
hissettirirler.

İşte Lokman Hekim'ler onlardır.

Onlar, Allah'ın “el şâfi” esmasıyla hareket ederler.

Onlar çevrelerine sevgiyi, huzuru, ilmî, edebi sunarlar.

Lokman kimseler, her zaman toplumun huzuru için koşmuşlardır.

Çevrelerindeki sıkıntıları olan insanlar için koşarlar.

Onlar her zaman rahmet enerjisini yayarlar.

Onlar, dilleri ile halleri ile her zaman Allah'ı hissettirirler.

Bir insan onların yanına varsa, ayrı bir huzur içinde olur.

Onlar insanlara şifâ olurlar.

Lokman Hekim'in halk arasında anlatılan güzel öğütleri vardır.

Lokman Hekim'e sormuşlar: "En büyük nimet nedir?"

Lokman Hekim bildirir: "İyi huylu olmak."

Sorarlar: "En hayırlı mal nedir?"

Lokman Hekim bildirir: "Sağlıktır."

Sorarlar: "Bir insanın en acı ve en tatlı uzvu neresidir?"

Lokman Hekim bildirir: "Bunlar yürek ve dildir. Sahibinin iyi olmasıyla tatlı, sahibinin fena olmasıyla acı olurlar."

Lokman Hekim'in güzel öğütleri devam eder.

- Acıkmadan yeme.
- Susamadan içme.
- Mutlaka dengeli beslen.
- Dengeli uyu.
- Olumsuz düşünme.
- Boş sözlerle konuşma.
- Öfkeni sabra dönüştür.
- Mutlaka olumlu düşün.
- Her zaman olumlu konuş.
- Duygu ve düşüncelerin rahmetle süslensin.
- Hayvanlara, bitkilere sevgini saygını eksik etme.

- Her varlık hikmetler şehridir, o hikmetlere gönlünü döndür.

- İnsanlara hemen güvenme.

- İnsanların binbir damarı vardır, hangi damar ne zaman filizlenir belli olmaz.

- Onun için insanlara ihtiyatlı yaklaş.

- Dostunu iyi tanı.

- Sana düşmanlık yapanı da çok iyi tanı.

- İnsanların niyetlerini, amaçlarını, maksatlarını çok iyi oku.

- Yaratılan her varlığın sende karşılığı olduğunu unutma.

- Bitkilerle konuş, onlar seni duyar, gönlünü açarsan sen de onları duyarsın.

- Hayvanlarla konuş, onlar seni duyar, gönlünü açarsan sen de onları duyarsın.

- Her hastalığın mutlak doğada çaresi vardır.

- Aklın, kâlbın, gönlün aynı çizgide olsun.

- İçin dışın bir olsun.

- Gittiğin yol sırat-ı müstâkîm olsun.

- Yolun Hakk'ın yolu olsun.

- Ten yolun ile cân yolun bir olsun.

- Teni cânndan, cânı tenden ayrı görme.

- Sen, seni geliştirecek yerde bulun.

- İlimden ve edebten sakın ayrılma.

- Anne, babana, akrabalarına, yakınlarına, uzaktaki kimselere saygını eksik etme.

- Ölümün çaresini, Allah'ın bekâsına teslim olduğunda anlayacaksın.

İşte, her insanda Lokman damarı vardır.

Lokman damarından Allah'ın el şâfi esması tecelli eder.

EL ŞÂFÎ ESMASI

Lokman Hekim İlm-i Ledün Sultanıdır.

Tevhîd-i İrfan kânıdır.

Çevresine şifâ ehlidir.

Dilinden, halinden her dâim şifâ akar.

Allah'ın şâfi esmasına mazhar olmuştur.

Şâfi, kelimesi şef kelime kökünden gelir.

Şâfi-شَفِي; şifâ veren, şefâat eden, iyileştiren anlamlarına gelir.

Şâfi, şifâ, şefaât, şef, şefakat, şefkat aynı kökten gelen kelimelerdir.

Şâfi; şifâ veren, şefâat eden, iyileştiren, birliğe ulaştıran, düzelten, huzur veren, selamete çıkaran demektir.

İnsan hasta olduğu zaman Allah “El Şâfi” boyutuyla hemen vücûdda oluşan hastalığı iyileştirmeye başlar.

Doktorun hastanın iyileşmesine vesile olması da “El Şâfi” esmâsından gelir.

Her canlının bedeninde, hasta olma durumlarında, o beden kendini “El Şâfi” esmâsıyla iyileştirmeye çalışır.

Bir kişi hasta olsa ne yapar?

Doktora gider.

Doktor onun hastalığını teşhis eder ve onun hastalıktan kurtulması için ona ilaç verir.

O hasta, o ilacı alır ve iyileşir.

Burada o kişiyi iyileştiren ilacın içindeki kimyasal maddedir.

Buna aracı olan doktordur.

Doktor dese “hastayı ben iyileştirdim”...

İlaç dese “hayır ben iyileştirdim”...

Hasta “hayır ben kendim iyileştim” dese, ne kadar doğru olur?

Doktorun tıp ilminden gelen bilgisi, hastanın hangi hastalığa tutulduğunun tespitidir.

Bu tespit, doktorun tıp ilminin eğitiminden geçerek ulaştığı bir sonuçtur.

Hangi hastalığa hangi ilaç iyi gelir, doktor bunu tıp ilminden öğrenmiştir.

İşte Allah’ın “El Şâfi” esmâsı, şifâ verme boyutudur.

İsrâ Sûresi 82: “Ve nunezzilu minel kurani mâ huve şifâun ve rahmetun lil mu’minîne ve lâ yezîduz zâlimîne illâ hasârâ.”

Meâli: “Kâinat Kur’ân’ından sunduğumuz hakikatler şifâ bulmaktan başka bir şey değildir ve emin olanlar için rahmettir. Zalimler ancak kaybederler, hakikatlerden uzaklaşırlar.”

Tevbe Sûresi 14: “Kâtilûhum yuazzib hum allâh bi eydîkum ve yuhzihim ve yansurkum aleyhim ve yeşfi sudûre kavmin muminîn.”

Meâli: “Onların azap verici o hâlleri onları mahveder. Sizdeki güç Allah’ındır. Sizlerde yardım etme hâli vardır ve onlarda sıkıntı veren hâl vardır. Mü’min kimselerin gönüllerinde şifâ veren hâl vardır.”

Doğada yaratılan her şeyde, insana fayda veren nitelikler vardır.

Her hastalığın çaresi doğada sunulmuştur.

Yeter ki insan oraya dönsün, Allah'ın "El Şâfi" esmâsına sarılsın.

Temiz bir gönülle, varlığa derinlemesine baksın, iyi niyetle incelemeye çalışsın.

Kur'ân'da sunulan Lokman boyutu "El Şâfi" esmâsı boyutudur.

Hadîd Sûresi 22: "Mâ esâbe min musibetin fîl ardı ve lâ fî enfusikum illâ fî kitâbin min kabli en nebreehâ inne zâlike alâllâhi yesîr."

Mâ esâba	: Erişmek, isabet, vurmak, açığa çıkması,
Min musibetin	: İsalet eden şey, hastalık, afet, dert,
Fîy el ardı	: Dünyada, yeryüzünde,
Ve lâ fîy enfusu kum	: Yok, içinde, kendinizde, sizde, beden,
İllâ fîy kitâbin	: Vardır, içinde, kitâb, vücûd kitâbı, varlık kitâbı,
Min kabli	: Önce, önceden,
En nebree hâ	: İyileştirmek, çaresini oluşturmak, akılda güzellik, onu,
İnne zâlike	: Muhakkak, doğrusu, işte bu,
Alâ Allah yesîr	: Allah, yürüyüş, bir yoldur, kolay, gizli,

Meâli: "Dünyada bir hastalık açığa çıkmasın ki ve sizde de bir hastalık görünmesin ki, onun çaresini oluşturduk, onun çaresi varlık kitâbının içinde vardır. Muhakkak işte bu Allah için kolaydır."

Burada da belirtildiği gibi, insanda ortaya çıkan hastalıkların çaresi mutlaka vardır.

İşte bu çareyi arayanlar Lokman Hekimlerdir.

İbn-i Sinâ da (980-1037 Buhara-Hamedan) "Lokman Hekim" dediğimiz kişilerdendir.

Lokman Hekim gibi gönül erleri, doğadaki şifâ akışını görmüşlerdir.

Gönüllerini oraya çevirmişler ve keşiflerini oradan yapmışlardır.

Şefâat kelimesi de şâfi kelimesinden gelir.

Şefâat; gönüllerin iyileşmesidir, gönüllerin bâtıl alandan, ikilikten kurtulması, Tevhîd ile buluşması, irfan ile buluşma demektir.

Şefâat; birliğe ulaşmak, sığınmak, talep etmek, istemek, ikilikten kurtulmak, birleşmek, ikilikten tekliğe yürümek, toplayıp bir araya getirmek gibi anlamlara gelir.

Şefâat; bir şeyin benzerine katılmak, yâni bir damla suyun denize katılması anlamına da gelir.

İşte bu birleşmeye de “Şüfâ” denir.

Yâni öncelik denize aittir, kaynak denizdir, damla o denizdendir.

Yâni “Şüfâ”; kişinin kendisinin Allah’tan ayrı olmadığını idrâk etmesi ve birliğe ulaşması demektir.

Teşfi; Allah’ın şefâtine ulaşmak demektir.

Şef kelimesi de buradan gelir.

Yâni; önder, başkan, lider, demektir.

Şu kabilenin şefi dediğimizde, o kabilede bulunan herkesin, o şefin birliğinde buluşması anlaşılır.

Cümle varlık, kâinatın şefi olan Allah’ın birliği dâhilindedir.

Kur’ân açısından şefâati incelediğimizde ise, şefâatin tamamen Allah’a mahsus olduğunu görüyoruz.

Kâmil kimseler, şefâat edemezler.

Şefâat yolunu tarif ederler, bir kimsenin şefâat bulmasına yardımcı olurlar.

En’âm Sûresi 51: “Min dûnihî veliyyun ve lâ şefûn.”

Meâli: “O’ndan başka dost ve şefâat eden yoktur.”

En'âm Sûresi 70: "Leyse lehâ min dûnillâhi veliyyun ve lâ şefî."

Meâli: "Onlara Allah'tan başka bir dost olmaz ve şefâat eden de yoktur."

Yûnus Sûresi 18: "Ve ya'budûne min dûnillâhi mâ lâ yedurrûhum ve lâ yenfeuhum ve yekûlûne hâulâi şufeâunâ indallâh kul e tunebbiûnâllâhe bimâ lâ ya'lemu fîs semâvâti ve lâ fil ard subhânehu ve teâlâ ammâ yuşrikûn."

Meâli: "Onları koruyamayan ve onlara bir faydası da olmayan Allah'ı bırakıp zanni şeylere kulluk ederler. Derler ki: Bunlar Allah'ın katında bize şefâatçi olacaklar. Anlat: Göklerde ve yerde Allah'tan başka size hakikatleri bildiren yoktur. O noksan sıfatlardan münezzehtir ve ortak koştüğunuz şeylerden yücedir."

Zümer Sûresi 43: "Emitte hazû min dûnillâhi şufeae kul e ve lev kanu la yemlikûne şeyen ve la yakilûn."

Meâli: "Yoksa Allah'tan başka şefâatçi mi edindiler? De ki: Hiçbir şeye mâlik olamayan ve düşünmeyen şeylere mi döndüler?"

Zümer Sûresi 44: "Kul lillahi el şefâatu cemîa lehu mulkus semâvâti vel ard summe ileyhi turceun."

Meâli: "De ki: Şefâat tamamen Allah'a mahsustur. Göklerin ve yerin hükümranı O'dur. Sonra aslınız olan ona döndürüleceksiniz."

Kur'ân'ı incelediğimizde görüyoruz ki, şefâat tamamen Allah'a mahsustur.

Kur'ân'ı dikkatlice incelediğimizde anlıyoruz ki, bir kimseye şefâat eder diye bakmak doğru değildir.

Kâmil kimse, kişinin hakikatleri nasıl anlaması gerektiğinin metodunu öğretir, nereye bakması, nasıl bakması gerektiğini öğretir.

Yâni kişinin nasıl şefâat bulacağına yardımcı olur.

Kişi gönlünü ve aklını temizlemediği müddetçe, ona şefâat kapısı açılmaz.

Hakikatleri anlayabilmek için kişi edep sahibi olmalıdır.

Edep sahibi olan bir kimseye yol gösterilir, ilmi bilgiler tebliğ edilir.

Kur’ân’da Kasas Sûresi 56. âyette “Sen sevdiğin kimseyi hidâyete erdiremezsin” mesajı vardır.

Kasas Sûresi 56: “Doğrusu sen, sevdiğin kişiyi hidâyete erdiremezsin. Ancak isteyen kimseye Allah hidâyet verendir ve o ilmin sahibini bilerek hidâyete ulaşır.”

Kişinin gönlünde öncelikle, bir arayış hissi olmalıdır.

Şefâat yolu ilimdir, kişi ilme uymalıdır, ilimden şaşmamalıdır.

Hidâyete eren kimse, şefâate erecektir.

Şefâat, Allah’ın birliğine ermektir.

“El Şâfi” esmâsı gönlünde tecelli eden kişiler:

Allah’ın şefâatine mazhar olmuşlardır.

Karamsarlığa, umutsuzluğa kolay kolay düşmezler.

Hastalıklardan korkmazlar, hastalıklara çare ararlar.

Bu kişiler genelde doktor olurlar.

Çevrelerine umut verirler, moral verirler, huzur verirler.

Bedenlerinden pozitif enerji yayılır.

Bu kişiler çevrelerine, sözleriyle, halleriyle, davranışlarıyla, tebessümleriyle huzur verirler, moral verirler, yardımcı olurlar.

“Yâ şâfi Allah” esmâsı çekmek:

Hastalıklarda Allah’tan şifâ istemektir.

Allah’ı layıkıyla idrâk edebilmek için, Allah’tan şefâat istemektir.

Hidâyete erip, şefâate ulaşmayı dilemektir.

Çevresine umut olmayı istemektir.
İçsel huzura ulaşp, çevresine huzur vermeyi istemektir.
Nice haslalıklara çare olmayı istemektir.
Hasta kimselerinin sıkıntılarını bitirmeyi istemektir.
Gönüllerinde bu istekleri taşıyan kimselerde şâfi esması tecelli edecektir.

Şâfi esması tecelli eden kimseler, Lokman Hekim olma yolunda olacaklardır.

Lokman Hekim olanlar, çevrelerine şâfi esmasının ruhunu hissettireceklerdir.

Onlar mânâ ehilleridirler.

Maneviyati yüksek kimselerdir.

Onlar her şeye mânâ üzere yaklaşrlar.

Onlar bilirler ki varlık Allah'tan ayrı değildir.

Yâni damlalar denizden ayrı değildir.

Her varlık bir damladır.

Tüm bu damlalar bir denizin damlalarıdır.

Lokman Hekim, mânâ yolunun bir eridir.

Her Lokman Hekim maneviyat kâmilidir.

MANEVİYAT VE LOKMANLIK

Her Lokman Hekim mânâ ehlidir.

Mânâ ehli olan Halk'ta Hakk'a nazar etme makamına erişmiş kimsedir.

Onlar her nereye bakarsa baksın, baktığı her yerde Allah'ın cemâlini görürler.

Bakara Sûresi 115: "Fe eynemâ tuvellû fe semme vechî Allah."

Meâli: "Nereye dönerseniz dönün Allah'ın yüzü oradadır."

Bu âyetin mânâsı onlarda tecelli etmiştir.

Onlar maneviyatı güçlü kimselerdir.

Maneviyat, Allah'a ârif olup, O'na sığınmaktır.

Maneviyat, her an O'nun sevgisini gönülde hissetmektir.

Maneviyat, O'na güvenmek, O'na teslimiyet içinde olmaktır.

Maneviyat, Allah hakikatine erip, O'na dayanarak yaşamaktır.

Maneviyat, ilâhi aşkla hareket etmektir.

Maneviyat, Halk'a Hakk nazarıyla bakmaktır.

Maneviyat, asla dünyadan uzaklaşmak demek değildir.

Her şeyden el çekmek demek değildir.

İnzivaya çekilip hayattan kopmak değildir.

Hayatın içinde olmaktır.

Halk'ta Hakk'la olmaktır.

Sorumluluğunu en güzel şekilde yerine getirmektir.

Maneviyat, görünen varlığın hakikatini anlayıp, o şuurla yaşamaktır.

Eşyanın hakikatine erip, eşyanın özünü görmektir.

İşte Lokman Hekimler eşyanın hakikatini görebilenlerdir.

Asıl olan, eşyanın hakikatinin Allah olduğunu anlayabilmektir.

Buzun aslının da su olduğu gibi, eşyanın hakikati de Allah'tır.

Kişinin, gönlü maneviyat içinde olursa, her olayın hikmetine kapı açar.

Karamsarlık, kaygı, isyan, öfke çabucak söner, teslimiyet gelir.

Maneviyat mânâ kelimesinden gelir.

Mânâ; mâ'ni, ma'nâ, inâyet, kelimeleri ile bağlantılıdır.

Mâi, kelimesi de buradan gelir.

Îlâhi akış demektir.

Mâni olmak kelimesi de buradan gelir.

Îlâhi akışa engel koymak demektir.

Mânâ, varlığın özünden gelen rûhanî, nûranî akıştır.

Hakikati, özü, cevheri, kaynağı, aslı, maksatı, anlamlarına gelir.

Bir şeyin içyüzü, rûhu, nûru, ulvîyeti, o şeyin mânâsıdır.

“Demek, istemek, kastedilen şey, söylemek” anlamları da vardır.

Mâni olan kelimesi, mânâyâ engel olan her şey demektir.

İnsanın, kibri, gururu, öfkesi, hiddeti gibi olumsuz şeyler, kişinin mânâyâ erişmesine mâni olan şeylerdir.

Yâni engel olan şeylerdir.

Aslı olmayan şeyler, bâtıl olan şeyler mânânın hissine erişilmesine engel olan şeylerdir.

Yargılama, öteleme, hor görme, dışlama hep bu duygular, mânânın hissine erişilmesine mâni olan-engel olan şeylerdir.

Lokman Hekimlerde bu duygular yoktur.

Onlar öteleyici bakmazlar.

Onlar birlik üzere bakar.

Varlığı tutan tek kudretin Allah olduğunu bilerek bakarlar.

İnsanı birlik şuurundan koparan duygular, kendini yaratılan herhangi bir varlıktan üstün gösterten duygular, mânânın akışına engel olur.

Kur'ân'da, böyle duygu ve düşüncelerin, insanı nasıl iblisleştirdiği, nasıl şeytanlaştırdığı belirtilir.

Her kim varlığın dış yüzünde kalır, iç yüzünü göremezse, o iblis durumuna düşer.

Her kim kendini yaratılan herhangi bir varlıktan üstün görürse, o mânâdan uzaklaşır.

“Ben ondan hayırlıyım.”

“Ben ondan üstünüm.”

“Ben ondan yüceyim.”

“Ene hayrun minhu-ben ondan hayırlıyım” Sâd Sûresi 76 İblis böyle dedi, toprak gördü, toprağın özünü göremedi.

“O toprak ben ondan hayırlıyım” dedi.

Varlığın sûretinde kalıp sûretini göremeyen ikilikte kalır.

İkilikte kalan, senlik benlik kavgasında kalır.

Ve böylece kibir duygusu oluşmaya başlar.

Kibir, kendini varlığa karşı daha hayırlı, üstün göre duygusudur.

Kibir içine düşen kimsede, yargılama, öteleme, gıybet, hasetlik, fesatlık, bölücülük, duyguları oluşur.

İşte böyle duygu ve düşünceler, kişinin Allah hakikatine erişmesine engel olur.

Kişi, Allah'ın her varlıktan tezahür eden birliğine erişmediği müddetçe, mânâ boyutuna adım atamaz.

İşte varlığın özünden gelen mânânın akışına mâni olan-engel olan şey, kişinin düştüğü kibridir.

Mânâ boyutuna, akli ve gönlü tertemiz olanlar temas edecektir.

Varlığın özünden gelen ilâhi akışa, akli ve gönlü tertemiz olanlar temas edecektir.

Kur'ân'da bu muhteşem bir şekilde belirtilir.

Vâkıa Sûresi 79: "Lâ yemessuhû illel mutahherûn."

Meâli: "Ancak tertemiz olanlardan başkası mânevi alana temas edemez."

İşte âyetle belirtildiği gibi, mânâ boyutunun akışına temas etmenin yolu, mânânın hissine engel olan şeyleri temizlemektir.

Eğer aklımız ve gönlümüz temizlenmemişse, mânâ boyutunun akışına temas etmek mümkün değildir.

Lokman boyutuna akli ve gönlü tertemiz olanlar erişecektir.

Kibir akli ve gönlü örtecektir.

Bakara Sûresi 6: "İnnellezîne keferû sevâun aleyhim e enzertehum em lem tunzirhum lâ yuminûn."

Meâli: "Muhakkak ki akli ve gönlü örtülü kimselere, onlardaki hakikatlerle onları uyarıp anlatsan da ya da onları uyarıp anlatmasan da bir şey değişmez, inanmazlar."

Âyetle belirtildiği gibi, aklımız perdeli, örtülü olduğu müddetçe mânâ boyutundan gelen hisse erişemeyiz.

Çocuk saflığına erişen, mutlaka mânâ boyutunun hissine erişecektir.

Ayrıca edebiyatta mâniler vardır.

Bunlar mânâlar içeren kâfiyeli dörtlüklerdir.

Eski Çağatay Türkçesinde mânî “Tanrı” demektir.

Belki de mânâ kelimesi buradan gelir ve Tanrı’ya ait olan demektir.

Mânâ kelimesi, anlaşılıyor ki Allah’ın ulvîyetiyle alakalı bir kelimedir.

Maneviyat, mânâ boyutundan gönüle akan ulvî bir heyecanın hissidir.

Maneviyat, Allah’a güvenmenin hissidir.

Maneviyat, her an Allah’a dayanmanın râbitasıdır.

Maneviyatı güçlü olanlar, dünyalık her sıkıntıya karşı güçlü duruş sergilerler.

Maneviyat, iman boyutunun gönülde tecelli etmesi ile gerçekleşir.

Maneviyat, mânânın gönülde vücûd bulmasıdır.

Mânâ, Allah hakikatidir.

Mânâ, Tevhîd sırrıdır.

Mânâ, tüm varlığın sahibinin enerjisidir.

Maneviyat, insanın öz boyutudur.

Halk’ın Hakk boyutudur.

Maneviyat, maddenin içyüzüdür.

Maneviyat, görünen varlığın geldiği öz boyuttur.

Madde ile mânâ iç içedir.

Maddenin geldiği yer mânâdır.

Madde mânâ ile durur.

Maddenin asliyetine mânâ denir.

Mânânın elbise giymiş boyutuna madde denir.

Maneviyat mânâ kelimesinden gelir.

Mânâ “rûh, nûr, ulûhiyet” boyutudur.

Mânâ; üflenen rûh, nûr alâ nûr, ulûhiyet boyutunun cemidir.

İnsan ten boyutunda kalırsa yarım insan olur.

İnsan öz değeri olan Allah'ın kendinde olduğunu bilirse bütünsel olur.

Amaç, kendinde kalmamaktır.

Amaç, Allah'tan ayrı olmadığını bilmektir.

Amaç, Allah'ın Zâtında fenâfillah makamına ermektir.

Yâni Allah'ın Zâtında varlığından geçmektir.

Amaç, Allah'ın ulvîyetinde bekâbillah makamına ermektir.

Yâni damla misali deryaya karışıp gitmektir.

Ve mânânın hazzını hissetmektir.

Her dâim o hazla yaşamaktır.

İnsan, kendi asliyetini bilmelidir.

İnsan, kendini var eden değildir.

İnsan, kendini şekillendiren değildir.

İnsan, bedeninde her an olan işleyişte muktedir olan değildir.

İnsan, Allah yolunda kendinden geçmelidir.

İnsan “mutu kable ente mutu” sırrına ermelidir.

Allah yolunda kendi varlığından geçenler, diridirler.

Âl-i İmrân Sûresi 169: “Ve lâ tahsebbennellezîne kutilû fî sebîlillâhi emvâtâ bel ahyâun inde rabbihim yurzekûn.”

Meâli 1: “Allah'ın hakikatlerini anlatmak için, o yolda ölen, öldürülen kimseleri ölüp gitti sanmayın. Bilakis onlar diriliğe kavuşmuşlardır. Onlar kendilerini vücûdlandırana ait olan manevi hazza ulaşmışlardır.”

Meâli 2: “Allah yolunda fenâfillah olanları anlamamazlık yapmayın. Onlar hayy olanın değerlerine erişmişlerdir.

Onlar vücûdlarının sahibi olan Allah'a ait manevi hazzı hissetmişlerdir.”

Meâli 3: “Allah yolunda fenâfillah olanları ölü sanmayın, bilakis onlar diridirler. Onlar bedeninin sahibinin kim olduğunu bilmişler, manevi hazzı erişmişlerdir.”

Manevi haz, insanın kendinde ve her varlıkta Allah'a şâhit olup, O'na teslimiyetiyle gelir.

Maneviyat, her an Allah'a teslimiyet duygusunu getirir.

Maneviyat, kişinin gönlünün her an Allah duygusuyla iç içe olmasıdır.

Allah duygusu gönüllerinde olanlar, huzur içindedirler.

Onlar Allah'a iman etmişlerdir ve onlar iyi ameller içinde çalışırlar.

Âyetle belirtildiği gibi o kimseler, Allah'a içtenlikle bağlı kimselerdir.

Nisâ Sûresi 122: “Vellezîne âmenû ve amilûs sâlihâti se nudhiluhum cennâtin tecrî min tahtihâl enhâru hâlidîne fîhâ ebedâ Vadallâhi hakkâ ve men asdaku minallâhi kîlâ.”

Meâli: “İman edenler ve iyi çalışmalarda olanlar ise; onlar huzur içinde olurlar, makamlarında bir ilim üzeredirler, devamlı o haldedirler. Allah tecellileriyle gerçek olandır ve Allah'a içtenlikle bağlı olan kimse tecellileri anlar.”

İşte âyetle belirtildiği gibi, iman ehli her zaman Sâlih ameller içindedir.

Hûd Sûresi 23: “İnnellezîne âmenû ve amilûs sâlihâti ve ahbetû ilâ rabbihim ulâike ashâbul cenneh hum fîhâ hâlidûn.”

Meâli: “Muhakkak ki iman edenler ve dosdoğru hak yolunda çalışanlar ve Rablerine aşk ile bağlananlar ise, işte onlar huzur içindedirler, devamlı o hâl içindedirler.”

Burada da belirtildiği gibi iman ehli olanlar her zaman aşk ile Allah'a bağlıdırlar.

İşte onlar manevi alanın huzuruna erişmiş kimselerdir.

Nahl Sûresi 87: "Ve elkav ilallâhi yevme izinis seleme."

Meâli: "Her şeyiyle ancak Allah'a teslim olanlar, her an barış ve huzur içinde olanlardır."

İşte manevi alanın oluşması için Allah hakikatine erişilmesi gerekir.

Allah'a olan yakınlığın bilinmesi gerekir.

Mutaffifin Sûresi:

21- Allah'a olan o yakınlığı anlayanlar, her yerde O'na şâhit olurlar.

22- Muhakkak ki özü sözü doğru olanlar, elbette tüm tecellilerin Hakk'tan olduğunu bilmenin huzuru içindedirler.

23- Ulaştıkları yüce makamların hakikatleri ile bakarlar.

24- Onların yüzünde hakikatleri anlamanın huzuru vardır.

25- Bekâ Âleminin özünden beslenirler.

26- Hakikatleri anlamak için gayret gösterip ilerleyenler, sonunda manevi âlemin kokusunu alırlar.

27- Makam makam yükselerek varlığın varoluşunun hakikatine ulaşırlar.

28- Allah'a olan yakınlığı anlarlar, hep O'nun hissiyatındadırlar, birlik üzeredirler.

İşte belirtildiği gibi kişi Allah'a olan yakınlığı anlarsa, onun gönlü manevi alanın hazzı içinde olacaktır.

Maneviyat ehli, şefkat ehlidir, merhamet ehlidir.

İşte onlar Lokman Hekimlerdir.

Onlar tevâzu içinde yaşarlar.

Hiç kimseye hor bakmazlar.

Mânâ erenleri âlemlere rahmet olmak için gönderilmişlerdir.

Onlar asla kendi egoları için yaşamazlar.

Mânâ erenleri, Allah'ın ulvîyetine erenlerdir.

Onlar Halk'ta Hakk'a nazar ederler.

Onlar Allah'ın dostluğuna sığınmışlardır.

Allah'ın dostluğuna erenlerin kâlbi insanlık için atar.

Onların kâlbi başkalarının iyiliği için atar.

Onlar asla kendileri için yaşamazlar.

Hep insanlığın iyiliği için koşarlar.

Onlar, dertlilerin derdi için gece gündüz koşarlar.

Onlar maneviyatın gücünü herkese hissettirirler.

Mânâ ehli zerre kadar kibre düşmez.

Asla başkasını kırmaz.

O, her zaman dertli olanların derdine koşar.

Mânâ ehli, şefkatlidir.

Sevgi doludur.

Sadıktır, dürüştür, samimidir.

Saygı dolu, sevecendir.

Mütevâzidir, kucaklayıcıdır.

Yardımseverdir, ihtiyacı olana koşar.

İnsan şefkatli olmak nedir bilmelidir.

Çevresine şefkatli olmalıdır.

Doğaya, hayvanlara şefkatli olmalıdır.

Mânâ ehilleri, manevi kişilerdir.

Manevi kişiler Lokman Hekimlerdir.

Lokman Hekimler çevrelerine şifâ olurlar.

LOKMAN SÛRESİ TEFSİRİ

1-

الم

Elif lâm mîm

Elif lâm mîm : Zât, hak-halk-nokta, Allah

Meâli 1: “Elif, Lam, Mîm.”

Meâli 2: “Hakk, Halk, Hakk Halk birliği.”

Meâli 3: “Hakk’ın zâtı, Hakk’ın sıfatları, Muhammed
sırrı.”

Bazı sûrelerin başında...

Neden “Elif lâm mîm” vardır...

“Elif” neyin sırrıdır?

“Lâm” neyin sırrıdır?

“Mîm” neyin sırrıdır?

Bunların üçü neye işarettir?

Elif, Hakk’ın Zâtına işarettir.

Lâm, Hakk’tan gelen Halk’a işarettir.

Mîm, Hakk ve Halk birliğine işarettir.

Mîm, Muhammed boyutunun sırrıdır.

Bu âlem...

Bir olan Zâtın eseridir.

Kendinden açığa çıkan âlem...

Kendi halkiyetidir.
Nasıl ki damlalar...
Denizden süzölüp gelir.
Görünen tüm varlık da...
Hakk'tan süzölüp gelir.
Damlalar derya ile birdir.
Damla derya birbirinden ayrı değildir.
Derya, "Elif" sırrıdır.
Damla, "Lâm" sırrıdır.
Damla derya birliği.
Mîm sırrıdır.
Allah ile Muhammed'i...
Gördüm bir vücûd sırrı budur.
Her varlığı tutan Zât...
"Elif" ile yazılmıştır.
"Elif" ile söylenmiştir.
Elif "1" şeklinde yazılmıştır.
Elif, tekdir, birdir.
Birliğini tüm âlemde...
Tekliğini her varlıkta gösterir.
O ehâddır, vâhiddir.
O'nun birliği denizdir.
Tekliği damlalar boyutudur.
Elif, İbranice'de "Alef" diye yazılmıştır.
Alef, "El" kelimesidir.
"El" güç, kuvvet, kudret demektir.
Her varlıktaki kudret Allah sırrıdır.
Allah'ın her bir varlıktaki karşılığı Hakk sırrıdır.

“Hakk-Elif” rûhun sırrıdır.

“Halk-Lam” nûrun sırrıdır.

Mîm, rûhun, nûrun birliğidir.

Ehâdiyet sırrıdır.

Mîm, Muhammed'dir.

Muhammed, Halk boyutudur.

Halk, Hakk'ın zâhiridir.

Hakk, Halk'ın batınıdır.

Hakk, Halk ve onların birliği “Elif, Lâm, Mîm” sırrıdır.

2-

تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ الْحَكِيمِ

Tilke âyâtul kitâbil hakîm

- Tilke : Bu, bunlar, o, işte bu,
Âyâtu : Âyetler, delil, işaret,
El kitâbi : Kitâb, her varlık bir kitâb,
El hakîm : Hâkim, hikmet, hüküm sahibi, tüm varlığa hâkim olan,

Meâli 1: “Her varlık delilleriyle bir kitâbtır. Tüm varlığa hâkim olana aittir.”

Meâli 2: “Varlık kitâbında hüküm sahibine ait nice işaretler vardır.”

Meâli 3: “Her şeyde deliller vardır, her şey kitâbdır, her şeye hakîm olan Allah’tır.”

İnsan, kitâbın hakikatini ve âyetin hakikatini iyi bilmelidir.

Her varlık bir kitâbdır.

Varlıktaki her değer, her nitelik bir âyettir.

Âyet kelimesi iyi anlaşılmalıdır.

Âyet denildiği zaman, hemen Kur’ân’da geçen kavramlar olarak düşünülmemelidir.

Öncelikle âyetin varlıktaki karşılığı görülmelidir.

Âyet; iz, işaret, alâmet, delil, sinyal, sahibini gösteren, Hakk’a götüren demektir.

Evet, tüm kâinatta her bir şey, bir âyettir.

Varlığın kendisi de varlıktaki nitelikler de hep bir âyettir.

Her bir âyet; bir işarettir, bir delildir, bir sinyaldir, bir izdir.

Bu iz bizi varlığın sahibine götürür.

Her âyet, varlığın sahibini gösterir.

Varlığın kendisi, varlıkta bulunan, varlıktan akan her şey âyettir.

Varlığın varoluş delilleri, varlığı var eden kudreti de gösterir.

Allah denilen gerçek, ancak varlıktaki delillere yâni âyetlere erişildiği zaman lâıyıkıyla anlaşılacaktır.

Varlığın varoluş hakikati varlıktaki işaretlerde gizlidir.

Kur'ân'ı incelediğimiz zaman alıyoruz ki varlıktaki tüm işaretler, nitelikler âyettir.

Câsiye Sûresi 3: "İnne fîs semâvâtî vel ardı le âyâtîn lil mûminîn."

Meâli: "Muhakkak ki göklerde ve yerde ne varsa elbette mü'minler için âyettir."

Lokmân Sûresi 31: "Elem tere ennel fulke tecrî fîl bahri bi ni'metillâhi li yuriyekum min âyâtih inne fî zâlike le âyâtîn li kulli sabbârin şekûr."

Meâli: "Göklerde olanların bir sonsuzluk içinde akıp gittiğini görmez misin? O âyetlerini size her an gösterir. Allah'ın nimetlerini anlayanlar bilgelik içindedirler. İşte bu âlemdeki her şey, sabredenler, varlığın sahibini bilip teslim edenler için elbette bir âyettir."

Yâ-Sîn Sûresi 33: "Ve âyetun lehumul ardul meyteh ahyeynâhâ ve ahrecnâ minhâ habben fe minhu yekulûn."

Meâli: "Yeryüzü onlar için bir âyettir. Biz orada nutfe-lerden hayat veriniz ve ondan bitkiler, daneler çıkartırız. Böylece onlardan beslenirler."

Yâ-Sîn Sûresi 41: “Ve âyetun lehüm ennâ hamelnâ zurriyyetehum fîl fulkil meşhûn.”

Meâli: “Onların zürriyetlerini dopdolu bilgilerle bir gen sistemi içinde taşıyıp aktarmamız da onlar için âyettir.”

Bakara Sûresi: 164: “Vel ardı le âyâtın li kavmin yakılûn.”

Meâli: “Ve yeryüzünde olan her şeyde, elbette akledip düşünen insanlar için âyetler vardır.”

Rum Sûresi 22: “Ve min âyâtihî Halkus semâvâtî vel ardı vahtilâfu elsinetikum ve elvânikum inne fî zâlike le âyâtın lil âlimîn.”

Meâli: “Göklerde ve yerde olanların Halk oluşu ve seslerinizin farklılığı da ve görünüşlerinizin farklılığı da O’nun âyetlerindendir. Elbette bunlarda bilenler için deliller vardır.”

Ra’d Sûresi 3: “Ve huvellezî meddel arda ve ceale fîhâ revâsiye ve enhârâ ve min kullis semerâti ceale fîhâ zevceynisneyni yugşil leylen nehâr inne fî zâlike le âyâtın li kavmin yetefekkerûn.”

Meâli: “Ki O’dur yeryüzünü yayıp döşeyen, orada dağlar ve nehirler var eden, orada erkek ve dişi olmak üzere çeşit çeşit türler var eden, ürünler ortaya çıkaran, geceyi ve gündüzü oluşturan. Muhakkak işte bunlarda düşünüp araştıran kimseler için âyetler vardır.”

Nahl Sûresi 11: “Yunbitu lekum bihiz zera vez zeytûne ven nahîle vel anâbe ve min kullis semerât inne fî zâlike le âyetin li kavmin yetefekkerûn.”

Meâli: “Sizler onlardan faydalanır gelişirsiniz. Ekinlerden, zeytinlerden, hurmalardan, üzümlerden ve meyvelerin, sebzelerin her türlüşünden yararlanırsınız. Muhakkak işte bunlarda, hakikatleri arayan, derin düşünen kimseler için âyetler vardır.”

Nahl Sûresi 12: “Ve sehharâ lekumul leyle ven nehâre veş şemse vel kamer ven nucûmu Musahharâtun bi emrih inne fî zâlike le âyâtin li kavmin yakılûn.”

Meâli: “Sizin bedenlerinizi düzenledi. Gece ve gündüz, güneş ve ay ve yıldızlar, tüm bunlar O’nun işleyişiyle düzenlenmiştir. İşte bunların içinde, düşünüp akıl eden kimseler için âyetler vardır.”

Nahl Sûresi 13: “Ve mâ zerae lekum fîl ardı muhtelifen elvânuh inne fî zâlike le âyeten li kavmin yezzekkerûn.”

Meâli: “Sizlerin çoğalmasında, yeryüzünün çeşit çeşit renkler içinde oluşunda, işte bunların içinde, varlığın yaratılışını düşünüp, ulaştığı hakikatlerle bakmak isteyen kimseler için, elbette âyetler vardır.”

İşte Kur’ân’ı incelediğimizde; göklerde ve yerde olan her şeyin, her varlığın kendinde olan tüm niteliklerin, hep bir âyet olduğunu anlıyoruz.

Tüm varlık kitâbtır.

O kitâbda olan her nitelik âyettir.

Ve tüm varlığa âyetleri ile hakîm olan Allah’tır.

هُدًى وَرَحْمَةً لِّلْمُحْسِنِينَ

Huden ve rahmeten lil muhsinîn

Huden	: Hidâyet, yol gösteren, rehber,
Ve rahmeten	: Rahmet, merhamet eden, bağışlayan, sulayan,
Li el muhsinîn	: Güzel haller, iyilikte bağışta bulunan, içtenliğiyle bağlı olan,

Meâli 1: “Her varlık hakikate bir rehberdir. Tüm içtenliğiyle Hakk’a bağlı olanlar için bir rahmettir.”

Meâli 2: “Muhsinler için, her varlık hakikate götürür ve rahmettir.”

Meâli 3: “Hidâyet ve rahmet ihsan sahibi olanların erişeceği makamlardır.”

Muhsin, ihsan sahibi demektir.

İhsan, tüm güzellikleri, tüm değerleri sunan demektir.

Muhsin, ihsan, âhsen, Hasan, Hüseyin, hasenat, hüsn, hüsniyet, birbirine bağlı kelimelerdir.

Allah her bir varlığı en güzel bir biçimde halk etmiştir.

Varlığın kendine hangi elbise uygunsa bedenini ona göre halk etmiştir.

Allah varlığı “Âhsen-i Takvîm” üzere yaratmıştır.

İnsan “Âhsen-i Takvîm” üzere yaratılmıştır.

Tîn Sûresi 4: “Lekad halaknel insâne fî ahseni takvîm.”

Meâli: “İnsanı Âhsen-i Takvîm üzere halk ettik.”

İnsan tüm mahlûkâtın cem boyutudur.

Tüm mahlûkâtın değerleri insanda vardır.

Kur'ân'ı incelediğimiz zaman görüyoruz ki, Allah hasenat sahibidir, tüm hasenatlar ondan gelir ve tüm hasenatlarını insana bahşetmiştir.

Mâide Sûresi 50: "Âhsenu min Allah-hasenat Allah'tandır."

İşte varlıkta Allah'ın değerlerini anlayan, varlığın oluşumunu anlayan kimse Muhsin makamına erişecektir.

Muhsin kimse, Allah'ın ihsanına erişmiş kimsedir.

Varlık Allah'ın ihsanı ile kuşatılmıştır.

Her varlık ihsan makamına açılan kapılardır.

Varlığın özü hakikatin olduğu yerdir.

İnsan her varlığı okunacak bir kitâb bilmelidir.

Kendi yaratılışını ve varlığın yaratılışını anlayan, Tevhîd hakikatine erişecektir.

Ve Muhsin kimselerden olacaktır.

Muhsin kimse, topluma iyilikleri, güzellikleri sunan kimsedir.

Her varlık Allah'ın ihsanları-ahsenler-güzellikleri ile sarılıdır.

Allah her varlığı "Ahsen-i Takvîm" üzere halk etmiştir.

Her varlığın oluşunda bir "Ahsen-i Takvîm" vardır.

Yâni her varlık kendi fitratına göre en güzel bir şekilde şekillenmiştir.

Varlık bir sanattır, sanatkârı da Allah'tır.

Allah "El Ahsen" esmâsıyla sanatındaki estetiğini en güzel bir şekilde ortaya koyar.

İnsanın beden estetiği, tüm varlıktan süzülerek gelmiştir.

İnsan bedeninde, her varlıktan boyutlar vardır.

İnsanın beden şekillenmesi, muhteşem bir sanattır.

İşte varlığın yaratılışında güzelliği görebilen insan, çevresine nice güzellikleri yansıtacaktır.

İşte çevresine güzellikler yansıtan insana “Muhsin” denilir.

Muhsin olan kimseler, Allah’ın rahmetine mazhar olmuşlardır.

Onlar rahmet ehilleridir.

Rahmet ehli kimseler, Lokman boyutuna erişmişlerdir.

Allah’ın rahmetine ulaşmış kimseler, huzurludur.

Onlar çevrelerine huzur verirler.

Onların gönülleri ilâhi aşkla doludur.

Onlar umutsuza umut olurlar.

Onlar gönüllerden karamsarlığı kaldırırılar.

Onlar sıkıntısı olan kimselere koşarlar.

Onlar ilim, irfan ehilleridir.

Onlar rahîm ve rahmân makamlarına ermiş kimselerdir.

Onlar rahmet makamına ermiş kimselerdir.

Onlar âlemlere rahmet olarak gelmenin ne olduğunu bilirler.

Onlar şefkat ehlidirler.

Onlar koruyucudurlar, sevgi doludurlar.

Onlar ihtiyacı olanın ihtiyacını gidermek için koşarlar.

Onlar tevâzu sahibidirler.

Hiç kimseye, hiçbir varlığa hor bakmazlar.

Onlar tüm varlığın kaynağının Allah olduğunu bilirler.

Onlar rahîm makamına ermişlerdir.

Onlar hep bu şuurda yaşarlar.

Rahîm makamı, tüm varlığın Allah’ın özünden süzülüp gelme makamıdır.

Nasıl ki bir ağaç, bir tohumdan açığa çıkıyorsa, bu âlem de Allah'ın özünden açığa çıkmıştır, bu her an da böyle devam etmektedir.

Rahmân makamı da, rahîmden açığa çıkan her şeyin tecellilerle kuşatılmasıdır.

الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَهُمْ
بِالْآخِرَةِ هُمْ يُوقِنُونَ

*Ellezîne yukîmûn el salâte ve yu'tûnez zekâte ve
hum bil âhireti hum yûkinûn*

Ellezîne	: O kimseler, Muhsin olanlar,
Yukîmûne	: İkâme, iskân, bulunmak, her an o halde bulunmak,
El salâte	: Allah'a her an bağlı olma şuuru, birleşmek,
Ve yutûne el zekât	: Ödemek, verirler, temizlenip paylaşmak,
Ve hum bi el âhireti	: Onlar, âhirete, sonlarına,
Hum yûkinûn	: Onlar, emindirler, kesin olarak inanırlar,

Meâli 1: "O kimseler; her an Hakk'a bağlılık şuuru üzere hareket ederler ve temizlenme içinde olup kendilerindekini paylaşırlar ve onlar sonlarına da inanırlar."

Meâli 2: "Muhsin olanlar, her an Allah'a bağlıdırlar ve kendilerinde olanı paylaşırlar ve onlar âhiretin hakikatini bilirler."

Meâli 3: "İyi kimseler, Allah'a bağlı olduklarını unutmazlar ve onlar her an duygu ve düşüncelerinin temiz olmasına dikkat ederler ve onlar sonlarının geleceğini unutmazlar."

Burada geçen salât ve zekât, âhiret kelimeleri iyi incelenmelidir.

Kur'ân'da geçen salât kavramı iyi anlaşılmalıdır.
Toplumda salât kelimesi genelde namaz olarak çevrilir.
Namaz kulun Allah'a olan yöneliştir.
İnsanlar Allah'a, kendi inançlarına göre yönelirler.
Camide de Kilisede de Havrada da Allah'a yönelişin adı ibadettir.

Cemde de Meydan da Allah'a olan niyazların adı ibadettir.
Bu ibadetlerin adı ister namaz olsun, ister salât olsun, gönüllerin samimiyetine göre Allah'a olan bir yöneliştir.

Her insanın kendi ibadeti, o kişinin Allah'a olan yöneliştir.

Her insan çocuk iken, anne babasından öğrendiği Allah'a olan yönelişe göre, ibadet eder.

Salât birçok anlam taşır.

Kökeni Sanskritçe'den gelir diye bilgiler vardır.

Sanskritçe "Namaḥ"; saygı göstermek için eğilmek anlamındadır.

Namahte-namazte; saygıyla sana eğiliyorum demektir.

Salât'ın İbranice karşılığı Tefila (תְּפִלָּה) -çoğulu Tefilot) kelimesidir.

Bu kelime, kişinin kendi iç dünyasına yönelerek, kendi yaratılış hakikatine erişmeye çalışması demektir.

Salâtın Farsça karşılığı namazdır.

Türkçe karşılığı ise; bağlılık, iletişim, birleşmek, bütünleşmek, irtibat içinde olmak demektir.

Kur'ân'da salât birçok türeviyle geçer.

Salât (Bakara Sûresi 43 ve birçok sûrede)

Salât-ı sâhûn (Mâûn Sûresi)

Salât-ı ikâme (Nisâ Sûresi 103, Bakara Sûresi 110)

Salât-ı vustâ (Bakara Sûresi 238)

Salât-ı dâimûn (Mearic Sûresi 23)

Salât-ı hâfizûn (Meâric Sûresi 34)

Tayr salât (Nûr Sûresi 41)

Kada salât (Nisâ Sûresi 103)

Salât-ı Fecr (Nûr Sûresi 58)

Salât-ı Aşae (Nûr Sûresi 58)

Musallî (Bakara Sûresi 25, Mâûn Sûresi)

Sallî (Âl-i İmrân Sûresi 39)

Salâh (Nahl Sûresi 119)

Salavât (Bakara Sûresi 238)

Salât kelimesi birçok anlamda ifade edilmiştir.

Salât; dua, tebrik, tezkiye, istiğfar, namaz, rahmet, ulvî münasebet, ulvî bağlılık, ulvî irtibat, hareket, tahrik, bağlılık, yöneliş, Hakk'ı tefekkür etmek, okumak, buluşmak, ulaşmak, vâsıl olmak, birleşmek, iletişim gibi anlamlarda ifade edilmiştir.

Salât kelimesini Kur'ân'î mânâda incelediğimizde, anlamını Hûd Sûresi 87. âyette buluyoruz ve Türkçe'deki karşılığının ne olduğunu anlıyoruz.

Hûd Sûresi 87: "Kâlû yâ şuybu e salâtuke temuruke en netruke mâ ya'budu âbâunâ ev en nefale fî emvâlinâ mâ neşâu inneke le entel halîmur reşîd."

Meâli: "Dediler ki: Ey Şuyab! Atalarımızın kulluk ettiği şeyleri bırakmamızı, senin bağlı olduğun mu sana hükmediyor? Ya da kutsal diye bildiğimiz değerlerimiz için, istediğimiz şeyleri yapmamamızı mı söylüyor? Muhakkak ki sen iyi huylusun, bizi aydınlat."

Bu bölümde geçen zekât kavramı da iyi anlaşılmalıdır.

Zekât nedir?

Zekât, neden Kur'ân'da Salât ile birlikte aynı cümle içinde geçer?

Zekât'sız salât, salâtsız zekât olamaz mı?

Zekât'ın Kur'ânî anlamı nedir?

Salât'ın Kur'ânî anlamı nedir?

Kur'ân'ı dikkatlice incelediğimizde şu anlamlar karşımıza çıkıyor.

Zekât; temizlenmek, arınmak demektir.

Temizlenmek ise, akli tüm bâtlı bilgilerden temizlemek demektir.

Kur'ân'ı dikkatlice incelediğimizde “Zekât” ve Salât” kelimelerinin birlikte kullanıldığını görüyoruz.

Bu bizlere hakikati anlamamız için, çok önemli bir ipucu veriyor.

Zekât, yüzekki, tezekkâ, zekâ, zeki aynı kökten gelen kelimelerdir

Zekât kelimesi; Aramice Süryânice “zky” kelime kökünden gelen “zəkūt- זכות” kelimesinden gelir.

“Zky- zəkūt- זכות”; aklanmak, temizlenmek, arınmak, beraat etmek, hayrı paylaşmak demektir.

Anlıyoruz ki zekât; din adına, Allah adına, ibadet adına öğrendiğimiz aslı olmayan, ayrımcılık içeren, üstünlük içeren, zulüm getiren tüm cehalet, tüm bâtlı olan bilgilerden aklımızı temizlemektir ve tüm kötülük düşüncelerinden arınmaktır.

Zekâ kelimesi de buradan geliyor.

Kişinin, aklını, halini, temizlemesi, hayra dönüştürmesi, zekâtını vermesidir.

Toplumda öğrendiğimiz zekât ise: dinen zenginlik ölçüsü kabul edilen miktarda (nisap) mala sahip olan kimselerin Allah rızası için ihtiyaç sahibi kişilere vermesi gereken belli miktar, diye bilinir.

Oysa zekât; zengin fakir ayrımı yapmadan, her kim olursa olsun, bâtil bilgilerden, cehalet halinden temizlenmektir.

Zekat'ın mal ile mülk ile zenginlik ile alâkası yoktur.

Tezkiye kelimesi de zekât kelimesinden gelir.

Temizlenme, temize çıkarma, aklama, aklanmak demektir.

Yâni tezkiye; tüm bâtil bilgilerden, günahlardan temizlenmektir.

Kur'ân bize bunu çok güzel izah eder.

A'lâ Sûresi 14: "Kad efleha men tezekkâ."

Meâli: "Cehalet hallerinden temizlenen kimse ise kurtuluşa erer."

Nûr Sûresi 21: "Ve lakin Allah yuzekki men yeşâu."

Meâli: "İsteyen kimse Allah'ın hakikatleriyle temizlenir."

İşte zekât; temizlenmek, arınmak, zekâ sahibi olmak, düşünmek, zekânı işletmek, zeki olmak ve sonuçta aslı olmayan zulüm getiren tüm bilgilerden temizlenmektir.

Zeki olan kişi; aklını bâtil bilgidен, zulüm getiren bilgidен temizleyen, ilim üzere hareket eden, ilimden değerler üreten kişidir.

Zekât boyutuna gelmeyen, Allah nedir hakikatine ulaşamaz.

Kişinin din adına öğrendiği tüm bâtil bilgileri temizlemesi zekâttır.

Bâtil bilgi yâni aslı olmayan bilgi şudur:

Varlıkta karşılığı olmayan her türlü bilgi...

İlme dayalı olmayan her türlü söylenti...

Şahit olmadan söylenen her türlü bilgi...

Uydurmalara dayalı her türlü bilgi...

Ayrımcılık getiren her türlü bilgi...

Zulüm getiren her türlü bilgi...

Küçük görmeye götüren her türlü bilgi...

Allah'ın yüceliğinin yanında, birilerini yüce, seçilmiş, gösteren her türlü bilgi...

Din adına, Allah adına aslı olmayan, ispat edilemeyen her türlü bilgi...

Kendi inancını, yolunu yüce görüp, başkalarının inancını küçük görmeye dayalı anlatılan her türlü bilgi...

Yâni kısaca; İlimsel temeli olmayan, Tevhîde götürmeyen her türlü inanç ve uygulamalara ait bilgilere bâtil, aslı olmayan, zulüm getiren bilgiler denir.

İşte aklımızdan silinecek olan bunlardır.

Bâtil bilgiler silinmeden yâni zekât vermeden aklımız temizlenmez.

İlim ancak ve ancak temiz akılla bulunur.

Kur'ân'ı incelediğimizde "salâte ve âtûz zekâte" kelimeleri genelde birlikte geçer.

Akıl ve gönül, gururdan, kibirden, benlikten temizlenmeden Allah'a bağlılık içinde olamayız.

Yine burada geçen âhiret kelimesini inceleyelim.

Âhiret, âhir kelimesinden gelir.

Âhir, bir şeyin bitip aynı şeyden yeni bir şeyin başlamasıdır.

Allah'ın âhir esması vardır.

Âhir "الآخر": Son, sonrası, sonu olmayan, yeni bir başlangıç demektir.

Allah'ın "El Âhir" esmâsı, Hadîd Sûresi 3. âyette belirtildiği gibi, "Sonu olmayan" hakikatine işaret eder.

Âhir sonu olmayan, sonsuz olan demektir.

Aynı zamanda âhir, bir şeyin bitip, yeni bir şeyin başlaması demektir.

Yâni sonraki anlamındadır.

Allah'ın bir şeyi bitirip, yeni bir şeyi başlatması, âhir esmâsıdır.

Âhiret kelimesi de buradan gelir.

Varlığın sonu vardır, ama Allah âhirdir, yâni sonsuzdur, sonu olmayandır.

Varlığın âhireti, varlık boyutuyla onun bitişidir.

Onun bitişi, varlık boyutuyla toprağa karışmasıdır.

Yâni Allah'ın rahmân boyutuna karışmasıdır.

İnsan öldüğünde, insanın toprak bedeni toprağa karışır.

Buz eridiğinde onun âhireti olmuştur.

Buz eriyip, kalıp boyutundan suya dönüşmüştür.

Çünkü buzun aslı sudur.

İşte tüm varlığın aslı da Allah'tır.

Varlığın sona ermesi, varlığın Allah'a karışmasıdır.

Hadîd Sûresi 3: "Hû el âhiri" âyeti, "O sonu olmayandır" anlamındadır.

Allah'ın sonsuz boyutunu anlamak, O'nun yüceliğini anlamakla mümkündür.

Kişi, varlığın akışındaki tecellileri görürse, bu akışının nerden gelip nereye döndüğünü anladığında âhir boyutunu anlayacaktır.

Ve anlayacaktır ki, son denilen şey, varlık boyutunun şeklinin erimesi boyutudur.

Yâni kar erise su olur, buz erise su olur, dolu erise su olur, bulut erise yağmur olur, yâni suya dönüşür, tüm bunların aslı zâten sudur, sudan gelir suya döner.

İşte âhir olan Allah'tır, her şey Allah'tan gelir, Allah'a döner.

Yâni, her varlığın evveli Allah'tır, âhiri Allah'tır.

أُولَٰئِكَ عَلَىٰ هُدًى مِّن رَّبِّهِمْ وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ

Ulâike alâ huden min rabbihim ve ulâike humul muflihûn

- Ulaike : Bunlar, bu, işte onlar,
 Alâ huden : Hidâyet üzere, rehber, doğru yol üzere,
 Min rabbi him : Rablerinden, kendilerini vücûdlandırıran,
 Ve ulâike : Bunlar, işte onlar,
 Hum el muflihûn : Onlar, başarılı, felah, kurtuluş, özü anlamış,

Meâli 1: “İşte onlar, kendilerini vücûdlandırıranın dosdoğru yolu üzeredirler ve işte onlar Özü anlamış olanlardır.”

Meâli 2: “Muhsin olanlar, Rablerinin yolu üzeredirler ve işte onlar felaha ermiş olanlardır.”

Meâli 3: “İşte onlar, Rablerine tâbidirler ve işte onlar hakikatin huzurundadırlar.”

İnsan her zaman varlığın nasıl ortaya çıktığını, nasıl bedenlendiğini düşünmelidir.

İnsan kendi yaratılışını anladığı an, Rab hakikatini anlayacaktır.

Hakikat, Hakk’a ait olan demektir.

Tüm varlık, tüm âlem Hakk’ın kendi hakikatidir.

Hakikatin yolu, bizzat varlığın kendisidir.

Varlıktaki ilim insana yol gösterir.

Burada geçen “huda” kelimesi, yol gösteren demektir.

Hûdâ; yol gösteren, hakikatlere ulaşmanın yolunu bildiren demektir.

Hakikatin yolunu takip eden hidâyete erer.

Hidâyet; hakikatlerle buluşup Hakk'a ermek demektir, hak ile bâtilı ayırt eden demektir, kendini bilme yolunda, kendi aslının hakikatini anlayan demektir.

Hû; O, Allah, her şeyin sahibi, tüm kâinattaki tek kudret demektir.

Hâdû; gösterilen yol, gidilmesi gereken yol, tavsiye edilen yol, hedefe götürecektir yol, kendine giden yolu bil-diren, hakikatlere ulaşma yolu olan varlığın yol bilinmesi anlamlarına gelir.

Her varlık Hakk'a açılan bir yoldur.

Hû; cümle varlığın ve varlıktaki tüm niteliklerin tek sahibidir.

Hûdâ; varlıktaki âyetleriyle, yâni işaretleriyle yol gösteren, yolun nasıl takip edileceğini bildiren.

Hâdî; kendisini kendisiyle hidâyete erdiren, kendine yine kendi ileten, hidâyet verici, hakikate hakikatleriyle ulaştıran, emin olduran.

Hidâyet; Hakk'la Hakk olan, Hakk'a eren, Hakk zevkine eren, bekâbillah bulan, mü'min olan, kâlbi mutmain olan.

Hidâyet bulmak, varlıktaki ilimle Hakk'a ermektir, Allah'tan emin olmaktır.

Her varlık, dosdoğru Hakk'a giden bir yoldur.

Her varlık, âyetullah şehridir, yâni Allah'ın âyetler şehridir.

İnsanın vücûdu da, Allah'ın âyetler şehridir.

İnsan kendi vücûdunun işaretleriyle yol bulduğunda, Allah hakikatine erecektir.

İnsan kendi vücûdunu "Sırât-ı Mustakîm" bilmelidir.

Hakkâ giden dosdoğru yol, öncelikle insanın kendi vücûdudur.

İlim ile yol alan, muhakkak ki gerçeklere ulaşacaktır.

وَمِنَ النَّاسِ مَن يَشْتَرِي لَهْوَ الْحَدِيثِ لِيُضِلَّ
عَن سَبِيلِ اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَيَتَّخِذَهَا هُزُوًا
أُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ مُّهِينٌ

*Ve minen nâsi men yeşterî lehvel hadîsi li yudille
an sebîlillâhi bi gayri ilmin ve yettehîzehâ huzuvâ
ulâike lehum azâbun muhîn*

Ve min en nâsi	: Bazı insanlardan,
Men yeşterî	: Kim, kimse, satın alırlar, muhatap edinmek,
Lehve el hadîsi	: Boş konuşmak, boş söz, eğlenmek için söz,
Li yudille	: Yanıltmak, sapmak, saptırmak, ayırmak,
An sebîli Allah	: Allah'ın yolundan, Allah için,
Bi gayri ilmin	: Bilgisi olmadan, ilim olmaksızın,
Ve yettehîze-hâ	: Alırlar, edinirler, sarılırlar, o,
Huzuven	: Sallamak, eğlence, alay konusu, uydurmak, önemsememek, çıkarı için hareket etmek,
Ulâike lehum azâbun	: İşte onlar, sıkıntılar, azap,
Muhînun	: Hor hakir bırakan, mahrum kalan, alçaltıcı, kaybettirici,

Meâli 1: “Bazı insanlar vardır ki, boş konuşan kimseleri muhatap edinirler. Bir bilgisi olmadan Allah yolundan kendi cehaletlerine saparlar ve onlar hakikatleri önemsememe-ye sarılırlar. İşte onlar hakikatlerden mahrum kalırlar, sıkıntılar içinde kalırlar.”

Meâli 2: “Bazı kimseler Allah’ın yolunu bırakırlar, ilim dışı şeylere tâbi olurlar, dalalete saparlar, kendi çıkarları için hareket ederler. İşte onlar sıkıntılara düşerler, hakikatten mahrum kalırlar.”

Meâli 3: “Bazı kimseler, aslı olmayan şeylere yönelirler, Allah’ın yolundan saparlar, ilme tâbi olmazlar, çıkarlarına esir olurlar, alçaltıcı sıkıntılara düşerler.”

Burada belirtildiği gibi, insan varlık kitâbından hakikate yol bulmalıdır.

İlimden asla kopmamalıdır.

Bâtıl alana sapmamalıdır.

Boş konuşan kimselere ihtiyatla yaklaşmalıdır.

İnsanların konuşmaları, ilme dayalı mı değil mi buna dikkat etmelidir.

Konuşmaların varlıkta karşılığı var mı buna bakmalıdır.

Kendi çıkarı için kimseyi kullanmamalıdır.

Kendi çıkarı için hareket eden, insanlara zulüm eden kimse, asla hakikate kapı açamaz.

وَإِذَا تُنْذِرَ عَلَيْهِ آيَاتُنَا وَلَّى مُسْتَكْبِرًا كَأَن لَّمْ يَسْمَعْهَا
كَأَن فِي أُنْفُسِهِمْ وَقْرًا فَبَشِّرْهُ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ

*Ve izâ tutlâ aleyhi âyâtunâ vellâ mustekbiren
ke en lem yesma'hâ ke enne fî uzuneyhi vakrâ,
fe beşşirhu bi azâbin elîm*

Ve izâ tutlâ	: Okunduğu zaman, açıklandığı zaman,
Aleyhi âyâtunâ	: Onlara, âyetlerimiz, işaretler, alametler,
Vellâ mustekbiren	: Çıkmak, dönüp gitmek, kibirli, kibirlenerek,
Ke en lem yesma hâ	: Gibi duymadın mı, duymuyor, onu işitmedi, işitmiyor,
Ke enne fiy	: Sanki, gibi, oldu içinde,
Uzuney hi vakran	: Onun kulakları, ağrıları, engelleri, işitme engelli, vakra,
Fe beşşir hu	: Artık, müjdele, öğütsel konuşma, güler yüzle anlat, bildir,
Bi azâbin elîm	: Azap, sıkıntı, müşkül, acı, elem veren, sıkıntı veren,

Meâli 1: “Onlara âyetlerimiz okunduğu zaman, kibirlenip dönüp giderler, duymamış gibi yaparlar. Sanki onların kulaklarında işitme engelleri vardır. Artık o hâlde olanlara acı veren sıkıntıları bildir.”

Meâli 2: “Onlara varlıktaki işaretlere tâbi olun denildiği zaman kibirlenirler, duymazdan gelirler. Onların kulaklarında işitmeye engeller vardır. Onlara kibrin sıkıntılarını bildir.”

Meâli 3: “Onlara varlıktaki işaretleri okuyun denildiğinde, benlikte kalırlar, duymazlar. Onların kulaklarında

hakikati işitmeye engel olan şeyler nedir. Kibre düşen kimselere acı sıkıntıları bildir.”

İnsan öncelikle kendi yaratılışını düşünmelidir.

Nasıl var olduğunu anlamaya çalışmalıdır.

İnsanın kendini anlaması, kendi yaratılışını anladığında mümkün olacaktır.

Tüm kâmil insanlar, insanlığı varlığın kendine, varlıktaki hakikate yönlendirmişlerdir.

Ama kendi inanç kibrinde kalan kimseler, kâmil insanların anlattığı hakikatlere karşı tavır sergilemişlerdir.

Kendi inançlarının bilgilerini duymuşlar, onlara sunulan hakikatleri duymazdan gelmişlerdir.

Kişinin beyni inanç kibriyle kirlenmemiş ise, onun kulakları hakikate açıktır.

Kibrin ne olduğu iyi anlaşılmalıdır.

Kibir kişinin kendini büyük görme duygusudur.

Kibir, Allah'ın ekber boyutunu her varlıkta göremeyip, kendini ekber, yâni yüce görmekle insanın düştüğü bir hastalıktır.

Kibir, kendini farklı, yüce görüp, başka kimseleri ya da başka bir varlığı küçük görme durumudur.

Kibir, varlık boyutunun birliğinden kopmakla, kendini varlıktan ayrı görüp, kendini farklı görmekle, yüce görmekle oluşan, bir duygu, düşünce, hâl ve davranışlar durumudur.

Kişinin kendindeki şeytani alanlar olan; hasetlik, fesatlık, gurur, küçük görme, zalimlik, dedikodu, kıskançlık, riya, inat, bilmişlik, kendini büyük görme, gibi tüm duyguların asıl kaynağı "Kibir"dir.

Kibir içinde olan kişi, kendi inancını diğer inançlardan yüce görür.

Kendi milletini diğer milletlerden yüce görür.

Erkeğin kendini kadından üstün görmesi de kibirdir.

İnanç boyutunda kibir, başkalarının inancını, ibadetini, ibadethanesini hor görmektir.

İnanç alanında kibir, kişiyi hakikati anlamaktan uzaklaştırır.

İnanç alanında kibir, kişiyi hakikati işitmekten uzaklaştırır.

İlle de benim bildiğim, benim inancım doğru diyen kimse hakikati duyamaz.

Onun yanında hakikat anlatılsa bile, o kişinin kulakları sadece kendi inancına ait bilgileri duymaya dönük olduğundan dolayı, ona sunulan bilgileri işitmez.

Kulaklarını varlığa döndürmez.

Gözlerini varlığın öz boyutuna döndürmez.

Bu bölümde belirtildiği gibi; “Onlara âyetlerimiz okunduğu zaman, kibirlenip dönüp giderler, duymamış gibi yaparlar. Sanki onların kulaklarında işitme engelleri vardır.”

Senlik benlik kavgasında olanlar, kibir içinde olanlardır.

Kibir, insanlarla varlıkla bağ kurmaya engel olan bir duygudur.

Kibirden kurtulmanın yolu; cümle varlığın birbiriyle bağını anlamak, tüm varlığı tutan ilâhi güçle tanışmak ve o gücü kendinde ve her varlıkta görmekle mümkündür.

Kibirden kurtulmanın yolu “Ekber” boyutunu anlayabilmektir.

Ezanda günde 30 defa okunan “Allahu ekber” sözü, her varlıkta yüce olanın kim olduğunun anlaşılması, kişinin kendine benlik isnat etmemesi için olan bir duyurudur.

Çünkü kibir, gözlere perde çektirir, kişinin hakikati görmesine engel olur.

Kulaklara perde çektirir, kişinin hakikati işitmesine engel olur.

Kişinin hakikate erişebilmesi için, öncelikle kibirden kurtulması gerekir.

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ جَنَّاتُ النَّعِيمِ

*İnnellezîne âmenû ve amilûs sâlihâti
lehum cennâtun na'îm*

İnne ellezine âmenû	: Muhakkak, iman edenler,
Ve amilû es sâlihâti	: Dosdoğru hak yoluna çalışanlar, sâlih amel, iyi işler,
Lehum cennâtun	: Onlar, cennet, huzur,
Naîm	: Naîm, bolluk, nimetler, tüm tecelliler Allah'a ait,

Meâli 1: “Muhakkak ki iman edenler ve dosdoğru hakk yolunda çalışanlar, işte onlar tüm tecellilerin Allah’a ait olduğunu anlamanın huzurundadırlar.”

Meâli 2: “Eminlik makamına gelenlere ve iyi çalışmalar içinde olanlara, nice lütufların huzuru vardır.”

Meâli 3: “İman eden ve sâlih amelde olanlar, nice hakikatlerin huzurundadırlar.”

İman sahibi olan kişi, Allah hakikatine erişmiş, Allah’tan emin olan kişidir.

İman, emin kelime kökünden gelir.

Emin olmak, şahit olmakla mümkündür.

İman ve inanç inceliği iyi bilinmelidir.

İnançta sadece inanmak vardır.

İmanda ise, şahit olmakla oluşan eminlik vardır, mü’min olmak vardır.

İnanç; anne babadan, yâni atalardan gelen bilgilere, ibadetlere inanmaktır.

Bir çocuk, anne babasının anlattığına inanır, çünkü anne baba sevgisi, anne babanın anlattığına inanmanın kapısını açar.

Çocuk anlatılanın doğru olup olmadığını bilmez, anlatılana şahit olmaz, yalnızca inanır. Çünkü anne babası çocuk için kutsaldır.

İşte inanç; doğduğu ailenin, toplumun, din adına, Allah adına anlatılanlara, yapılan ibadetlere inanılmasıdır.

Enfâl Sûresi 35: “Ancak onların ibadetleri, atalarından öğrendikleri şekliyle, kendi eğlenceleri ve hevâlarına göre hareket etmektir.”

İnanç boyutunda yapılan ibadetler, anne babadan görülen şekliyledir.

Çocuk, anne babadan nasıl öğrendiyse, nasıl gördüyse öyle yapar.

Ve onlar, kendi ibadetlerinin doğru olduğunun iddiasında dururlar.

Çünkü anne baba sevgisi, anne babadan öğrendiklerini kabule döndürür.

Şuarâ Sûresi 74: “Dediler ki: Hayır, biz atalarımızı böyle yapıyorlar bulduk.”

Kur’ân’ı incelediğimizde anlıyoruz ki; anne babamızdan duyduklarımız, ibadet adına gördüklerimiz hep inanç boyutu olarak karşımıza çıkıyor.

İman ise; ancak atalarının inanç sisteminden kopup varlığın varoluşunun hakikatini arayanların ulaşacağı emin olma sistemidir.

İman ancak ve ancak varlıktaki ilme tâbi olmakla oluşur.

İnanç boyutunda kibir durumu gelişebilir.

Ama iman boyutunda, her varlıkta Hakk’a nazar etmek vardır.

Kendini varlıktan ayrı görmemek vardır.
Tüm varlığa Hakk nazarı ile bakmak vardır.
Senlik benlik kavgasında olmamak vardır.
İman ehli kimseler Salih kimselerdir.
Salih kimselerin amelleri, Salih amellerdir.
İşte onlar her dâim naim cennetindedirler.
Yâni her an varlığın Allah'ın tecellileri ile sarılı olduğunun nazarındadırlar.

Onlar her varlığın Allah'ın sıfatları ile kuşatıldığını bilirler ve o şuurla yaşarlar.

Bu bölümde geçen cennet kelimesi de iyi anlaşılmalıdır.
Kur'ân'a göre cennet mü'minlerin erişeceği makamdır.
Cennet, mü'min olanların erişeceği ilâhi huzur, mutluluktur.

Mü'min Allah hakikatine erdikçe, gönlünde huzur hisseder.

Mü'min Hakk yolunda nice makamlara erdikçe, o makamın gönlüne sunduğu huzur hissinde olacaktır.

Bu bölümde belirtildiği gibi "mü'min olanlar ve Sâlih amelde olanlar nâim cennetindedirler."

Toplumda inanılan cennet inancı ile Kur'ân'da sunulan cennet iyi anlaşılmalıdır.

Eski toplumların inancı olan cennet beklentileri maalesef meâllere yansımıştır.

Toplumun cennet inancının ve ahirette olan beklentinin, Kur'ân meâllerine yansması çok dikkatli incelenmelidir.

Hazreti Muhammed öncesi, o günün toplumunda kurulan içki meclisleri, öldükten sonra da cennette aynısıyla hatta daha görkemli olacak diye inanılmıştır.

Ve bu durum meâl çevirilerine yansımıştır.

Bu konu ile ilgili, Vakıâ Sûresinin çevirisini inceleyelim.

Diyanet İşleri Meâli (Yeni): 17,18,19,20,21. Ebediyen genç kalan uşaklar, onların etrafında; içmekle başlarının dönmeyeceği ve sarhoş olmayacakları, cennet pınarından doldurulmuş sürahileri, ibrikleri ve kadehleri, beğendikleri meyveleri ve arzu ettikleri kuş etlerini dolaştırırlar.

Tevhîd-i Kurân Meâli ise şöyledir.

Vakıâ Sûresi 11.....26

11- İşte onlar Hakk'a yakîn olanlardır.

12- Tüm tecellilerin Hakk'ın olduğunu anlamanın huzuru içindedirler.

13- 14- 15- Hakikat yoluna daha önce dâhil olanlar ve daha sonrakiler; makamlarda birbirlerine kenetlenmiş bir haldedirler.

16- O hakikatler üzere karşılıklı mütalaa ederler.

17- Devamlı kulluklarının irfâniyeti üzere hareket ederler.

18- Gönülleri takıntısız tertemizdir ve kaynağından gelen ilme bağlıdırlar ve gönüllerinde hep o ilmi taşırlar.

19- Taşkınlık yapmazlar, ikiliğe düşmezler.

20- Her şeyi bir kemalât içinde fark ederler.

21- Mânânın zevkine varırlar.

22- Bakışları tertemizdir.

23- Vücutlarının içinde saf tertemiz bir haldedirler.

24- Yaptıkları şeyin karşılığını alırlar.

25- Aslı olmayan şeylere kulak vermezler ve fenalarda olmazlar.

26- Sözleri sadece; selamet- barış-huzur üzeredir.

İki çeviriyi incelediğimiz zaman aradaki farklılığı görüyoruz.

Mekkeli müşriklerin cennet inancının beklentisi, meâllere nasıl oldu da bu şekilde yansıdı, çok dikkatlice düşünülmelidir.

Kur’ân’da cennet mü’minlerin erişeceği makamlar olarak belirtilmiştir.

Mü’min; Allah’tan ve her yerde O’nun tecellilerinden emin olan, her yerde O’na nazar eden demektir.

Mü’min, varlıkta Allah’ın tecellilerine şahit olmuş, Allah’ın ulviyetine teslim olmuş kişidir.

İşte cennet makamlarına mü’min olanlar erişecektir.

Ki onlar Sâlih kimselerdir, Hakk yolunda Hakk için koşanlardır.

Hazreti Muhammed’in bu konu ile ilgili sözleri şöyledir: “Mü’minler cennette Allah’ı görme mutluluğuna ereceklerdir. Bundan daha çok mutlu olacakları hiçbir şey olmayacaktır.” (Buhârî, “Tefsiru Sure”, 32; Müslim, “Cennet”, 1; Tirmizî, “Tefsiru Sure”, 32)

İşte cennet makamı, Allah’ın cemâline erişme makamıdır.

Cennet kelimesi nereden gelir?

Cennet; örtmek, gizlemek anlamındaki “جن-cenâ-cen-cene” kelime kökünden isim olup “bitki ve ağaçları ile toprağı örten bahçe” mânâsına gelmektedir.

Kur’ân’ı Kerim’de, cennet kelimesi tekil şekliyle 66, çoğul şekliyle 69, diğer varyantları da 12 olmak üzere 147 yerde geçer.

Cennet; câna erişmek, cemâle erişmek, huzura erişmek, huzur bulmak, güzelliklere erişmek demektir.

Mü’min kimse, kendi varlığını Allah’ın ulviyetinde örter.

Varlığının Allah’a ait olduğunu bilir ve Allah’a teslimiyet içinde yaşar.

Her nereye dönerse dönsün, Allah’ın cemâline nazar eder.

İşte Allah'ın cemâli mu'minin cennetidir.

Her varlıkta Allah'ın cemâlini göremeyip, varlığın sûretinde kalmak, cennetten kovulmak olarak tarif edilmiştir.

Cennetten kovulmak, kendine varlık nisbet etmenin cinnet halidir.

Yâni benlik halidir.

“Kur'ân'a göre cennet cehennem” kitabımızda bu konuyu daha detaylı inceleyebilirsiniz.

خَالِدِينَ فِيهَا وَعَدَ اللَّهُ حَقًّا وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ

Hâlidîne fîhâ va'dallâhi hakkâ ve huvel azîzul hakîm

- Hâlidîne fiy hâ : Sürekli, sonsuz, ebedi, ölümsüz kalıcı olanlar,
 Vade Allah hakkâ : Allah'ın vaadi, sözü, gerçek, hak, hakikat,
 Ve huve el azîzu : Ve o azîz, tüm değerlerin sahibi, sevgide üstün lük, eren,
 El hakîmu : Hakîm, hüküm ve hikmet sahibi,

Meâli 1: “Devamlı o hâlin içindedirler. Allah'ın vaadi gerçektir. O, tüm değerlerin yüce sahibidir, tüm varlığa hâkim olandır.”

Meâli 2: “İşte onlar her dâim huzura erişmişlerdir. Allah'ın vaaadinin gerçek olduğunu ve O'nun tüm değerlerin sahibi olduğunu, tüm varlığa hakîm olanın Allah olduğunu anlamışlardır.”

Meâli 3: “İşte onlar devamlı huzur içindedirler. Allah'ın vaadi gerçektir ve O tüm değerlerin sahibidir, tüm varlığa hakîm olandır.”

Bu bölümde belirtildiği gibi mü'min kimseler ve Sâlih kimseler, her dâim Halk'a Hakk nazarı ile bakarlar.

Onların gönülleri ilâhi aşkla sarılıdır.

Onlar varlıktaki tüm sıfatların sahibi olan Allah'a teslimiyet içindedirler.

Onlar “Hâlidîne fîhâ” devamlı cennet duygusu içinde yaşarlar.

Allah'ın cemâlinin huzurunda yaşarlar.

Bu bölümde Allah'ın "el azîz ve el hakîm" esmaları geçer.

Azîz; tüm değerlerin yüce sahibi, tüm sıfatlardan yüceliğini gücünü gösteren, kendine ait olan tüm değerleri açığa çıkaran, güçlendiren, güçlü kılan, kuvvetlendiren gibi anlamlara gelir.

Kur'ân'da azîz kelimesi yüze yakın âyetle geçer.

Kur'ân'da "Ve huve el azîz el hakîm" azîz ve hakîm kelimeleri ise, birlikte elliye yakın âyetle geçer.

Ve huve el azîz el hakîm; O tüm değerlerin yüce sahibidir, tüm varlığa hâkim olandır, demektir.

Aliyy, Allah'ın zâtına ait olan yüceliğe işaret eder.

Azîz ise, tüm niteliklerine yâni tüm sıfatlarına ait olan yüceliğin açılımıdır.

Allah tüm varlığa sıfatlarıyla hâkimdir ve her bir sıfatını azîz esmâsıyla kuşatır.

Azîm ile azîz esmâları iç içedir.

Varlık Allah'ın sıfatlarıyla kuşatılmıştır.

Her bir sıfatta Allah'ın azîz esmâsını görmeliyiz.

Azîz, izzet, zelil, aynı kökten gelen kelimelerdir.

Allah'ın el hakîm esması; Allah'ın her şeye hakîm olduğuna işaret eder.

Hakîm ve hakem esmaları birbirine bağlıdır.

Hakîm; varlığa ve varlıktaki tüm tecellilere, değerlere hakîm olan demektir.

Hakem; hüküm sahibi, hükmünü uygulayan demektir.

Yaratılıştaki her niteliğin, her varlığın nasıl var olacağının hükmü "El Hakem" esmâsıyla verilir.

Göz oluşurken, "DNA" da olan göz hücreleri, hiç şaşmadan gider gözü oluşturur.

Bu diğer tüm hücre, doku ve organlarda da aynıdır.

İşte her bir niteliğin, nereye nasıl gideceği ve orada nasıl bir yapı oluşturulmasındaki hakem sahibi Allah'tır.

Gözün, göz olmasına, kulağın kulak olmasına ve diğer tüm organların oluşmasına hüküm veren Allah'tır.

Bu tüm varlık ve tüm varlıktaki nitelikler için de aynıdır.

Ayrıca, hak ile bâtıl arasındaki belirleyicilik "El Hakem" esmâsıyla belirlenir.

Hakîm ise; konusuna hakîm olan, cümle varlığa ve varlıktaki her niteliğe hakîm olan, her şeyi yerli yerine koyan, hükmünü, hikmetini gösteren demektir.

Allah her varlığı var ederken, ince ince, yerli yerince bir bütünlük içinde vareder.

Allah, var ettiği varlığın niteliklerine hakîmdir ve onu ne şekilde, hangi ölçüde var edeceğinde de hüküm sahibidir.

İnsanı insan şekliyle, hayvanı hayvan şekliyle, bitkiyi bitki şekliyle yaratmada, hüküm sahibidir.

Ve cümle varlığın kendinde olan, niteliklere hakîmdir.

Akıştaki şaşmaz adaletin sahibidir.

En'âm Sûresi 114: "E fe gayrallâhi ebtegî hakemen ve huvellezî enzele ileykumul kitâbe mufasssala vellezîne âteynâhumul kitâbe yâlemûne ennehu munezzelun min Râbbike bil hakkı fe lâ tekûnenne minel mumterîn."

Meâli: "Allah'tan başka hüküm sahibi aranır mı? Ki O'dur her bir varlığı açıklanmış bir kitâb olarak sunan. Doğrusu sunduğumuz o kitâba bakanlar, o sunulanlarda kendilerini vücûdlandırmanın hakikatlerinin olduğunu bilirler. Bundan sonra sakın şüphe edenlerden olma."

Hüküm sahibi olan Allah, hakîm esmâsıyla tüm esmâ-larda hüküm sahibidir.

Tîn Sûresi: "E leysallâhu bi ahkemil hâkimîn."

Meâli: “Allah hükümleriyle bütün her şeye hâkim olan değil midir?”

Allah, varlığı var etmedeki hükümlerini ve bütün her şeye hakîm olmasını, varlıktaki tecellilerle gösterir.

Allah, varlığın kendinde olan işleyişte hem hüküm sahibidir, hem de o işleyişe hakîmdir.

Fiiline fâil olarak hakîmdir.

Allah, varlığın kendinde olan tüm sıfatlarında, varlığın oluşumunada ve varlıktaki işleyişte hüküm sahibidir,.

Tüm sıfatlara Zâtıyla hakîmdir.

Allah, tüm bedenleri zâtı ile tutandır, zâtında hüküm sahibidir, tüm bedenlerin hakîmidir.

Allah, varlığı var etmede ve varlığın şekillenmesinde mutlak hakîm olandır.

İşte sâlih kimseler bu hakikate vakıf olarak hareket ederler.

Onların amelleri hep hayr üzeredir.

Onlar zerre kadar kötülüğe meyletmezler.

Sâlih âmel, Salih kimselerden açığa çıkar.

خَلَقَ السَّمَاوَاتِ بِغَيْرِ عَمَدٍ تَرَوْنَهَا وَأَلْقَى فِي الْأَرْضِ
رَوَاسِيَ أَنْ تَمِيدَ بِكُمْ وَبَثَّ فِيهَا مِنْ كُلِّ دَابَّةٍ وَأَنْزَلْنَا
مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَنْبَتْنَا فِيهَا مِنْ كُلِّ زَوْجٍ كَرِيمٍ

*Halakas semâvâtî bi gayri amedin terevnehâ ve
elkâ fîl ardı revâsiye en temîde bikum ve besse fîhâ
min kulli dâbbeh ve enzelna mines semâi mâen fe
enbetnâ fîhâ min kulli zevcin kerîm*

Halaka el semâvâtî	: Halk oluş, oluşturmak, yaratılış, semalar, gökler,
Bi gayri amedin	: Direksiz, dayanak, sütun,
Terevne-hâ	: Onu görüyorsunuz,
Ve elkâ	: Teslim, attı, yerleştirdi, oluşturdu, yaydı düzenledi,
Fiy el ardı	: Toprak, yeryüzü,
Revâsiye	: Dağlar, sağlamlık, firma, üretim yeri, sabit, verimlilik,
En temîde bi kum	: Sallanmamak, dengeli, sarsılmaz, sizler,
Ve besse	: Transmisyon, yaydı, hareket, iletim, aktarma,
Fîy-hâ min kulli	: Orada, yeryüzünde, hepsinden, her çeşit,
Dâbbetin	: Hayvanlar, ürpertici, hayvan gibi, yürüyen mahlûk,
Ve enzelna min es semâi	: İndirdik, sunduk, semadan, gök, ulvi âlem,
Mâen	: Su, ilim, can veren,

Fe enbetnâ	: Nebat, bitki,
Fîy-hâ min kulli	: Orada, hepsinden,
Zevcin kerîm	: Çift, eş, cins, tür kerim, soylu, asil, ikram, büyük,

Meâli 1: “Göklerin direksiz bir şekilde oluşturulduğunu ve yeryüzünün yayılıp düzenlendiğini, sağlam hareket edebilmeniz için sizin bir denge içinde oluşturulduğunuzu, yeryüzünde her çeşit hayvanın var edildiğini ve semadan sunduğumuz suyu, böylece onunla her türlü bitki, asil türler ortaya çıktığını görüyorsunuz.”

Meâli 2: “Göklerdeki yıldızların, galaksilerin direksiz durduğunu ve yeryüzünün nasıl oluştuğunu, dağların denge getirdiğini ve sizin yıkılmadan ayakta durduğunuzu ve çeşit çeşit hayvanları olduğunu, semâdan yağmurun yağdığını, çeşit çeşit bitkilerin açığa çıktığını görüyorsunuz.”

Meâli 3: “Gökyüzünde olan her şeyin bir enerji bağı ile durduğunu, yeryüzünün yaşam için düzenlendiğini, dağların ve sizin nasıl ayakta durduğunu, yağmurun yağışıyla çeşit çeşit bitkilerin ve hayvanların hayat buluşunu bakıp düşünmez misiniz?”

İnsan yerlere bakmalıdır.

Göklere bakmalıdır.

Göklerde olan yıldızların, galaksilerin oluşumunu, göklerde duruşunu düşünmelidir.

İnsan yaşamın nasıl oluştuğunu her zaman düşünmelidir.

Kendinin nasıl bedenlendiğini düşünmelidir.

Göklerde olan yıldızlar ve galaksiler bir enerji bağı ile birbirine bağlıdır.

Göklerde boşlukta duruyor gibi görünen yıldızlar birbirine karşı çekim ve itim enerji dengesi ile dururlar.

Bu fiziğin muhteşem bir alanıdır.

Bu bölümde, insana her zaman hakikati araması tavsiye edilir.

Göklerdeki yıldızlara bakmasını...

Yıldızların, galaksilerin nasıl gökte durduğunu düşünmesini...

Yeryüzünün nasıl oluştuğunu...

Dağların oluşumunu, faydasını...

İnsanın nasıl ayakta durduğunu...

Hayvanların çeşitliliğini...

Gökteki bulutları ve yağmurun nasıl yağdığını düşünmesi araştırması tavsiye edilir.

Kur'an'ın en büyük özelliği ilmi düşüncelere ve edebi davranışlara yönlendirmesidir.

İnsan yaratılışı anladığında yaratıcı bir kudreti de anlayacaktır.

Tüm varlık nasıl oluşmuştur?

Çeşit çeşit bitki ve hayvanlar nasıl bir yazılıma göre şekil almıştır?

Hiçbir varlık kendini var etmemiştir.

Varlık ilâhi bir yazılımla şekil almıştır.

Bu yazılıma kader denilir.

Kader-kadr-kadere: Güç, kudret, ölçü, değer, değerlendirme, gücü yeten, değerli, muktedir, takdir, varlığın açığa çıkışındaki ölçü, anlamlarına gelen bir kelimedir.

Varlığın ortaya çıkışı ve ortaya çıkışındaki ölçü kader konusudur.

Varlığın ortaya çıkışındaki tüm ölçü, belli bir nizam, varlığın çeşitliliği, varlığın yapısı, varlığın tüm inceliklerinin adım adım açığa çıkışındaki ilâhi kanunlar, kader konusuna girer.

Secde Sûresi 5: “Yudebbirul emre mines semâi ilel ardı summe yarucu ileyhi fî yevmin kâne mıkddâruhu elfe senetin mimmâ teuddûn.”

Meâli: “Bütün kâinattaki varoluşu düzenleyip işleyen O’dur. Her şey O’nun ölçüsüyle her an O’ndan açığa çıkar. Var olan tüm nesneler O’nun ünsiyeti ile durur.”

Bu âyette de görüldüğü gibi, yaratılan her şey; bir ölçüyle, bir planla, bir takdirle şekillenmiştir.

İşte bu ölçünün adı kaderdir.

Varlığın varoluşunu okumak kişiyi Fizik ilmine, kuantum ilmine götürür.

Kuantum ve kader birbirinden ayrı değildir.

Kader varlığın varoluşunun ölçüsüdür.

Kuantum, varoluşun muhteşem rezonansıdır.

Kâinat nasıl var oldu?

Varlık âlemi nasıl açığa çıkıp şekillendi?

Varlık âleminin geldiği âlem nedir?

Kuantum; molekülleri, molekülleri meydana getiren atomları, atomları meydana getiren atom altı parçacıklarını ve bunların her birinin içindeki ya da birleştiklerinde, yaydığı enerjiyi ve enerjinin etkilerini ve o enerjinin meydana getirdiği yapıları ve o yapının davranışlarını inceleyen bilim dalıdır.

Kuantum, kaderden açığa çıkan kaza boyutundaki ilâhî frekansın dalgalanması olarak düşünülebilir.

Kaza boyutu; varlığın oluşumu, şekillenmesi ve yaşam sürecinin boyutudur.

İşte bu boyuttaki enerji dalgalanması, “Kuantum” boyutudur.

“Kuantum” kelimesi Latince’den gelir ve “Miktar” anlamındadır.

Ra'd Sûresi 8: "Kullu şeyin indehu bi mîkdâr."

Meâli: "O'nun katından bütün her şey bir ölçü ile dir."

"Miktar-mîkdâr" kelimesi, "Kader" kelimesi ile bağlantılıdır.

Kader, tüm varlığın oluşumundaki ve işleyişindeki inceliklerdir.

"Kuantum" kelimesi "Kader" kelimesi aynı köktendir.

Kuantum kelimesi, kaderin açığa çıkışının, ilâhî dalgalanmasıdır.

Kader; tüm varlığın ya da bir varlığın bedenlenmeden önce bir özde bulunan yazılımıdır.

Kader, kaza boyutuna akarken, o akışın boyutu kuantum boyutudur.

Her varlık atomlardan oluşmuş bir yapıdır.

Atomların dalgalanması, varlığın varoluş ve işleyiş boyutudur.

Bir incir tohumu düşünelim.

O incir tohumun içinde, incir ağacına ait olan filizden, daldan, yapraktan meyveye kadar tüm özellikler, miktarları ile birlikte bir ölçü ile yazılıdır.

Ki buradaki miktar, dal sayısı, yaprak sayısı, meyve sayısı dâhil her şeydir.

İşte bu ölçünün adına "Kader" denir.

İncir tohumunun özünde incir ağacı gizlidir, orada ağaç atomlarda gizlidir.

Tohumlardaki atomlarda ağacın tüm sisteminin yazılımı gizlidir.

Ne zaman tohumda bir hareketlenme olur, bir dalgalanma olur, tohumdan ağaç yavaş yavaş belli bir zaman diliminde görünmeye başlar.

İşte tohumun özünden meyveye kadar akıp giden o dalgalanma “Kuantum” olarak düşünülebilir.

İnsanı düşünelim.

İnsan, sperm ile yumurtanın birleşmesiyle oluşan yeni bir hücreden çoğalıp gelişerek bedenlenir ve o hücrenin içinde ne tür özellik varsa, insanın beden yapısında o açığa çıkar.

Yâni özde ne varsa açığa o çıkacaktır.

Yâni öz zahire çıkacaktır.

Yâni enfûstan afâka çıkış gerçekleşecektir ve afâka çıkan yapı da enfûs boyutuna gizlenecektir.

Yâni tohumdan ağaç açığa çıkacaktır, ağaç yeni tohumu gizlenecektir.

İşte bu bölümde belirtildiği gibi, insan her zaman öncelikle kendi yaratılışını ve varlığın yaratılışını araştırmalıdır.

هَذَا خَلْقُ اللَّهِ فَأَرُونِي مَاذَا خَلَقَ الَّذِينَ مِنْ دُونِهِ بَلِ
الظَّالِمُونَ فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ

*Hâzâ halkullâhi fe erûnî mâzâ halakallezîne min
dûnih beliz zâlimûne fî dalâlin mubîn*

Haza halku Allah	: Bu, halkoluş, varoluş, Allah
Fe erû-nî	: Bana göster, öyleyse gösterin,
Mâzâ halaka	: Neden, ne yarattı, halk etti,
Ellezine min dûni-hi	: Olmayanlara, ondan başka, onun dışında,
Bel	: Hayır, ancak, bilakis,
İz zâlimûne	: Zalimler, kötülük içinde olanlar,
Fiy dalâlin mubinin	: Apaçık bir dalâlet, sapıklık içinde, hata, cehalete sapma,

Meâli 1: “Bu halkoluş Allah’tandır. O’ndan başka hal-
keden var mı gösterin bana! Bilakis zalimler, hakikatleri
bırakıp apaçık kendi cehaletlerine saparlar.”

Meâli 2: “İşte tüm bu âlemi halk eden Allah’tır. Ondan
başka var eden var mıdır gösterin bana. Kötülük içinde
olanlar hakikatleri anlamaktan uzaktırlar.”

Meâli 3: “Bu görünen halkiyet Allah’ın halkiyetidir.
Ondan başka halkiyet sahibi yoktur, varsa gösterin bana.
Zalimler apaçık dalalet içindedirler.”

Tüm varlığın halk oluşu Allah’ın halkiyetidir.

Hâlik olan yâni halk eden Allah’tır.

Hâlik, Halk eden demektir, Halkın sahibi demektir.

Hâlik, Halk, Hâlaka, aynı kökten gelen kelimelerdir.

Allah'ın Halk boyutu, nûr boyutudur.

Varlık sûret olarak görünse de varlığın aslı nûrdur.

Varlığın açığa çıkışına, yaratılışına Halk denilir.

Halk, nûr boyutunun beşer elbisesi giymiş boyutudur.

Nûrdan, rûha, rûhdan, nefse, nefisten, beşeri boyuta olan akış, yaratılış sırrıdır.

İşte bunların hepsi, Halk oluş sırrıdır.

Mahlûk kelimesi de, Halk edilmiş olan, beşer elbisesi giymiş olan demektir.

Tüm varlık mahlûkâtıdır.

Furkân Sûresi 2: “Ve hâlaka kulle şeyin fe kadderahu takdîrâ.”

Meâli: “Bütün varlığı, bir düzen içinde, bir ölçü ile varedendir.”

Hâlaka, Halk demektir, yâni Halk edilen, yaratılan, var edilen.

Hâlik, Halk eden, yaratan, var eden.

Hâlik, kendi özünden açığa çıkardı, kendi özünden açığa çıkardığına “Halk” dedi.

Hâlik'in Halk ettiği kendiydi.

En'âm Sûresi 102: “Zâlikumullâhu Râbbukum lâ ilâhe illâ huve hâliku kulli şeyin fabudûh ve huve alâ kulli şey'in vekîl.”

Meâli: “İşte sizi vücûdlandırıran Allah'tır. O'ndan başka güç yoktur. Bütün her şeyi Halkedendir. Artık O'nun kulu olduğunuzu ve O'nun bütün varlığın varoluşunda yetkili olan olduğunu anlayın.”

Kişi varoluşu anlamak istiyorsa, varlığın Halk boyutuna bakmalıdır.

Yâni varlığın öz boyutuna bakmalıdır.

Varlığın dış yüzünde kalmamalıdır, her an işleyiş hâlinde olan varlığın iç yüzüne bakmalıdır.

Allah bu âlemi kendinden halk etmiştir.

Nasıl ki tohumun içinde olan ağaç olarak tecelli ediyorsa, Allah'ın kendi özünde olan da bu âlemde halk olarak tecelli ediyor.

Hakk Halk birdir.

Deniz ve damlaları gibi iç içedir.

Damlalar Denizde gizlidir.

Hak, Halkîyete çıkmayı diler ve kendinden kendini var eyler.

Kendisi Hakk'dır.

Kendinden açığa çıkan kendi Halk'dır.

Halk'ın adı Muhammed'dir.

Muhammed, Hakk'ın hamd-sıfatlar boyutudur.

Muhammed nûr boyutudur.

O'nun elbisesi nûrdandır.

Nûr, henüz beşer denen elbiseye bürünmemiş iken, nûr nûrunda bătındır.

Nûrundan nûr akar.

Nûru toprak boyutuna beşer olarak görünür.

Görünene Halk denir.

Halk zâhire çıkar.

Hakk O'dur.

Halk O'dur.

Kendi kendinde gizlidir.

Ulvîyetine Hakk denir.

Ulvîyetinden akan nûra Halk denir.

Hakk, ulvîyetinin sırrıdır.

Halk, nûraniyetinin sırrıdır.
Hakk, vahdet olan nûr boyutudur.
Halk, kesret olan nûr boyutudur.
İşte “nûr alâ nûr” sırrı budur.
Bâtın yönü Hakk’tır.
Zâhir yönü Halk’tır
Rahîm yönü Hakk’tır.
Rahmân yönü Halk’tır.
Rahîmden çıkan yönü rahmân boyutudur.
Kendisi kendini Halk eylemiştir.
Halk olan Hakk’ın kendidir.
Hakk, rahîm sırrıdır.
Halk, rahmân sırrıdır.
Halk olan O’nun kendidir.
Bunu yazan şifreli yazmıştır.
Halk “خَلَقَ”
Lam harfi, Hakk kelimesinin içine yerleştirilmiştir.
Lam kalkınca, Hakk kelimesi ortaya çıkar.
Hakk “حَقُّ”
İşte Halk, Hakk’ın içinden süzülüp gelmiştir.
Bunu yazan böyle şifrelemiştir.
Yazılan tüm kelimeler şifrelerle bezenmiştir.
Hakk, Halk’ı şifrelerle bezemiştir.
Halk Hakk’ın nakşıdır.
Hakk, Halk’ın nakkaşıdır.
Tüm varlık Matematik meleğinin şifrelerini taşır.
İşte Halk, Hakk’ın nûrunun tecellisidir.
Halk’ın elbisesi, nûr elbisesidir.

Nûr, letafetten kesâfete akar.
O kendini şifrelendirdi.
O şifrelere göre Halk'ı halk eyledi.
İşte o şifreler kaderin sırrıdır.
İşte zaman gelmiştir.
"Kün fe yekûn" emri tecelli etmiştir.
Denizden damlalar süzölmeye başlamıştır.
Halk, Hakk'tan süzölmeye başlamıştır.
"Kün fe yekûn" âyetinin sırrı budur.
Tohum Hakk'tır.
Tohumdan açığa çıkan ağaç Halk'tır.
Tohum ağaç birbirinden ayrı değildir.
Ve nûrundan nûr süzölmeye başladı.
Nûr toprak olarak göründü.
Adına beşer dendi.
"Ene beşere mislikûm sırrı" budur.
İşte, her bir beşerin özü-nûru Halk'tır.
İşte, tüm beşeri âlemin tek özü Hakk'tır.
Kesret Halk'tır.
Vahdet Hakk'tır.
Kesret "Nûr-u Muhammed"dir.
Vahdet "Nûr-u Hakk"tır.
Kesret Vahdet birdir.
O birlik Hakk'ın birliğidir.
Suyun kalıbı yoktur.
Su, elbise giyecek buz olacaktır, kar olacaktır, dolu olacaktır.
Hepsinin aslı sudur.
Halk'ın aslı Hakk'tır.

İşte bunu anlayan insan makamına erecektir.

İşte ey İnsan!

Sen, O'ndan açığa çıkmış O'nun kendisisin.

A'lâ Sûresi 2: "Ellezî halâka."

Meâli: "Ki O'dur kendinden kendini Halk eden."

A'lâ Sûresi 2: "Ellezi fe sevvâ."

Meâli: "Ki O'dur kendinden kendini şekillendiren."

Hakka Sûresi 1: "El Hâkkah"

Meâli: "Bütün varlık Hakk'tır, O'nun hakikatidir."

Necm Sûresi 45: "Enne hû halâka"

Meâli: "Muhakkak ki O'dur kendinden kendini halk eden."

Fussilet Sûresi 6: "Ene beşere mislu kum."

Meâli: "Sizler, Benim beşere çıkmış aynımsınız."

12-

وَلَقَدْ آتَيْنَا لُقْمَانَ الْحِكْمَةَ أَنْ اشْكُرْ لِلَّهِ وَمَنْ يَشْكُرْ
فَإِنَّمَا يَشْكُرُ لِنَفْسِهِ وَمَنْ كَفَرَ فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ حَمِيدٌ

*Ve lekad âteynâ lukmânel hikmete enişkur lillâh ve men
yeşkur fe innemâ yeşkuru li nefsih ve men kefere fe
innellâhe ganiyyun hamîd*

Ve lekad âteynâ	: Andolsun, verdik, sunduk,
Lukmân el hikmeti	: Lokman’a hikmeti, bilgeliği,
En uşkur li Allah	: Şükür, teşekkür, varlığını sahibine teslim etmek, Allah
Ve men yeşkur	: Kim, şükür, varlığının sahibini bilmek, minnet,
Fe innemâ yeşkuru	: Şükür, varlığının sahibine teslimiyet,
Li nefsi hi	: Kendisi için, kendi nefsi için,
Ve men kefere	: Kim, kimse, örterse, hakikati görmemezlikten gelen,
Fe inne Allah	: Muhakkak ki Allah
Ganiyyun	: Gani, zengin, değerlerin sahibi, varlığın sahibi,
Hamîdun	: Tüm niteliklerin sahibi, tecellilerin, halkın,

Meâli 1: “Doğrusu Lokman sunduğumuz hikmet üzereydi. Varlığının sahibinin Allah olduğunu bilip teslim edenlerdendi. Kim varlığının sahibini bilip teslim ederse, o kendini bilip teslimiyet içinde olur. Hakikatleri görmemezlikten gelen kimse ise, teslimiyet içinde olmaz. Muhakkak ki tüm varlığın sahibi, tüm niteliklerin sahibi Allah’tır.”

Meâli 2: “Lokman sunduğumuz hikmetleri anlıyordu. Allah’a şükür üzereydi. Kim şükür üzere ise, kendi şükürü

içindir. Kim hakikati görmezden geliyorsa, şükre erişemez. Muhakkak ki Allah ganidir, hamd sahibidir.”

Meâli 3: “Lokman varlıktan akan değerleri anlıyordu. Allah’ın şükrüne erişmişti. Şükrü anlayan kimse, kendi hayrı için şükür içinde olur. Kim kâfirlik içinde ise o şükürden uzak olur. Allah tüm varlığın sahibidir, varlıktaki niteliklerin sahibidir.”

Gönlünü halkoluşa döndüren, mutlaka halk oluş ile ilgili nice hakikatlere erişecektir.

Varlıktan sunulan nice hikmetlere erişen Lokman olacaktır.

Varlıktan akan nice değerlere erişecektir.

Lokman boyutu, Halk’ta Hakk’a teslimiyet boyutudur.

Bu bölümde belirtildiği gibi, Lokman olanlar her an Allah’a şükür içindedirler.

Şükür boyutuna erebilmek için varlığın sıfatlarla nasıl donatıldığını bilmek gerekir.

Şekûr, şâkir, şükür, teşekkür, “Şkr” kelime kökünden gelir.

Şükür; minnet duymak, memnun olmak, teşekkür etmek, sunulan lütûflara karşılık saygı duymak, sahibine ait olanı sahibine teslim etmek gibi anlamlara gelir.

Varlık boyutunda şükür nasıldır, hamd nasıldır?

Bitkilerin ve hayvanların, topraktan, sudan, havadan, sıcaklıktan yararlanıp, karşılığında, meyveler, sebzeler, ballar, sütler, vermesi verilen lütûflara karşılık, şükür olabilir mi?

Lokman boyutuna erenler, bitkiler olsun hayvanlar olsun onlardan sunulan nice hikmetlere erişenlerdir.

Kişinin Allah’a şükür içinde olması, kendi hayrı içindir.

Toplumda genelde, iyi şeylere karşılık Allah’a şükür ederiz.

Karnımız doyduğunda, istediğimiz olduğunda, sıkıntıdan kurtulduğumuzda şükür ederiz.

Yedik, içtik, karnımız doydu şükür ettik.

Peki bize sunulan lütûfların karşılığı olarak biz ne verdik?

Hayvanlar, bitkiler gibi çevremize nasıl bir hizmet içinde olduk?

Sadece dilimizle edilen şükür, şükür müdür?

Şükür konusunda Kur’ân’ı inceleyelim.

Bakara Sûresi 56: “Summe beasnâkum min badi mev-tikum leallekum teşkurûn.”

Meâli: “Sizi kendimizden açığa çıkardık, sizi bir özden var ettik. Umulur ki siz, varlığınızın sahibini bilip, teslim edenlerden olursunuz.”

Mülk Sûresi 23: “Kul huvellezî enşeeekum ve ceale lekumus sem’a vel ebsâre vel ef’ideh kalîlen mâ teşkurûn.”

Meâli: “De ki: Sizi varedip ortaya koyan, size işitmeyi ve görmeyi ve idrâk etmeyi veren O’dur. Ne kadar da az şükrediyorsunuz.”

Kur’ân’ı incelediğimizde anlıyoruz ki şükür: Bize verilen nimetlerin farkına varmak ve sahibini bilip O’na minnettar olmanın duygusudur.

Hamd ise: Varlıktaki tüm niteliklerin sahibinin Allah olduğunun belirtilmesidir.

Evet, Kur’ân’ı incelediğimizde bu kelimenin sadece Allah’a has olarak kullanıldığını anlıyoruz.

İşte şükür, bize sunulan nimetlerin farkına varmaktır.

Verilen nimetleri sunan kimdir, bunu bilmek, sahibine minnettar olmaktır.

Varlığımızın sahibini bilip teslim olma şuurudur.

Allah'a kul olmanın sırrıdır.

Tüm varlığımızın kime ait olduğunu bilmek, her an vücûdumuzdaki işleyişin, sıfatların, vücûdumuzun sahibinin Allah olduğunu bilip, teslim olma duygusudur.

Şükür; bedenimizdeki tüm işleyişin sahibini bilip her nefeste itiraf etmektir.

Her şükür O'nu itiraf etmektir, kendine varlık isnat etmemektir.

Sen varsın senden gayrısı yok idrâkidir.

Tüm varlığın Hakk ile bağlantısını anlayıp itiraf edebilmektir.

Gözün şükür gözden görme tecellisinin Hakka ait olduğunu bilmektir.

İnsan tüm varlığının ve her bir organının şükürünü eda edebilmelidir.

Mülk Sûresinde belirtildiği gibi, gözümüzdeki görmeyi, kulağımızdaki işitmeyi, burnumuzdan nefes alıp vermeyi sağlayan, cümle âzâmızdan her an işleyen şüphesiz Allah'tır.

İşte biz bunları idrâk edip sahibinin kim olduğunu bilip her an şükür içinde olmalıyız.

Kâlbimizi attıran Allah'tır.

Kanımızı dolaştıran Allah'tır.

Gözümüzden görmeyi, kulağımızdan işitmeyi sağlayan Allah'tır.

Her an hücrelerimizi çalıştıran Allah'tır.

İşte her an bunları unutmadan yaşamak ve sahibine minnettarlık içinde olmak şükürdür.

Sofraya oturduğumuzda sofradaki tüm rızıkların sahibi Allah'tır.

Tarlada yetişen her şeyin, yetişmesine sebep olan Allah'tır.

Bize; sütü, eti, yoğurdu, peyniri hep sunan Allah'tır.

İşte biz aslında yemeğe başlamadan önce Allah'a şükretmeliyiz. Çünkü soframıza gelen yiyecek ve içecekleri yetiştiren ve sahibi Allah'tır.

Yemek yedikten sonra yine Allah'a şükretmeliyiz.

Çünkü yediğimiz yemeğin ve içtiğimiz suyun sindirimini yine vücûdumuzda Allah yapacak.

Hücrelerimize yağları, proteinleri, mineralleri en ince ayarla Allah iletecek.

İşte hep bunları bilip her an şükür içinde olmalıyız.

İşte biz hem yemek yemeden önce, hem de yemek yedikten sonra Allah'a şükretmeliyiz.

Ama hepimiz karnımızı doyurduktan sonra şükrediyoruz, şükrün aslı bu değildir.

Bu şükür, kendi çıkarı için şükür içinde olmaktır.

Aslında böyle şükür içinde olan, şükrün mânâsından uzak olan kişidir.

Kendi çıkarı için şükreden, olumsuz bir şey olduğunda hemen isyan eder.

Çünkü o kişide şükür, gerçek mânâsına göre anlaşılamamıştır.

Şükür, her şeyinle Allah'a teslim olma sırrıdır.

Şükür, kendi varlığının sahibini, sıfatların sahibini bilmek ve teslim etmek idrâkidir.

Şükür her nefeste her tecellinin Hakk'a ait olduğunu itiraf etmektir.

İnsan, şükrün ilâhi boyutunu unutmamalıdır.

A'râf Sûresi 6: "Ve lekad mekkennâkum fîl ardı ve cealnâ lekum fihâ maâyîş kalîlen mâ teşkurûn."

Meâli: “Gerçek olan şu ki; Biz size yeryüzünü yaşam yeri yaptık, size orada imkânlar sunduk. Nimetlerin sahibini bilip teslim etmede ne kadar da yavaş davranıyorsunuz.”

Mü'minûn Sûresi 78: “Ve huvellezî enşee lekumus sema vel ebsâra vel efideh kalîlen mâ teşkurûn.”

Meâli: “Sizi vücûdlandırıran, işitme ve görme ve idrak suuru veren ki O’dur. Sizdeki sıfatların sahibini bilip teslim etmede ne kadar da zayıf davranıyorsunuz.”

Âyetlerde belirtildiği gibi, insan kendi vücûdunda ona bahşedilen sıfatların lütûflarını görebilmelidir.

Ve insan, şükrün gerçek boyutuna erebilmelidir.

Anlatılan çok güzel bir öykü vardır.

Zamanın kâmillerinden Şakîk-i Belhî ile İbrahîm bin Edhem arasında şöyle bir sohbet olmuştur.

Şakîk-i Belhî sorar: Geçim husûsunda ne yaparsınız?

İbrahîm bin Edhem: Bulunca şükreder, bulamayınca sabrederiz, der.

Şakîk-i Belhî der ki: “Bunu, Horasan’ın köpekleri de yapar” deyince...

Bu defa İbrahîm bin Edhem sorar:

“Ya siz ne yaparsınız?”

Şakîk-i Belhî şu cevabı verir; bulursak şükredip infâk ederiz, bulamadığımızda yine şükredip sabrederiz.

Evet, anlıyoruz ki şükür; kişinin kendi şahsına sunulan nimetlerin sahibinin Allah olduğunu bilmek ve her an teslimiyet içinde yaşamının adıdır.

Kendine verilen kendi vücûdundaki sıfatların ve geçimi için sunulan nimetlerin sahibinin Allah olduğunu bilmek ve her an O’na minnettarlık içinde yaşamının adıdır.

Kur’ân’da hamd kavramı nasıl tarif edilir?

Şimdi bunu inceleyelim.

Kur'ân'ı incelediğimizde hamd kelimesinin sadece Allah'a has olarak kullanıldığını görüyoruz.

Hamd boyutu, varlıktaki tüm niteliklerin sahibinin Allah olduğuna işaret eder.

Varlıktaki ama Fiziksel, ama Kimyasal, ama Biyolojik tüm sonsuz nitelikler Allah'ın zâtına mahsustur.

İşte bu da "Hamd" boyutudur.

Hamd; kâinattaki yaratılmış olan, yaratılmakta olan tüm varlıkların niteliklerinin Allah'ın tecellisi olduğu hakikatini anlatan bir kelimedir.

Hamd, Allah'a mahsustur.

Yâni bir varlığın yaratılışında o varlığı fiillendiren, sıfatlandıran, vücûdlandıran bizzât Allah'ın kendisidir.

Bir kişi, Hamd olsun dediğinde; o kişi kâinattaki tüm varlıklarda tecelli eden tüm niteliklerin bizzât Allah'a ait olduğunu zevken ifade etmeye çalışır.

İşte, Kur'ân'a göre incelediğimizde:

Şükür; kişinin kendi şahsına sunulan sıfatların ve yaşaması için gerekli olan nimetlerin sahibinin Allah olduğunu bilmesi ve her an teslimiyet içinde yaşamasıdır ve Allah'a minnettarlık duygusu içinde olmasıdır.

İşte bir kişi, "şükür olsun" dediğinde kendi şahsi ile ilgilidir.

Allah'ın, kendine sunduğu nimetlere karşılık verdiği minnettarlık duygusudur.

"El Şekûr" esmâsı çekmeden önce, kişinin şükürün mânâsına ermesi gerekir.

Yoksa kişinin şükürü küfre dönüşebilir.

Kişi bilmelidir ki, tüm lütûfların tüm niteliklerin sahibi Allah'tır.

Kişi şükürü hiç unutmamalıdır.

Şükür, kişinin Allah'a teslimiyeti ve tevekkülüdür.

وَإِذْ قَالَ لُقْمَانُ لِابْنِهِ وَهُوَ يَعِظُهُ يَا بُنَيَّ لَا
تُشْرِكْ بِاللَّهِ إِنَّ الشِّرْكَ لَظُلْمٌ عَظِيمٌ

*Ve iz kâle lukmânu libnihî ve huve yaızuhu yâ buneyye
lâ tuşrik billâh inneş şirke le zulmun azîm*

Ve iz kâle lukmânu : Demişti, söylemişti, Lokman,
Libni-hî : Oğluna, evladına,
Ve huva yaızu hu : Ona, vaaz eder, öğüt verir, o,
Yâ buneyye : Ey evlad, ey evladım,
Lâ tuşrik bi Allah : Şirk, eş koşma, kendine isnat etme,
Allah
İnne eş şirke : Doğrusu, muhakkak, şirk, eş koşma,
ortak koşmak,
Le zumlun azîmun : Büyük zulümdür, haksızlıktır,
adaletsizliktir, büyük,

Meâli 1: “Lokman oğluna öğüt verip, şöyle demişti: Ey evlad! Allah’a ait olan nitelikleri kendine isnat edip şirk koşma. Doğrusu şirk koşmak elbette kendine yaptığın büyük bir zulümdür.”

Meâli 2: “Lokman çocuğuna öğüt verdi ve şöyle dedi: Ey çocuğum! Şirk içinde olma. Şirk içinde olmak büyük bir zulümdür.”

Meâli 3: “Lokman evladına dedi, şöyle öğüt verdi: Ey evladım! Allah’a ortak koşma. Şirk içinde olursan kendine büyük bir kötülük yapmış olursun.”

Lokman olanlar, topluma öğüt verme makamına erişmişlerdir.

Onların öğütleri mutlak olarak ilim ve edeb ile bağlantılıdır.

Her öğütte Allah'ı hatırlatma vardır.

Lokman olanların öğütleri Allah'a şahit olmak ile ilgilidir.

Kişi Allah'ı bilmelidir ve asla O'na ortak koşmamalıdır.

Müşrik, Allah'a ortak koşan demektir.

Hem Allah var hem de ben varım duygusudur.

Müşrik olmamak için Allah hakikatini layıkıyla bilmeye çalışmak gerekir.

İnsan Allah hakikatini anlamaya çalışmalıdır.

Her zaman düşünmeli araştırmalıdır.

Doğumlar, ölümler nedir?

Bu geliş bu gidiş nereyedir?

Bu varlıktaki işleyiş nedir?

Bu nasıl olmaktadır, bunu kim yapmaktadır?

Yoksa! Kendiliğinden mi olmaktadır?

Varlığın geldiği kaynak nedir?

Aktığı yer neresidir?

Varlık nasıl şekillendi?

Varlık nasıl sıfatlandı?

Varlık nasıl bedenlendi?

Varlıktaki hareketlilik neydi?

Haraketliliği yapan kuvvet neydi?

Zamandan önce zaman var mıydı?

Mekândan önce mekân var mıydı?

Bizden ayrı mıydı?

Her an bizimle miydi?

Görünen şu vücûdlarımız nasıl çalışmaktadır?

Kâlblerimiz nasıl atmaktadır?

Nefes alıp veren biz miyiz?

Kanımız her an nasıl vücûdumuzu dolaşmaktadır?

Hücrelerimiz her an nasıl bir işleyişle çalışmaktadır?

Bunlar hep nasıl olmaktadır?

Tesadüfen mi olmaktadır, yoksa bir güç mü yapmaktadır?

Kendi vücûdumuza neden hâkim değiliz, yaşlanmayı,
ölümü neden durduramıyoruz?

Akan zamana neden hükmümüz yok?

Kendi vücûdumuzda olan işleyişte bile, zerrece bizim
yaptığımız bir şey yoktur.

İnsan şahitlik mertebesine erişmelidir.

İlim ile hareket etmelidir.

Hazreti Muhammed, bu hassasiyeti çok iyi bildiğinden
dolayı, ezanda günde 20 defa “eşhedü-şâhit ol” sözünü
insanlığa duyurdu.

Her gün okunan ezanda şahitlik konusu bildirilir.

Ama acaba hangimiz can kulağıyla duyduk.

Hangimiz şahitlik nedir biliyoruz.

İnsan, Allah hakikatini, varlığın kendinde olan kudretin
tecellisinde aramalıdır.

Varlığın varoluşunu araştıran kişi, mutlaka hakikate
erişecektir.

Varlık, belli bir kudretin tecellisi ile var olmuştur,
şekillenmiştir, bedenlenmiştir.

Ve o kudret, her an bedenlenen varlıkta kendini ispat
eder.

Varlığın özünde olan kudreti, yâni gücü, kuvveti kimse
inkâr edemez.

Varlığın kendinde olan hareketlilik, bir kudret saye-
sinde olmaktadır.

Doğada hiçbir şey, yâni hiçbir varlık, durağan değildir.
Durağan gibi görünen her bir varlık, özünde bir hareketlilik taşır.

Varlığın atomik yapısı, bir hareketlilik içindedir.

Varlığı oluşturan atomlar ve atom altı parçacıklardır.

Bu parçacıklar da parçacıklardan oluşur.

Bu alt parçacıklara, şimdilik “kuarklar” denilmiştir.

Kurakların da alt parçacıkları vardır ve henüz keşfedilmemiş nice alt âlemde mikro zerreler, parçacıklar vardır.

Tüm bunların hepsi bir hareketlilik halindedir.

Bu hareketlilik, bir kudretin tecellisidir.

Evrende durağan bir şey yoktur.

Her şey ama sukûn olarak ama hareke olarak, bir kudretin tecellisidir, her şey bir hareketlilik içindedir.

Bu kudret, varlığın, Evrenin hareketliliğini oluşturur.

Hareketliliği yapan kudret, nice hareketliliğin oluşumuna kapılar açar.

Hareketliliği oluşturan kudret, kendi özünden nice varlığın açığa çıkışına kapılar açar.

Rahîmiyette ne varsa rahmâniyete o çıkar.

Aynen bir tohumdan açığa çıkan ağacın, zaman içinde adım adım şekillenmesi gibi...

İşte âyette belirtildiği gibi; “Allah alâ kulli şeyin kadir” Allah hakikatine ancak ve ancak varlığın kudretini anladığımız zaman erişebiliriz.

Her varlıkta bir kudret vardır, her şeyde bir kudretin bir akışı vardır.

Varlık bir kudret denizinin içinde akar gider.

Her varlık o kudretin şekillenmesidir.

Hiçbir şey yoktur ki, o kudret deryasının içinde olmasın.

İnsan dönüp kendi vücûduna baktığında, nefes alıp vermesi de, kâlbini atması da, her hücrenin çalışması da o kudretin göstergesidir.

Kişinin bu kudreti inkâr etmesi mümkün değildir.

Allah'ı layığıyla anlamak, varlıkta olan kudreti anlamakla mümkündür.

Allah'ın sübûtî sıfatlarından biri “Kudret” sıfatıdır.

Kudret sıfatı, tüm sıfatların işleyişinde vardır.

İnsan, vücûdunda olan kudreti, yâni gücü anlamaya çalışmalı, o gücü o kudreti asla kendine nispet etmemelidir.

İnsan, kendindeki kudretin sahibini anlar, O'na teslimiyet içinde yaşarsa, mü'minlerden olur, Sâlih kimse olur.

Bütün varlık, Allah'ın rahîmiyet boyutundan açığa çıkmıştır.

Bakara Sûresi 163: “Ve ilâhukum ilâhun vâhid lâ ilâhe illâ huver rahmânûr rahîm.”

Meâli: “Sizi var eden, tek var edicidir, O'ndan başka var eden yoktur. O tüm varlığı özünden var edendir, tüm varlığı rahmetiyle sarandır.”

Allah, her varlıkta tekliğini gösterir.

Allah, fiiliyle tektir, O'ndan başka işleyen yoktur.

Allah, sıfatlarıyla tektir, O'ndan başka sıfat sahibi yoktur.

Allah, zâtıyla tektir, O'ndan başka vücûd sahibi yoktur.

Allah, zâtıyla ehâddır, sıfatlarıyla vâhiddir.

Allah, zâtıyla da tekliğini gösterir, sıfatlarıyla da tekliğini gösterir.

Cümle vücûdları tutan tek zât Allah'tır.

Her bir sıfatıyla varlığı ihâta eden Allah'tır.

Her varlıkta Allah'ın hayy sıfatı vardır, tüm varlıktaki hayy sıfatı tek sıfattır.

Allah, hayydır, kayyumdur.

O'ndan başka hayat sahibi yoktur, O'ndan başka kudret sahibi yoktur.

Hayy; diri olan, canlı olan, ölümsüz olan demektir.

Varlığın ardında varlığı tutan, varlıkta hayy olan tüm kâinatın tek sahibi olan, tüm vücûdları tutan zât ancak Allah'tır.

Hayy, hayat, hayret, ihya, muhyi, hayal, haydi, aynı kökten gelen kelimelerdir.

Bu kelimelerin aslı "Hû"dur.

Her varlık "Hayy" sıfatıyla yaşam bulur ve yaşamını devam ettirir.

Her varlıkta olan dirilik "Hayy" olan Allah'a mahsustur.

Mü'min Sûresi: 65: "Huvel hayyu lâ ilâhe illâ huve fedûhu muhlisîne lehud dîn el hamdu lillâhi Rabbil âlemîn."

Meâli: "Diri olan O'dur, O'ndan başka diri olan yoktur. Bundan sonra tüm içtenliğinizle O'na yönelin. Din O'na aittir. Bütün tecelliler, bütün varlığı vücûdlandırıran Allah'a mahsustur."

Kişinin vücûdundaki diriliğin sahibi, Allah'tır.

Kişi, vücûdunu kendine nispet etmemelidir.

Ve bilmelidir ki, tüm vücûdların tek sahibi vardır, O da Allah'tır.

Hayy esmâsı, Allah'ın sıfat-ı subûtiyesindendir.

Sıfat-ı Sübûtiye: Hayat, ilim, irade, semi, basar, kudret, kelâm ve bunların kaynağı olan Tekvin.

Cümle varlık, hayy olandan açığa çıkar ve hayy olanla hareket eder.

Âlemde cansız diye bir şey yoktur, her varlık Allah'ın hayy sıfatıyla diridir, canlıdır.

Teslimiyet ve tevekkül, hayy olan Allah'adır.

Kişi, yaşamında, her varlığı hayy sıfatıyla ayakta tutanın Allah olduğunu unutmadan yaşmalıdır.

Kişi, hangi varlığa bakarsa baksın, onda hayy olanın Allah olduğunu bilmelidir.

Allah'ın varlıktaki hayy sıfatının varlığa hâkim olması, kayyum sıfatı ile alâkalıdır.

Kayyûm sıfatı "Hayy" sıfatının varlıktaki sürüp giden boyutudur.

Kıyam, kayyum, kıyame, ikame, aynı kökten gelen kelimelerdir.

Allah kayyûm esmasıyla, her varlığı ayakta tutar, kontrol eder.

Allah varlığı, işleyişiyle ve nitelikleriyle ayakta tutar, kontrol eder.

İşte bu kayyûm esmasının tecellisidir.

Kayyûm esmâsı, her varlıkta ikâme boyutudur.

İkâme, her varlıkta olan işleyiş boyutudur.

Tüm varlıkta fiiliyle fâil olan Allah'tır.

İkâme kelimesi, kıyam-kayyûm kelimesinden gelir.

Kıyâm'ı incelediğimiz zaman; varlığı ayakta tutanın, varlığın vücûdunu tecellileri ile tutanın Allah olduğunu anlıyoruz.

Varlığın beşeri vücûdunun ayakta durması, Allah'ın kayyum boyutu iledir.

İşte Allah hakikatini anlayan, Allah'a ortak koşmayacaktır.

Allah'ın ulviyeti karşısında kendine benlik isnat etmeyecektir.

Lokman'ın, Allah'a ortak koşmayın öğüdü, benlik içinde olmamaktır.

Allah'ı iyi anlamak, ben de varım dememektir.

وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ حَمَلَتْهُ أُمُّهُ وَهْنًا عَلَى وَهْنٍ
وَفِصَالُهُ فِي عَامَيْنِ أَنِ اشْكُرْ لِي وَلِوَالِدَيْكَ إِلَيَّ
الْمَصِيرُ

*Ve vassaynel insâne bi vâlideyh, hamelethu ummuhu
vehnen alâ vehnin ve fisâluhu fî âmeyni enîşkurlî ve
li vâlideyk, ileyyel masîr*

Ve vassaynâ	: Ve emrettik, istemek ve tavsiye ettik, farz kıldık,
El insâne	: İnsan,
Bi vâlidey-hi	: Ailesi, onun anne ve babasını,
Hamelet-hu	: Onu taşıdı, yüklendi, karnında taşıdı, hamilelik,
Ummu-hu	: Onun annesi,
Vehnen ala vehnin	: Burada da, her yerde, burada da, orada da,
Ve fisâlu-hu	: Sütten kesilinceye kadar emzirdi,
Fiy âmeyni	: İki yıl içinde, birkaç yıl,
Enîşkurlî	: Teşekkür etmen, şükretmen,
Ve li vâlidey ke	: Ve senin anne babana,
İleyye el masîr	: Bana, belirleme, sürüp giden, tayin etme, banadır dönüş,

Meâli 1: “İnsana; anne ve babasına iyi davranmasını bildirdik. Annesi her durumda her yerde onu karnında taşıdı. İki yıl içinde sütten kesilinceye kadar emzirdi. Anne ve babanıza her zaman minnettarlık içinde olun. Dönüşünüz banadır.”

Meâli 2: “İnsana, anne babasına iyi davranmasını tavsiye ettik. Annesi ona hamile iken onu her yere taşıdı. Sütten kesilinceye kadar onu emzirdi. Anne babanıza her zaman teşekkür içinde olun. Bana yönelin.”

Meâli 3: “İnsana, anne babasına karşı iyi olmasını vasiyet ettik. Annesi hamile iken onu rahminde taşıdı, her yere götürdü. Sütten kesilinceye kadar onu emzirdi. Anne babanıza her zaman saygı içinde olun. Her zaman bana yönelin.”

Bu dünyaya annemizden süzülüp geldik.

Annemiz bizleri dokuz ay rahminde taşıdı.

Ve bu dünyaya anne rahminden geldik.

Rahîm, hayatın geldiği yerdir.

Rahîm, bedenlenmenin ve doğuşun olduğu yerdir.

Rahîm, kadına lütfedilmiş bir organdır.

Rahîm olan Allah’tır.

Bismillahirrahmânirahîm.

Anne nasıl bir ûlviyettir ki, Allah ona rahîm lûtfetmiş.

Oradan evladlar lûtfetmiş.

Bizi dünyaya getiren Allah’tır, vesile olan annedir.

Anne rahmine bizi yerleştiren Allah’tır, rahminde taşıyan annedir.

Annemizin rahminde bizi hücre hücre, doku doku, organ organ bedenlendiren Allah’tır.

Bizi acılar içinde doğuran annedir.

Annede sütü oluşturan Allah’tır, bizi emziren annedir.

Bizi bedenlendiren, şekillendiren, nefes aldırıp ver-diren Allah’tır.

Bizim için gece gündüz çırpınan annedir.

Annemiz bizimle ağladı, bizimle güldü.

Bizi okula hazırlayan, giydiren, okula uğurlayan, okuldan karşılayan, ne öğrendiğimizi soran, gece gündüz ilgilenen annemiz babamızdır.

Yazın ne giyileceğini, kışın ne giyileceğini öğreten annemizdir.

İlk öğretmenimiz annemizdir.

Sevginin ne olduğunu ilk tattığımız annemizdir.

Annemize, babamıza iyi davranalım, onları kırmayalım, onları üzmeylem.

Bilelim ki anneyi üzen Allah'ı üzer.

İsrâ Sûresi 23: "Allah farz kıldı; annenize babanıza iyi davranmanızı, onlara öf bile dememenizi, onlara kötü söz etmemenizi, onlara güzel sözler söyleyerek, gönüllerini hoş etmenizi."

Ahkâf Sûresi 15: "Allah insana vasiyet etti; anne babasına iyi davranmasını. Zorluklar içinde karnında taşıyan, onu emziren annesine teşekkür içinde olmasını."

Necm Sûresi 32: "Sizi topraktan meydana getiren, annenizin karnında cenin halinde büyütendir Allah'tır."

Hazreti Muhammed; "cennet annelerin ayakları altındadır" diye boşuna söylemedi.

Anne ki seni dokuz ay etinden kanından canından besledi.

Anne ki seni acıyla lakin mutlulukla doğurdu.

Anne ki seni emzirdi, kustun temizledi, altına ettin temizledi.

Anne ki senin için çırpındı, yemedi sana yedirdi.

Anne ki sen ağladığında ağladı, kalbi dağlandı.

Anne ki senin için koştu, didindi durdu, çalıştı.

Anne ki sen hastalandığında o da hastalandı.

Anne ki sen hastaneye yattığında, başucundan ayrılmadı, seninle ağladı, iyileşmen için ne dualar etti.

Anne ki hep yanında oldu, başına bir şey gelmesin diye sana öğütler verdi.

Anne ki sen okula başladığında senden daha çok heyecanlandı.

Anne ki senin eğitimin için her şeyini feda etti.

Anne ki sen evlendiğinde, seni eşin üzmesin diye içinde kartal hissi ile kayıncılık yaptı.

Annen ki torunun oldu, torunu için yine çırpındı koştu.

Baban ki hep duygularını içinde sakladı.

Baban ki sen acı çektiğinde gözyaşlarını gönlüne akıttı.

Baban ki senin iyi olman için koştu durdu.

Baban ki senin her şeyini hissetti.

Baban ki sabah erkenden kalktı, senin için çalışmaya gitti.

Baban ki kendi yemedi sana yedirdi, kendi giymedi sana giydirdi.

Baban ki senin için yeri geldi öldü.

Kırma anne babanın kalbini.

Anne babanın kalbini kıran, ilâhî sistemi sarsar.

Bağırma anne babana, kırma onun kalbini.

Bil ki senin vücûdun yaptığının karşılığını muhakkak verir.

Anne babana iyi davran ki, senin evladların da sana iyi davransın.

Unutma ki sen ne ekersen onu biçersin.

Anne babanın evladına olan rahmeti bizzat Allah'ın rahmetidir.

Bir kadın elinde çocuğuyla Hazreti Muhammed'in yanına gelir.

Ve sitem içinde sorar.

- "Ya Muhammed! Allah mı daha merhametli yoksa ben mi?"

Hazreti Muhammed; "sence bunun cevabı nedir?"

Kadın cevap verir: "Ben ya Muhammed! Ben bu çocuğumu ateşe atar mıyım, elbette atmam, peki Allah kullarını nasıl atar."

Hazreti Muhammed cevap verir; "merak etme, Allah'ın merhameti tüm âlemleri sarmıştır, kullarını asla yakmaz, kullar kendi yaptıklarıyla kendilerini yakarlar."

Anne babanın sevgisini hiç unutma.

Anne babanı hep ara sor.

Hep anne babanın elini öp, onlara sarıl.

Anne babanın duasını al.

Ve bil ki anne babanın duası semâ âleminde nice kapılar açar.

Kırma anne baba kâlbini.

Anne babanın kalbini kıran yerleri gökleri sarsar.

Ey anne!

Gel hamile kaldığında, rahminde ne taşıdığını unutma.

Onu oraya yerleştiren Allah'ı unutma.

Dokuz ay boyunca, söylediğin her söze dikkat et.

Dokuz ay boyunca yediğin içtiğin her şeye dikkat et.

Dokuz ay boyunca her davranışına dikkat et, çünkü bebeğin sen ne yaptıysan onu bilecek, ona göre büyüyecek.

Dokuz ay boyunca, doğaya git, karnında büyüyen bebeğin kuş seslerini duysun, akan nehir sesini duysun, bitkilerden gelen o muhteşem enerji ile büyüsün.

Dokuz ay boyunca, öfke, hiddet, kavga, dedikodu gibi olumsuzluklardan uzak dur, karnında büyüyen bebeğin olumsuz duygularla büyümesine izin verme.

Dokuz ay boyunca, ilmi, edebi kitaplar oku, bil ki karnında büyüyen çocuğun da seninle okuyacaktır.

Ey anne!

Gel doğan evladını en güzel bir ahlakla, ilimle büyüt.

Gel evladının asıl sahibinin Allah olduğunu bilerek büyüt.

Gel evladının yanında olumsuz sözler etme, onun gönlünü kirletme.

Gel evladını azarlama, ona tokat atma, ona kötü söz etme, onu ağlatma.

Gel evladının yanında eşinle kavga etme, onun gönlünü ateşlere, korkulara, kaygılara, karamsarlıklara salma.

Gel evladının yanında, annenle babanla kavga etme, onlara kötü söz etme, onların kalbini kırma, evladına kötü örnek olma.

Gel evladının yanında kimseyle kavga etme, kimseyi hor görme.

Gel evladının yanında öfkeni yut, birilerini kötüleme, onun yetişmesinde kötü örnek olma.

Gel evladının gönlünde, merhametin, sevginin, şefkatin, yardımlaşmanın o muhteşem duygularının filizlenmesine vesile ol.

Gel evladına ilim öğrenmeyi, ilim öğrenmenin hizmet olduğunu, huzur olduğunu öğret.

Ey anne!

Gel sana emanet edilen evladına iyi bak, onun Allah'ı öğrenmesine vesile ol.

Gel evladının sana sorduğu sorulara ilme dayalı cevaplar verebilmen için, öncelikle kendini iyi hazırla.

Gel evladının sorduğu her soruya cevap vermeye kalkma, bilmediğin şeylere “Bilmiyorum, sen büyüyünce öğren” de.

De ki onun araştırma yapmasının önünü aç.

Gel evladını doğanın içinde büyüt, onun hayvanlarla, bitkilerle tanışmasına, akan nehirle buluşmasına vesile ol.

Gel evladının iyi bir şekilde yetişmesi için onu çok iyi hazırla.

Bil ki anneler babalar, evladlarının Salih amelde ya da zalim amelde olmasına vesile olurlar.

İşte bu bölümde belirtildiği gibi anne baba evladlarına, evladları anne babaya iyi davranmalıdır.

Anne baba, evladlarının iyi insan olması için gayret etmelidir.

İlim ve edeb içinde yetişmesi için gece gündüz gayret içinde olmalıdır.

Çocuk anne babayı taklit edecektir.

Onlardan gördüğünü yapacaktır.

Çocuğun anne babaya iyi davranması için, öncelikle anne baba evladına ve çevresine iyi davranmalıdır.

Ki anne baba çocuğa güzel örnek olsun.

15-

وَإِنْ جَاهَدَاكَ عَلَى أَنْ تُشْرِكَ بِي مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ
عِلْمٌ فَلَا تُطِعْهُمَا وَصَاحِبُهُمَا فِي الدُّنْيَا مَعْرُوفًا
وَاتَّبِعْ سَبِيلَ مَنْ أَنَابَ إِلَيَّ ثُمَّ إِلَيَّ مَرْجِعُكُمْ
فَأُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ

*Ve in câhedâke alâ en tuşrike bî mâ leyse leke bihi ilmun
fe lâ tuti'humâ ve sâhibhumâ fîd dunyâ magrûfen vettebi
sebîle men enâbe ileyy summe ileyye merciukum fe
unebbiukum bi mâ kuntum ta'melûn*

Ve in câhedâ-ke	: Gayret olduğu, mücadele, isteklerini kabul ettirme durumu,
Ala en tuşrike	: Şirk koşman, eş koşmak, dâhil etmek,
Bi mâ leyse	: Değil, yok, olmadı,
Leke bi hi ilmun	: Sen, bilgi sahibi, bir ilmi,
Fe lâ tuti humâ	: O zaman, onlara itaat etmeyin,
Ve sâhib-humâ	: Sahip, birlikte olmak, birlikte hareket, onlara,
Fî ed dunyâ	: Dünyada, yaşamlarında,
Magrûfen	: İyilikle, güzellik, bilinen,
Vettebi sebîle	: Tâbi ol, uy, hakikatin yolu,
Men enâbe ileyye	: Kim, kimse, yönelme, döndü, bana, bize,
Summe ileyye	: Daha sonra, sonra, o zaman, bundan sonra, bana,
Merciu-kum	: Referansınız, sizin dönüşünüz, kaynağınız, tavsiye,

Fe unebbiu-kum : Haber vermek, belirti, alamet,
bildirmek, siz,

Bi mâ kuntum tamelûn : Şeyleri, yaptığınız şeyler,

Meâli 1: “Bir bilgileri olmadığı hâlde, eğer seninle ortak koşma hakkında mücadele ederlerse, artık o hâlde olanlara uyma. Yaşamlarında güzel hâller içinde olanlarla beraber ol. Bana dönen kimselerle hakikatin yoluna tâbi ol. Bundan sonra sizin kaynağınız olan Bana dönün, Öyle ki yaptığınız şeylerden hakikatler size her an bildirilir.”

Meâli 2: “Her zaman hakikati anlama gayretinde ol, Allah’a ortak koşma, ilme dayalı olmayan bilgilere yönelme. Güzel haller içinde yaşa. Hakikatin yoluna tâbi ol. Her dâim bana yönelme içinde ol. Sizin kaynağınız olan bana yönelik yaşa. Yaptığın şeylerden sunulan mesajları anla.”

Meâli 3: “Seni müşrikliğe düşüren her şeyden uzak dur, ilme dayalı hareket et. İyi haller içinde ol. Hakikat yoluna tâbi ol. Sizin kaynağınız olan bana yönelik yaşa. Yaptığın amellerinden gerekli dersi çıkar.”

İnsan çevresindeki kişilerle oturduğunda, neler konuşuluyor, neler yapılıyor, neye yönlendiriliyor, ne gibi algılar beyinlere ekiliyor çok dikkat etmelidir.

Burada belirtildiği gibi, “mâ leyse leke bihî ilm” ilmi değer taşımayan şeylere uyulmamalıdır.

Konuştığımız şeyler mutlaka ilme dayalı olmalıdır.

Allah hakikatine erişebilmemiz için ilim şarttır.

Kur’ân’da ilim ifade etmeyen şeylerin ardına düşmememiz tavsiye edilir.

İsrâ Sûresi 36: “Ve lâ takfu mâ leyse leke bihî ilm.”

Meâli: “Bir ilim ifade etmeyen şeylerin ardına düşmeyin.”

Dinlediğimiz sözler ya da okuduğumuz kitaplar ilme dayalı olmalıdır.

Eğer edindiğimiz bilgiler bizi; bölücülüğe, ayrımcılığa, ikiliğe götürüyorsa...

Bölücülük ifade ediyorsa...

Fırkalara, gruplara bölüyorsa...

İnsanları, bizden bizden değil diye ayırıyorsa...

Senlik benlik kavgasına götürüyorsa...

İlimden edebden uzaklaştırıyorsa...

Şirke düşürüyorsa...

Bu bilgilerin verdiği duygu ve düşüncelerle, kibre düşeriz, zalimleşiriz.

İlimle hareket etmemek bizi, kibre düşürecektir, hevâ ile hareket etmemize yol açacaktır.

Rûm Sûresi 29: “Ancak zalimler bir ilim olmadan hevâlarına tâbi olurlar.”

İlme tâbi olmak, Tevhîd’e kapı açacaktır.

İlme tâbi olmak hakikate kapılar açacaktır.

Kur’ân’da geçen, “ilmel yakın, aynel yakın ve hakkâl yakın” âyetleri çok iyi tefekkür edilmelidir.

İlm el Yakîn-İlmel Yakîn.

Tekâsür Sûresi 5-6: “Kellâ lev talemûne ilm el yakîn, le terevunne cahîm.”

Meâli: “Eğer hakikatleri kesin delilleriyle bilerseniz, elbette cehaletin o benlik hallerini anlayıp tanırırsınız.”

Ayn el Yakîn- Aynel Yakîn.

Tekâsür Sûresi 7: “Summe le terevunnehâ aynel yakîn.”

Meâli: “Ardından O’nu aynel yakîn görüp anlayacaksınız.”

Hakk el Yakîn- Hakkâl Yakîn.

Vâkıa Sûresi 95: “İnne hâzâ le huve hakkul yakîn.”

Meâli: “Muhakkak ki kesin olan o gerçek elbette budur.”

İlmel Yakîn:

Tüm kâinat kitâbı Allah'ın ilminin yazılı olduğu sayfalaradır.

Hakikatler kâinat kitâbında satır satır yazılıdır.

Her varlık, ilmin sonsuz sayfalarıdır.

Varoluşu ve var edeni anlamak, ancak ve ancak varlık kitâbındaki ilmi okumakla, anlamakla mümkündür.

İlim Allah'ın âlim sıfatının tecellileridir ve tüm varlık bu ilimle açığa çıkar, varlık sayfalarında hep o ilim yazılıdır.

Kişinin Hakkı kesin delilleriyle bilmesi, kâinattaki matematiksel sistemi, fiziksel, kimyasal, biyolojik işleyişi idrak etmesiyle mümkündür.

Varoluşu ve her an devam etmekte olan yeni doğuşları ve işleyişi anlamak, varlıktaki ilmi işaretleri okumaktan geçer.

İşte İlmi Yakîn; kâinatta her an olmakta olan tecellileri idrak etme boyutudur.

Varlığın beşeri sistemi olan, fiziksel, kimyasal, biyolojik işleyişi okumak, anlamak İlmi Yakîn boyutudur.

Varlıktaki fiziksel işleyişi, fizikten çıkan kimyasal işleyişi, kimyadan çıkan biyolojik işleyişi, biyolojiden çıkan bedenleri, ilimsel boyutta incelemek "İlmi Yakîn" boyuttur.

Her varlıktaki işleyişin ilimsel boyutu o varlığın varoluşunu bizlere gösterir.

Misal; gözün varoluşu ve gözün görmesi ilimsel bir işleyiş iledir.

Aynel Yakîn:

Ayn kelimesi; bakış, göz, zat, benzer, seyretmek, aynısı, tıpkısı, kendisi gibi birçok anlamlara gelir.

Kişi, her varlıkta Hakk'a ait olan aynılıkları müşahe-de ettiğinde yâni şahit olduğunda yâni gördüğünde bu makamı anlar.

Varlık farklı farklı görünse de, her varlığı tutan aynılık boyutu vardır.

Yâni şöyle örnek verirsek, elektrik lambada da fırında da buzdolabında da aynıdır.

İşte her varlıkta olan Rûh aynıyla Hakk’a aittir.

Rûhdan açığa çıkan fiil ve sıfatlar tüm varlıkta aynıyla Hakk’a aittir.

Tüm bedenleri tutan Hakk aynıyla Hakk’tır.

Hangi varlığa bakarsak bakalım, her varlıkta aynılık dereceleri vardır, her varlığın içindeki işleyiş, sıfatlar birbirinin aynısıdır tüm varlığı tutan Zât aynıdır.

Hallacı Mansur bu zevkle “Enel Hakk” dedi.

Aynîyle bu kâinat “Zatı Mutlak” olanı gösterir.

Ayn makamında talebe rûh sırrına vakıf olur, bilir ki kendindeki ve varlıktaki rûh aynıyla Hakk’tır.

Hakkâl Yakîn:

Hakkâl Yakîn nûr boyutudur.

Yâni damlanın deryadan, deryanın damladan ayrı olmadığı boyuttur.

Muhammed makamıdır.

Halk makamıdır.

“Allah ile Muhammedi gördüm bir vücûd” sırrı bu makama işarettir.

Talebe, Hakk Halk sırrına vakıf olur.

İşte bu kâinat halkiyet sırrıdır ve Hakk ile kâimdir.

Hakkâl yakın, Halk ve Hakk birbirinden ayrı değildir.

Halkiyette Hakk vardır.

Hakk halkiyeti kuşatır.

İşte kesin olan gerçek, Halk Hakk yakınlığıdır, aynılığıdır.

Bir göz doktorunu düşünelim:

Doktorun gözü anlamak için, gözü hücre hücre incelemesi “İlmel Yakîn” boyutudur.

Gözün görme sırrına ve tüm gözlerin aynıyla birbirine benzemesi “Aynel Yakîn” boyutudur.

Gözü oraya takan kimdir, o gözden görme tecellisi kime aittir? hakikatine ulaşması “Hakkâl Yakîn” boyutudur.

İşte kişinin bedeninin işlevini ilmen incelemesi, bedendeki işleyişe ve sıfatlara ve bedenini tutan kuvveye, ilmi olarak şahit olması, “İlmel Yakîn” boyutudur.

Tüm bedenlerin geldiği ve tüm bedenleri ayakta tutan rûh boyutu “Aynel Yakîn” boyutudur.

Allah âyetinde” Nefahu fîhi min rûhî-rûhumdan üfledim”der.

Görünen bu âlemi anlamanın yolu “İlmen Yakîn” yoludur.

Varlığın birbiriyle aynılık derecesinde yakınlığı ve aynı kaynaktan gelişini hissetmenin yolu da “Aynel Yakîn” hissidir.

Tüm varlığı tutan Hakk boyutu da “Hakkâl Yakîn” zevkidir.

İşte İlmen Yakîn; Tecelliler boyutu olup, bu boyut, varlığın varoluşunun ve işleyişinin boyutudur.

Varlığın varoluşu ve işleyişi fiziksel, kimyasal, biyolojik işleyişle mümkündür.

İşte bunları anlamak “İlmel Yakîn” boyutudur.

Aynel Yakîn ise; rûh boyutudur.

Tüm varlığın geldiği kaynak rûh boyutu olup, tüm varlıktaki rûh Hakk’ın rûhudur.

Onun için âyette” Nefahu fîhi min rûhî” “Rûhumdan üfledim”der.

İşte tüm varlıkta olan can, aynıyla aynı candır.

“Hakkâl Yakîn” boyutu ise nûr boyutudur.

Rûh boyutunun geldiği âlem, nûr boyutudur.

Nûr Sûresi 35. âyette geçen; “nûr alâ nûr-nûr üzere nûr, Allah yerlerin ve göklerin nûrudur” bu hakikate işaret eder.

Her varlıktaki nûr Hakk’tır.

Cümle varlıktaki nûr Hakk’tır.

Her varlıktaki nûr ile cümle varlıktaki nûr tek nûrdur ve Hakk’tır.

Her varlıktaki damla nûra Muhammed boyutu denir.

Cümle varlığı tutan tek nûra Allah denir.

“Kendi nûrumdan seni, senin nûrundan âlemi yarattım” hakikati, cümle âlemin bir nûrdan süzülüp geldiğine işaret eder.

İşte tek nurdan gelen her bir varlık, Allah’ın nûrunun tecellisidir.

Her varlıktaki nûr, Muhammed nûrudur, Muhammed makamıdır

“Allah ile Muhammed’i gördüm bir vücûd” sırrı buna işarettir.

Kim ki bu makamın zevkine ulaşırsa, o kişi Muhammedî şuur üzere yaşar.

Bu bölümde belirtildiği gibi; “Yaşamlarında güzel hâller içinde olanlarla beraber ol. Bana dönen kimselerle hakikatin yoluna tâbi ol” ilme dayalı hareket eden kimseler, sâlih insanlardır.

Onlar toplumda her zaman güzel haller içindedirler.

يَا بُنَيَّ إِنَّهَا إِنْ تَكُ مِثْقَالَ حَبَّةٍ مِّنْ خَرْدَلٍ فَتَكُنْ فِي
صَخْرَةٍ أَوْ فِي السَّمَاوَاتِ أَوْ فِي الْأَرْضِ يَأْتِ بِهَا اللَّهُ
إِنَّ اللَّهَ لَطِيفٌ خَبِيرٌ

*Yâ buneyye innehâ in teku miskâle habbetin min
hardalin fe tekun fî sahretin ev fîs semâvâtî ev fîl
ardı ye'ti bihâllâh, innellâhe latîfun habîr*

Ya buneyye	: Ey evlad, yavrum, evladım, ustalık, beceri,
İnne-hâ in teku	: Muhakkak, o, olur, olan,
Miskâle	: Ağırlık, miktar, kadar,
Habbetin	: Tahıl, tane,
Min hardalin	: Hardaldan, hardal,
Habbetin	: Çıkan tane, tahıl, tane, tohum,
Fe tekun	: Böylece, olur, nerede olursa olsun, daha küçük olsun,
Fiy sahretin	: Kaya içinde,
Ev fî es semâvâtî	: Veya semalarda, göklerde,
Ev fî el ardı	: Veya arzda, yerde,
Yeti bi hi Allah	: Gelir, onu getirir, Allah
İnne Allah	: Muhakkak ki Allah
Latîfun	: Güzel, lâtif, ince bir güzellik, lütuf sahibi,
Habîrun	: Haberdar, uzman, hakikatleri bildiren,

Meâli 1: “Lokman oğluna dedi ki: Ey evlad! Hardal tanesi kadar veya daha küçük bir oluşum olsa, göklerde veya yerde veya kaya içinde nerede olursa olsun, ortaya

çıkan her şey Allah'tan gelir. Muhakkak ki Allah tüm hakikatleri incelikleriyle bildirir.”

Meâli 2: “Lokman evladına öğüt verdi: Ey evladım! Göklerde olsun yerde olsun, zerre kadar da olsa, hatta daha küçük de olsa, ortaya çıkan her şey Allah'tan açığa çıkar. Muhakkak ki Allah latîfdır, habîrdır.”

Meâli 3: “Lokman çocuğuna dedi: Ey çocuğum! Gökte, yerde her nerede olursa olsun, hatta kayanın içinde olsun, her şey Allah'tan gelir. Muhakkak ki Allah, tüm değerleri en ince bir şekilde sunandır.”

Göklerde yerde ne varsa, Allah'tan ayrı değildir.

Burada da belirtildiği gibi açığa çıkan her şey bizzat Allah'ın rahîmiyet boyutundan gelir.

Hakk, Halk birbirinden ayrı değildir, damlaların denizden ayrı olmadığı gibi.

Cümle varlığın tek giysisi vardır, o da Hakk kimliğidir.

Cümle varlığın tek canı vardır, o da Hakk kimliğidir.

Tüm varlığa Hakk gözüyle bakan, Hakk kimliğine bürünmüştür.

İnsan varlığın sûretinde kalmamalıdır.

Bedenlerin özünü, aslını görmelidir.

Varlığın dış şekline bakıp, yargısal alana düşmemelidir.

Onun için Yunus Emre; “72 Millete aynı gözle bakmayan, halka müderris olsa, Hakk'a asidir” demiştir.

Yâni her varlığa Hakk'ın kimliğiyle bakmayan, isyan içindedir demek istemiştir.

“Kanallahu ve lem yekûn meahu şey'a!”

Kane; kaynak, aslı, anı, menbaı, özü anlamlarına gelir.

“Allah kaynaktır, özdür, hiçbir şey ondan ayrı değildir.”

Tüm varlığın geldiği kaynak, öz, Allah'tır.

Hiçbir şey Allah'tan ayrı değildir, ama hiçbir şey, şey cihetiyle yâni eşya cihetiyle Allah da değildir.

Allah hakikati; evveliyle, âhiriyle, zâhiriyle, bâtınıyla bir bütünlük içinde idrak edilmelidir.

Varlığın evveli, âhiri, zâhiri, bâtını, Allah hakikatine erişeceğimiz boyutlardır.

Hadîd Sûresi 3: "Huvel evvelu vel âhiru vez zâhiru vel bâtin."

Allah, kendi evvelinden, yâni kendi özünden varlığı halk eyledi.

Allah, varlığın yüzünden zâhir yüzünü tecelli ettirdi.

Allah, görünenin görünmeyen boyutunda kendini bâtin eyledi.

Allah, halk eylediği varlığı kendine döndürdü, âhir eyledi.

Allah âhirdir, yâni sonu yoktur.

Varlık ise sonludur, varlığın sûret yönü sona erse de, özü sonsuzdur.

Çünkü her şeyin özü Allah'tır, tüm âlem o özün yansımasıdır.

Bir varlık sûreten bitse de, onun tohumundan yeni bir oluşum meydana gelir.

Mesela, bir buğday tohumu diksek, buğday meydana gelir.

Daha sonra buğday bitkisi sararır solar ve toprak olur.

Ama tohumu kalır, yeni bir buğday bitkisi meydana getirir.

İşte, bir şeyin sona ermesi, ama o şeyin tohumundan yeni bir oluşum meydana gelmesi Allah'ın âhir esmasıdır.

Allah varlığın, evvelinde, âhirinde, zâhirinde, bâtınında her an tecelli edendir.

Cümle evrenler, cümle varlık, O'ndan ayrı değildir.

Allah, bir yerlerde oturan bekleyen değildir.

Her an her varlıkta tecelli edendir.

Evveliyle, âhiriyle, zâhiriyle, bâtınıyla O, O'dur.

Bu bölümde Lokman'ın evladına verdiği öğüt; "Ey evlad! Hardal tanesi kadar veya daha küçük bir oluşum olsa, göklerde veya yerde veya kaya içinde nerede olursa olsun, ortaya çıkan her şey Allah'tan gelir" iyi anlaşılmalıdır.

Açığa çıkan her varlığa Allah'tan gelen olarak, Allah'ın kendi zâtının tezahürü olarak bakmalıyız.

Halk'a Hakk nazarıyla bakmak, kişiyi kibirden uzak tutacaktır.

Her varlıktan akan tecelliler bizzat Allah'ın kendi zâtının tecellileridir.

يَا بُنَيَّ أَقِمِ الصَّلَاةَ وَأْمُرْ بِالْمَعْرُوفِ وَانْهَ عَنِ الْمُنْكَرِ
وَاصْبِرْ عَلَى مَا أَصَابَكَ إِنَّ ذَلِكَ مِنْ عَزْمِ الْأُمُورِ

*Yâ buneyye ekıms salâte ve emr bil marûfi venhe anil
munkeri vasbir alâ mâ esâbek inne zâlike min azmil umûr*

Yâ buneyye	: Ey evlad, evladım,
Ekımı es salât	: Her an salât üzere, Hakk’a bağlılık şuurunda,
Ve emr	: Emir, sipariş, iş, bir şeyin yapılmasındaki isteme, ol, uymak,
Bi el marûfi	: Bilinen, ârif olan, iyilik, güzellik,
Ve enhe an el munkeri	: Nehyet, nehyedilen, hakikatler, sakın inkâr etme,
Vasbir ala ma esâbe ke	: Sabret, sana bir şey isabet ettiğinde,
İnne zâlike	: İşte böylece doğrusu,
Min azmi	: Kararlı olmak, azimli, bir işteki engelleri aşma,
El umûr	: İşler, işleyiş, hüküm,

Meâli 1: “Ey evlad! Her an Hakk’a bağlılık şuuru üzere ol. Hakikatlere ârif ol ve sakın hakikatleri inkâr etme. Sana bir şey isabet ettiğinde sabırlı ol. İşte böylece işleyişi anlamada kararlı ol.”

Meâli 2: “Ey evladım! Her an salât içinde ol, varlıktaki işleyişe ârif ol, sakın inkâr içinde kötü haller içinde olma. Başına bir şey geldiğinde sabırlı ol, her zaman varlıktaki işleyişi anlamaya çalış.”

Meâli 3: “Ey çocuğum! Her zaman Allah’a bağlılık içinde yaşa. Varlığın işleyişini bil. İnkâr içinde olma. Başına gelen şeylere sabret. Varlığın işleyişini anlamada kararlı ol.”

Burada geçen ârif; anlayan, bilen, şahit olan, kavrayan, gören demektir.

Ârif; Allah’ı bilen, Allah’a şahit olan demektir.

İnsan kendine ârif olmalıdır, yâni kendini bilmelidir.

Kendi varlığının Allah’a ait olduğunu bilmelidir.

İnsan, Allah’ın varlıktaki işleyişine ârif olmalıdır.

Allah’ın varlıktaki sıfatlarına ârif olmalıdır.

Tüm bedenleri tutan Allah’ın zâtına arif olmalıdır.

Böylelikle kendinde her an tecelli edenin Allah olduğuna ârif olmalıdır.

Böylelikle halk sırrına ârif olmalıdır.

Halk’ı tutanın Hakk olduğuna ârif olmalıdır.

Halk Hakk’tan ayrı değildir, her an bağlılık içindedir, birlik içindedir.

Hücrelerin bedenden ayrı olmadığı gibi, her an bedene bağlı olduğu gibi, bu âlemdeki her varlık Hakk’a bağlılık, birlik içindedir.

İşte bu bağlılık, birlik, salât hakikatinin sırrıdır.

İnsan, Allah’tan ayrı olmadığını, O’na bağlılık içinde olduğunu unutmamalıdır.

Kâmil insanlar; “Emir bi’l ma’rûf ve nehiy ani’l münker” ehlidir.

Yâni kötülüğü men eder, iyiliğe kapı açar.

Müslüman olan kimse her zaman iyilik üzeredir.

Davranışlarıyla iyiliği özendirir.

Kâmil kimse yâni Lokman olan kimse, toplumda kötülük bitsin, kimse kimseye zulüm etmesin ister.

Bir kişi birine kötülük yapmak istese, onu engellemek için büyük gayret gösterir.

Onun için toplumda kötülüklerin anası olan, gurur, kibir, benlik, çıkar içinde olma duygularını yok etmek için gayret gösterir.

 l-i İmrân S resi 104: “Veltekun minkum ummetun yedûne ilel hayri ve yemur ne bil marûfi ve yenhevne anil munker ve ulâike humul muflihûn.”

Meâli: “Sizlerden bazı kimseler; hayırlı olan Şeylere davet ederler, onlar hakikatlere arif olmak için çalışırlar, kötülüklerden uzak dururlar. İŞte onlar felaha erenlerdir.”

Burada geçen “sizlerden bazı kimseler” denilen kesim, Kâmil kimselerdir, Lokman kimselerdir, İslâm makamına erişmiş kimselerdir.

Onlar  yette de belirtildiği gibi, “Emir bi’l ma’rûf ve nehiy ani’l münker” ehilleridir.

İŞte onlar yine âyette belirtildiği gibi “hayırlı olan Şeylere davet ederler, onlar hakikatlere  rif olmak için çalışırlar, kötülüklerden uzak dururlar.”

Onlar toplumda kötülük olmasın, irf niyet olsun, iyilik olsun diye mücadele ederler.

Burada geçen mar f kelimesi,  rif kelimesi ile bağlantılıdır.

Mar f; irfaniyet, iyilik, hakikate arif olmak anlamlandırır.

Emri mar f; irfaniyete iyiliğe yönlendirmek demektir.

Ârif olan kimse, mar f ehlidir.

Yâni insanları irf niyete, iyiliğe, güzelliğe yönlendirir.

İŞte onlar İnsan-ı K millerdir.

Kâmil insan İslâm makamına erişmiş kimsedir.

Onlar, Allah hakikatine erenlerdir.

Allah'ın zâtında fâni olanlardan olanlardır.
Allah'ın rûhunda bâki olanlardan olanlardır.
Allah'ın nûrunu giyinenlerdir.
Tüm resûl nebîlerin makamlarını görenlerdir.
Muhammedî mertebeye erenlerdir.
Hakk deryasına karışanlardır.
Nice mânâyâ erenlerdir.
Hakk'ın vahyinden duyanlardır.
Halkta Hakk'ı seyredenlerdir.
Hakk'ın nûrunu yansıtanlardır.
Sevgi makamına, aşk makamına erenlerdir.
Sevgi makamında dirilenlerdir.
Aşk makamında ölümsüzlerden olanlardır.
Sözü, bakışı, hâli, davranışı hakça olanlardır.
Sabrı, tevekkülü, teslimiyeti tastamam olanlardır.
İhlâslı, samimi, olanlardır.
Güvenilen, emin olunanlardır.
Yaptığın her şey Hakk için yapanlardır.
Her sözünde, her davranışında Hakk'ı hatırlatanlardır.
Her hâli tenezzul, tevâzû içinde olanlardır.
Yüzleri güldürenlerdir.
Karamsarlıkları, kaygıları söndürenlerdir.
Umut verenlerdir, sevindirenlerdir.
Çaresizlere çare olanlardır.
Sorunları çözenlerdir.
Sevdirenlerdir.
Korkuları yok edenlerdir.
Her türlü kötülüğü bitirmek için mücadele edenlerdir.

Fitneliği, fesatlığı bitirenlerdir.
Öfke, nefret ateşini söndürenlerdir.
Kötülükleri rahmetle, irfâniyetle bitirmeyi öğretenlerdir.
İlim ile yol gösterenlerdir.
Hakk’a hakikate yönlendirenlerdir.
Çalışmayı, keşfetmeyi hissettirenlerdir.
Şahit olmanın yolunu gösterenlerdir.
Gönüllerde nice sırlara kapı açanlardır.
Gönül gözüyle bakmayı öğretenlerdir.
Gönüllere huzur verenlerdir.
Edebe, adalete sevk edenlerdir.
Şefkati, merhameti hissettirenlerdir.
İyiliği, yardımı, hizmet etmeyi, kendileri yaparak örnek olanlardır.
Beden diliyle nice güzellikleri hissettirenlerdir.
Barışı sağlayanlardır.
Tevhîd şuuruna erıştirenlerdir.
İşte onlar, Lokman makamına erişmiş olanlardır.
İşte onlar, “Emir bi’l ma’rûf ve nehiy ani’l münker” ehilleridir.
İşte onlar, İnsan-ı Kâmil olanlardır.
İşte onlar İslâm makamının şuuruyla yaşayanlardır.
Bu bölümde geçen “vasbir alâ mâ esâbek-başına gelen şeylere sabret” mesajı da çok önemlidir.
İnsan başına gelen olumlu ya da olumsuz şeylere sabretmelidir.
Olumlu şeylerde şımarmamalıdır.
Başına gelen olumsuz şeylerde de hemen isyan etmemeli, olayların ardını okuyabilmelidir.

Sabır tüm kâmil insanlar tarafından sunulan bir öğüttür.

Sabır, bir şeyin sonunu beklemektir.

Sabır, hikmete ermek için beklemektir.

Sabır, her olaya hikmet üzere bakmaktır.

Tüm acılara, sıkıntılara dayanmaktır.

Hemen karar vermemektir.

Hemen faaliyete geçmemektir.

Hemen bir şeye kalkışmamak, şuurulu davranmaktır.

Olayların nereye aktığını anlamak ve öyle faaliyete geçmektir.

Başına gelen olumlu ya da olumsuz her şeye karşı göğüs germektir.

Olayların akışını okumaktır.

Öncelikle her olayın arka yüzünü görmek, öyle hareket etmektir.

Başa gelen olumsuz bir şeye, hemen sinirlenmemek, öfkelenmemek, kaygılanmamak, beklemektir.

Bekleyip olay akışını görebilmektir.

Olay nereye akacak bilmektir.

Öfkeni yutmaktır.

Öfke ile bir şey söylememek, dilini tutmaktır.

Sabırlı olduğunda, olayın sonu, öyle ya da böyle hayra kapı açacaktır.

Bilelim ki sabır; beklemektir, dayanmaktır, karşı koymaktır, direnmektir, sebat etmektir, göğüs germektir.

Bilelim ki sabır; dilini tutmaktır, öfkeni yutmaktır, hemen karar vermemektir.

Bilelim ki sabır; olayın nereye gittiğini görebilmektir, iç yüzünü görebilmektir, hikmetine erebilmektir.

Bilelim ki sabır; olaylar karşısında hemen hareket etmemektir, şuurlu davranmaktır.

Bilelim ki sabır; Allah'a dayanmaktır.

Bilelim ki sabır; zamanın akışını görebilmek, o akışa teslim olmaktır.

Sabır, zaman ile alakalı bir boyuttur.

Her şey zamanı gelince açığa çıkar, zamanı gelince gerçekleşir.

Mesela bir ağacın meyve vermesi, zaman dilimi içinde gerçekleşir.

Meyve hemen oluşmaz, önce yapraklar, sonra çiçekler, sonra meyve oluşur.

İşte bu zaman dilimi akışı, her şeyin bir bekleme zamanı sabırdır.

Çiftçi tohumu eker, bakımını yapar ve meyve alıncaya kadar sabreder.

Hemen meyve çıksın istemez, bilir ki meyvenin çıkma zamanı vardır.

Meyve ortaya çıkıncaya kadar, meyvenin oluşması için çalışır, gayret eder.

İşte gayret içinde olmak da sabırdır.

Sabrını emekle, gayretle birleştirir.

Yaprak zamanı gelmeden düşmez.

Civciv zamanı gelmeden doğmaz.

Doğan çocuk hemen büyümaz.

Güneşin doğması, batması zamanı gelince olur.

Zamanın gelişi ve zamanın akışı ve zaman yolunun sonu vardır.

İşte sabır; zamanın gelişini, zamanın akışını, zamanın sonunu görebilmektir.

İnsan sabrın ne olduğunu anlamalı ve bunu hayatına geçirmelidir.

Her insan sabır makamında yaşamalıdır.

Eğer kişi sabrın ne olduğunu iyi anlarsa, bir şeyin nereye gittiğini ve sonucunun ne olacağını bilir.

Kişi sabrı yakalayamazsa, isyana, öfkeye, hiddete, kavgaya kayar.

Sabır beklemektir, dayanmaktır, zamanın akışını görebilmektir.

İnsana hep sabretmesi tavsiye edilir.

Kişinin başına ne olay gelirse gelsin, kişi o olaydan gerekli dersi çıkarmak için sabretmelidir ve olayı iyi okumalıdır.

Kişi, olayın iç yüzünü görebilmek için ve olayın nereye aktığını anlayabilmek için sabretmelidir.

Başına bir olay gelen kişinin önünde iki kapı açılır.

Biri sabır kapısıdır.

Biri isyan kapısıdır.

İsyan kapısını açan; öfke, hiddet, kin, nefret, karamsarlık, acelecilik, intikam gibi duygularla karşı karşıya kalır ve kişi akıllı düşünemez, akıllı hareket edemez.

Ama kişi, sabır kapısını açarsa; bekler, olayı çözmeye çalışır, olaydan gerekli dersi çıkarmaya çalışır, olayın hikmetine erer.

Her olaydan gerekli dersi çıkaran, bunu ileride başına gelen başka bir şeyde kullanır, o derse göre hareket eder.

Kâmil kimse, sabrederek, her şeyden ders çıkararak kemâlâta erer.

İşte sabır kişinin hayatında çok önemlidir.

Sabreden, tevekkül sahibidir.

Sabretmek beklemektir, bir şeyin sonunu hissederek, zamanı geldiğinde hareket etmektir.

Sabır, gönlünü Allah'a rabita ederek beklemektir.

“Ya sabır Allah” diyerek; “Allah’ım bana sabır ver, Allah’ım bana bu olayın nereye çıktığının hikmetini ver” diyerek dua edilmelidir.

Sabır makamı gönlünde tecelli eden kimseler;

Sabırlıdırlar, beklerler, hemen karar verip uygulamazlar.

Öfkelenenler de öfkelerini yutarlar.

İsyan etseler de isyanlarını kontrol ederler.

İçlerinde oluşan hüznü taşımayı bilirler, “Allah’ım hüznümü al, hüznümü sevince dönüştür ya Rabbi” diye dua ederler.

Dillerini tutmasını bilirler, ne zaman konuşacaklarını bilirler.

Öfke ile hemen konuşmazlar, ne zaman neyi söyleyeceklerini bilirler.

Söylenen sözün hangi kapıyı açacağını sezerler.

Onlar zaman diliminin akışını çok iyi görebilirler.

Onlar sonuca endekslidirler.

Bir olayda hemen parlamazlar, o olayın nereye akacağı sezerler.

Hepimiz, bir şekilde üzüldük, üzdük, bir şekilde zulme uğradık, zulüm ettik.

Kırdık, kırıldık, kötü söze maruz kaldık, kötü söz söyledik.

Hepimiz bir şekilde isyan ettik, öfkelenedik, öfkeden yerimizde duramadık.

Adalet arayayım derken en büyük adaletsizliği yaptık.

İnsan, sabrın ne hikmetlere kapı açacağını bilmelidir.

Sabrın ne lütuflar getireceğini bilmelidir.

Hızır, Mûsâ'ya dedi: "Ve keyfe tesbiru alâ mâ lem tuhıt bihî hubrâ."

Meâli: "Olayların iç yüzünü, nereye gittiğini bilmek için sabretmelisin."

Âl-i İmrân Sûresi 200: "Yâ eyyuhâllezîne âmenu usbirû ve sâbirû ve râbitû."

Meâli: "Ey iman edenler! Sabrın ne olduğunu anlayın ve gönlünüzü Allah'a rabıta ederek sabredin."

Sabır, gönlünü Allah'a rabıta etmekle mümkün olacaktır.

İşte bu bölümde Lokman'ın evladına olan sabır öğüdü iyi anlaşılmalıdır.

İnsanın hayatında her zaman olumlu ya da olumsuz olaylar olacaktır.

İnsan her zaman sabır içinde olayların hikmetine erişebilmek için sabretmelidir.

وَلَا تُصَعِّرْ خَدَّكَ لِلنَّاسِ وَلَا تَمْشِ فِي الْأَرْضِ
مَرَحًا إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ كُلَّ مُخْتَالٍ فَخُورٍ

*Ve lâ tusair haddeke lin nâsi ve lâ temşi fîl ardı merahâ
innellâhe lâ yuhıbbu kulle muhtâlin fehûr*

Ve lâ tusair hadde ke	: Ekşitme, surat asma, çevirme, yanak, surat, yüzünü,
Li en nâsi	: İnsanlara,
Ve lâ temşi	: Basmamak, basmayın, yürümeyin, yürüme,
Fî el ardı	: Arzda, yeryüzünde, bulunduğu yerde, toplumda,
Merahan	: Eğlence, alay etme, böbürlenmek, küçümseme,
İnne Allah	: Doğrusu, muhakkak ki, Allah
Lâ yuhıbbu	: Yok, sevgi,
Kulle muhtâlin	: Hepsi, her, kendini beğenme, büyüklenme, çalımlı yürüme,
Fehûrin	: Övünen, kendini metheden,

Meâli 1: “İnsanlara suratını asma, yeryüzünde böbürlenerek yürüme. Muhakkak ki büyüklenme, övünme hallerinde olanların tümünde Allah sevgisi yoktur.”

Meâli 2: “İnsanlara yüzünü ekşitme, yeryüzünde hiçbir şeyi küçümseme, kendini büyük görenlerde, övünenlerde Allah sevgisi yoktur.”

Meâli 3: “İnsanlara suratını asma, yeryüzünde büyüklenerek yürüme, kendini metheden, övünen kimseler Allah sevgisine erişmemişlerdir.”

Buradaki öğütler de çok önemlidir.
Kimseye suratını asma.
Kimseyi hor görme.
Kendini büyük görme.
Böbürlenerek yürüme.
Sakın kimseyi yargılama.
Kimseyi öteleme.
Hiç kimseyi dışlama.
Kimseyle alay etme.
Sakın önyargılı olma.
Kimsenin inancını, ibadetini yargılama.
Kimsenin, milletini, geleneğini yargılama.
Kimsenin, kültürünü, adetlerini yargılama.
Hiçbir varlığı küçümseme.
Hiçbir kimseyle alay etme.
Kimseyi aşağılama.
Alay etme, yargılama, küçümseme.
Başörtülü, başörtüsüz diye ayırma.
Namaz kılıyor, kılmıyor diye ayırma.
Gönülleri Allah bilir, hiç unutma.
Hazreti Muhammed ne güzel söylemiş.
“Kâlbini açıp da baktın mı?”
“Kâlbini bilemezsin, ancak Allah bilir.”
İnsanları; bizden, bizden değil diye ayırma.
Kendini inanmış başkasını kâfir görme.
Erkeği kadından üstün görme, kadını yok sayma.
Kadınları başörtülü, başörtüsüz diye ayırma.
Başın örtülü olup olmadığına değil...

Başı ve bedeni yaratana bak.
Bedendeki Hakk'a nazar et.
Halk edenin yüceliğini gör.
Örtüye ya da örtüsüzlüğe değil...
Başı kim yarattı, saçları kim yarattı ona bak.
Gözleri kim yarattı, ona bak.
Kulakları, saçları, kaşları kim yarattı ona bak.
Dili, ağzı, dişleri, dudakları kim yarattı, ona bak.
Bedeni kim yarattı, hücre hücre kim halk etti, ona bak.
Sûrette kalma, sîrete bak.
Eşyaya değil, hakikatine bak.
Varlığa Hakk nazarıyla bak.
Halk'ta Hakk'ı gör.
Yaratılan hiçbir varlığı küçük görme.
Beynine bölücülük, ayrıştırma bilgileri ekilmesine
izin verme.
Yargılama, alay etme, hor bakma.
Gıybet etme, eksik gedik arama.
Hucurât Sûresi 11: "Lâ yeshar, lâ telmizû, lâ tenâbezû,
el fûsuk."
"Kimseyi yargılama."
"Kimseyle alay etme, kimsenin ayıbını arama."
"Kimseye hor bakma, kimseyi dışlama."
"Fâsıklık yapma, bölücülük yapma."
Hucurât Sûresi 12: "Lâ tecessesû ve lâ yagteb."
"Eksik gedik arama, gıybet etme."
"Kimseyi çekiştirme."
"Kimseyi dışlama."

Yine bu bölümde geçen “İnnellâhe lâ yuhıbbu” kelimesi iyi meâl edilmelidir.

Müellifler genelde bu âyetleri “Allah sevmez” diye meâl ederek Allah’a sevgisizlik isnat etmişlerdir.

Müellifler genelde böyle âyetleri “Allah sevmez” diye çevirirler.

Allah’a sevgisizlik isnat etmek doğru değildir.

Toplumda hep, Allah çarpar, Allah yakar diye akıllara Allah korkusu işlenir.

Allah sevmez demek doğru mudur?

Allah’a sevgisizlik isnat etmek doğru mudur?

Allah’ta sevgisizlik var mıdır?

Sevgisizlik ve nefret, beşeri yapı olan bizlerde vardır.

Kızmak ve darılmak, cahil olan bizlerde vardır.

Sevgisizlik ve nefret hiç Allah’ta olur mu?

Duhâ Sûresi 3: “Mâ veddeake rabbuke ve mâ kalâ.”

Meâli: “Rabbin senden ayrı değildir ve kızması yoktur.”

Burada net bir şekilde “Rabbinin kızması, darılması, terk etmesi yoktur” diye bildirilir.

Kur’ân meâllerini hep “Allah sevmez” diye çevirdik.

Lütfen ince ince inceleyelim ve düşünelim!

Şimdi Kur’ân’da geçen âyetleri ve çevrimlerini inceleyelim:

Bakara Sûresi 190: “İnne Allâh lâ yuhıbbu el mutedîn.”

Bir Meâl: “Çünkü Allah aşırıları sevmez.” Böyle mi çevrilmesi daha uygundur?

Diğer bir Meâl: “Muhakkak ki haddi aşanlarda Allah sevgisi yoktur.” Yoksa böyle mi çevrilmesi daha uygundur?

Bakara Sûresi 205: “Ve Allâh lâ yuhıbbu el fesâd.”

Bir Meâl: “Allah bozgunculuğu sevmez.” Böyle mi çevrilmesi daha uygundur?

Diğer bir Meâl: “İkilik, bozgunculuk içinde olanlarda Allah sevgisi yoktur.” Yoksa böyle mi çevrilmesi daha uygundur?

Bakara Sûresi 276: “Ve Allâh lâ yuhıbbu kulle keffârin esîm.”

Bir Meâl: “Allah küfürde ve günahta ısrar eden hiç kimseyi sevmez.” Böyle mi çevrilmesi daha uygundur?

Diğer bir Meâl: “Fenalarda olup, hakikatleri görmemezlikten gelip örtenlerde Allah sevgisi yoktur.” Yoksa böyle mi çevrilmesi daha uygundur?

Âl-i İmrân Sûresi 32: “Fe inne Allâh lâ yuhıbbu el kâfirîn.”

Bir Meâl: “Bilsinler ki Allah kâfirleri sevmez.” Böyle mi çevrilmesi daha uygundur?

Diğer bir Meâl: “Muhakkak ki hakikatleri görmemezlikten gelip örtenlerde Allah sevgisi yoktur.” Yoksa böyle mi çevrilmesi daha uygundur?

Âl-i İmrân Sûresi 57- 140: “Ve Allâh lâ yuhıbbu el zâlimîn.”

Bir Meâl: “Allah zalimleri sevmez.” Böyle mi çevrilmesi daha uygundur?

Diğer bir Meâl: “Zalimlerde Allah sevgisi yoktur.” Yoksa böyle mi çevrilmesi daha uygundur?

Nisâ Sûresi 36: “İnne Allâh lâ yuhıbbu men kâne muhtâlen fehûrâ.”

Bir Meâl: “Allah kendini beğenen ve daima böbürlenip duran kimseyi sevmez.” Böyle mi çevrilmesi daha uygundur?

Diğer bir Meâl: “Muhakkak ki kendini üstün gören, kibirlilik içinde olan kimselerde Allah sevgisi yoktur.” Yoksa böyle mi çevrilmesi daha uygundur?

Nisâ Sûresi 107: “İnne Allâh lâ yuhıbbu men kâne havvânen esîmâ.”

Bir Meâl: “Çünkü Allah hainliği meslek edinmiş günahkârları sevmez.” Böyle mi çevrilmesi daha uygundur?

Diğer bir Meâl: “Muhakkak ki kötülüklerde, kendi hevâsında olan kimselerde Allah sevgisi yoktur.” Yoksa böyle mi çevrilmesi daha uygundur?

Nisâ Sûresi 148: “Lâ yuhıbbu Allâh el cehra bis sîi min el kavli illâ men zulim.”

Bir Meâl: “Allah kötü sözün açıkça söylenmesini sevmez; ancak haksızlığa uğrayan başka.” Böyle mi çevrilmesi daha uygundur?

Diğer bir Meâl: “Sözlerinden ve davranışlarından, kötülük açığa çıkaranlarda Allah sevgisi yoktur. Ancak zalim kimseler böyle yaparlar.”

Yoksa böyle mi çevrilmesi daha uygundur?

Mâide Sûresi 64: “Ve Allâhu lâ yuhıbbu el mufsidîn.”

Bir Meâl: “Allah ise bozguncuları sevmez.” Böyle mi çevrilmesi daha uygundur?

Diğer bir Meâl: “İkilik, bozgunculuk çıkaranlarda Allah sevgisi yoktur.” Yoksa böyle mi çevrilmesi daha uygundur?

Mâide Sûresi 87: “İnne Allâh lâ yuhıbbu el mutedîn.”

Bir Meâl: “Allah sınırı aşanları sevmez.”

Böyle mi çevrilmesi daha uygundur?

Diğer bir Meâl: “Muhakkak ki haddi aşanlarda Allah sevgisi yoktur.”

Yoksa böyle mi çevrilmesi daha uygundur?

En’âm Sûresi 141: “İnne hu lâ yuhıbbu el musrifîn.”

Bir Meâl: “Çünkü Allah israf edenleri sevmez.”

Böyle mi çevrilmesi daha uygundur?

Diğer bir Meâl: “Doğrusu o taşkınlık yapanlarda sevgi yoktur.”

Yoksa böyle mi çevrilmesi daha uygundur?

Ki En’âm Sûresi 141. âyetinin Arapça’sında “Allah” kelimesi yoktur.

A’râf Sûresi 31: “İnne hu lâ yuhıbbu el musrifîn.”

Bir Meâl: “Çünkü Allah israf edenleri sevmez..”

Böyle mi çevrilmesi daha uygundur?

Diğer bir Meâl: “Doğrusu o taşkınlık içinde olanlarda sevgi yoktur.”

Yoksa böyle mi çevrilmesi daha uygundur?

Bu âyetin de, Arapçasında “Allah” kelimesi yoktur.

A’râf Sûresi 55: “İnnehu lâ yuhıbbu el mu’tedîn.”

Bir Meâl: “Çünkü Allah, haddi aşanları sevmez.”

Böyle mi çevrilmesi daha uygundur?

Diğer bir Meâl: “Muhakkak ki o haddi aşanlarda sevgi yoktur.”

Yoksa böyle mi çevrilmesi daha uygundur?

Bu âyetin de, Arapçasında “Allah” kelimesi yoktur.

Enfâl Sûresi 58: “İnne Allâhe lâ yuhıbbu el hâinîn.”

Bir Meâl: “Allah ahdini bozanları asla sevmez.”

Böyle mi çevrilmesi daha uygundur?

Diğer bir Meâl: “Muhakkak ki emanete hıyanet edenlerde Allah sevgisi yoktur.”

Yoksa böyle mi çevrilmesi daha uygundur?

Nahl Sûresi 23: “İnne hu lâ yuhıbbu el mustekbirîn.”

Bir Meâl: “Allah büyüklük taslayanları asla sevmez.”

Böyle mi çevrilmesi daha uygundur?

Diğer bir Meâl: “Muhakkak ki o kibirli kimselerde sevgi yoktur.”

Yoksa böyle mi çevrilmesi daha uygundur?

Bu âyetin de Arapçasında “Allah” kelimesi yoktur.

Hacc Sûresi 38: “İnne Allâhe lâ yuhıbbu kulle havvânin kefûr.”

Bir Meâl: “Şu da muhakkak ki Allah, hain ve nankör olan herkesi sevgisinden mahrum eder.”

Böyle mi çevrilmesi daha uygundur?

Diğer bir Meâl: “Muhakkak ki hakikatleri görmemezlikten gelip örtenlerin, kötü niyetli olanların tümünde Allah sevgisi yoktur.”

Yoksa böyle mi çevrilmesi daha uygundur?”

Kasas Sûresi 76: “İz kâle lehu kavmuğu lâ tefrah inne Allâh lâ yuhıbbu el ferihîn.”

Bir Meâl: “Bil ki Allah şımarıkları sevmez.”

Böyle mi çevrilmesi daha uygundur?

Diğer bir Meâl: “Kavmi ona: Gururlanma, muhakkak ki gururlananların içinde Allah sevgisi yoktur, demişti.”

Yoksa böyle mi çevrilmesi daha uygundur?

Kasas Sûresi 77: “İnne Allâhe lâ yuhıbbu el mufsidîn.”

Bir Meâl: “Şüphesiz ki Allah, bozguncuları sevmez.”

Böyle mi çevrilmesi daha uygundur?

Diğer bir Meâl: “Muhakkak ki bozgunculuk yapanlarda Allah sevgisi yoktur.”

Yoksa böyle mi çevrilmesi daha uygundur?

Rum Sûresi 45: “İnne hu lâ yuhıbbu el kâfirîn.”

Bir Meâl: “Şüphesiz O, kâfirleri sevmez.”

Böyle mi çevrilmesi daha uygundur?

Diğer bir Meâl: “Şüphesiz o hakikatleri görmemezlikten gelip örtenlerde ise sevgi yoktur.”

Yoksa böyle mi çevrilmesi daha uygundur?

Lokmân Sûresi 18: “İnne Allâh lâ yuhıbbu kulle muhtâlin fehûr.”

Bir Meâl: “Zira Allah, kendini beğenmiş övünüp duran kimseleri asla sevmez.” Böyle mi çevrilmesi daha uygundur?

Diğer bir Meâl: “Muhakkak ki büyüklenme, övünme hallerinde olanların tümünde Allah sevgisi yoktur.”

Yoksa böyle mi çevrilmesi daha uygundur?

Şûrâ Sûresi 40: “İnne hu lâ yuhıbbu el zâlimîn.”

Bir Meâl: “Doğrusu O, zalimleri sevmez.” Böyle mi çevrilmesi daha uygundur?

Diğer bir Meâl: “Muhakkak ki o zalimlerde ise bir sevgi yoktur.”

Yoksa böyle mi çevrilmesi daha uygundur?

Hadîd Sûresi 23: “Ve Allâh lâ yuhıbbu kulle muhtâlin fehûr.”

Bir Meâl: “Çünkü Allah, kendini beğenip böbürlenene kimseleri sevmez.” Böyle mi çevrilmesi daha uygundur?

Diğer bir Meâl: “Ego hâllerinde, hilekârlık hâllerinde olanların tümünde Allah sevgisi yoktur.”

Yoksa böyle mi çevrilmesi daha uygundur?

Allah her nefeste bizlere sevgisini sunarken, O’na nasıl sevgisizlik isnat edebiliriz?

Allah’ın sevgisiyle var olur cümle âlem, o sevgiyle hareket eder cümle varlık.

Allah’a sevgisizlik isnat etmek, ancak ve ancak O’nu anlayamayan kimseler tarafından söylenir.

Kişi kendi öfkesini, sevgisizliğini, kavgasını, nefretini bir gaflet içinde Allah’a isnat eder.

Sevgisizlik ve darılmak hiç Allah'ta olur mu?

Sevgisizlik ve kızmak hiç Allah'ta olur mu?

Sevgisizlik ve nefret, beşeri yapı olan bizlerde vardır.

Kızmak ve darılmak, cahil olan bizlerde vardır.

Allah, rahîmî rahmân boyutudur.

Allah, sevgi, rahmet boyutudur.

Allah, nefeslerin nefesi boyutudur.

Sevgisizlik O'na değil, bir gaflet içinde olan bizlere mahsustur.

وَاقْصِدْ فِي مَشْيِكَ وَاغْضُضْ مِنْ صَوْتِكَ إِنَّ أَنْكَرَ
الْأَصْوَاتِ لَصَوْتُ الْحَمِيرِ

*Vaksid fî meşyike vagdud min savtik inne
enkerel asvâti le savtul hamîr*

Vaksid	: Tevazu, mütevazı ol, alçakgönüllü,
Fiy meşyi-ke	: Yaya, yürüyüşün de, davranışın,
Vagdud min savti ke	: Eklemek, kıs, eksilt, sesini,
İnne enkere	: Doğrusu, kabul edilmeyen, kötü, rahatsız edici, doğru olmayan,
El asvâti	: Yüksek ses, gür sesler, bağırma,
Le savtu	: Ses, gür ses, bağırma,
El hamîr	: Örtü, bastırma, sarhoşluk, eşek,

Meâli 1: “Tevâzulu bir şekilde yürü. Sesini yükseltme, doğrusu sesini yükselterek, başka sesleri bastırma doğru değildir.”

Meâli 2: “Her zaman alçakgönüllü yürü, insanlarla konuşurken saygılı ol sesini yükseltme, sesini yükselterek insanların konuşmalarına engel olmak doğru değildir.”

Meâli 3: “Saygı sevgi ölçüsüyle yürü, sesini yükseltmeden konuş, sesini yükselterek başkasının konuşmasını kesmek doğru değildir.”

İnsanların konuşmasına izin ver.

İnsanları dinle, anlamaya çalış.

Birinin sesini kesme.

Sesini yükselterek kimsenin sesini bastırma.

“Vagdud min savtik.”

“İnne enkere asvât el savt hamr.”

İnsanlara kırıcı davranma.

Suratını asma.

Yürürken kibir ve gurur içinde olma.

Büüklük hallerinden hep uzak dur.

Konuşurken asla ve asla övünme.

Yaptıklarını anlatma.

Yaptığın iyilikleri unut ki onları anlatma durumun olmasın.

Hatalarını asla unutm.

Hatalarını hep sıcacık tut ki bir daha yapma durumun olmasın.

Hatalarına dönmemek için hep tevbe şuurunda dur.

Bil ki bir kalb kırmak, gönlündeki ilahi kapıları kapatır.

Konuşurken asla bilmişlik durumu sergileme.

Talebelik hüviyetinden bir an bile ayrılma.

Konuşurken kendi bildiğinin inadında durma.

Konuşurken sesini yükseltme.

Sesini yükseltmekle senin söylediğin doğru demek değildir.

Biri konuşurken onu can kulağıyla dinle.

Bir sohbe gittiğinde dinle ki gönlün başka kapıları açsın.

Birini dinlerken başka bir şey düşünme.

Birini dinlerken onun eksik gediğini arama.

Birini dinlerken onu tartma.

Birini dinlerken yüzünden samimiyeti eksiltme.

Tüm kalbinle dinle ki anlatılanlardaki derslere eresin.

Yüzünden tebessümü eksiltme.

İnsanlara ümit verenlerden ol.

Asla büyüklenme.

Asla övünme.

Bil ki sen bir sineğin kanadını bile halk edemezsin.

Bilelim ki kavga ortamında büyüyen insanın sözleri hep kavga ve fasıklık üzere olur...

Huzur ortamında büyüyen insanın sözleri ise hep sevgi ve huzur üzere olur.

Bu bölümde geçen “hamr” kelimesini müellifler genelde “eşek” diye meâl ederler.

Ve maalesef eşeklerin sesini, en çirkin ses olarak belirtirler.

Diyanet İşleri Meâli: “Yürüyüşünde tabî ol. Sesini alçalt. Çünkü seslerin en çirkini, şüphesiz eşeklerin sesidir!”

Mehmet Okuyan Meâli: Yürüyüşünde orta hâlli ol, sesini de alçalt! Şüphesiz ki seslerin en çirkini eşeklerin sesidir.”

Mustafa İslamoğlu Meâli: (Hayat) yürüyüşünde dengeli ol ve sesini yükseltme! Unutma ki seslerin en itici olanı eşeklerin sesidir.”

Yaşar Nuri Öztürk Meâli: “Yürüyüşünde doğal ol, sesini alçalt. Şu bir gerçek ki, seslerin en çirkini eşeklerin sesidir.”

Görüldüğü gibi müellifler eşeğin sesine hor bir bakış sergilerler.

Oysa eşiği de sesini de yaratan Allah’tır.

Allah neden kendi yarattığı mahlukâtı çirkin diye bildirsin?

Buradaki sıkıntı meâllerdedir.

Hamr kelimesini incelediğimizde; bastırmak, örtmek, sarhoşluk anlamlarına da gelir.

“hımâr “خمار” hamr- “hamr “خمر” kelimesini; örtü, aklı örten, baskılanan, bastırılan, şarhoşluk veren, şarap, eşek, ekşi, yüzmek gibi anlamlarda da değerlendirilir.

Nûr Sûresi 31. âyette geçen “humurihinne” kelimesi başörtüsü olarak çevrilir.

Burada geçen hamr kelimesini başörtüsü olarak, Lokman Sûresi 19. âyette eşek olarak meâl etmek ne kadar doğrudur düşünmek gerekir.

Oysa hamr kelimesinin, bastırmak, baskılamak anlamı daha doğrudur.

Kadının saçlarını örtü ile bastırmak, örtmek anlamında olduğu için hamr kelimesi Nûr Sûresi 31. âyette başörtüsü olarak değerlendirilmiştir.

Lokman Sûresi 19. âyette geçen “vagdud min savtik inne enkerel asvâti le savtul hamîr”; insanlarla konuşurken sesini yükseltme, sesini yükselterek insanların konuşmalarını bastırma, engel olma” meâli daha doğru olandır.

أَلَمْ تَرَوْا أَنَّ اللَّهَ سَخَّرَ لَكُمْ مَّا فِي السَّمَاوَاتِ
وَمَا فِي الْأَرْضِ وَأَسْبَغَ عَلَيْكُمْ نِعَمَهُ ظَاهِرَةً
وَبَاطِنَةً وَمِنَ النَّاسِ مَن يُجَادِلُ فِي اللَّهِ بِغَيْرِ
عِلْمٍ وَلَا هُدًى وَلَا كِتَابٍ مُّنِيرٍ

*Elem terev ennellâhe sehhare lekum mâ fîs
semâvâti ve mâ fîl ardı ve esbega aleykum niamehu
zâhireten ve bâtineh*

Elem terev	: Görmedin mi? Görmez misin?
Ennellâhe	: Muhakkak ki Allah
Sehhare lekum	: Alay, topluluk, yayılıp giden, topluluklar, siz,
Ma fî es semâvâti	: Göklerde ne varsa, ne olduğu,
Ve ma fî el ardı	: Yeryüzünde ne varsa, ne olduğu,
Ve esbega	: İhsan, bağış, iyilik, tamamladı, lütuf,
Aleykum niame-hu	: Üzerinizdeki zarafeti, nimetleri, incelikler, odur,
Zâhireten	: Görünende, açıkça, dış,
Ve bâtineten	: Görünmeyende, gizlide, iç

Meâli 1: “Görmez misin? Sizlerin, göklerde ne varsa ve yerde ne varsa yayılıp giden her şeyin sahibi muhakkak ki Allah’tır. İçinizde ve dışınızda sizlere nimetleri lütfeden O’dur.”

Meâli 2: “Göklerde, yerde olan her şeyin sahibinin Allah olduğunu anlamaz mısınız? Sizi tüm sıfatlarıyla kuşatan O’dur.”

Meâli 3: “Göklerde, yerde ve sizlerde olan her şeyin sahibi Allah’tır. Sizleri sıfatlarıyla saran O’dur.”

Tüm varlığı zâhiriyle batınıyla kuşatan Allah’tır.

Allah her şeyin sahibidir.

Zerreden küreye, her şeyin sahibi Allah’tır.

Mülkünde ortağı yoktur, kendinden başka Mâlik yoktur.

Bir atomun da sahibi O’dur, vücûdun sahibi de O’dur.

Bu kâinat Allah’ın mâlikanesidir.

Allah mâlikanesini, meleklerle idare eder.

Melek dediğimizde, her varlıktaki Allah’ın kuvveleridir.

Melek; güç, kuvve, kuvvet, kudret, anlamındadır.

Melek, üflenen rûhla birlikte, kendinde olan işaretleri bir bir açığa çıkarmaya başlar, yâni esmâlar boyutuna dönmeye başlar.

Melek, henüz beşeri elbise giymemiş olan kuvvelerdir.

Rûh’da olan tüm melekler, Mâlik olana aittir.

Mâlik olan da Allah’tır.

Mâlik, görünen görünmeyen her şeyi sahibi demektir.

Mal kelimesiyle bağlantılı olduğundan dolayı, açığa çıkan varlığın sahibi demek daha doğrudur.

Çünkü açığa çıkan her varlık, mal-mülk diye adlandırılır.

Kur’ân’da başlı başına “Mülk Sûresi” vardır.

Mülk Sûresi 1: “Tebârekellezî bi yedihil mulku ve huve alâ kulli şeyin kadîr.”

Meâli: “O Zâtıyla yüce olandır, tüm kâinat O’nun yönetimindedir ve O bütün her şeydeki kudrettir.”

Bütün her şey Allah’ın mülküdür.

Allah mülkünü sıfatlarıyla-nimetleriyle donatmıştır.

Allah vücûd mülkünün sahibi olduğunu, fiiliyle, sıfatlarıyla, vücûdu tutan zâtıyla her an gösterir.

Tüm vücûdlar onun hâkimiyeti altındadır.

“Malikü'l-Mülk” esmâsı, tüm mülkün sahibini hatırlatır.

Tüm Evren'in, tüm varlığın ve varlıktaki en ince ayrıntıların dahi tek sahibi ancak Allah'tır.

İnsan, hangi varlığa bakarsa baksın, o baktığının varlığın arkasında, varlığın sahibi vardır.

Kişi asla bunu unutmamalıdır, yoksa kendine de varlık isnat eder, varlığa da ayrı bir sahiplik isnat eder.

Vücûd mülkünde; fiiliyle fâil olan, yâni vücûdda her an işleyen kim olduğunu idrâk etmelidir.

Vücûd mülkünde; sıfatlarıyla mevsûf olan, yâni vücûda sıfatlarıyla her an hâkim olana şahit olmalıdır.

İnsan kendi vücûdunda olan, sıfatlarının sahibinin Allah olduğunu bilmelidir.

“Sıfat'ı Subutiye” dediğimiz, “Hayat-İlim-İrade-Semi Basar-Kudret Kelam” Allah'a aittir.

Bunlar kişinin kendine ait değildir. Vücûd mülkünde bunlar hep Allah'a aittir.

Vücûd mülkünde; vücûdu tutan zâta şahit olmalı ve ona teslim olmalıdır.

وَمِنَ النَّاسِ مَن يُجَادِلُ فِي اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَلَا
هُدًى وَلَا كِتَابٍ مُّنِيرٍ

وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ اتَّبِعُوا مَا أَنْزَلَ اللَّهُ قَالُوا بَلْ
نَتَّبِعُ مَا وَجَدْنَا عَلَيْهِ آبَاءَنَا أَوَّلُوْ كَانَ الشَّيْطَانُ
يَدْعُوهُمْ إِلَىٰ عَذَابِ السَّعِيرِ

*Ve minen nâsi men yucâdilu fillâhi bi gayri ilmin ve lâ
huden ve lâ kitâbin munîr ve izâ kîle lehumuttebiû mâ
enzelallâhu kâlû bel nettebiu mâ vecednâ aleyhi âbâenâ,
e ve lev kâneş şeytânü yedûhum ilâ azâbis saîr*

Ve min en nâsi	: İnsanlardan,
Men yucâdilu	: Kim tartışır, kavga, çekişmek mücadele eder,
Fîy Allah bi gayri ilmin	: Allah için, hakkında, bir bilgisi, ilmi olmadan,
Ve lâ huden	: Yok, hûdâ, rehber olmadan, kılavuz olmadan,
Ve lâ kitâbin münîr	: Yok, kitâb, ışık veren, nur saçan, aydınlatici,
Ve izâ kîle lehum	: Olduğunda, söylemek, dendi, onlara,
İttebiû mâ enzele Allah	: Tâbi olmak, uymak, sunulan, bildirilen, Allah
Kâlû bel nettebiu	: Dediler ki, hayır, bilakis, tâbi olmak, uymak,
Mâ vecednâ	: Şey, ne, değil, bulmak, biz,

Aleyhi abae na	: Onun üzerinde, atalarımız,
E ve lev kâne	: Olsa bile, oldu, olsa da,
El şeytânü yedu hum	: Şeytani haller, çağırıyor, davet ediyor, kalıyor,
İlâ azâbi	: Azab, işkence, yangın,
El sâîr	: Öteki görmek, öbür, ötekileştirmek,

Meâli 1: “İnsanlardan Allah hakkında bir bilgisi olmadan ve yol gösterici olmadan ve nur saçan o varlık kitâbını anlamadan tartışıp duran kimseler vardır. Onlara: Allah’ın sunduğu şeylere uyun denildiği zaman, derler ki: Atalarımızdan bulduğumuz inançlara tâbi oluruz. Ya onlar şeytani hâllere uymuş, ötekileştirmenin cehaletinin sıkıntılarında kalmış olsalar bile mi?”

Meâli 2: “İnsanlardan Allah hakikatine erişmeden, bir Mürşitten yetişmeden varlık kitâbını okumadan, tartışıp duran kimseler vardır. Onlara varlıktan Allah’ın sunduğu hakikatlere uyun denildiği zaman, onlar atalarımızdan bulduğumuz inanca tâbi oluruz derler. Ya öğrendikleri şeyler onları şeytanlaştırıyor ise, yargılara sürüklüyor ise.”

Meâli 3: “İnsanlardan Allah’ın ilmine tâbi olmadan, bir Mürşitten yetişmeden, varlık kitâbından okumadan, kendi inançları için tartışan kimseler vardır.” Onlara; Allah’ın hakikatleri varlıktan sunulur oradan okuyun desen, onlar; atalarımızı nasıl bir yolda bulduysak ona uyarız derler. Ya öğrendikleri onları şeytanlaştırıyor kibre düşürüyorsa.”

Allah hakikatine erişmeden, Allah hakkında konuşulmamalıdır.

İnsanın iki canlı kitâbı vardır.

İnsan bu kitâblarla hakikate erişmelidir.

Biri kendi beden kitâbıdır.

Diğeri varlık kitâbıdır.

İnsan bedeni apaçık Allah'ın kitâbıdır.

Her varlık kitâb-ı mubîn'dir.

Yâni apaçık kitâbdır.

Senin bedeninin apaçık bir kitâbtır.

Aradığın nice hakikatler o kitâbda gizlidir.

Allah hakikatine ermek mi istiyorsun?

Yaratılışın sırlarına ermek mi istiyorsun?

“Ben neyim” sorusunun cevabını bulmak mı istiyorsun?

Gel, canlı, apaçık kitâbdan oku.

Gel, kendi vücûd kitâbının sayfalarına eriş.

Gel o sayfalardan oku.

Bil ki aradığın soruların cevabı orada.

Duhân Sûresi 2: “Vel kitâbil mubîn-Apaçık kitâb.”

Dön yönünü kendi vücûd kitâbına.

Oku oradan.

Aradığın tüm hakikatlerin senin beden kitâbında olduğunu bil.

İnsanların yazdığı kitapları hakikat bilme.

Hakikat senin vücûdun.

Ana kitâb, canlı kitâb, apaçık kitâb senin vücûdun.

Hiç unutma, göz doktorunun kitâbı gözlerdir.

Kulak doktorunun kitâbı kulaklardır.

Cilt doktorunun kitâbı insanın cildidir.

Tıp doktorunun kitâbı insanın bedenidir.

İşte sen de beden kitâbına dön, Allah'ı orada ara.

Allah, “ben şana şah damarından yakınım” diyorsa...

Gel onu kendi beden kitâbında ara.

Evrende ne varsa sende vardır.

Evren kitâbının sayfaları sende gizlidir.

Sen mikro evrensin.

Sen, Matematik, Fizik, Kimya, Biyoloji kitâbısın.

Dört anasır, “hava, toprak, su, ateş” sendedir.

Dört büyük melek sendedir.

İblis, şeytan sendedir.

Nice resûl, nice nebî sendedir.

Sen apaçık canlı bir kitâbsın.

Gel oku, kendini oku, kendinden oku.

Duhân Sûresi 3: “İnnâ enzelnâhu fî leyletin mubâreketin innâ kunnâ munzirîn.”

“İnnâ enzelnâhu-o kitâbı kendimizden inzal ettik-indirdik-sunduk-açığa çıkardık.”

“Leyletin mubârek-onun derinliklerinde-karanlıklarında nice değerli bilgiler vardır.”

“İnnâ kunnâ munzirîn-muhakkak ki biz hakikatleri oradan sunarız.”

Senin canlı, apaçık vücûd kitâbın Allah’ın kendinden inzal oldu, süzüldü geldi.

Allah, o kitâbın içinde işleyişiyle, sıfatlarıyla, zâtıyla kendini göstermekte.

O kitâbın derinliklerinde nice sırlar gizli.

Allah, o kitâbın içinde gizli.

Gel, dön kendi vücûd kitâbına.

Oradan oku, insanların yazdıkları kitaplarda oyalanma.

Onları kaynak kitâb bilme.

Kaynak kitâb, okuyacağın kitâb, başvuracağın kitâb; kitâb-ı mübîn olan yâni apaçık kitâb, senin vücûd kitâbındır.

“İkrâ kitâbe nefs-oku beden kitâbını” (İsrâ Sûresi 14)

Gel kardeşim!

Dön kendine.

Dön nefis-beden kitâbına.

Dön kitâb-ı mübîne-apaçık kitâba.

Aradığın nice hakikatler oradadır.

Oradan oku.

Oranın sayfalarını çevir.

Oradan şahit ol.

Orada tanış ol.

Bil ki her bir varlık, kitâb-ı mübîn- apaçık kitâbdır.

Bil ki tüm âlem, kitâb-ı mübîn- apaçık kitâbdır.

Bil ki vücûdun, kitâb-ı mübîn- apaçık kitâbdır.

İşte insan hakikati, kendi beden kitâbında, varlık kitâbında aramalıdır.

Allah hakikatine bir “Mürşid-i Kâmil” sayesinde makam makam erişmelidir.

Mürşid dediğimiz kâmil kimseler, “İllâ belâgan” âyetinin işaret ettiği gibi, sadece tebliğ ederler.

Yâni bilgiler verirler.

Bu bilgiler, tüm varlık kitâbında Allah’ın ilminin satır satır yazılı olduğunu varlığın öz boyutu ile ilgili bilgilerdir.

Hakk yolunun Mürşid-i Kâmilleri, hakikatleri arayanlara yol gösterirler.

Onun için birçok Kâmil insan şöyle demiştir “Mürşid olan Allah’ın âlim isminin tecellisi olan ilimdir.”

Bizleri her varlıktan her an Allah’ın ilmi irşad eder.

Yâni bizleri irşad edecek olan Allah’tır.

Kâmil insanlar, yalnızca nereye bakmamızı nereden ilmi alacağımızı gösterirler.

Yâni İlme ait olan bilgileri tebliğ ederler.

Bizi irşad eden Allah’ın ilmidir.

Âlim olan Allah’tır, ilmin sahibi O’dur.

O ilmiyle bizi irşad eder.

Kâmil kişiler, Allah'ın rüşd esmâsiyle ilm-i irfan yolunda olgunlaşmış kişilerdir.

Kâmil bir insanı tanımanın incelikleri şöyledir:

Gelen talebeyi ilk anda Hakk'a yönlendirir.

Talebelik makamına gelen gelen kişiyi, ilk anda kendi vücûduna döndürür.

Tüm aradığı soruların cevabının kendinde olduğunu belirtir.

Yolun da yolcunun da kendisinin olduğunu belirtir.

El etek öptürmez.

Tevhîd şuurundan ayrılmaz.

Sözleri ve yaşantısı tutarlılık içindedir.

Alnının teriyle çalışır karnını doyurur.

Kimini büyük görüp, kimini küçük görmez.

İnsanları, inançlarına, ibadetlerine göre kültürlerine göre ayırmaz.

Kızmaz, kimseyi kötülemez.

İnsanları Allah'la, şeytanla korkutmaz.

Kendilerini gerçek murşîd, başkalarını sahte ilan etmez.

Kendilerini evliya, veli, gavs, mehdî, mesîh, seçilmiş ilan etmez.

Dedikodu, fitnelik, fesatlık bilmez.

Sabırlıdırlar, her şeyin hikmetini ararlar.

Kendilerine hidâyet verilmiş başkalarını hidâyetsiz ilan etmez.

Zenginlik, makam, saltanat derdine düşmez.

Tekâsür Sûresinde belirtildiği gibi, çoğalma derdine, bu kadar müridim var, halifem var derdine düşmez.

İnsanları şeriâtli-şeriatsız diye ayırmaz.

Onlar bilirler ki bu âlem Allah'ın şeriatıdır, ulvî nizâmıdır.

Gelen talebeye hemen, varlığın ilim boyutuna bakmasını tavsiye eder.

Varlıktaki işleyişi anlamasını tavsiye eder.

İşte, Allah'ın "El Reşîd- El Mürşîd" esmâları iç içedir.

Varlığın olgunlaşmasında her an tecelli eder.

Bu esmâ boyutuyla bağ kuran kâmil insanlar da, kişilerin ilm-i irfan yolunda yol almalarına vesile olurlar.

Allah, ilmiyle kişiyi irşad eder.

Âlim olan Allah'tır, ilmiyle yol gösteren O'dur.

İlmiyle irşad eden O'dur.

İlimden, irfandan uzaklaşan insan gitgide şeytanlaşır, çevresine zulmetmeye başlar.

Bu bölümde geçen şeytan kelimesi de iyi araştırılmalıdır.

İnsan kendi dışında bir yerde şeytan aramamalıdır.

Şeytan diye ayrı bir varlık yoktur.

Şeytanlaşmış kişi vardır.

İblis nedir, şeytan nedir?

İblis neden secde etmez?

İblisten doğan şeytan nedir?

Şeytan taşlamak nedir?

Kur'ân'da 9 yerde iblis için "Âdem'e secde etmedi" diye geçer.

Buradaki âyetlerde şeytan kelimesi geçmez.

Halk arasında ise, şeytan secde etmedi denir.

Hâlbuki âyetlerde iblis der.

Bakara Sûresi 34: "Ve iz kulnâ lil melâiketiscudû li âdeme fe secedû illâ iblîs ebâ vestekbere ve kâne minel kâfirîn."

Meâli: “Âdem’e; tüm varlıktaki gücü anla, tüm varlığınla bir teslimiyet içinde ol, diye bildirdik. Böylece o tüm varlığıyla teslim oldu. Ancak, varlığın dış yüzünde kalıp iç yüzünü göremeyen, tüm varlıktaki gücü anlayamayan ise, teslim olmaktan kaçınır ve bir kibirlilik içinde kalır ve hakikatleri görmemezlikten gelenlerden olur.”

Kur’ân; “iblis secde etmedi” der.

Fakat bizlere hep şeytan secde etmedi diye öğretildi.

Kur’ân şeytan demez iblis der.

İşte burada, iblis ve şeytan inceliğini anlarsak, sunulan âyetlerin hakikatini daha iyi anlarız.

İblis, libas, elbise, dış elbise, sûret, varlığın toprak ciheti aynı anlamlara gelir.

İblis; dış elbisede, sûrette kalan, varlığın eşya boyutunda kalan demektir.

Yâni varlığa baktığında, varlığın dış yüzünde kalan, iç yüzündeki mânâyâ ulaşamayan demektir.

Yâni teni görüp, cânı göremeyen demektir.

Her kim; sûret gördü, sîret göremedi o iblis oldu.

Her kim; toprak gördü, aslını göremedi o iblis oldu.

Her kim; kendini gördü, kendinde Hakk’ı göremedi, o iblis oldu.

Her kim; karşısındaki kişiyi gördü, onda Hakk’ı göremedi, o iblis oldu.

Her kim; tende kaldı cânı eremedi, o iblis oldu.

Tüm sûret vücûdlarını tutan Allah’tır.

Eğer biz, sûretleri görür sûretleri tutan sîreti göremezsek, yâni toprağı görür, toprağın ardında olanı göremezsek, yâni teni görüp cânı göremezsek, iblislik hâli bizde açığa çıkar.

İşte iblis; varlığın dış elbisesinde yâni varlığın toprak boyutunda kalan demektir.

Bizden istenen sûretleri tutan gücü anlamak ve secde sırrına ermektir.

Âdem denilen, üflenlen rûh sırrıdır.

Kurân'da "Rûhumuzdan üfledik" der.

İşte, cümle varlık o rûhdan oluşur, o rûhla devam eder gider.

Bizler suretleri yâni varlığın dış elbisesini görür içindeki rûhu göremezsek, iblis oluruz, yâni dış elbisede, sûrette kalan oluruz.

Kur'ân'da, "Âdem'e secde edin" denilmesinin hikmeti; varlığın geldiği yer olan, rûh hakikatini anlayın ve meleklesin, yâni sûret varlığınızdan geçin ve secde sırrına ulaşın denmesidir.

Varlığın dış yüzünde yâni dış elbisede, yâni sûrette kalan secde sırrına vakıf olamaz.

Burada bize, kim bu varlığın sûretini görür sûretini yâni içindeki rûhu göremezse onda iblis hali oluşur, der.

İblis olan artık yavaş yavaş şeytanlaşır.

Bakara Sûresi 268: "Şeytani halleriniz size yoksulluk korkusu verir ve sizi çirkin hallere, ego hallerine sürükler."

Şeytan şa-ta-na kelimesinden gelir diye bilinir.

Uzaklaşan yâni haktan uzak olan demektir.

Kişi, varlığın iç yüzünü yâni oradaki rûhu göremediğinde haktan uzaklaşır.

Hakk denilen rûh boyutudur.

Şeytanlık iblislikten doğar.

Yâni şeytanın doğduğu yer, iblislik halidir.

Kişi varlığın sûret boyutunda kaldığında, kişide yavaş yavaş varlıktan menfaat edinme ve ego hâli gelişir.

Ve bundan dolayı varlığa; iyi kötü, güzel çirkin, güçlü zayıf, düşük makâm yüksek makâm, köle kral, zengin fakir gibi düşünceler içinde bakar.

Ve haktan uzaklaşıldığında ego hali gelişir.

Ego içinde olan kişi de yavaş yavaş kötü haller sergilemeye başlar.

İşte şeytan; tüm kötü haller içinde, benlik içinde, hasetlik, fesatlık, yıkıcılık içinde olana denir.

Şeytan hep kendi çıkarı içinde, kendi egosu içinde olandır.

Şeytan her hareketi kötülük içinde olandır.

Şeytanlaşan kişi; makâm, mevki, şan, şöhret, çıkar, zenginlik, peşinde olur.

Hep dünya menfaati, şahsi çıkar peşindedir.

Şahsi çıkar için yakar, yıkar, parçalar, böler, öldürür, her şeyi yapar.

Kibir içinde olur, o öyle bir kibirdir ki, kendi isteğine ulaşmak için:

Yeri gelir tevâzû içinde görünür.

Yeri gelir gözyaşı içinde görünür.

Yeri gelir karamsarlık içinde görünür.

Yeri gelir korkutur.

Yeri gelir insanların inançlarını kullanır.

Ve her zaman Allah adını kullanarak hareket eder.

Yâni o kişi hep sinsilik içindedir, içi başka dışı başkadır.

Hep kendi çıkarları için hareket eder.

İşte kişide önce iblislik hâli oluşur ve daha sonra şeytanlık hâli oluşur.

Kişi; varlığın, libas yâni dış elbisesinde kalıp, o varlığı tutan Hakk'ı göremiyorsa, işte o İblistir.

Ve böylece işte kim;

Varlığın eşya boyutunda kalıp, Hakk'tan uzaklaşıyorsa
ve varlığı hep kendi çıkarı, makâmı için kullanıyorsa o
da şeytandır.

Şeytan olan hep kendi çıkarı için hareket eder.

İşte kim;

Varlığın dış boyutunda kalıp, Hakk'tan uzaklaşıyorsa,
Böylece birilerini kerih görüp, birilerini yüce görüyorsa,
Kendi çıkarı için zarar veriyorsa,
Makâm mevki için her türlü düzenbazlık içinde oluyorsa,
İnsanların ve varlığın hakkını yiyorsa,

Emaneti ehline vermiyorsa,

İnsanları firkalara bölüyorsa,

Ben ve o, biz ve onlar deyip birilerini aşağılıyorsa,

Kimin dilinde kibir ifade eden sözler varsa,

Hep çıkarı için koşuyor, hep kötülük içinde oluyorsa,

Kendi şahsi çıkarı için birilerini kullanıyorsa,

Zenginlik, makâm, şöhret, peşinde oluyorsa,

İşte o kişi şeytandır.

İşte şeytan taşlamak denilen, tüm bu kötü halleri kendi
içinden uzaklaştırmaktır.

Bu hallerden kurtulmanın yolu ise:

Varlığı her an, her yönüyle tutan hakikati anlamaktır.

Varlığın dış yüzünde kalmamaktır.

Varlığın iç yüzünü görmektir.

Varlığın eşya boyutunda kalmamak, varlığın içindeki
işleyişi, nitelikleri anlamaktır.

وَمَنْ يُسْلِمْ وَجْهَهُ إِلَى اللَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ فَقَدْ
اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَىٰ وَإِلَى اللَّهِ عَاقِبَةُ الْأُمُورِ

*Ve men yuslim vechehu ilâllâhi ve huve muhsinun fe
kadistemseke bil urvetil vuskâ, ve ilâllâhi âkibetul umûr*

Ve men yuslim	: Kim, sunar, teslim eder, tüm varlığıyla teslim olmak,
Veche-hu ila Allah	: Yüzünü, vechini, tüm varlığı, benliği, özü, Allah'a
Ve huve muhsinun	: O, ihsan sahibi, bağış, bağışta bulunmak, iyilik sunmak,
Fe kad istemseke	: Kavradı, tutundu, sıkıca tutunmak,
Bi el urveti	: Döngü, komutlar dizisi, merkeze bağlı hareket,
El vusha	: Güçlü bir ilişki, bağla bağlanma, kavramak,
Ve Allah âkibet	: Allah, akıbet, son, sonuç,
El umur	: İş, işleyiş, hüküm, nitelik,

Meâli 1: "Kim yüzünü bütün benliğiyle Allah'a döner teslim olursa, bütün döngülerin birbiriyle tutunduğu, her şeyin güçlü bir ilişkiyle bağlandığı ve bütün işleyişin Allah'a ait olduğu hakikatini o kavrar."

Meâli 2: "Kim her şeyiyle Allah'a teslim olursa, bütün her şeyin Allah ile bağlılık içinde olduğunu, varlıktaki bütün işleyişi yapanın Allah olduğunu anlar."

Meâli 3: "Kim gönlünü Allah'a döndürürse, varlıktaki tüm değerlerin bir birlik içinde birbirine bağlı olduğuna

ve varlığın işleyişine şahit olur. Varlıktaki tüm işleyişi yapan Allah'tır."

Kişi Allah hakikatine ererse, iblis ve şeytan durumuna düşmez.

Allah hakikatine eren kimse, her varlıkta Allah'a nazar eder ve zerre kadar da olsa kimseye zulüm edemez.

Tüm varlığı tutan o ûlvî kudret Allah'tır.

Allah'ı layığıyla bilen, ne iblislik haline, ne şeytanlık haline düşmez.

Allah'ı layığıyla bilen o hallerden hızla uzaklaşır.

Kendi içindeki şeytanı taşlamak, ancak Allah aşkı ile mümkündür.

İnsan, iblislik, şeytanlık haline düştüğünde, Allah aşkı gönlünde tecelli etmişse, hızla o hallerden uzaklaşır.

İnsan tüm varlığın birbiriyle bağını görebilmelidir.

Her varlık birbirine rabtedilmiştir.

Nasıl ki insan vücûdunda sonsuz hücre var ama hepsi birbirine bağlıdır, yâni rabita olmuştur.

İşte bu tüm âlemde tüm varlık birbirine bağlıdır.

Bu şuura ulaşmak rabıtayı anlamaktır.

Tüm varlık âlemi, tecelliler ile birbirine bağlıdır.

İnsan kendi aslının ne olduğunu anlamaya çalışmalıdır.

Kendi varlığının ne olduğunu bilmeye çalışmalıdır.

Allah hakikatine ermeli ve O'na teslimiyet içinde olmalıdır.

Burada geçen "yuslim" kelimesi islâm kelimesi ile bağlantılıdır.

İslâm kelimesi "سَلَام:Slam, Seleme" kelime kökünden gelir.

Slam "سَلَام, İslâm اسلام"

Slam, İslâm, Seleme; selamete ermiş, huzura ulaşmış, sulha ulaşmış, teslim olmuş demektir.

İslâm; kendi vücûd hakikatini idrak etmiş, vücûdunun sahibine teslim olmuş demektir.

Kendini, yaratıcısı olan Allah’a teslim etmiş demektir.

İçsel kavgalarını bitirmiş, ilâhî huzura ulaşmış demektir.

Benlikten geçmiş, her varlığı tutan “ENE” hakikatine erişmiş demektir.

İslâm’a ermek, ilmi ve gönü bir eğitimle mümkündür.

İslâm makamına giden yolun basamakları şunlardır:

1-Merak ve sorgulamak

2-Aktarılan asılsız bilgilerden kopmak.

3-Tövbe edip, edebe ulaşmak.

4-İlimle hareket etmek ve varoluşu ilimsel olarak incelemek.

5-Tefekkür etmek ve şahit olmak.

6-İman makamına ermek, yâni mü’min olmak, yâni emin olmak.

7-Allah hakikatine ermek, O’nun her yerden kendini zahir ettiğini anlamak.

8-Sâlih amele ulaşmak.

Sâlih amel İslâm makamıdır.

İslâm makamına eren, İslâm şuuru üzere yaşar, işte bu şuur üzere yaşamaya da “Müslümanlık” denir.

Teslim kelimesi de İslâm kelimesinden gelir.

Teslim; İslâm makamına ulaşmış, İslâm makamına ermiş demektir.

Müslüman; ulaştığı İslâm makamının şuurunu yaşantısına geçirmiş kimse demektir.

Merak ve sorgulamak, kişinin görünen varlığın hakikatini anlama isteğidir.

Meraklı ve sorgulayan kişi; hem gördüklerini anlamak için sorgular, hem de duyduklarını sorgular.

Merak ve sorgulamak için; atalardan gelen inançsal kayıtlardan, emirlerden, korkulardan, dünya esaretinden, bilmişlik egosundan sıyrılmak şarttır.

Merak ve sorgulamanın saflığına ulaşmak için, tövbenin hakikatine ermeli ve edeb ile hareket etmelidir.

Varlığın nasıl yaratıldığını sorgulayan kişi mutlaka hakikate erişecektir.

Tüm varlığı halk eden tek halk edici kudreti anlayacaktır.

Ve islâm makamına erişecektir.

Allah’a teslimiyet makamına gelecektir.

Buradaki âyette de belirtildiği gibi, “vechehu ilâllâhi” her yerde Allah’ın vechîne nazar edecektir.

Vech; yüz, surat, gerçek, yön, zâtı anlamlarına gelir.

Zât; her varlığı tutan varlığın sahibi olan demektir.

Bakara Sûresi 115 ve Hadîd Sûresi 3. âyeti incelediğimiz zaman, Allah’ın vechî ve O’nun zâhir olması bilgisiyle karşılaşırız.

Bakara Sûresi 115: “Fe eynemâ tuvellû fe semme vechî Allah.”

Meâli: “Nereye dönerseniz dönün Allah’ın yüzü oradadır.”

Hadîd Sûresi 3: “Hû el zâhiri.”

Meâli: “Zâhir olan, görünen O’dur.”

Âyetlerde, “nereye dönersek dönelim, Allah’ın yüzü oradadır” “zâhir olan O’dur” diye bildiriliyor.

Bu âyetleri çok dikkatli düşünmeliyiz.

Her yerden Allah’ın vechînin görünmesi ne demektir?

Allah'ın zâhir olması ne demektir?

Vech yüz demekse, zâhir apaçık görünen demekse, bunu nasıl anlamalıyız?

Allah zâtı cihetiyle görünür mü?

Allah'ın zâtının yüzü görünür mü?

Apaçık görünen nedir?

Allah'ın vechînin-yüzünün görünmesi ne demektir?

Hepimiz baş gözüyle varlığın sûret boyutunu görürüz.

Apaçık görünen varlığın kendisidir.

Ama âyetlerde; "her yer Allah'ın vechîdir, her yerden görünen O'dur" diye bildirilir.

Allah'ın zâtına mahsus, sıfatlarına mahsus, rûhuna mahsus, nûruna mahsus vechi vardır.

Yine Allah'ın sıfatlar boyutuna, fiil boyutuna, beşer boyutuna mahsus olan zâhir boyutu vardır.

Öncelikle şunu anlıyoruz ki Allah'a olan şahitlik boyutu, görünen varlığın hakikatine eriştiğimizde mümkün olacaktır.

Hazreti Muhammed'in "Allahümme erinâ hakâik el eşyâ kemâ hiye- Allah'ım eşyanın hakikatini onun oluşumunu bana göster." Duasından anlıyoruz ki Allah'a şahitlik, apaçık görünen eşyanın hakikatine ermekle mümkündür.

Allah'ın vechî boyutuna ve O'nun zâhir boyutuna, ancak görünen varlıkta erişmemiz mümkündür.

Görünen varlığın görünmeyen boyutları da vardır.

Varlığı gördüğümüz zaman onu her şeyiyle tastamam göremeyiz.

Gördüğümüz, varlığın sadece bir yüzüdür.

Nasıl ki bir Okyanus kenarına gelsek, gördüğümüz Okyanusun çok küçük bir kısmıdır.

Okyanusu içiyle dışıyla tastamam görmemiz mümkün değildir.

Gördüğümüz Okyanustan ayrı değildir, ama Okyanusun tamamı da değildir.

Görünen varlıkta Allah'ın hangi vechîni-yüzünü görmek mümkündür.

Varlığın özünde fiil fâil yüzü, sıfatlar mevsûf yüzü, vücûd zât yüzü, rûh yüzü, nûr yüzü vardır.

Varlığın görüntüsü, beşer yüzüdür, nefis yüzüdür.

Varlığın dış yüzü ve iç yüzü vardır.

Sonuçta şunu anlıyoruz ki, varlığın iç yüzüyle dış yüzüyle her yönü, Allah'ın vechî boyutlardır.

Allah'ın cemâl yüzü, celâl yüzü, her bir esmasının yüzü vardır.

Allah'ın zâtına mahsus, sıfatlarına mahsus, fiillerine mahsus tecellileri, tecellilerinin yüzü vardır.

Aynı zamanda anlıyoruz ki zâhir demek sadece dış yüz demek değildir.

Allah tüm tecellileri ile tezahür eder, yâni kendini zâhir eyler.

Ve bu bölümde de belirtildiği gibi; “fe kadistemseke bil urvetil vuskâ” Allah tüm varlığı tutan, kavrayan, kuşatandır.

وَمَنْ كَفَرَ فَلَا يَحْزُنُكَ كُفْرُهُ إِلَيْنَا مَرْجِعُهُمْ فَنُنَبِّئُهُمْ
بِمَا عَمِلُوا إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ

*Ve men kefere fe lâ yahzunke kufruh,
ileynâ merciuhum fe nunebbiuhum bi mâ amil,
innallâhe alîmun bi zâtis sudûr*

Ve men kefere	: Kim, kimse, örttü,
Fe lâ yahzun-ke	: Seni üzmesin, üzülmeye, mahzun olma,
Kufri-hu	: Küfür, o,
İleynâ merciu-hum	: Biz, referans, geldiği kaynak, merkez, aslı, onlar,
Fe nunebbiu-hum	: Böylece, bildireceğiz, onlar,
Bi mâ amilû	: Çalışmaları, yaptıkları şeyler,
İnne Allah alîm	: Muhakkak Allah, ilmin sahibi, ilmiyle var eden,
Bi zâti es sudûri	: Zât, aynı, sahip, gönüller, sineler,

Meâli 1: “Hakikatleri görmemezlikten gelip örten kimselerin artık o küfürleri seni üzmesin. Onların geldiği kaynak da Biziz ve onlara yaptıkları çalışmalardan bu hakikat her an bildirilir. Muhakkak ki Allah ilmin sahibidir, gönüllerin sahibidir.”

Meâli 2: “Kâfirlerin küfürleri seni üzmesin. Onların da kaynağı Biziz. Onlara da her an hakikatler bildirilir. Allah tüm varlıktaki ilmin sahibidir, gönüllerin sahibidir.”

Meâli 3: “Kendi benliklerinde kalanların saldırıları seni üzmesin. Onları da biz halk ettik. Onlara da tüm varlıktan hakikatler bildirilir. Allah alimdir, gönüllerin sahibidir.”

İnsan hakikati görmezden gelmemelidir.

Kâfir durumuna düşmemelidir.

Burada geçen kâfir kelimesi; örtmek, görmezden gelmek, benlikte kalmak, kibre düşmek, benlik senlik kavgasına düşmek demektir.

Hakikate erişen benlik senlik kavgası yapmaz.

Hakikate erişen kâfir olmaz.

Yâni Allah'ın ulviyetinin yanında "ben de varım" demez.

Hakikati araştıranlara, hep kâfirlikte kalanlar saldırmışlardır.

Senlik benlik kavgasında kalanlar, Tevhîd hakikatinden hoşlanmamışlardır.

Bu bölümde de belirtildiği gibi, "ileynâ merciuhum" hepimizin geldiği kaynak, hepimizi tutan kudret tek olan Allah'tır.

Hazreti Muhammed yaşadığı dönemde, kâfirler tarafından hep saldırıya uğramıştır.

Oysa o günün kâfirleri denilen kesimler de Allah'a inanıyorlardı.

Hazreti Muhammed zamanında insanlar bir olan Allah'a inanıyorlardı, ibadetleri vardı.

Kur'an'ı dikkatlice incelediğimizde anlıyoruz ki, Hazreti Muhammed öncesi Arap toplumunda, Allah inancı ve ibadetler, bugünkü İslâm toplumundakiyle hemen hemen aynıdır.

Kur'an'ı incelediğimizde o günün kâfirlerin;

Allah'a inançları vardır. (Zuhruf Sûresi 9, Ankebût Sûresi 63)

Kitâba inanırlar. (Nisâ Sûresi 153)

Meleklerle inanırlar. (Furkân Sûresi 7)

Resûl'lere inanırlar. (Furkân Sûresi 7)

Ahirete inanırlar. (Furkân Sûresi 8)

Kadere inanırlar. (En'âm Sûresi 148)

Ankebût Sûresi 63: "Eğer onlara; gökten yağmuru indiren, böylece topraktan hayat veren, sonra da oradan nutfeler çıkaran kimdir, diye sorsan, elbette Allah derler."

Nisâ Sûresi 153: "Senden Ulvî Âlem'den bir kitap getirmeni isterler."

Furkân Sûresi 7: "Dediler ki: Bu nasıl bir resûl? Yemek yiyor, çarşılarda dolaşıyor. Ona bir melek indirilseydi ya."

Furkân Sûresi 8: "Ya da devamlı oradan besleneceği cenneti."

En'âm Sûresi 148: "Ortak koşan kimseler derler ki: Eğer Allah isteseydi, biz ve atalarımız ortak koşanlardan olmazdık."

Mekkeli müşriklerde, bugünün toplumunda görülen, imanının şartları dediğimiz konulara rastlıyoruz.

Hazreti Muhammed'in Allah'tan ve niteliklerinden bahsetmesini hiçbiri yadırgamadı.

Çünkü kendilerinin bildiği şeyleri söylüyordu Hazreti Muhammed.

Peki, Mekkeli müşrikler neden Hazreti Muhammed'e karşı çıktılar?

Neden onu dinler gibi yaptılar ama kabul etmediler?

Söylemler aynıydı, ama anlayışlar aynı değildi.

Zuhruf Sûresi 9: "Ve le in seeltehum men halakas semâvâtî vel arda le yekûlunne halakahunnel azîzul âlîm."

Meâli: "Onlara sorsan: Gökleri ve yerleri kim yarattı diye, derler ki aziz olan âlim olan Allah yarattı."

Evet, ne kadar ilginç değil mi?

Yalnızca "Allah yarattı" demiyorlar.

Allah'ı anarken Allah'a ait olan sıfatlarla onu yüceltiyorlar.

Semâvât yâni gökler kelimesi geçtiğinde oraya layık olan “Âziz” kelimesini kullanıyorlar.

Ard yâni yeryüzü kelimesi geçtiğinde oraya layık olan “Âlim” kelimesini kullanıyorlar.

Çünkü yeryüzü tüm ilmin sergilendiği yerdir.

Evet, Mekkeli müşrikler belli ki Allah inancına sahiptiler.

Ve Allah’ı anarken Allah’a ait olan sıfatlarla anıyorlardı.

Bugün hangimiz bunu yapabilir ki?

Mekkeli müşriklerin inançları böyle iken, neden Hazreti Muhammed’i kabul etmediler.

Hazreti Muhammed, “Allah’ın indinde, herkes eşittir, kölelik, cariyelik yoktur, üstünlük, seçkinlik yoktur, kadın erkek eşittir” dediğinde kabul etmediler.

“Allah ve siz ayrı değilsiniz, ‘O size şah damarından yakındır (Kaf Sûresi 16)’ Kâbe Allah’ın evi değildir, sizin vücûdunuz Allah’ın evidir” dediğinde kabul etmediler.

“İbadetlerin şeklinde kalmayın mânâsını arayın” dediğinde rahatsız oldular.

“Nice oruç tutanlar var ki, aç kalmaktan başka bir kazançları yoktur. Ve yine nice namaz kılanlar var ki, yorgunluktan başka namazından elde ettiği bir şey yoktur.” (İbn Mace, Sıyam, 21)

“Nice oruç tutanlar var ki, oruçlarından payları açlık ve susuzluktur. Ve yine nice ayakta duranlar / namaz kılanlar var ki, namazından elde ettiği şey yorgunluktur.” (İbn Hanbel, 2/373)

Hazreti Muhammed, Tevhîd hakikatini sunduğunda, kendi inançlarını üstün görenler, duymak istemediler.

Mekkeli müşrikler, Hazreti Muhammed’i dinler gibi yapıp dinlemediler, duymadılar, duymak istemediler.

Çünkü onların akılları kendi inançlarına kayıtlıydı, onlar kendi inançları, ibadetleri için tartışmalara girerlerdi.

Hazreti Muhammed unutulmuş değerleri insanlığa hatırlattı.

İnancın sadece inanmak değil, şahitlikle gelen iman olması gerektiğini anlattı.

Kendine yapılan saldırılara aldırmadan hakikatleri anlatmaya gayret gösterdi.

Hazreti Muhammed'in gönlü hep adalet, şefkat, rahmetle dolu idi.

Gönlündeki bu duygular ona, insanlık için çok büyük mücadeleler verdirmiştir.

Toplumda olan zalimliğe karşı içi titremiş, zalimliğe karşı büyük mücadele vermiştir.

O gün Hazreti Muhammed'e ne kadar sardırırlarsa saldırınsınlar, Hazreti Muhammed hakikati anlatmaktan vazgeçmedi.

Zaman zaman hüznünlendi elbette.

Bundan dolayı içinden gelen "Ve men kefare fe lâ yahzunke kufruh-kâfirlikte olan kimselerin saldırması seni üzmesin" ilâhi sesleniş onu ayakta tuttu, davasına daha sıkı sarıldı.

Çünkü onun davası mânâydı.

Tevhîd hakikati idi.

O rahmetten başka bir duygu içinde değildi.

Her varlığa rahmet içinde davranırdı.

Onun gönlü, merhamet dolu idi.

Yaşantısının her safhasında bunu göstermiştir.

Köleleri satın almış, onları azad etmiştir.

Kölelik, cariye olmasın diye mücadele etmiştir.

Zalimlik olmasın diye mücadele etmiştir.

Kimse aç kalmasın diye mücadele etmiştir.

Toplumda kötülük olmasın diye gayret göstermiştir.

Âlemlere rahmet olarak gönderilen insan başka bir türlü davranmazdı.

Enbiyâ Sûresi 107: “Ve mâ erselnâke illâ rahmeten lil âlemîn.”

Meâli: “Seni âlemlere rahmet olmaktan başka bir şey için göndermedik.”

Hazreti Muhammed rahmet ehliydi, şefkat ehliydi.

Hep insanlığın hayrı için koşturdu.

Edebi nice öğütler sundu ve bunları kendi yaşantısında gösterdi.

“Kimse aç yatmasın.”

“Komşun aç iken tok yatma.”

“Kimseyi kandırmayın.”

“Kimsenin hakkını yemeyin.”

“Kimseye zulüm etmeyin.”

“Kendinize de zulüm ettirmeyin.”

“Kimseyi öldürmeyin.”

“Kimsenin canını yakmayın.”

“Allah cana kıymayı haram kıldı.”

“Kölelik cariyelik yoktur.”

“Kadın erkek eşittir.”

“Kız çocuklarını okutun.”

“Onlara da ilim öğretin.”

“Onları zorla evlendirmeyin.”

“Eşlerini seçme hakkı tanıyor.”

“İlim öğrenmek herkesin hakkıdır.”

“Hurafelerden uzak durun.”

Hazreti Muhammed ne güzel söylüyordu.

İnsanlığı huzura çağırıyordu.

O rahmet ehliydi.

O sevgi ehliydi.

O şefkat ehliydi.
Onun her sözü rahmete kapı açıyordu.
O insanlığa rahmeti hissettiriyordu.
Enbiya Sûresi 107. âyet, O'nun gönlünü yansıttı.
“Ben lânetçi olarak değil, ancak rahmet edici olarak
gönderildim” (Müslim, Birr, 87)
O kimseye lanet etmedi.
Hep insanlığın hayrı için dua etti, gayret gösterdi.
Ona zulüm bile etseler, o kimseye zalimlikle karşılık
vermedi.
Onun gönlü rahmet doluydu.
Öz amcası Hamza'yı öldüren Vahşi'yi affetti.
Hamza'yı öldürten Hind'i affetti.
Hind'i getirenlere “gönderin onu intikam yok” dedi.
“Kan davası yok.” dedi.
Bedirde elleri bağlanmış esirler getirildiğinde;
“Çözün iplerini.”
“Kimse esir olmamalı” dedi.
“Su verin onlara.”
“Lokmalarınızı eşit olarak paylaşın” dedi.
“Oturduğunuz yerde oturtun.”
“Onlarla birlikte yürüyün” dedi.
Onun rahmet dolu gönlünden rahmet akıyordu.
“Öldürmeyin, zalim olmayın.”
“Kimseyi aldatmayın.”
“Fitnelik, fâsıklık, yapmayın.”
“Dedikodu yapıp, çekıştirmeyin.”
“İhtiyacı olana yardım edin.”
“Hayr üzere koşun.”
“Kimseyi yargılamayın.”
“Kimseyi kötölemeyin.”

“Kölelik cariyelik yoktur.”

“Kimse kimseden üstün değildir.”

“Konuşacağınız zaman hayr üzere konuşun. ya da susun, olumsuz söz etmeyin.”

“Güzel sözlerle konuşun.”

“Zulme yol açacak sözler etmeyin.”

“Hepimiz eşitiz.”

“Hepimiz Allah’ın kuluyuz.”

“Birbirinizin hakkını gözetin.”

“Adaletle davranın.”

“Kimseyle alay etmeyin.”

“Kimsenin eksliğini gediğini aramayın.”

“Kin ve nefret içinde asla olmayın.”

“Asla kan davası gütmeyin.”

“Hayvanlara eziyet etmeyin.”

“Onlara fazla yük yüklemeyin.”

“Onlara işkence etmeyin.”

“Onlara iyi davranın.”

“Onları da sulayın besleyin.”

“Onları sevin, saygı gösterin.”

Bu rahmet dolu sözler duyulmalı idi.

Kâlbler bu sözlerle dirilmeli idi.

Hazreti Muhammed gönüllerde hissedilmeli idi.

Onun sözleri bedenleri yıkamalı idi.

Onun rahmet dolu sözleri yayılmalı idi.

O Sâlih kimse idi.

O döneminin Lokman’ı idi.

نُمَتَّعُهُمْ قَلِيلًا ثُمَّ نَضْطَرُّهُمْ إِلَىٰ عَذَابٍ غَلِيظٍ

Numettiuhum kalilen summe

nadtarruhum ilâ azâbin galîz

Numettiuhum kalilen	: Biz, meta, mallar, çıkar, fayda, onlar, az, biraz,
Summe nadtarru hum	: Sonra, zorlamak, maruz kalmak,
Îlâ azâbin	: İşkence, azab, sıkıntı,
Galîz	: Kalın, ağır, kaba, çirkin, bulmak, etmek,

Meâli 1: “Kendi çıkarlarında olanlar az da olsa Bizi anlayamazlar. Sonra da onlar Bizi anlayamadıklarından dolayı ağır sıkıntılara maruz kalırlar.”

Meâli 2: “Kendi çıkarına göre hareket edenler, Bizi anlayamazlar. Bizi anlayamayanlar sıkıntılar içinde kalırlar.”

Meâli 3: “Dünya çıkarına esir olanlar az da olsa hakikati anlayamazlar. Hakikatten uzak olanlar sıkıntılarda kalırlar.”

İnsan benlik içinde olursa, sadece kendi çıkarı için hareket ederse varlığın yaratılış hakikatini anlayamaz.

Kendi çıkarları için hareket edenler, toplumda hasetlik, fesatlık çıkarırlar.

Bölücülük içinde olurlar, gelecek nesillerin beyinlerini kirletirler.

Rûm Sûresi 41: “Zaharel fesâdu fîl berri vel bahri bimâ kesebet eydin nâsi li yuzîkahum ba’dallezî amilû leallehum yerciûn.”

Meâli: “İnsanlar kendi çıkarları için, karada, denizde ve her yerde bozgunculuk ortaya çıkardılar. Onlar zevki

sefa yapmak için çalışanlardan oldular. Umulur ki onlar o hallerinden dönüp hakikatleri anlarlar.”

Kendi çıkarı için hareket eden, bölücülükte kalır, senlik benlik kavgasıyla ayrımcılık yapar.

Öyle kimseler, varlığın eşya boyutunda kalır, varlığın hakikatini göremez ve varlığa çıkar içinde yaklaşır.

Gitgide şeytanlaşır, zalimleşir.

Mücadele Sûresi 19: “Şeytani hallerde kalan bölendir, bölen ancak şeytani hallerde kalandır.”

Şeytanlaşan kimse; varlığın eşya boyutunda kalıp, kendi şahsi menfaatleri için zulüm üreten kişidir.

Kim insanları kendi çıkarı için;

Fırkalara, gruplara bölüp, kendi yolunu üstün görüyorsa, başkalarına hor bakıyorsa...

İnsanları; dinlerine, inançlarına, ibadetlerine göre ayırıyor, kendi inancını üstün görüyorsa...

İnsanları; renklerine, milletlerine, cinsiyetlerine göre ayırıp, kendi milletini, kendi rengini üstün görüyorsa...

İnsanları; bizden, bizden değil diye ayırıyorsa...

İnsanları; alevi, sunni, bektaşî, nakşî, kadiri, nurcu vs diye ayırıyorsa...

İnsanları; müslüman, hristiyan, musevi diye ayırıyorsa, kendi gibi olmayanı cehennemlik görüyorsa...

İnsanları; kendi çıkarı için din ile inanç ile ibadet ile kandırıyor, kendine saltanat oluşturunca...

İnsanları; kendi çıkarı için, Allah diyerek, kitap diyerek, din diyerek aldatıp, onların malına mülküne çöküyorsa...

Erkeği kadından üstün görüyorsa, kadını insan yerine koymuyorsa...

İşte Kur’ân’da muhteşem bir şekilde belirtildiği gibi:

Her türlü ayrımcılık...

Her türlü bölücülük...

Kendini büyük görüp, başkalarını hor görmek...

Kendi çıkarı için yakıp yıkmak, fitnelik yapmak, fesatlık yapmak...

Varlığın eşya boyutunu görüp, özünü görememek, şeytanlaşmaktır.

İşte böyle durumda olanlar bu bölümde belirtildiği gibi; “nadtarruhum ilâ azâbin galîz” onlar huzura erişemezler, sıkıntılar içinde kalırlar.

وَلَيْنِ سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ لَيَقُولَنَّ اللَّهُ
قُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ

*Ve lein seeltehum men halakas semâvâti vel arda le
yekûlunnellâh kulil hamdulillâh bel ekseruhum lâ yalemûn*

Ve le in seelte hum	: Elbette, eğer, onlara sorsan,
Men halak	: Kim, kimse, yarattı, halk etti, var etti,
El semâvâti ve el ard	: Gökleri ve yeri,
Yekûlune Allâhu	: Derler, söylerler, Allah
Kuli el hamdu Allah	: Deki, tüm nitelikler, Allah
Bel ekseru hum	: Fakat, bilakis, çoğu, onlar,
Lâ yalemûn	: Yok, bilmek, bilmiyorlar,

Meâli 1: “Eğer onlara: Yerleri ve gökleri kim yarattı? diye sorsan, elbette Allah derler. De ki: Tüm niteliklerin sahibi Allah’tır. Fakat onların çoğu bilmiyorlar.”

Meâli 2: “Eğer onlara, yerleri gökleri kim yarattı diye sorsan, elbette Allah derler. De ki: Hamd sahibi Allah’tır. Ama onların çoğu hakikati bilemiyorlar.”

Meâli 3: “Kendi çıkarına göre ibadet edenlere, yerleri gökleri kim halk etti diye sorsan, elbette Allah derler. De ki: Tüm sıfatların sahibi Allah’tır. Bilakis onların çoğu hakikati bilemiyorlar.”

Bu bölümde “eğer onlara sorsan” denilen kesim; ataların inancında kalıp ayrımcılık içinde kalanlardır.

Müşriklikte kalanlardır, kâfirlikte kalanlardır.

Hazreti Muhammed’e saldıran müşrik denilen kesimler de Allah’a inanıyorlardı.

Bu bölümde belirtildiği gibi müşriklerin duygu ve düşüncelerde Allah inancı olduğu iyi bilinmelidir.

“Yerleri ve gökleri kim yarattı? diye sorsan, elbette Allah derler” açıklamasıyla, müşriklerin Allah’a inandıklarını anlıyoruz.

Mekkeli müşriklerin şiirlerinde Allah inancına rastlıyoruz.

İmanının şartları dediğimiz şartlara rastlıyoruz.

Hazreti Muhammed’in Allah’tan ve niteliklerinden bahsetmesini hiçbiri yadırgamadı.

Çünkü kendilerinin bildiği şeyleri söylüyordu Hazreti Muhammed.

Bu bilgilere “İbn-i Habîb” in “Muhabber” kitâbında ve H. Mehmet Soysaldı’nın kitâbında rastlıyoruz.

“Kur’an ve Sünnet Işığında İbadet Tarihi”

Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara, 1997

“ Çünkü namaz Mekkelilerin bildiği bir şeydi “ (Ebu Muslim).

Ebu Cehil de, Ebuzer Gifari de cahiliye döneminde namaz kılmaktaydılar.

Hazreti Muhammed’in çağrısı neydi ki birini can düşmanı diğerini can dostu yaptı?

Sadece namaz değil hac, oruç, abdest, gusl, cenaze namazı, cuma toplantısı (yevmul arube, arabların günü) kırkta bir zekat, kısas, el kesme, sopa vurma, bir Allah’a inanma, Adem’i, Nuh’u, Hud’u, İbrahîm’i, İsmail’i, Hacer’i saygıyla anma, örtünme, sakal, cübbe, sarık vs. bugün İslam’da ne kadar ritüel (nusuk), ahkam, şekil, şemal ve itikat varsa hepsine sahipti cahiliye Arapları.

Anlıyoruz ki bugün ki iman ve ibadet mevzuları hemen hemen aynıısıyla Mekkelî müşriklerde vardır.

Peki, Mekkeli müşrikler neden Hazreti Muhammed'e karşı çıktılar.

Söylemler aynıydı, ama anlayışlar aynı değildi.

Zuhruf Sûresi 9: "Ve le in seeltehum men halakas semâvâtî vel arda le yekûlunne halakahunnel azîzul alîm."

Meâli: "Onlara sorsan; gökleri ve yerleri kim yarattı diye, derler ki aziz olan alim olan Allah yarattı."

Evet, ne kadar ilginç değil mi?

Yalnızca "Allah yarattı" demiyorlar.

Allah'ı anarken Allah'a ait olan sıfatlarla onu yüceltiyorlar.

Semâvat yâni gökler kelimesi geçtiğinde oraya layık olan "Âziz" kelimesini kullanıyorlar.

Ard-Arz yâni yeryüzü kelimesi geçtiğinde oraya layık olan "Âlim" kelimesini kullanıyorlar.

Çünkü yeryüzü tüm ilmin sergilendiği yerdir.

Evet, Mekkeli müşrikler belli ki bizlerden çok daha iyi Allah inancına sahiptiler.

Allah'ı anarken Allah'a ait olan sıfatlarla anıyorlardı.

Ama yine de onlara müşrik denildi.

Peki, neden denildi?

Kur'ân'a göre müşriklik nedir?

Müşrik: "Şe-ri-ke, şirk" kelime kökünden gelmektedir.

Şerike ortak olmak demektir.

"Senin de var benim de var" anlamındadır.

"Şirket" de bu kökten gelir.

Yâni ortaklık.

Müşrik; ortak koşan anlamında kullanılır, yâni Allah'a ait olan niteliklerin, Allah'ın yarattığı kula da isnat edilmesidir.

Allah'ın yarattığı kula ulûhiyet isnat edilmesidir.

Ama kendine ama başka birine Allah'a ait olan yüceliği isnat etmektir.

Kişi hem Allah'a inanır hem de Allah ile arasına yücelik isnat ettiği birilerini ya da kendini koyar.

Allah ile arasına koyduğu yücelik verdiklerine "Evliya-Veli" der.

Ve evliyasını şefaata aracı olarak koyar.

Zümer Sûresi 3: "Ondan başka evliya edinenler, biz onlara kulluk etmiyoruz, ancak Allah'a yaklaştırsınlar diye onlara yakın oluyoruz, derler."

Oysa Kur'an; "Allah'tan başka veli- evliya edinmeyin" der.

En'âm Sûresi 51: "Min dûnihî veliyyun ve lâ şefîun."

Meâli: "O'ndan başka dost ve şefaata eden yoktur."

Câsiye Sûresi 10: "Allah'tan başkasına evliya diye sarıldıklarından da onlara bir fayda yoktur."

Allah'a ait olan sıfatları kendine nisbet etmek müşrikliktir.

Hazreti Muhammed; "kölelik yoktur, hepimiz Allah'ın kuluyuz, hepimiz eşitiz, siyahın beyaza, beyazın siyaha üstünlüğü yoktur" dediğinde, Mekke'li müşriklerin ileri gelenleri ona itiraz ettiler.

Ve dediler ki: "Biz Bilal ile bir miyiz, Allah onu köle olarak yaratmış ama bizleri kendine ait olan "Melik" isminin mazharı olarak yaratmış. Bak bizler Mekke'nin yöneticileriyiz, ama Bilal köle."

Kendini yaratılan bir varlıktan üstün görmek de müşrikliktir.

Kendini ya da birini "alîm" görmek de müşrikliktir.

Çünkü "alîm" Allah'ın sıfatlarından biridir. İlmin sahibi demektir.

Cümle varlıkta satır satır yazılı olan ilmin sahibi ve oraya o ilmi yazan Allah'tır.

Varlık, Allah'ın ilmiyle var olmuştur.

Bir tohumun içinde olan satır satır yazılı olan, filiz, dal, çiçek, yaprak, meyve yazılımını yapan Allah'tır.

İşte kişinin Allah'a ait olan ilmi kendine ya da birine nispet etmesi müşrikliktir.

Kişilere: Kâmil, ârif, rical, talebe denir.

Allah'a ait olan nitelikleri ama kendine ama birine nispet etmek müşrikliktir.

Allah'ım sen alîmsin, işte bu kulun da alîm demek Allah'a ortak koşmaktır.

Allah'a ortak çıkarmaktır. İşte bu müşrikliktir.

Örnekler verirsek:

Allah'a ait niteliklerden bazıları:

Hayat; hay olan diri olan Allah'tır.

İlim; ilmin sahibi Allah'tır, varlığın özünde olan ilim Allah'a aittir.

İrâde; varlığın var oluşundaki ve işleyişindeki istek Allah'a aittir.

Bâkî: Yok olmayan, sonsuz olan.

Hâdî: Yol gösteren, hidâyet veren.

Hakîm: Tüm varlığa, her şeye hâkîm olan.

Kâdir: Kudretli, güçlü.

Mâlik-ül Mülk: Mülkün sahibi olan Allah'tır, kişi emânetçidir.

Bu mülkün sahibi kim dememeliyiz, bu mülkün emânetçisi demeliyiz.

Reşîd: İrşad eden, Allah'tan gayrısı irşad edemez, kul vesile olur.

Samed: Hiçbir şeye muhtaç olmayan, eğer bir kişiyi zengin der hiçbir şeye muhtaç değildir dersek bu müşrikliktir.

Çünkü her kişi, havaya, suya, yemeğe vs muhtaçtır.

Ama Allah hiçbir şeye muhtaç değildir.

Bu örnekleri çoğaltabiliriz.

Evet, Hazreti Muhammed; Allah'ın indinde herkes eşittir, kadın erkek eşittir, kadın da sizin gibi bir insandır, köle dedikleriniz de bir insandır, birinizin diğerine bir üstünlüğü yoktur, dediğinde ve buna benzer muhteşem tespitleri ortaya koyduğunda, Mekke'nin müşrikleri bunu kabul etmediler.

Çünkü onlar kendilerinin yüce yaratıldığına, seçilmiş olduklarına, hidâyet bulduklarına, şefaath ehli olduklarına, inanıyorlardı.

Hiç bir efendi ile köle bir olabilir mi, diyorlardı.

Ve bunun için Hazreti Muhammed'le bu konularda ve bilhassa kader konusunda ayrılıyorlardı.

İşte anlıyoruz ki Allah'a ait olan sıfatları, yücelikleri ama kendimize ama birine isnat etmenin adı müşrikliktir.

Müşriklikte kalan "Hamd" boyutuna erişemez.

Bu bölümde belirtildiği gibi; "hamdulillâh bel ekseruhum lâ yalemûn" müşrikler Allah'ın hamd boyutunu bilemezler.

Allah'ın hamd boyutu, sıfatlar boyutudur, halk boyutudur.

لِّلّٰهِ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ اِنَّ
لِّلّٰهِ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيْدُ

*Lillâhi mâ fîs semâvâti vel ard,
innallâhe huvel ganiyyul hamîd*

Lillâhi mâ fiy	: Her şey, Allah'ındır
El semâvât ve el ardı	: Gökler ve yer,
İnne Allah Huve	: Muhakkak, Allah, O
El ganiyyu	: Zengin, tüm varlığın sahibi,
El hamîd	: Tüm niteliklerin sahibi, hamd, sıfatlar,

Meâli 1: "Yerdeki ve göklerdeki her şey Allah'ındır. Muhakkak ki tüm varlığın sahibi, tüm niteliklerin sahibi Allah'tır."

Meâli 2: "Yerde ve gökte olan her şey Allah'tadır. Tüm sıfatların sahibi O'dur, tüm değerlerin sahibi O'dur."

Meâli 3: "Yerde ve gökte ne varsa her şey Allah'a aittir, O ganidir, O hamd sahibidir."

Allah yerleri gökleri sıfatları ile donatmıştır.

Varlık ve varlıktaki değerlerin tamamı, Allah'ın sıfatlarıdır.

Hamd hakikati varlıktaki niteliklerdir, sıfatlardır, tüm inceliklerdir.

Ve hamd Allah'a mahsustur.

Hamd'ın yâni varlıktaki tüm niteliklerin sahibi Allah'tır.

Onun için "hamd Allah'a mahsustur" denilmiştir.

İşte varlıktaki ama fiziksel ama kimyasal ama biyolojik tüm sonsuz nitelikler Allah'ın zâtına mahsustur.

İşte bu da “Hamd” boyutudur.

Hamd; kâinattaki yaratılmış olan, yaratılmakta olan tüm varlıkların niteliklerinin Allah'ın tecellisi olduğu hakikatini anlatan bir kelimedir.

Hamd, Allah'a mahsustur.

Yâni bir varlığın yaratılışında, o varlığı fiillendiren, sıfatlandıran, vücûdlandıran bizzat Allah'ın kendisidir.

Varlığın geldiği âlem olan rûh boyutu, nûr boyutu bizzat Allah'a ait olan bir boyuttur.

İşte, varoluştaki ama beşeri cihetiyle ama ûlvî cihetiyle tüm nitelikler “Hamd” kelimesiyle ifade edilmiş ve “hamd Allah'a mahsustur” denilmiştir.

Bir kişi “Hamd olsun” dediğinde; o kişi kâinattaki tüm varlıklarda tecelli eden tüm niteliklerin, bizzat Allah'a ait olduğunu zevken ifade etmeye çalışır.

Hamd: Varlıktaki tüm nitelikler, tüm tecelliler olarak sunulmuştur.

Muhammed, Hamid, Mahmûd, Ahmed kelimeleri de buradan gelir.

Muhammed “Hamd üzere olan” demektir.

Muhammed'i, sıfatlar boyutu olarak da düşünebiliriz.

Allah'ın kendinden açığa çıkardığı boyut sıfatlar boyutudur.

Her bir sıfat “abd-kul” esmâsıyla adlandırılır.

“Abd- Kul”; her şeyiyle sahibine bağlı olan, her şeyiyle birinin hükmü altında olan, birine bağlı olan, hizmet eden, kendine ait hiçbir şeyi olmayan, efendisine bağlı olan, efendisine secde halinde olan demektir.

Abd kelimesi, Allah'ın hükmü altında olmak, Allah'a her şeyiyle bağlı olmak demektir.

Yâni damlanın deryaya bağlı olma durumu gibi.

Denizin damlaları denizden ayrı değildir, deniz boyutuna Allah dersek, damla boyutu "Abd-kul" boyutudur.

"Abd-kul" boyutu, "Muhammed" boyutudur.

Damla boyutuna Muhammed, derya boyutuna Allah denir.

Nûr Sûresi 35: "Allâhu nûrus semâvâti vel ard" "Nûrun alâ nûr."

Meâli: "Allah göklerin ve yerin nûrudur, nûr üzere nûrdur."

Tüm kâinattaki tüm varlığı tutan tek nûr Allah nûrudur.

Her varlıktaki nûra da Muhammed nûru adı verilir.

Yâni derya mutlak nûrdur, damlalar cüz boyutudur.

Her varlık bütüne ait olan cüzlerdir, bu cüzlere "Abd-kul" denir.

Çünkü her damla, bütüne bağlıdır, bütünden süzülüp gelmiştir.

Bütün Allah'ın kendisidir, damlalar da Allah'ın kendisidir.

Damla deryadan, derya damladan asla ayrı değildir.

Allah, her şeyi kendinden var etmiştir.

Bu âlemin kaynağı Allah'ın kendi özüdür.

Kendinden gelen her şey "Abd-kul" boyutundadır.

Her şey tüm vücûd varlığıyla Allah'a bağlıdır, Allah'tan ayrı değildir.

Tüm vücûdlarda her an fiiliyle, sıfatlarıyla, zâtıyla tecelli eden odur.

Hûd Sûresi 2: "Ellâ tabudû illa Allâh."

Meâli: "Ancak Allah'ın kulusunuz."

Yâni sadece O'ndan geldiniz, sadece O'na bağlısınız.

Bu bölümde geçen “El ganiy” Allah'ın esmalarındandır.

Ganî, Mugnî; ganî olan demektir, ganimet kelimesi de buradan gelir.

Ganî; zengin olan, tüm değerlerin sahibi, tüm varlığın sahibi, tüm mülkün sahibi, tüm niteliklerin sahibi anlamındadır.

Allah, ganî esmâsıyla, varlıktaki tüm değerlerin, tüm sıfatların tek sahibidir.

Kul fakirdir, Allah ganîdir.

Kul fakirdir, lâkin kul Allah'ın tüm zenginliğini vücûdunda taşır.

Fakir kelimesi, eskiden bel kemiğinin kırılıp, elden ayaktan kesilen, ayakta duramayan, bir iş yapamayan anlamında kullanılırdı.

Hakikat yolunda fakir olmak, her şeyiyle Allah'a teslim olmak anlamındadır.

Yâni kişi, kendindeki işleyişin Allah'a ait olduğunu anlayıp, onun işleyişine teslim olduğunda, fakirlik makamına erer.

Kulun ulaştığı fakirlik makamı, Allah'ın zenginliğine ulaşmaktır.

Fakir kelimesi “fakr” kelime kökünden gelir

Fakir, fakr, fekar, fukara aynı anlamlarda kullanılmıştır.

Fekâr; omurgası kırılmış, yürüyemez olmuş, başkasına muhtaç kalmış demektir.

Yâni fekâr; kendi vücûdunda her işleyenin Allah olduğunun idrâkine ulaşmış, kendine nispet ettiği işleyişi terk etmiş demektir.

Fakr; hakikat cihetiyle, parasal veya mal olarak yoksulluk demek değildir.

Dini mânâda fakirlik:

Fenâfillah makamına ulaşmış demektir.

Kendine nisbet ettiği vücûdundan geçmiş demektir.

Kendine ait sandığı malın, mülkün, bedeninin Allah'a ait olduğunu anlamış demektir.

Muhtaç olduğunu anlamış demektir.

Havaya, suya, toprağa, gıdaya muhtaç olduğunu anlamış demektir.

Her an Allah'a ait olan lütûflara, muhtaç bir hâlde olduğunu anlamış demektir.

Toplumda ise fakir kelimesi, maddi bakımdan sıkıntı içinde olan, parası ve malı olmayan kimselere denir.

Kur'ân'da fakirlik ise: Muhtaç, yoksul, hiçbir şeyi olmayan, varlığından geçmiş olan, ganî olana teslim olmuş olan, gibi anlamlara gelir

Fâtır Sûresi 15: "Yâ eyyuhe el nâs entum el fakir ilâ Allâh ve Allâh huve el ganiy el hamîd."

Meâli: "Ey insanlar! Hiçbir şey size ait değildir. Ancak Allah'ındır ve Allah tüm varlığın sahibi olanıdır, tüm niteliklerinin sahibi olanıdır."

Muhammed Sûresi 38: "Ve Allâh el ganiy ve entum el fakir."

Meâli 1: "Zengin olan Allah'tır ve sizler fakir olansınız."

Meâli 2: "Allah her şeyin sahibidir ve sizler ise hiçbir şeyin sahibi değilsiniz."

Meâli 3: "Sizler bedenlen Allah'a aitsiniz, bedenleriniz size ait değildir."

Kur'ân'ı incelediğimizde anlıyoruz ki fakirlik, bizlerin bildiği anlamda değildir.

Fakirlik; kendine nispet ettiği vücûd varlığından geçmiş demektir.

Fakirlik; her an Allah'a muhtaç olduğunu anlamak demektir.

Kendi varlığından geçen kişi, fakirlik makamına ermiş kişidir.

Fakirlik; Allah'ın zenginliğine dâhil olmaktır.

Onun için Hazreti Muhammed: "Fakr benim fahrimdir" demiştir.

Yâni "Kendime varlık nisbet etmemek, benim şerefimdir, onûrumdur."

Evet, anlıyoruz ki fakirlik, parası malı mülkü olmayan anlamında değildir.

Hakikatte fakirlik; bilgeliktir, erdemdir, fenâfillah sırrıdır.

Bilge olan kişi; dünya sorumluluğunu bilir ve çok çalışkan, çok üretken olur.

Asla dünyayı boşlamaz, mesleğinde gece gündüz çalışır.

Lâkin, ne malın ne paranın asla esiri olmaz.

Çünkü o kutsal Tuvâ vadisinde nâlinlarını çıkarmıştır.

Yâni dünyaya olan esaretini terk etmiştir.

Kendini varlık sahibi gören, kendini ganî, yâni zengin sanan Kur'ân'a göre azmışlık içindedir.

Azmışlık içinde olan, kendine benlik isnat etmiştir, haddi aşmıştır.

Alak Sûresi: 6-7

6: "Kellâ inne el insân le yatgâ."

Meâli: "Doğrusu insan; kendine varlık isnat ederek, haddi aşmışlık yapar."

7: "En reâ hu istagna."

Meâli: "Kendini varlık sahibi görür."

Kur’ân’ı incelediğimizde anlıyoruz ki, kendini zengin gören aslında haddi aşmıştır ve kendini varlık sahibi görür.

Ben benim egosunda yaşamak, kendi vücûdunu tutan Zâta ârif olamamaktır.

Kendine varlık isnat eden, malım mülküm var diyen, vücûdu kendine nispet eden, “Malikül Mülk” sırrına ermemiştir.

Âl-i İmrân Sûresi 26: “Kul Allâhumme mâlikel mulki.”

Meâli: “Deki: Allah’ım sensin mülkün sahibi.”

وَلَوْ أَنَّمَا فِي الْأَرْضِ مِنْ شَجَرَةٍ أَقْلَامٌ وَالْبَحْرُ
يَمُدُّهُ مِنْ بَعْدِهِ سَبْعَةُ أَبْحُرٍ مَا نَفِدَتْ كَلِمَاتُ اللَّهِ
إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ

*Ve lev enne mâ fîl ardî min şeceretin aklâmun vel bahru
yemudduhu min ba'dihî sebatu ebhurin mâ nefidet
kelimâtullâh innellâhe azîzun hakîm*

Ve lev enne ma fi el ard : Eğer olsa, yeryüzündeki,
Min şeceretin aklamun : Ağaçlar, soy, asliyet, kalemler,
Ve el bahru : Deniz, bilgili kimse,
Yemuddu-hu : Bir o kadar daha, ona ekler, uzatın,
Min ba'dihî : Ondan başka,
Seb'atu ebhurin : Yedi deniz,
Mâ nefidet : Bitmez, tükenmez, sonsuz,
Kelimâtullâhi : Kelimeleri, sözleri, ilmi bilgiler,
tecilliler, Allah
İnnallâhe azîz : Muhakkak Allah, tüm değerlerin
yüce sahibi,
Hakîm : Hakîm olan, tüm varlığa hâkim olan,

Meâli 1: “Eğer yeryüzünde tüm ağaçlardan kalem olsa ve denizler mürekkep olsa ve ondan başka yedi deniz daha eklense, Allah’ın ilminin bilgileri yazmakla tükenmez. Muhakkak ki Allah tüm değerlerin yüce sahibidir, tüm varlığa hâkim olandır.”

Meâli 2: Yeryüzündeki tüm ağaçlardan kalem yapılsa, denizler mürekkep olsa, yedi makamdan akan Allah’ın ilmi sonsuzdur, Allah azîzdur, hakîmdir.

Meâli 3: “Allah’ın kelimeleri sonsuzdur, o kelimeler sonsuz denizler gibidir, yazmakla bitmez, Allah azîzdir, tüm âleme hakîmdir.”

Burada geçen ana tema “kelimâtullâh” hakikatidir.

Tüm varlık Allah’ın kelâmıdır.

Allah’ın sıfatlarından biri “Sıfat’ı Subutiye-Hayat-İlim-İrade-Semi Basar-Kudret Kelam” Allah’ın kelâm sıfatıdır.

Allah’ın keliması, varlığın oluşumundaki ilmi yazılım ile alakalıdır.

Varlığın oluşumu harflerden ve harflerin birleşimi olan kelimelerden oluşur.

Hidrojeni ve oksijeni harf olarak düşünelim.

Onların birleşimini kelime olarak düşünelim.

Âlem harflerden ve onların birleşimi olan kelimelerden oluşur.

İnsan bedeni harflerden ve onların birleşimi olan kelimelerden oluşur.

Harfler ve kelimeler sırlar taşır.

Kelimelerin öz yapısı harflerdir.

Harfler kelimeleri oluşturur.

Kelimeler, varlıktaki “Kelam” boyutundan gelir.

Kelimelerin geldiği kaynak ise harflerdir.

Evren harflerin öz kaynağından süzülüp geldi.

Her varlık harfler kombinasyonudur.

Her bir harfin, ama içsel ama dışsal akışı vardır.

Her bir harfin, taşıdığı yüksek bir salınımı, dalgalanması, tınısı yani bir enerjisi vardır.

Harfleri oluşturan kâmil kişiler, varlığın içsel ve dışsal boyutunda neler gördü ki harfleri oluşturdu.

Hiçbir harf kafadan atılmadı.

Hiçbir harf anlamsız yazılmadı.
Tüm harfler ve kelimeler varlığın özünden yazıldı.
Elif “ ا ” neden bir 1 şeklinde yazıldı?
Be “ ب ” nin altında niye bir nokta var?
Te “ ت ” nin üstünde niye iki nokta var?
Se “ ث ” nin üstünde niye üç nokta var?
Diğerleri de hangi sırlara göre yazıldı?
Bunlar hep bir şeyleri işaret etmek için yazıldı.
Asla tesadüfen yazılmadı.
Her harf birçok sırlar taşır.
Nedir harflerin taşıdığı sırlar?
Nedir varlıktaki harflerin boyutları?
Nedir harflerin insan vücûdunda olan boyutları?
Her bir harf, neyi işaret edilerek yazıldı.
Her bir harf hangi sırların kapısıdır.
Harfleri oluşturan Bilge kişiler, varlıkta neyi gördüler
de harfleri yazıya döktüler.
Nasıl ki insan vücûdu bir bedenden oluşur.
Beden dokulardan oluşur.
Dokular hücrelerden oluşur.
Hücreler de kendi içindeki hücrelerden oluşur.
İşte bir kitap da; harfler, kelimeler, cümleler, parag-
raflar, sayfalar, bölümlerden oluşur.
İşte bu âlem de aynı şekilde oluşmuştur.
Bu âlem bir özden süzülüp gelmiştir.
Âlemi okuyan kâmil kimseler, hem harfleri, hem keli-
meleri buna göre oluşturmışlardır.
Yâni sistemin oluşumuna göre hareket etmişlerdir.
İbrânice’den Arapça’ya şekillenen harfler derin an-
lamlar taşır.

“Nebati” harfleri dediğimiz harfler, varlığın nebat boyutunun sırlarıdır.

Nebat: Hayat boyutudur, yaşam boyutudur, bitkisel boyut diye de bilinir.

Yâni varlıktan açığa çıkan yaşam boyutudur, topraktan çıkan her şey nebat diye adlandırılır.

Tüm evren, bir özden açığa çıkan nebati bir boyuttur.

Nebi kelimesi de oradan gelir.

Nebi; varlık boyutundan varlığın aslının bildirilmesi, hakikat boyutu, haber getiren, bilgiyi sunan, nebat boyutu, açığa çıkan boyut diye de tarif edilir.

Varlığın sahibinin varlıktan kendini bildirmesi, haber vermesi, bilgiler boyutu, açığa çıkmış her şey nebat boyutudur, hakikatler açığa çıkmış olan varlıkta gizlidir.

Zikir boyutunun harfleri vardır.

Fiil boyutunun harfleri vardır.

Sıfat boyutunun harfleri vardır.

Zât boyutunun harfleri vardır.

Rûh, Nûr boyutundan gelen harfler vardır.

Hakk boyutunun, Halk boyutunun harfleri, kelimeleri vardır.

Tüm harfler birbirine bağlıdır.

Tüm harfler Elif’ten açığa çıkar.

Elif’in şekillenmesiyle diğer harfler oluşur.

Diğer harfler fitratlarına göre birleşerek kelimeleri oluşturur.

Kelimeler birleşerek varlık oluşur.

İşte bu bölümde belirtildiği gibi, Allah’ın kelimeleri sonsuzdur.

Allah’ın kelimeleri yazmakla tükenmez.

مَا خَلَقَكُمْ وَلَا بَعَثَكُمْ إِلَّا كَنَفْسٍ وَاحِدَةٍ إِنَّ
اللَّهَ سَمِيعٌ بَصِيرٌ

*Mâ halkukum ve lâ ba'sukum illâ ke nefsin
vâhıdeh innallâhe semîun basîr*

Mâ halku-kum	: Değil, şey, yaratılış, var oluş, halk oluş, siz,
Ve lâ basu-kum	: Yok, göndermek, gönderilmedi, açığa çıkış, siz,
İllâ ke nefsin	: Ancak, den başka, gibi, aynı, nef, kişi, beden, vücûd,
Vâhidetin	: Tek, bir,
İnnellâhe semîun basîr	: Muhakkak Allah, işitmek, görmek,

Meâli 1: “Siz tek nefsten başka bir şeyden var edilmediniz, açığa çıkmadınız. Muhakkak ki işittiren, gördüren Allah’tır.”

Meâli 2: “Sizin yaratılışınız, açığa çıkışınız, ancak tek nefstendir. İşitme, görme Allah’tandır.”

Meâli 3: “Siz tek özden var edildiniz. Muhakkak ki işittiren, gördüren Allah’tır.”

Burada geçen nefis hakikati çok iyi anlaşılmalıdır.

Hep, nefsi kötölemek, nefsi aşağılamak şart diye öğretiler.

Nefsi her zaman, şeytandır diye öğretiler.

Hatta bazı kayıtlarda yazılı olan; nefis şeytandan daha tehlikelidir, bilgilerini doğru kabul edip, orada burada anlattılar.

Nefsin gerçek anlamı yerine, nefse atılan iftiraları doğru kabul ettikleri için, nefis hakikatinin anlaşılmasının önünü kapadılar.

Nefs nedir?

Nefs toplumda ne anlamda anlaşılır?

Nefs niye bir düşman olarak gösterilir?

Nefsin Kur’ân açısından anlamı nedir?

“Tek nefisten yarattım” yetinden işaret edilen incelik nedir?

Nefsi idrak etmek mi, nefse düşman olmak mı gerekir?

İnanç gruplarında hep şöyle anlatılır:

Nefsi her zaman aşağılamak gerekir.

Nefsi her zaman ktlemek gerekir.

Nefse zulmetmek gerekir.

Nefsi terbiye etmek gerekir.

Nefs firavundur.

Nefs şeytandır.

Nefs Allah’ın düşmanıdır.

Nefs kötülüğün kaynağıdır.

Nefs kötülüğü emreder.

Bazı bilgiler de şöyledir:

Nefsinize zulmetmeyin.

Nefsini bilen kendini bilir.

Her nefis ölümü tadacaktır.

Nefsiniz sizin binek atınızdır, ona iyi bakın.

Nefs sizin öz varlığınızdır.

Bu tutarsızlıklar nereden geliyor olabilir?

Nefs ile ilgili bir alıntı şöyledir:

“İnsanın en büyük düşmanı nefsidir. Daha sonra kötü arkadaş ve şeytan gelir. Kötü arkadaş ve şeytan da nefse tesir ederek insana zarar vermeye çalışırlar. Onun için nefsin, emmarelikten temizlenmesi gerekir. Çünkü nefis, kâfirdir, daima Allahü teâlâya isyan etmek ister.

Şeytan, verdiği vesveseye insanın uymadığını görünce, bundan vazgeçer, başka bir vesvese verir. Âlimler, şeytanı köpeğe benzetmiştir. Köpek kovalanınca kaçar ise de, başka taraftan yine gelir. Nefs-i emmare ise kaplan gibidir, saldırması ancak öldürmekle biter. Nefsimiz de ölünceye kadar yakamızı bırakmaz. Bunun için nefsi tanımak ve zararlarından korunmak gerekir.

İmam-ı Maverdi buyuruyor ki: (Nefsin terbiyesi zaruridir. Hadis-i şerifte, (İnsanın en kuvvetli düşmanı nefsidir, sonra çoluk çocuğu gelir) buyuruldu.”

Hazreti Muhammed, böyle bir şey söylemiş olabilir mi?

Hazreti Muhammed, çoluk çocuk düşmandır demiş olabilir mi?

Gönlü merhamet dolu o güzel insan, bunları söylemiş olabilir mi?

İşte inanç gruplarında genelde böyle öğretilir.

Nefsi tanımaktan çok, sanki nefis insanın en büyük düşmanı gibi öğretilir.

Bu bölümde de belirtildiği “lâ ba’sukum illâ ke nefsin vâhıdeh” tüm varlık tek nefsten halk edilmiştir.

İşte bu âlemde de açığa çıkan tüm varlık, nefis boyutudur.

Nefs, rûhun ten elbisesi giymiş boyutudur.

Nefs, kişinin öz varlığıdır.

Nefs, tüm tecellilerin kaynağıdır.

Nefs, üflenlen rûh sırrıdır.

Nefs, tüm varlığın elbise giymiş boyutudur, tüm varlığın kendisidir.

Nefs, bizzat Hakk'ın kendisidir.

Hakk'ın zâhire çıkmış boyutudur.

Hepimiz aynı rûh'tan üflenmekle şekillenen varlıklarız.

“Nefahtu fîhi min rûhî” burada geçen nefahtu kelimesi de nefis kelimesi ile aynı kökten gelir.

İşte nefis, Allah'ın ruhundan üflenmekle oluşan bir özdür, bir mayadır.

Hepimiz bu mayadan şekillendik.

Anlıyoruz ki nefis; kötülüklerin kaynağı değil, kişinin beden boyutunda olan öz varlığıdır.

Yâni nefis kişinin kendisidir.

Kişi iç âlemiyle, dış âlemiyle bizzat nefis'tir.

İşte hepimiz tek nefsten yâni tek kaynaktan yaratıldık, o kaynak da rûhun mayalanmış boyutu olan bir özdür.

Oysa kötülüklerin kaynağı;

Kişideki hevâdır,

Bâtıl bilgilerdir,

Çevresinde zalimlik duygusu olan kişilerle arkadaşlık etmektir,

Aileden gelen zulüm içeren öğretilerdir, hallerdir, eğitimidir.

İşte nefis, kötülüğün kaynağı değil, varoluşumuzun kaynağıdır.

Nefsini bil denmesinden maksat, kendini bil, yâni kendi öz varlığını bil demektir.

Kendini bil denmesi; kişinin aradığı hakikatlerin kendinde olduğunun bildirilmesidir.

Kişinin bedeni, yâni nefsi, tüm ilâhî sırları barındıran canlı bir kitâbtır.

Her varlık, ilâhî sırları barındıran canlı bir kitâbtır.

Kişi, kâinatın sırlarına ulaşmak istiyorsa, kendi nefsini yâni bedenini iyi okumalıdır.

Bu bölümde belirtildiği gibi; “innallâhe semîun basîr” Allah bizlere işitme ve görme duyguları vermiştir.

Kendi aslımızı bilmek için bu duyguları iyi tanımalıyız.

Varlığa yaratılışı anlamak için bakmalıyız.

Varlıktan gelen sesin ne olduğunu anlamak için duymalıyız.

El semî esması iyi anlaşılmalıdır.

Allah'ın kuluna verdiği işitme duygusu, iyi idrak edilmelidir.

Neyi işitmemiz gerekir iyi düşünmeliyiz.

Her varlıktan gelen ilâhi bir sesleniş vardır.

Bunu iyi işitmeliyiz.

İnsanın kendi vücûdundan ve her varlıktan gelen bir sesleniş vardır.

O seslerin içinde nice mesajlar vardır.

Bedenler boyutundan her an gelen bir sesleniş vardır.

Niçin yaratıldığının seslenişi vardır.

İnsanın kendi vücûdundan gelen sesleniş, vücûduna ait olan tüm sırları sunuyor.

Hem ten boyutundan, hem de can boyutundan nice mesajlar sunuyor.

Oraya kulak vermek ve onu dinlemek gerekir.

Her hücre, her doku, her organ konuşuyor, onu dinlemek gerekir.

Geçmişe ait ve geleceğe ait nice derin mesajlar sunuyor.

Eğer aklında, dünyalık sesler varsa, vücûdunun sesini duyamazsın.

Kulakların dedikodu ile meşgul ediyorsa, asılsız bilgilerle meşgul oluyorsa, vücûdundan gelen ilâhi seslenişini duyamazsın.

Allah'ın "el semî" esmasıyla buluşamazsın.

Gel önce arın ve vücûdunla bağ kur.

Vücûdunun sesine; öfkeni, hiddetini, kavganı, perde etme.

Vücûdunun sesine; para, mal, mülk, şan, şöhret tutkunu perde etme.

Vücûdunun sesine, yaşadığın sıkıntıları perde etme, o sıkıntıları ört geç oyalanma.

Aklını bâtil bilgilerle oyalama.

Gönlünü dünyalık şeylere kaptırma.

Her varlıktan gelen bir sesleniş var, aradığın tüm soruların cevabı orada.

Benlikte, kibirde kalma, aklını gönlünü temizle ve o sese yönel.

Varlığın iç yüzüne bak.

Bak ki Allah'ın "el basîr" esması sende tecelli etsin.

Sûretlerde kalma.

Dış hallerde kalma.

Bedenlerin yaratılışını düşün.

Varlığın özünü görmeye çalış.

Oradan gelen ilâhi seslenişini duymaya çalış.

Kul sesiyle oyalanma, birilerinin söylemleriyle oyalanma, kulların yazdığı kitaplara bağlanıp kalma.

Varlıktan gelen ilâhî sesin içindeki mesajlarda, hata, noksan yoktur.

Çünkü varlıktan gelen sesleniş Allah'ın kendi sesidir.
Varlık elbisesinin ardından her an kendini beyân eder.
Kulların söylemleri hatalarla doludur, kibirlerle doludur,
kendi yolunu yüce görme algısıyla doludur.

Birliğin yolu olan, varlığın seslenişine kulak ver.
Vücûdunun seslenişine kulak ver.

Gönlünü arındır, aklını temizle, kendinde olan cebrâili
bul ve vücûdunun seslenişini duy.

Âl-i İmrân Sûresi 39: “Fe nâdethul melâiketü ve huve
kâimun yusallî fîl mihrâbi.”

Meâli: “Böylece o, her varlıktaki gücün nidasını duydu
ve o, kendini diri tutan Hakk’a yönelip arındı.”

Kulaklarını o seslenişe kapatma.

Kulaklarını kişilerin söylemlerine yönlendirirsen,
vücûdunun sesini duyamazsın.

O sese perde olan her şeyi yok et.

Bil ki en büyük perde senin kendindir, benlik içinde
kalıp kendine perde olma. Kendine perde olup, Hakk’a
perde olma.

Kaygıların, korkuların, dünyalık sıkıntıların, geçmişte
yaşadığın sıkıntılar, hep kendine perdedir, kendi içsel
sesine perdedir.

Kehf Sûresi 57: “Fakat onların kalblerinde hakikatlere
ulaşmaya perdeler vardır ve kulaklarında işitmeye engel
vardır.”

Eğer vücûdunun sesini işitirsen, bil ki ne muhteşem
mesajlar seni bekliyor.

Hakk her sestten sana kendini beyan ediyor.

Rahmân Sûresi 6: “Alleme hu el beyan-O her varlıktan
ilmiyle kendini beyan ediyor.”

Gel vücûdunun seslenişini duy.

Kapatma gönül kulağını o seslenişe.

Ten boyutundan, senin yaşamınla ilgili nice sesleniş var.

Cân boyutundan, Allah sırrının seslenişi var.

Ten boyutundan gelen mesajlar, senin beden sağlığını, beden huzurunla ilgili.

Kulak ver o sese.

O ses, senin ne yapıp yapmaman gerektiğini fısıldıyor.

O ses, senin ne yiyip ne yemeyeceğini fısıldıyor.

Ne kadar yiyip yemeyeceğini sana fısıldıyor.

Yemek içmek için, bir şey canın çektiğinde, işte o canının çekmesi vücûdunun seslenişidir.

Sağlıklı olmak, vücûdunun sesiyle buluşmakla gerçekleşecektir.

Senin vücûdundan, sana her an bir sesleniş var, gel ona kulak ver.

Sana, “bu çok faydalı bunu ye” diyenlere kanma.

Vücûdun senin neyi yiyip, ne yememeni, neyi içip neyi içmemeni en iyi biliyor ve onu sana sesleniyor.

Allah’ın yarattığı her şey faydalı, ama ne kadar, ne zaman, hangi durumda kullanılmalı, işte bunu senin vücûdun sana sunuyor.

Kişilerin söylemlerine kanma, “bunu iç bunu ye” diyenlere teşekkür et geç.

Arkadaş hatırı için, sağlığını oynama, arkadaşını kırmayayım diye, vücûdunu kırma.

Canın bir şey mi çekti?

İşte vücûdunun sesi o, onu duy ve onu ye, onu iç.

Onu yerken, onu içerken bile, nerede durman gerektiğini vücûdun sana bildiriyor, onu da duy.

Ten boyutundan gelen sesleniş, senin beden sağlığın içindir.

O sesleniş; beslenme, korunma, barınma, üreme seslenişidir.

Onu iyi duy ve o seslenişin ölçüsüne göre hareket et.

Vücûdunun şeytani alanından gelen sesleniş de var...

Rahmâni alanından gelen sesleniş de var...

Gel hangi ses nereden geliyor iyi anla.

Duygularının sesleri ve duygularını tetikleyen sesler var.

İsteklerinin sesleri ve isteklerini tetikleyen sesler var.

Öfkenin, kinin, nefretin, kavganın sesleri var ve onları tetikleyen sesler var.

Gel hepsini duy ve nereden geldiğini duy.

Şeytanlık boyutuna teslim olan akıl, başka türlü seslenir.

Rahmet boyutuna teslim olan akıl, başka türlü seslenir.

Edindiğin bilgiye dikkat et, çünkü onlar gün gelecek seslenişe dönüşecek.

Oturduğun kişilere dikkat et, gittiğin yerlere dikkat et, sana empoze edilen bilgilere dikkat et, çünkü gün gelecek onlar sana seslenecek.

Bil ki tüm eylemlerin, söylemlerin, yaptıkların, her şey içsel bir seslenişle oluşur.

Bir de cân boyutundan gelen bir sesleniş var.

O sesleniş Allah'ın zâtına ait bir sesleniştir.

Allah, zâtından sıfatlarına, sıfatlarından fiiline, fiilinden beşerine, bir seslenişle seslenir.

Yaratılış sırrı bu sesleniştir, nasıl var olduğunu bilmek istersen bu seslenişe gönül kulağını ver.

Eğer o sesi duyarsan, Allah hakikatine erersin.

Zalimlik yaparsan, birilerinin hakkını yersen, fitnelik, fesatlık, kıskançlık içinde kalırsan, varlıktan gelen ilâhî seslenişi duyamazsın, çünkü o hallerin gönül kulaklarını mühürlemiştir.

Hangi alanda olursa olsun, zalimlik içinde kalırsan, o ilâhî sesi duyamazsın.

Bâtıl bilgilerle oyalanırsan, inanç ayrımcılığına girersen, kendi inancını üstün görürsen, kimlik üstünlüğüne girersen, birlerini kâfir görürsen, o ilâhî sesi duyamazsın.

Hûd Sûresi 67: “Zalimler ise kendi cehaletlerine sarıldılar. O ilâhî sesi duyamadılar.”

O ilâhî sesi duyamazsan, Allah hakikatine eremezsin.

Sen nesen bilemezsin.

Nereden geliyor nereye gidiyor çözemezsin.

Gel vücûdunun sesini duy, o seni yönlendiriyor, o sese perde olan her şeyi iyi anla ve o perdeleri bir bir kaldır.

Vücûdun senin için ne faydalıysa, onu sana sesleniyor.

Kiminle oturup oturmayacağını bile sesleniyor.

Gittiğin bir yerde ne kadar kalıp kalmayacağını sesleniyor.

Mesleğinin ne olduğunu, kabiliyetinin ölçüsünü, korunman gereken şeyleri, bulunman gereken yerleri, hep sesleniyor.

Niçin yaratıldın, vücûdun sana her an sesleniyor, duy o sesi ve yaratılışına göre hareket et ve kendine ihanet etme.

Kendine ihanet edersen, sıkıntıların, kaygıların, bunalımların seni kuşatır.

Gel vücûdunun sesini duy.

Vücûdun her an sana, varlıkla olan bağı, varlığa olan yaklaşımını, varlıkla olan iletişimini hep sesleniyor.

Bil ki sen de bir varlıksın, diğ er varlıktan ne üstünsün
ne de d    ks n, vücûdun varlıkla olan birliğini sunuyor.

       her varlığın boyutu var içinde.

Gel vücûdundan gelen sesi duy.

Bil ki huzur orada.

Bil ki yaşamın sırrı orada.

Bil ki insan makamına ulaşmak orada.

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يُولِجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَيُولِجُ النَّهَارَ
فِي اللَّيْلِ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ كُلٌّ يَجْرِي إِلَىٰ أَجَلٍ
مُّسَمًّى وَأَنَّ اللَّهَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ

*Elem tere ennallâhe yûlicul leyle fîn nehâri ve yûlicun
nehâre fîl leyli ve sehhareş şemse vel kamere kullun yecrî
ilâ ecelin musemmen ve ennallâhe bi mâ ta'melûne habîr*

Elem tere enne Allah	: Görmedin mi, muhakkak, Allah
Yûlicu el leyle	: Sokar, birleştirir geceyi,
Fî en nehâri	: Gündüzle, aydınlık, aydınlama,
Ve yûlicu en nehare	: Birleştirir, takip eder, gündüz, aydınlık,
Fî el leyli	: Geceyle, karanlık, gafletin karanlığı,
Ve sehhare	: Alay, seher, aydınlık, bütünü, topluluk,
Eş şems ve el kamer	: Güneş ve ay, zâtı ve sıfatları,
Kullun yecri	: Hepsi, seyreder, akar gider,
Îlâ ecelin	: Son, bir ecel, vakit, zaman,
Musemmen	: Başlık, belirli, belli, açık seçik, gözenek,
Ve ennallâhe	: Muhakkak ki Allah
Bima tamelûne	: Yaptığınız şeyler,
Haberun	: Bildiren, haber veren,

Meâli 1: Görmez misin? Allah geceyi gündüze birleştirir ve gündüzü geceye birleştirir. Güneş ve ay bütün hepsi belli bir zaman diliminde akar gider. Muhakkak ki Allah yaptığınız şeylerden hakikatleri her an bildirir.

Meâli 2: “Düşünmez misiniz? Allah karanlığı aydınlıkla, aydınlığı karanlıkla birleştirir. Güneş ve ay ve diğerleri bir yörüngede belli bir zamana kadar akar gider. Allah her şeyden haber verir.”

Meâli 3: “Bakıp da görmez misin? Allah geceyi gündüze katar, gündüzü geceye katar. Güneş, ay ve diğerleri bir zaman diliminde akar gider. Allah yaptığınız şeylerden size haber verir.”

İnsan varlığın akışını düşünmelidir.

Geceyi gündüzü düşünmelidir.

Dünyanın Güneş etrafında dönmesiyle geceler gündüzler oluşur.

Peki, insanın gecesi gündüzü nasıl oluşur?

Kişinin gecesi onun cehalet karanlığıdır.

Kişinin gündüzü onun gönül aydınlığıdır.

Hakk'ı hakikati bilmeyen gönül cehalet karanlığında yaşıyordur.

Bizler dünya metâına, makama, şan, şöhrete, gurura, kibire, dedikoduya, kötülük hallerine düşmekle hurafelere inanmakla gönlümüzü kararttık.

Allah'ı idrak etmeyi unuttuk.

Cehaletin karanlığına sürüklendik.

İşte bu durumdan kurtulmanın yolu gönlün aydınlığa erişmesidir.

Gönlün aydınlığı ise, tüm varlıktan her an tecelli edip duran Hakk'a arif olma sırrıdır.

Cehalet karanlığından kurtulmak ancak hakikate ulaşmakla mümkündür.

Bu bölümde belirtildiği gibi “ennallâhe bi mâ ta'melûne habîr” yaptığımız şeyler, hallerimiz bizim ne olduğumuzun göstergesidir.

İnsanın gönlü ne ile meşgul ise, yaptıkları ile ilintilidir.

İşte insan yaptıklarına, düşüncelerine dönmeli onları analiz etmelidir.

“Şeytani halde miyim, yoksa rahmâni halde miyim?” diye düşünmelidir.

Yâni sâlih amelde miyim, zalim amelde miyim diye kendini gözden geçirmelidir.

Allah kişinin ne olduğunu amellerinden ona bildirir.

“Ennallâhe bi mâ ta’melûne habîr-Allah kişinin ne olduğunu onun âmellerinden ona bildirir.”

Bu bölümdeki âyet bu konuda müthiş çarpıcıdır.

İşte insan karanlıkta mı yaşıyor yoksa gönlü aydınlanmış bir halde mi yaşıyor, kendi yaptığı amellerde bellidir.

İnsan cehalet karanlığında ise bunu hakikatin aydınlığına döndürmeye çalışmalıdır.

İşte bu bölümdeki âyetle bu bildirilir “ennallâhe yûlicul leyle fîn nehâri.”

Nasıl ki dünyanın gecesi ertesi gün güneşin aydınlığı ile birleşiyorsa, insanın gönül karanlığı da Hakk’ın aydınlığı ile birleşmelidir.

Birleşmelidir ki gönül aydınlansın, hakikatle parlansın.

Eğer gönlümüz gaflete düşerse, gönül hakikatle aydınlandığından dolayı gafletten çabucak kurtulur.

İşte bu bölümdeki âyetle de bu belirtilir “yûlicun nehâre fîl leyli.”

Burada geçen eceli musemma, bir şeyin vakit ölçüsüyle akışıdır.

Her varlıkta her insan bedeninde yazılı olan takdir-i ilâhî.

Her insanın başına gelecek olan ölüm gerçeği.

Bedene yazılmış olan “Sen ölümlüsün” kaderi.

İşte insan eninde sonunda ölüm denen gerçeikle tanışacaktır.

Ama insan ölüme kadar hakikat yolunda, gönlünü aydınlatmaya çalışmalıdır.

Başa gelecek olan eninde sonunda tecelli edecektir.

Ölüm kaçınılmaz gerçektir.

Ölüm asla unutulmaması gereken bir sondur.

Eninde sonunda başa gelecek olan yaşamın gerçeğidir.

Ölüm herkesin hissedeceği kaçınılmaz gerçektir.

Ölüm, ölüm değildir, Hakk'a dönüştür.

“Ölürse tenler ölür, canlar ölesi değildir” demiştir Yunus Emre.

Hepimizin er ya da geç hissedeceği bir duygudur.

Ecel-i müsemma; sessizliğe geçiş, işitmez olmak, semâya geçiş, ulvî âleme dönüş, sessizliğin sesi, katılaşmak, beden zamanının sonu, belirlenmiş vakit, zamanın sonu, ölüm gerçeği demektir.

İnsan neden ölümü unuttur?

Hiç ölmeyecekmiş gibi neden dünyanın hırsına kapılır?

Neden kâlbler kırar, zalimlik eder?

Neden gönlünü karartır?

Neden birilerini hor görür, kendini yüce sanır?

Neden alay eder, dedikodu eder, eksik gedik arar?

Neden ölmeyecekmiş gibi yaşar?

Neden ölümlerden ders almaz ve neden kendine “sen de bir gün öleceksin” demez?

“Summe kadâ ecelâ ve ecelin musemma-sonra belli bir vakit takdir eden ve belirlenmiş vakit O'na aittir.” (En'âm Sûresi 2)

“Ve yûahhirkum ilâ ecelin musemmâ-sizin sona erecek olan belirli bir zamanınız vardır.” (Nûh Sûresi 4)

“Yursilul uhrâ ilâ ecelin musemma-bedenlerde yazılan olan takdir sonunda açığa çıkacaktır.” (Zümer Sûresi 42)

“Ve li teblugû ecelen musemmen ve leallekum takılûn-ölüm gerçeğine eninde sonunda erişeceksiniz ve umulur ki bu gerçeği düşünürsünüz.” (Mü’min Sûresi 67)

“İnnâ lillâhi ve innâ ileyhi râciûn-muhakkak ki Allah’tan geldiniz ve muhakkak ki aslınız olan Allah’a döneceksiniz.” (Bakara Sûresi 156)

“Kullu nefsin zâikatul mevti summe ileynâ turceûn-bütün herkes ölümü hissedecektir. Sonra aslınız olan Bize döndürüleceksiniz.” (Ankebût Sûresi 57)

İnsan ölümü hiç unutmadan yaşmalıdır.

Her an ölecekmiş gibi yaşmalıdır.

Sorumlu olduğun şeyleri yapmalıdır.

Amelleri Salih amel olmalıdır.

Yeteneğini fark etmeli, ona göre üretken olmalıdır.

Boş vakit geçirmemelidir.

Allah hakikatine ermeli, Allah’ı unutmadan yaşmalıdır.

O’nun kendine şah damarından yakın olduğunu bilerek yaşmalıdır.

Ölmeden önce ona teslim olarak yaşmalıdır.

Her varlıkta onu görerek yaşmalıdır.

Her yerde onu cemâlini görmelidir.

İnsan Hakk’tan gelen bir damladır, yolculuğu deryayadır.

Gönlü aydınlanan kimse, ölümü asla unutmaz.

Dünyanın çıkarına bağlanmaz, esir olmaz.

Kibir içinde olmaz, kimseyi hor görmez.

Kimsenin hakkına, hukukuna girmez.

Zalimlik yapmaz, adaletsizlik yapmaz.

İşte Güneşin dünyayı aydınlattığı gibi, kişinin gönlü Allah hakikati ile aydınlanmalıdır.

ذَٰلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَقُّ وَأَنَّ مَا يَدْعُونَ مِن دُونِهِ
الْبَاطِلُ وَأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْعَلِيُّ الْكَبِيرُ

*Zâlike bi ennellâhe huvel hakku ve enne mâ yedûne min
dûnihil bâtilu ve ennellâhe huvel aliyyul kebîr*

Zâlike bi enne Allah	: İşte, böylece, Allah,
Huve el hakku	: O, hak, gerçek, hakikat,
Ve enne ma yedûne	: Muhakkak, şey, ne, değil, yönelmek, tapmak, el, güç,
Min dûni-hi	: Ondan başka, onu bırakıp, ona ait olan hakikatler,
El bâtilu	: Batıl, boş, hurafe, zanna göre olan şey, doğru olmayan,
Ve ennellâhe	: Muhakkak ki Allah
Huve el aliyyu	: Âli, yüce, yüksek, ilmin sahibi,
El kebîr	: Kebir, büyük, ulu, yüce,

Meâli 1: “İşte gerçek olan Allah’tır ve O’na ait olan hakikatleri bırakıp hurafe olan şeylere yönelmeyin. Muhakkak ki Allah ilmiyle yüce olandır.”

Meâli 2: “İşte Allah budur, O gerçektir. O’nun hakikatlerini terk edip, aslı olmayan şeylere yönelmeyin. Muhakkak ki Allah, O’dur kebir olan, aliyy olan.”

Meâli 3: “İşte Allah bunları yapandır, o gerçek olandır. O’nun hakikatlerini terk etmeyin, bâtil şeylere yönelmeyin. Allah ilmiyle yüce olandır.”

Allah gerçektir.

İnsanın varlığı O’nun gerçekliğidir.

Allah’a ait olan hakikatler tüm varlık kitâbında satır satır yazılıdır.(Ahzab Sûresi 6: Kitâbı mestura.)

Her varlık Allah’ın hakikatlerini gösterir.

Tüm varlıktaki tecelliler bizzat O’nu gösterir.

Her varlıkta bizzat Allah’ın ilmi satır satır yazılıdır.

İnsan din adına anlatılan batıl şeylere yâni aslı olmayan şeylere yâni hurafelere yönelmemelidir.

Yöneleceği tek şey olmalıdır, kendi vücûd kitâbı ve varlık kitâbı.

Bu kâinattaki her şey bir âyettir.

Anlatılan hurafeler bizi varlık kitâbını incelemekten alıkoyarsa asla hakikatlere arif olamayız.

Hakikatler bizzat bu kâinat kitâbının içindeki varlık sayfalarında vardır.

Yeter ki oraya bakalım, yeter ki oradan okuyalım, yeter ki gece gündüz orayı araştıralım.

İnsana verilen akıl bunun içindir.

Bakmak, gözlemlemek, araştırmak, düşünmek, insanın doğasında vardır.

İnsan bu duygularının temiz olmasına dikkat etmelidir.

Bu bölümde belirtildi gibi hakikat, Allah’ın gerçek olduğudur.

“Ennellâhe huvel hakku-Muhakkak ki Allah, O hakikattir-gerçektir.”

İnsan hakikatin ne olduğunu iyi anlamalıdır.

Kur’ân’da başlı başına “Hâkka-Hakikat Sûresi” vardır.

Hâkka Sûresi 1-2-3: “El hâkkah, ma el hâkkah ve mâ edrâke mel hâkkat.”

1- Hakikat.

2- Nedir hakikat?

3- İdrak ettin mi, nedir hakikat?

Allah, haktır, yâni gerçektir.

Allah, her varlıkta kendi gerçeğini zâhir eyler.

Her varlık Allah'ın rûhundan üflenip gelmiştir.

Her varlık, Allah'ın şehadet alanıdır.

Her varlıkta Allah'ın tecellileri Hakk boyutudur.

Her bir varlık Hakk boyutudur.

Tüm âlem Allah boyutudur.

Rûh boyutu Hakk'tır, insan Allah'ın hakikatidir.

İnsan vücûdunu tutan vücûd Hakk'ın vücûdudur.

Tüm vücûdları tutan vücûd ise vücûdu mutlak olan Allah'tır.

Hakikat insanın kendisidir, tüm varlıktır.

Hakk, Hakk'ın kendisidir.

Hakikat Hakk'tan açığa çıkan tüm varlıktır.

İşte hakikat:

Tüm varlığın geldiği kaynaktır.

İnsanın geldiği Özdür.

Tüm varlığı hareket ettiren güçtür.

Varlıktaki tüm niteliklerdir.

İnsanın ve tüm varlığın aslı olan Hakk'tır.

Hakk, insana nefes aldırıp verdirendir.

İnsanın kâlbini attırandır.

İnsanın vücûdunda her an işleyip durandır.

Her varlığı tutan Zâttır.

Varlıkta diri olandır.

Yâni hakikat Allah'tır.

Hakikatleri bırakan, cehalet hallerine batar.

Geldiği Özü bilemeyen, ego içinde kalır.

Ego içinde kalan, hep etrafına zarar verir, bozgunculuk içinde kalır.

“Biz ve onlar” ayrımı içinde olur.

Cemaat, tarikat ayrımı içine düşer.

İşte bu hallerde olan insan, rahmetten uzaklaşır.

Davranışları hep çıkar üzeredir.

Davranışlarında rahmet yoktur.

İşte onların kulakları vardır ama ses duyar, Hakk’ın kalamını duyamaz.

İşte onların gözleri vardır ama varlığın sûret boyutunu görür, sîret boyutunu yâni Hakk boyutunu göremez.

Hakk: “Rûh” sırrıdır.

Tohumun özü “Hakk” boyutudur.

Tohumdan açığa çıkan tüm sistem “hakikat” boyutudur.

Kişinin vücûdunu tutan “Rûh” boyutu “Hakk” boyutudur.

Kişideki ve her varlıktaki varlığın özü olan rûh “Hakk” dediğimiz boyuttur.

Yâni, teni tutan can boyutu Hakk’tır.

Yeter ki insan kendi gerçeğine dönsün, nasıl yaratıldığını düşünsün.

Varlıktaki ilmi değerlerle varlığın yaratılışını anlasın.

Bu bölümde geçen “bâtıl” kelimesi; aslı olmayan, gerçek olmayan, uydurulan şey, ilmi değer taşımayan demektir.

Her kim hakikatten sapsa, bâtıl alana meylederse, o kimse acı sıkıntılar çekecektir.

Bâtıl alan; ilimden, edepten uzak, hurafelerin olduğu, kişiyi gurura, kibre düşüren alandır.

Hazreti Mûsâ kıssasında, Mûsâ’nın Mukaddes Tuvâ vadisinde, nâlinlerini ve âsâsını terk etmesi vardır.

Âsâsı tutunduğu bilgilerdir.

Nalınlar gittiği yoldur.

Mûsâ tutunduğu bilgilerin bâtil alan olduğunu anladığında âsâsını bırakır.

Gittiği yolun, hakikatten uzak, kibir yolu olduğunu anladığında o yolu terk eder.

Allah, Mûsâ'dan hepimize seslendi.

Ey insanoğlu!

İnancını düşün!

İnancına neden inandığını düşün?

Düşün dayandığın, tutunduğun bilgiler nedir?

O bilgiler seni ne hâle koydu, düşün?

O bilgiler seni Kâmil insan eyledi mi?

Yoksa, kibirli, çıkarıcı, hor baktıran, kendini yüce gösteren biri mi eyledi?

Ey insanoğlu!

Senin dayandığın, ayrımcılıktır, kendi egondur.

Senin dayandığın, kibrindir, gururundur, benliğindir.

Senin dayandığın, bâtil bilgilerdir.

Senin dayandığın, kendini yüce görmektir, başkasına hor bakmaktır.

Ey insanoğlu!

Artık kendine dayanma, Bana dayan.

Senlik, benlik kavgasını bırak, Bizliğe dayan.

Bâtil bilgileri bırak, ilme dayan.

İkiliği bırak Tevhîde dayan.

Mûsâ'nın kıssasında, Mûsâ kutsal Tuvâ dağında önce tutunduğu asâyı bırakır.

Sonra Allah'ın al bu asâyı diye bildirdiği asâyı alır.

Tutunduğu asâyı bıraktığında o asâyı bir yılan, bir canavar gibi görür.

Mûsâ çekinir, korkar ve geri çekilir.

Mûsâ anlar ki, tutunduğu, dayandığı bâtil, kibre dayalı bilgiler, onu nasıl canavarlaştırmış, zalimleştirmiş.

İşte kişi, nasıl canavarlaştığını anladığında, o bâtil alandan çekinir ve oraya bir daha yaklaşmamak için gayret gösterir.

Bir Kişi Hakk’a ait olan hakikatlere ulaşmadığı müddetçe, kendi bildikleri her zaman onu kibre, gurura, benliğe, kötülüğe, ayrımcılığa sürükler.

Bir kişi, kendi bildiği bâtil bilgileri terk etmelidir, Hakk’a ait olan ilmî bilgilerle donanmalıdır.

Allah’ın “bu asâyı al” diye bildirdiği ve Mûsâ’nın aldığı âsâ, Hakk’a ait olan ilmî bilgilerdir.

İlme dayalı bilgiler, hakikatlerin kapısının anahtarıdır.

أَلَمْ تَرَ أَنَّ الْفُلْكَ تَجْرِي فِي الْبَحْرِ بِنِعْمَتِ اللَّهِ لِيُرِيَكُمْ
مِّنْ آيَاتِهِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لَّكُلِّ صَبَّارٍ شَكُورٍ

*Elem tere ennel fulke tecrî fîl bahri bi ni'metillâhi
li yuriyekum min âyâtih inne fî zâlike le âyâtin
li kulli sabbârin şekûr*

E lem tere	: Görmedin mi? Görmez misin?
Enne el fulke	: Astronomi, gök bilimi, sonsuzluk, gemiler,
Tecrî	: Akar gider, seyrederek, vardır,
Fîy el bahri	: Sonsuzluğun içinde, denizin içinde, bilgili kimse, bilge olan,
Bi nimetillâhi	: Nimet, sıfatlar, ihsan, lütuf, Allah
Li yuriye-kum	: Size gösterir,
Min âyâti-hi	: Âyetlerini, işaret, delil,
İnne fî zâlike	: Muhakkak bu, işte bu, işte bu âlem,
Le âyâtin	: Âyetler, işaretler, delil,
Li kulli sabbarin	: Hepsi için, sabredenler, bekleyen,
Şekûrin	: Şükreden, varlığının sahibini bilip teslim eden,

Meâli 1: "Göklerde olanların bir sonsuzluk içinde akıp gittiğini görmez misin? O âyetlerini size her an gösterir. Allah'ın nimetlerini anlayanlar bilgelik içindedirler. İşte bu âlemdeki her şey, sabredenler, varlığın sahibini bilip teslim edenler için elbette bir âyettir."

Meâli 2: "Gökte olan her şeyin sonsuzluğa akıp gittiğini görmez misiniz? Her şey Allah'ın nitelikleri ile sarılıdır. O her yerden işaretlerini size gösterir. İşte sabır ve şükür içinde olanlar elbette işaretlere erişecektir."

Meâli 3: “Göklerde olanların akıp gittiğini görmez misiniz? Her şey Allah’ın nimetleri ile sarılıdır. O her yerden delillerini size gösterir. Sabır ve şükür içinde olanlar elbette âyetleri görecektir.”

Gökyüzünde her yıldız, galaksi bir sonsuzluğa doğru akıp gitmektedir.

Bu bölümde Gökbilimi-Astronomi işaret edilir.

Gök bilimi; yıldızları, gezegenleri, galaksileri inceler.

Onların durumunu, yapısını gözlemler.

Gökten gelen ışıkların taşıdığı renklerle orada olan şeyleri tanımlamaya çalışır.

Renklerin farklılığı, bir yıldızın, bir galaksinin doğumunu ya da ölümünü gösterebilir.

Sonsuz bucaksız bu âleme “Evren-Kâinat” diyoruz.

Evren, atomlar ve birleşimlerinden oluşur.

Evren’in % 75-80’i hidrojen atomundan oluşur.

Atomların % 90’i ise hidrojenden oluşur.

Hidrojen atomu insan bedeninde en çok bulunan atomdur.

Hidrojen atomları bedendeki tüm atomların yaklaşık üçte ikisini oluşturur.

Evrenin oluşumu Hidrojen ile başlar.

Hidrojen tüm varlığın varoluş başlangıcıdır.

Bir yıldızın oluşumu ve yaşam süreci hidrojen ile alakalıdır.

Bir yıldız, yaşamının büyük bir bölümünde, çekirdeğinde hidrojen yakar.

Bu da çok fazla enerji yaratır ve bu nedenle mavi görünmesini sağlar.

Yıldızlar yaşlandıkça, yakacakları hidrojenleri tükenir ve yaydıkları enerji miktarı azalır.

Yıldızlar doğarken, yaşam süreçlerinde ve ölüm alanında farklı renkler yayarlar.

Bu nedenle, daha genç yıldızlar daha mavi görünürken, daha yaşlı olanlar daha kırmızı görünebilir.

Ve bu şekilde, bir yıldızın rengi bize o yıldızın yaşı hakkında, yapısı hakkında, durumu hakkında bir şeyler söyleyebilir.

Renkler sırrı varlığın varoluşu, yaşamı, ölümü ile bağlantılıdır.

Renklerden gelen ulvî mesajlar iyi okunmalıdır.

Renksizlikten gelen renk âleminden gelen mesajlar nedir?

Renkler nasıl oluşur?

Yaratılışın temel renkleri ve mesajları nedir?

Evren'in 3 temel rengi vardır.

Bunlar Mavi, Kırmızı, Sarıdır.

3 temel renk olan Mavi, Kırmızı, Sarı'dan gelen sırlar nedir?

Bu 3 renkten oluşan diğer renklerden gelen sırlar nedir?

Işığın yapısından gelen renkler, yaşamda ne sırlar sunar?

Renklerde nasıl sırlar vardır?

Renklerle Allah ne mesajlar iletir?

Renkler nasıl oluşur?

Ana renkler nedir, nasıl mesajlar sunar?

Ana renklerden oluşan renkler nedir, nasıl mesajlar sunar?

Her varlığın ve her insanın renk dalgalanmaları nasıl mesajlar sunar?

Her insanın renk dalga boyları, dereceleri farklı mıdır?

Olumlu ya da olumsuz düşünceler, söylemler, eylemler atomlarımızdan farklı renk dalgalanmaları yapar mı?

İnsanların karakterleri, huyları, olumlu ya da olumsuz yaptıkları, onların vücûdlarından yayılan renk dalgalanmaları mesajlarında gizli midir?

Allah'ın rengi "sıbgata Allâh" sırrı nedir?

Bakara Sûresi 138: "sıbgata Allâh sıbgata."

Muhammed'in rengi "nûrun alâ nûr" sırrı nedir?

Beyaz neden beyaz görünür ve mesajı nedir?

Siyah neden siyah görünür ve mesajı nedir?

3 temel renk olan "Mavi, Kırmızı, Sarı" hangi boyutun rengidir?

Mavi; âmâ- mânâ- mânevi, hiçlik boyutunun rengidir.

Atomdaki nötr-nötron boyutunun sır rengidir.

Cümle sırların merkez rengidir.

Mânânın rengidir.

Kırmızı; âmâ boyutundan gelen, Nûr boyutunun rengidir.

Atomdaki proton boyutunun sır rengidir.

Muhammed mâkâmının sır rengidir.

Aşkın rengidir.

Sarı; varlık boyutunun tecelli ettiği boyut olan, "Nefs" boyutunun rengidir.

Atomdaki elektron boyutunun sır rengidir.

Elektron boyutundan gelen renk, varlığın doğuşundan ölüm sürecine; yaşlanması, sararıp solması, yâni eksilmekte olan varlık boyutunu remzeder.

Fenâfillah boyutunun rengidir.

Renk; ışığın içindeki seslerden oluşur.

Güneş ışığının rengi beyazdır, yâni bir renk değil, bütün renklerin birleşimidir.

Renkler ışığın nesnelere teması ile açığa çıkar.

Her renk bir sır taşır.

Her varlık rengiyle bir karakter sergiler.

Kişilerin karakterleri; bir rengin dalgalanması ya da bir kaç çeşit rengin dalgalanmasıyla ve bunların birleşimi ile kendini gösterir.

Kişilerin huy ve karakterleri, bedenlerinde farklı renklerin etkisi altında olduğunu gösterir ve bedenlerden o yapıya göre renkler dalgalanır.

Kişilerin bedenlerinde olan, bir rengin ya da farklı renk kombinasyonları; kişilerin zekâları, duygusallığı, öfkesi, merhameti, zalimliği gibi bir çok duygu, düşünce ve hallerin işaretidir.

Her türlü duygu, düşünce, eylem, gibi durumlarda bedenlerde farklı renk dalgalanmaları oluşur.

Doğanın 3 temel rengi vardır, “Mavi, Kırmızı ve Sarı.”

Mavi ve sarının birleşiminden “Yeşil” oluşur.

Kırmızı ve mavinin birleşiminden “Mor” oluşur.

Kırmızı ve sarının birleşiminden “Turuncu” oluşur.

Yeşil; hayy sıfatının remzidir, yaşamı, doğuşu, filizlenmeyi, yeşermek, tecelliye remzeder.

Gönlünde Hakk ilminin irfaniyeti yeşerenlerin, yaşı başlamıştır, doğuşu başlamıştır..

Varlığın tohum boyutundan ağaç boyutuna yürüyüşü, yeşil renk sırrıdır.

Gönlünde yeşil renk dalgalanması olanlar, varlığın var oluşunu merak ederler ve bu dalgalanma kişiyi ilmi irfan yoluna götürür.

Mor; ulvî âlemin, nûr âlemine açılımının rengidir.

Bu renk kişide, ulvî boyutun kendini hissettirmesidir, nûra dönüşerek, rûhun üflenış sırrını açar.

Turuncu; rûhun varlığa dönüşümü sırrıdır.

Varlık; aşkla, istekle, heyecanla, sevgiyle, ilimle, oluşur.

Enerji akışının varlığa dönüşme boyutudur.

Siyah renk, üç ana renk karışımıdır: kırmızı, sarı ve mavi.

Siyah "Leyl" sırrıdır.

Mecnûn makamının boyutu olan "Leyl makamı" sırrıdır.

İsrâ Sûresi 79: "Leyli tehecced."

Nûrun, varlığı, kendi görünmeyen boyutu olan, Leyl boyutunda yâni karanlık boyutunda görünmez eylemesidir.

Işığı yansıtmak yerine emen pigmentler siyah gözüktür.

Beyaz diye ana renk yoktur.

Lakin beyaz renk, bütün renklerin geldiği boyut, renklerin birleşik boyutudur.

Beyaz renk; birliği, bütünlüğü, temizliği, saflığı remzeder.

Her varlık bizzat Hakk'ın vechîdir.

Kur'ân'da renk kelimesi, "levn", çoğulu "elvan" şeklindedir.

Güneş ışığı farklı dalga boylarındaki ışık ışınlarını içerir.

Cisimlere gelen ışık ya cisim tarafından emilir, ya yansıtılır ya da geçirilir.

Cisimdeki elektronlar ışığın bir kısmını emer bir kısmını yansıtırsa, yansıttığı ışığın renginde görünür.

Cisimdeki elektronlar, ışık ışınlarının tamamını yansıtıyorsa "Beyaz" görünür.

Cisimdeki elektronlar, ışık ışınlarının tamamını içine çekiyorsa "Siyah" görünür.

Cisimlerdeki elektronların yutamadığı renk bize o cismin rengi olarak görünür.

Sarı portakalın sarı görünmesi; portakaldaki elektronlar, ışıktaki sarı ışığı emmez, geride bırakır, diğer renkleri emer.

Geride bırakılan sarı renk, kabukta birikir ve portakal sarı görünür.

Bu diğer meyve sebzelerde ve diğer varlıkta da böyledir.

Doğadaki cisimlerin renginin farklı görünmesinin ışık ile ilişkisi böyledir.

Nûr; Allah'a ait olan, içinde tüm sıfatları taşıyan ışığın geldiği yerin adıdır.

Eğer bir kişi Allah'a ait olan tüm sıfatları kendine nisbet etmezse gönlü bembeyaz, tertemiz olur.

Ve nûr enerjisi o gönülden tecelli eder.

Bir kişinin gönlünde Allah aşkı tecelli ederse, o gönül kendine nisbet ettiği tüm şeylerin Allah'a ait olduğunu idrak eder ve gerçek sahibine teslim eder.

Nasıl ki bir cisimdeki elektronlar, ışık ışınlarının tamamını yansıttığında "Beyaz" görünüyorsa, yâni cisim ışıktaki tüm ışınları emmeyip kendine nisbet etmiyorsa bembeyaz görünür.

Bir kişi, nûrun Allah'a ait olduğunu idrak ettiğinde gönlü bembeyaz, tertemiz olur.

İşte o gönül Muhammedî şuura ulaşmıştır.

Nûr boyutunda, Allah'a ait tüm sıfatlar vardır.

Bu sıfatlar asla kişinin kendine ait değildir. Sahibine aittir.

Târık Sûresi:

- 1- Ulvî Âlem ve ondan yansıyan nura.
 - 2- İdrak ettin mi o güçlü nurun ne olduğunu?
 - 3- Sonsuzluğa akıp giden içinde hayat taşıyan o ışığı.
- Bakara Sûresi 138: "Sıbgata Allâh"

Sıbgat: Boya, renk, beyaz renk, nakış, kuvvet, şekil, sistem, koku.

Allah'ın renk sırrıdır.

Allah sırlarını renklerle verir.

Fâtır Sûresi 27: "Muhtelif elvanu"; çeşitli renkler, farklı farklı görünümler.

Varlığın yaratılış sırları ve özellikleri renklerde gizlidir.

Tâ-Hâ Sûresi 22: "Tahruc beydae"; tertemiz ortaya çıkar, bembeyaz ortaya çıkar.

Zümer Sûresi 21: "Zeran muhtelifen elvân-çeşit çeşit renk renk bitkiler."

Allah tüm sırlarını ışıktan gelen renklerle sunar.

Rûh rengi; 3 temel renk olan "Mavi, Kırmızı, Sarı" renklerini taşır.

Yaratan, yaratılış sırrı burada gizlidir.

Yaratılan varlığın tüm sırları diğer renklerde gizlidir.

Ki bunlar; beşeri özellikler, karakterler, huylar vs hepsi burada gizlidir.

İşte bu bölümde geçen, "Gökte olan her şeyin sonsuzluğa akıp gittiğini görmez misiniz? Her şey Allah'ın nitelikleri ile sarılıdır. O her yerden işaretlerini size gösterir" gökyüzünde olan her şeyden gelen ışığın ve ışığın yapısında olan renklerden gelen nice işaretler, nice hakikatlere kapılar açar.

İnsan kendi arzını ve semâsını da düşünmelidir.

İnsanın arzı bedenidir.

İnsanın semâsı "cân-rûh-nûr" boyutudur.

وَإِذَا غَشِيَهُمْ مَوَّجٌ كَالظُّلَلِ دَعُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ
الدِّينَ فَلَمَّا نَجَّاهُمْ إِلَى الْبَرِّ فَمِنْهُمْ مُّقْتَصِدٌ وَمَا يَجْحَدُ
بِآيَاتِنَا إِلَّا كُلُّ خَتَّارٍ كَفُورٍ

*Ve izâ gaşiyehum mevcun kez zuleli deavûllâhe
muhlisîne lehud dîn, fe lemmâ neccâhum ilel berri fe
minhum muktesid ve mâ yechadu bi âyâtinâ
illâ kullu hattârin kefûr*

Ve iza gaşiyehum	: Eğer, trans, bağlantı, onları sardı,
Mevcun	: Dalgalar, gel git,
Ke el zuleli	: Gibi, sanki, gölge, ışığa engel olmak, gaflet, cehalet,
Deavû Allah	: Yönelmek, Allah'a dua, davet, çağırma, yalvarma,
Muhlisine	: İçtenlikle, muhlisler, halis kılanlar, saflıkla, tertemiz,
Lehu ed dine	: Onun dininde, varoluş yasaları,
Fe lemmâ	: Artık, bundan sonra, olduğu zaman, hemen,
Neccâ-hum	: Necat bulmak, kurtarmak, geçmelidirler, onları kurtardık,
Îlâ el berri	: Gerçeklik, sıdık, sadık, kıta, kara, hakikatin olduğu yer,
Fe min-hum	: Bundan sonra, onlardan,
Muktesidun	: Tutumlu, mutedil, vaktini boşa geçirmeyen, aşırı gitmeyen,
Ve mâ yechadu	: Yalanlamaz, inkâr etmez,
Bi âyâti-nâ	: Âyetlerimiz, işaretlerimiz,

İlla kullu : Ancak tümü, hepsi,
Hattârin : Gaddar, katı yürekli, insafsızlar,
Efurin : Hakikatleri örten, hakikatleri
görmemezlikten gelen,

Meâli 1: “Cehaletin gelgitleri onları sardığı zaman, en içten bir halde Allah’a yönelsinler, varoluş yasalarının O’na ait olduğunu bilsinler. Böylece onlar, gerçekleri anladıklarında Bizi tanıyıp necat bulurlar. Bundan sonra onlar vakitlerini boşa geçirmesinler. Hakikatleri görmemezlikten gelenlerden, gaddar olanlardan başkası âyetlerimizi yalanlamaz.”

Meâli 2: “Hakikati arayanlar, en içten Allah hakikatini anlamaya çalışsınlar. Dinin O’na ait olduğunu bilsinler. Gerçekleri anlayan mutlaka necat bulacaktır. Vaktinizi boşa geçirmeyin. Varlıktaki delilleri görmezden gelmeyin, gaddarlık içinde olmayın.”

Meâli 3: “Bir arayış içinde olanlar, samimiyetle Allah’ın ne olduğunu anlamaya gayret gösterebilirler. Varlığın varoluş yasalarını anlamaya çalışsın. Hakikati anlayanlar mutlaka cehaletin karanlığından kurtulacaktır. Varlıktaki işaretleri görmezden gelmeyin. Vaktinizi boşa geçirmeyin. Katı yürekli olmayın.”

İnsan bir gaflete düştüğü zaman, hemen Allah’ın ilmine sarılmalıdır.

Gaflet, kendini ve varlığın hakikatinden uzak olma durumudur.

Gâfil insan, kendi gerçeğinin farkında olmaz, benlik içine düşer.

İnsan kendi gerçeğinin ne olduğunu anladığında Allah hakikatine erişecektir.

Gâfil insan varlığın sûret boyutunda kalır, iç yüzünü göremez.

İblisi iblis yapan şey, varlığın iç yüzünü görememesidir.
İblis, toprak görmüştü, iç yüzünü görememişti.

“O topraktan yaratıldı, ben ondan hayırlıyım” demişti.
(A'râf Sûresi 12)

Başkasını toprak görmek, özünü görememek, kendini bir başkasından daha hayırlı görüp kibre düşmek, ne büyük bir gaflettir.

İblis, kendini yaratılan diğer varlıklardan daha hayırlı görendir.

İblis dış elbisede, sûrette kalan demektir.

Yâni varlığa baktığında dış yüzünde kalan, iç yüzünü göremeyen, mânâyâ ulaşamayan demektir.

Tüm sûret vücûdlarını tutan Allah'tır.

Eğer biz sûretleri görür sûretleri tutan sîreti göremezsek, iblis durumuna düşeriz.

Kişinin, Allah hakikatine ermesine engel olan şey kendisidir.

Allah ile arasına perde, varlığın sûret boyutunda kalmasıdır.

Allah ile arasına perde, gördüğü varlığın iç yüzünü görememesidir.

Allah ile arasındaki perde benlik perdesidir.

Kişi kendinin nasıl şekillendiği, hangi yasalarla bedellendiğini anladığında Allah hakikatine erecektir.

Dinin hakikatine erecektir.

Bu bölümde geçen “lehu ed dîn-din O'na aittir” hakikati iyi anlaşılmalıdır.

Dinin hakikatini anlayamazsak, “senin dinin benim dinim” kavgasına gireriz, birbirimize zulüm ederiz.

Toplum hep, kendine din edinmiştir ve dini kendine nispet eder.

“Benim dinim, onun dini, bizim dinimiz, onların dini” der.
İnanç ile dini karıştırırız, “Benim dinim” deriz, oysa
“Benim inancım” denilmelidir.

Her toplum kendi din inancını kendine nispet ederek,
kendi dinini yüce görür.

Ve “benim dinim, onun dini, bizim dinimiz, onların
dini” diyerek, bir din ayrımcılığı içine düşer.

Peki, Kur’ân’a göre dinin açılımı nedir?

Kur’ân’ı çok dikkatlice incelediğimizde dinin anlamı,
anne babamızdan öğrendiğimize uymuyor, bambaşka bir
anlamda karşımıza çıkıyor.

Kur’ân’a göre din; varlığın yaratılış yasalarıdır.

Kur’ân ölçüsüyle din Allah’a aittir.

Kur’ân ölçüsüyle, kişinin dini olmaz, imanı olur.

Çünkü kişi bir şey yaratamaz.

Yaratan Allah olduğu için, dinin sahibi Allah’tır.

Kur’ân’ı incelediğimizde, birçok yerinde, “din Allah’a
aittir” hakikatine ulaşırız.

Mü’min Sûresi 14: “Lehu el dîn-Din O’nundur.”

Mü’min Sûresi 65: “Lehu el dîn-Din O’nundur.”

Zümer Sûresi 11: “Lehu el dîn-Din O’nundur.”

Nahl Sûresi 52: “Ve lehu ed dîni vasiben-Ve din daima
O’nundur.”

Din O’nundur ifadesindeki “O” Allah’a işaret eder.

Kur’ân’ı incelediğimiz zaman anlıyoruz ki “din Allah’a
aittir.”

Peki, din nedir?

Bunu da Kur’ân en güzel bir anlamda bizlere sunuyor.

Kur’ân’ı incelediğimizde Yûsuf Sûresi 76 ve Rum Sûresi
30. âyetinde “Din nedir?” sorusunun hakikatine ulaşıyoruz.

Yûsuf Sûresi 76: “Fe bedee bi eviyetihim kable viâi ahîhi,
summistahrechehâ min viâi ahîh kezâlike kidnâ li Yûsuf

mâ kâne li yehuze ehâhu fî dînîl meliki illâ en yeşâAllah nerfeu derecâtin men neşâ ve fevka kulli zî ilmin alîm.”

Meâli: “Böylece kardeşinin heybesinden önce, onların heybelerini aramaya başladı. Sonra onu kardeşinin heybesinden çıkardı. İşte böylece Hükümdar’ın yasaları olmasa o kardeşini tutamazdı, bu durum Yûsuf için çare oldu. O ancak Allah’ı anlamayı isteyenlerdendi. Kim isterse O’nu anlamak makam makam yükseltilir. Ve her bilgi sahibinin üstünde ilmin sahibi vardır.”

Burada geçen “dîni el melik” kelimesini inceleyelim.

Yûsuf kıssasında geçen olayda Hükümdarın kâsesi kaybolur.

Kıssada Yûsuf, Hükümdarın kaybolan kâsesini, Yâkûb’ın oğullarının heybelerinde arattı.

Önce kardeşlerinin heybesini bir bir arattı.

Sonra Bünyamin’in heybesinden Hükümdar’ın kaybolan kâsesi bulundu.

Böylece Bünyamin alıkonuldu.

Bu alıkonulma, devleti yöneten Hükümdar’ın yasalarıyla oldu.

Çünkü oluşturulan yasada, biri hırsızlık yaptığında, o kişi artık o devletin malı olurdu.

Devlet onu istediği şekilde kullanırdı, ister savaşa gönderir, ister hapse atar, ister asar, ister sarayda hizmetçi yapar, ister birinin emrine verir, kısacası devlete hizmet ettirecek şekilde o hırsızlık yapana kullanırdı.

İşte Yûsuf, bu bölümde geçen “Dîni el Melik” âyetiyle, Bünyamin’i alıkoydu.

“İşte böylece Hükümdar’ın yasaları olmasa o kardeşini tutamazdı” âyetiyle bu durum izah ediliyor.

Buradan anlıyoruz ki “Din” kelimesi; yasa, kanun anlamındadır.

Dîni el Melik; Hükümdarın yasaları-kanunları anlamındadır.

“Dîni el Melik” kelimesini çoğu müellif “Hükümdar’ın dini” çeviriyor.

Melik kelimesini, Hükümdar olarak çevriliyor.

Ama din kelimesi olduğu gibi bırakılıyor.

Hükümdarın dini olarak çevirim yapılıyor.

Oysa din kelimesi de anlamına göre çevrilmelidir.

Burada geçen “Din” kelimesini, “Yasa-Kanun” olarak çevirmemiz, kelimenin anlamına daha uygun düşüyor.

Çünkü her devletin, kendine göre yasaları vardır ve o devlet o yasalarla yönetilir.

İşte Yûsuf da, kardeşi Bünyamin’i, Mısır’ın yasalarına göre alıkoymuştu.

“Dîni el Melik” âyetini çok dikkatlice incelediğimizde, Hükümdarın yasaları anlamı karşımıza çıkıyor.

Buradan da anlıyoruz ki din kelimesi Kur’ân’a göre yasadır, kanundur.

Peki, yasa-kanun ne demektir?

Neyin yasası, neyin kanunu?

Kur’ân anlamıyla din kelimesini incelemeye devam edelim.

Rum Sûresi 30. âyette “dîni hanîfâ fıtrat Allah” kelimesi vardır.

Burada geçen kelimelerin açılımı şöyledir:

Din; yasa, kanun.

Hanîf; Hân üzere, birlik üzere, Tevhîd üzere, Hân’ın yolu üzere demektir.

Fıtrat; açığa çıkma, yaratılış, yaratmak, varoluş, tüm kâinatın açığa çıkması, tohumun kabuğunun yarılp filizin çıkışı anlamındadır.

Hazreti İbrâhîm’e hânîf denilmesinin maksadı, birlik üzere, Tevhîd yolu üzere olmasından dolayıdır.

Bu âyetten de anlıyoruz ki din, Allah'ın fıtratı demektir.
Yâni Allah'ın varlığı yaratması.

Allah'ın varlığı bir özden yasalarla açığa çıkarması demektir.

Şimdi Rum Sûresi 30. âyeti kelime kelime inceleyelim.

Rum Sûresi 30: “Fe ekim vecheke lid dîni hanîfâ fit-ratallâhilletî fataran nâse aleyhâ lâ tebdîle li halkıllâh zâliked dînul kayyimu ve lâkinne ekseren nâsi lâ yâlemûn.”

Meâli: “Bundan sonra yüzünü, Allah'ın varlığı yarat-masına, varlığın yaratılış yasalarına, Tevhîd üzere çevir. İnsanların vücûda gelişi O'ndandır. Allah'ın Halkiyetinde bir değişiklik yoktur. İşte dosdoğru din budur. Fakat in-sanların çoğu dinin hakikatini bilemiyorlar.”

Bu bölümü incelediğimizde anlıyoruz ki din “li el dini hanifen fıtrata Allah, elleti fatara” Allah'ın fıtratıdır.

Yâni varlığı yaratma yasalarıdır.

Yaşamın oluşma kanunlarıdır.

Her bir varlığın bedenlenme kanunlarıdır.

Her bir varlık kendi yazılımındaki fıtrata göre açığa çıkar, şekillenir ve bedenlenir.

İşte her bir varlığın ayrı ayrı şekillenmesi bir yaratılış yasasına göredir.

Varlık mükemmel bir şekilde “Matematik-Fizik-Kim-ya-Biyoloji” yasalarına göre yaratılır.

Her atom, her hücre, her doku, her organın bir oluşma yasası vardır.

İşte buradan da anlıyoruz ki din, Allah'ın varlığı ya-ratmadaki yasalarıdır, kanunlarıdır.

Kur'ân incelediğiniz zaman anlıyoruz ki varoluş ya-salarına “Din” denilir.

Varlıktaki yaratılış, nitelikten niceliğe, atomdan mo-leküllere, zerreden küreye tüm varlığın varoluşundaki yasaları-kanunları, Kur'ân'da “Din” diye tanımlanır.

İşte varlığı, belli bir nizam içinde yasalarıyla yaratan Allah'tır.

İnsan bir hücre zarı bile yaratamaz.

Bir atomu bile halk edemez.

Yaratıcı Allah'tır.

Yaratma yasalarını düzenleyen Allah'tır.

Bundan dolayı Kur'ân'da birçok yerde "lehu ed dîni" kelimesi geçer.

Yâni din O'nundur.

Yâni din Allah'a aittir.

Onun için İnsan, benim dinim diyemez.

Çünkü insan varlığın var olmasındaki yasalarını oluşturan değildir.

Yasa Allah'a aittir.

Onun için din Allah'a aittir.

Onun için Kur'ân'da birçok yerde "Din O'nundur" diye bildirilir.

İşte insan hakikati anlamak için gece gündüz gayret içinde olmalıdır.

Vaktini boşa geçirmemelidir.

Hakikati anladığımız zaman birlik beraberlik içinde oluruz.

Hiç kimseye gaddarlık, zalimlik yapmayız.

Bu bölümde de belirtildiği gibi; "mâ yechadu bi âyâtinâ illâ kullu hattârin kefûr."

Hakikate erişen, Allah'ın varlıktaki âyetlerini-işaretlerini görmezden gelemeyen, kâfir durumuna düşmez, gaddarlık yapamaz.

يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمْ وَاحْسِنُوا يَوْمًا لَا يَجْزِي
وَالِدٌ عَنْ وَلَدِهِ وَلَا مَوْلُودٌ هُوَ جَازٍ عَنْ وَالِدِهِ
شَيْئًا إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ فَلَا تَغُرَّنَّكُمُ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا
وَلَا يَغُرَّنَّكُم بِاللَّهِ الْغُرُورُ

*Yâ eyyuhên nâsuttekû rabbekum vahşev yevmen lâ
yeczî vâlidun an veledihî ve lâ mevlûdun huve câzin an
vâlidihî şeyâ inne vadallâhi hakkun fe lâ tegurrennekumul
hayâtud dunyâ ve lâ yagurrennekum billâhil garûr*

Yâ eyyuhâ en nasu	: Ey insanlar,
İttekû	: Fenalardan sakınmak, ortak koşmamak,
Rabbe kum	: Sizi vücûdlandırıran, rabbiniz,
Vahşev yevmen	: Korku, saygı, gün, zaman, her an,
Lâ yeczî vâlidun	: Yok, karşılık, karşılıksız bırakmasın, baba, doğurtan,
An veledi-hi	: Çocuğu, evladı, doğuş, o,
Ve lâ mevlûdun huve	: Yok, doğmuş, çocuk, yeni doğmuş, birinin doğması, o,
Cazin	: Fayda veren, karşılığını veren,
An vâlidî hi şeyen	: Baba, doğurtan, o, bir şey,
İnne vade Allâh	: Muhakkak, Allah'ın vaadi, tecellileri,
Hakkun	: Hakk, gerçek, açığa çıkan,
Fe lâ tegurrenne-kum	: Yok, aldatmak, aldanmak, siz,
El hayâtü ed dunyâ	: Dünya hayatı, dünya yaşamı,
Ve lâ yagurrenne kum	: Yok, aldatmak, cazip gelmesin, siz,
Bi Allah el garûr	: Allah'a karşı, kibir, gurur, ego,

Meâli 1: “Ey insanlar! Sizi vücûdlandırana karşı fenalardan sakının, O’na ortak koşmayın. Her an saygı içinde olun. Anne babalar çocuklarını hakikatlerden karşılıksız bırakmasınlar ve o anne babasının sunduğu şeylerin karşılığını anlasın, o doğuşun idrakinden uzak kalmasın. Muhakkak ki açığa çıkan şeyler Allah’ın hakikatleridir. Dünya hayatı sizi aldatmasın ve asla Allah’a karşı ego içinde olmayın.”

Meâli 2: “Ey insanlar! Takva sahibi olun, sizin bedendireni bilin. Saygılı olun. Babalar evladlarına hakikatleri öğretmeye gayret gösterebilirler. Çocuklar onlara sunulan hakikatleri anlamaya çalışsınlar. Açığa çıkışı anlamaya çalışsınlar. Açığa çıkan her şey Allah’ın hakikatlerini gösterir. Dünya çıkarına esir olmayın. Allah’a karşı egoya düşmeyin.”

Meâli 3: “Ey insanlar! Rabbinize karşı ortak koşmayın. Her zaman saygıyla hareket edin. Anne babalar çocuklarını iyi yetiştirsinler. Çocuklarda onlara sunulan hakikati anlasınlar. Varlığın açığa çıkışını düşünsünler. Açığa çıkan her şey Allah’ın hakikatidir. Dünyaya esir olmayın. Allah’a karşı kibre düşmeyin.”

İnsan rabbine karşı asi olmamalıdır, ona ortak koşmamalıdır.

İnsanın Rabbi bedeninde olan Allah’tır.

Bedeninde her an tecelli eden Allah’tır.

Kişi “Allah var ben de varım” dediğinde müşrik durumuna düşer.

İnsan, Allah’a ve onun yarattıklarına karşı her zaman saygılı olmalıdır.

İnsan takva içinde olmalıdır.

Burada geçen “ittetu” kelimesi takva kelimesi ile aynı kökten gelir.

Allah hakikatine takva ile varılır.

Hakikatlerin yolu takva ile açılır.

Takva sahibi, Allah’a her an teslimiyet içinde yaşar.

Takva ehli İslâm makamına erişmiştir.

Her an İslâm makamının şuuru ile yaşar.

Nice lütuflar, nice sırlar muttaki olanlara sunulur.

Takva nedir çok iyi anlaşılmalıdır.

Takva kelimesi müellifler tarafından korku diye çevrilir.

Peki, nedir takva?

Takva Allah korkusu mudur?

Takva Allah’tan korkmak değildir.

Korku kelimesi “havf” dır.

Kur’ân’da havf kelimesiyle kullanılan Allah’tan korkun diye bir âyet yoktur.

Tam tersi havf kelimesi şeytan kelimesi ile yan yana sunulmuştur.

Âl-i İmrân Sûresî 175: “Şeytânü yuhavvifu-korkutan şeytandır”

Burada da belirtildiği gibi korku şeytani alandan gelir.

Şeytani hallerde olan korkutur.

Âl-i İmrân Sûresî 175: “İnnemâ zâlikumuş şeytânü yuhavvifu evliyâe hu fe lâ tehâfûhum ve hâfûni in kuntum muminîn.”

Tevhîd-i Kur’ân Meâli: “Şeytani hallerde olanlar ancak kendi dostlarını korkuturlar. Artık o hallerde olanların korkutmalarına kanmayın ve eğer inanlardan iseniz Beni anlamamaktan çekinin.”

Kur’ân’da takva sahiplerine korku yoktur diye bildirilir.

Zuhruf Sûresi 67: “El ehillâu yevme izin ba’duhum li badîn aduvvun illel muttekîn.”

Meâli: “Takva ehillerinin dışındakiler birbirleriyle her zaman düşmanlık halindedirler.”

Zuhruf Sûresi 68: “Yâ ibâdi lâ havfun aleykumul yevme ve lâ entum tahzenûn.”

Meâli: “Takva ehilleri ise kulluklarını bilirler, onlara korku, hüzn yoktur.”

Yûnus Sûresi 62-63: “E lâ inne evlîyâ Allâh lâ havfun aleyhim ve lâ hum yahzenun, Ellezîne âmenû ve kânû yettekûn.”

Meâli: “Muhakkak ki Allah’ı evliya edinenlere korku yoktur ve onlar mahzun da olmazlar, işte o kimseler, iman ehlidir, takva ehlidir.”

Kur’ân’da da belirtildiği gibi, takva Allah’tan korkmak değildir.

Takva; fenalardan sakınmaktır, kötülüklerden sakınmaktır, benlikten gururdan sakınmaktır, Allah’a ortak koşmamaktır, zerre kadar zarar vermekten sakınmaktır.

Takva kelimesi, kötü şeyden sakınmak mânâsına gelen ittikâ kelimesinden alınmıştır.

İttikâ kelimesinin kökeni “vikaye- و-ق-ى” kökünden gelir diye bilinir.

Vikaye; zarar verecek olan her şeyden sakınmak, korunmak demektir.

Takvaya uyana “muttaki” denir.

“Takva-ittika-muttaki” aynı kökten gelen kelimelerdir.

Kur’ân, cennete yâni ilâhî huzura ancak ve ancak takva sahiplerinin ulaşacağını belirtmiştir.

Âl-i İmrân Sûresi 133: “Ve cennet ard hâ el semâvât ve el ardu uiddet lil muttekîn.”

Meâli: “Fenalardan sakınan, Allah’a ortak koşmayanlar için gökte ve yerde, huzur veren sonsuz hakikatler vardır.”

Varoluşu ve var edeni idrak etmek için, akli işletmek gerekir.

Aklını işletenler mutlaka takva makamına erişeceklerdir.

Her varlık bir yoldur, Hakk’a götürür.

Varlığın nasıl yaratıldığını düşünmek akıl boyutudur.

Hakikati anlama yolunda olanlar takva sahibi olacaklardır.

Her varlık bir kitâbtır, o kitâbın içinde hakikatler vardır.

O kitâbın sayfalarını aralamak için de, takva sahibi olmak gerekir.

Allah sırrına ermek için, takva ehli olmak gerekir.

Her varlık bir kitâbtır.

Bu kitâbın içinde yaratılışın hakikatleri vardır.

Her varlık, Allah’ın “Hûdâ” esmasının, yâni yol gösterenin gösterdiği yoldur.

Bu yol hakikatlere açılan kapıdır.

Yeter ki kişi, takva üzere olsun, yâni fenalardan sakınsın, Allah’a ortak koşmasın.

İşte takva; fenalardan sakınmak, Allah’a ortak koşmamaktır.

Bakara Sûresi 2: “Zâlikel kitâbu lâ reybe fîhi huden lil muttekîn.”

Meâli: “İşte bu kâinat bir kitâbtır. Onun içindeki hakikatlerde şüphe yoktur. Takva ehilleri için hakikatlere yol göstericidir.”

Takva sahiplerine, nice mağfiretler vardır, nice yüce hakikatlerin karşılığı vardır.

Hucurât Sûresi 3: “Li el takvâ lehum mağfiret ve ecrun azîm.”

Meâli: “Takva sahipleri için, mağfiret ve yüce karşılıklar vardır.”

Yeter ki kişi, gönlünü ve aklını temizlesin.

Kur’ân’ı incelediğimizde anlıyoruz ki takva:

Aklımızdaki bâtil bilgilerden sakınmak, temizlenmektir.

Kötülük içeren hislerden, düşüncelerden sakınmaktır.

Tüm fena hallerden sakınmaktır.

Fitnelikten, fesatlıktan, gıybetten, gururdan, kibirden sakınmaktır.

Birileri hakkında dedikodu yapıp çekiştirmekten sakınmaktır.

Zarar vermekten, yakıp yıkmaktan sakınmaktır.

Kötü düşünmekten, kötü söylemekten sakınmaktır.

Yalan söylemekten, iftira atmaktan sakınmaktır.

İnsanların eksikliğini aramaktan, alay etmekten, kötülemekten sakınmaktır.

İnsanları inançlarına göre ayırmaktan, örtülü örtüsüz demekten, namazlı namazsız diye ayırmaktan sakınmaktır.

Birilerini küçük görmekten, kendini büyük görmekten, yaratılan bir varlığa kerih bakmaktan sakınmaktır.

İnsanların mallarına, ırzlarına göz dikmekten sakınmaktır.

Çalmaktan, çırpırmaktan, kendine ait olmayanı gasp etmekten, kul hakkına girmekten sakınmaktır.

Emanete ihanet etmekten sakınmaktır.

Kısacası her türlü zarar içinde olma hallerinden sakınmaktır.

Dünya perestlikten, eşya perestlikten, makam, şan, şöhret perestlikten sakınmaktır.

Allah'ın ûlviyetinin yanında ben de varım demekten sakınmaktır.

Kendine varlık isnat etmekten sakınmaktır.

Allah'a ortak koşmaktan sakınmaktır.

İşte takva, bütün günahlardan uzak durmaktır, sakınmaktır.

Takva ehli olana yâni zulüm açığa çıkaracak olan her türlü bilgi, düşünce, eylemden uzak duranlara, hakikatler açılır.

Gönlü, aklı temiz olanlara, yâni takva sahiplerine nice lütuflar sunulur.

Onlar varlığın var oluş sırlarına kavuşurlar.

A'râf Sûresi 96: "Ve ittekav le fetahnâ aleyhim berekâtin min el semâi ve el ardı."

Meâli: "Takva ehli, yerlerin ve göklerin hakikatlerinden feyiz alırlar, her şeyin ortaya çıkışının Bize ait olduğunu anlarlar."

Evet, takva; Mûsâ'nın nâlinları çıkarması, değneğini bırakması sırrıdır.

Takva, gönlünü ve aklını temizleyenlerin ulaştığı bir makamdır.

Bu makama ulaşmadan sırlar kapısı açılmaz.

Allah hakikatine, ancak ve ancak muttaki olanlar erebilir.

Bu bölümde geçen "Anne babalar çocuklarını iyi yetiştirsinler" mesajı çok önemlidir.

Her anne baba çocuklarının ilim ve edeb, ahlak üzere yetiştirmelerine gayret göstermelidir.

Hazreti Muhammed; "Hiçbir anne baba çocuğuna güzel ahlâktan daha hayırlı bir mîras bırakmamıştır." (Tirmizî, Birr, 33)

Bir anne babanın çocuğuna bırakacağı en güzel miras, öncelikle kendilerinin edeb ve ahlaklı olmalarıdır.

Çocuk anne babayı kendine örnek alarak büyür.

Çocuk en güzel terbiyeyle eğitilmelidir.

Ahlaklı yetiştirilmelidir.

Anne baba öyle olmalıdır ki çocuklar da onlar gibi olsun.

Çocukların büyüme aşamasında, onlara öğretilecek her davranış ilerde çocuğun yaşam biçimi olacaktır.

Çocuklara verilecek terbiye ve ahlak, çocuğun gelecekte huzuru bulmasına ve çevresine de huzur vermesine yol açacaktır.

Ahlak ve terbiye konusu çok iyi bilinmelidir.

Hazreti Muhammed'in: "Ahlak-ı ilâhîye ile ahlaklanınız" sözü vardır.

"Allah'ın ahlakıyla ahlaklanmak nedir?"

Ahlak makamı nedir?

Terbiye edilmek nedir?

Ahlak, Halk'a Hakk nazarıyla bakma makamıdır.

Ahlak, yaratılan varlığın, yaratılış fitratına göre ona hakça yaklaşımdır.

Hazreti Muhammed'in temsil ettiği o güzel makam, ahlak makamıdır.

"Ahlak nedir, Halk nedir, Hâlik nedir, Hakk nedir, mahlukât nedir?"

Ahlak makamına nasıl erilir?

O makamın ahlakıyla nasıl yaşanılır?

Ahlak, halk, halkiyet, halak, hulk, aynı kökten gelen kelimelerdir.

Ahlak ve halk birbirine bağlı kelimelerdir.

Halk'da Hakk'a nazar etmek ahlak makamının kapısını açacaktır.

Çocukların beyinleri hurafelerle, kötülüklerle kirletilmemelidir.

Onların yanında söylenen sözlere çok dikkat edilmelidir.

Her çocuk tertemiz doğar.

Anlama kabiliyetiyle doğar.

Her çocuk, ilgi duyduğu alanda başarılı olabilecek bir kabiliyette doğar.

Yeter ki çocuk, ilgi duyduğu alana, ilmî ve edebî olarak yönlendirilsin.

Yeter ki çocuğun saf, tertemiz aklı kirletilmesin.

Beyinlerine korkular, hurafeler ekilmesin.

Her çocuk annesinden saf, tertemiz doğdu.

Doğduğunda, ikilik bilmezdi.

Yargılama bilmezdi.

Hor görme nedir bilmezdi.

Cemaat, tarikat, mezhep ayrımcılığı bilmezdi.

Din kavgası içinde olmazdı.

Çocuğun saf tertemiz beynine, ailesi nice yargı dolu bilgiler ekti.

Allah adına yargılama ekildi.

Kendi inancında olmayanlara karşı nefret ekildi.

Saf tertemiz bebek kirletildi.

Beyin tecavüzüne uğradı.

Oysa beyinler tertemiz doğmuştu.

İnsan beyni düşünmek, akletmek, keşfetmek için yaratılmıştı.

Peki, insan yeni doğan evladlarının beynine ne ekti?

Oraya neleri kodladı?

Hangi yargılarla beyinleri zehirledi?

Peki, sadece çocukken mi bunlar yapıldı?

Büyüdükçe aynı zehirlenme devam etmedi mi?

Onun için insan, beynine ekilen bilgilere dikkat etmelidir.

Çünkü o bilgiler, kişinin duygu ve düşüncelerini oluşturacak.

Çünkü o bilgiler, kişinin eylemlerini oluşturacak.

Beyin; düşünmek keşfetmek, şahit olmak için yaratıldı.

Beyin; eşyanın hakikatini anlamak için yaratıldı.

Beyin; bakmak, gözlemlemek, anlamaya çalışmak için yaratıldı.

Beyin; kendini tanımak, yaratılışını anlamak için yaratıldı.

Beyin; yaşamın sırrını anlamak için yaratıldı.

Beyin; nice keşifler yapmak için yaratıldı.

Beyin; çevrene faydalı olmak için yaratıldı.

Egoya, gurura, düşmek için yaratılmadı.

Kendini büyük görmek, başkalarını küçük görmek için yaratılmadı.

Beyin, kibre düşmek için yaratılmadı.

Beyin; dedikodu yapmak için yaratılmadı.

Beyin; fitnelik, fesatlık, hasetlik için yaratılmadı.

Beyin; şirke düşmek için yaratılmadı.

Beyin; birilerine zulüm etme planı içinde olsun diye yaratılmadı.

Kıscacası beyin zehirlenmek için yaratılmadı.

Tecavüz edilsin diye yaratılmadı.

Zalimliğe yol açan her bilgi, beyine yapılan tecavüzdür.

Her türlü yalan bilgi, hurafe, beyin için zehirdir.
Çocukların beynine zehir katma.
Zehirlenen beyin düşünmez olur.
Zehrin etkisinde kalır, o etkiyle hareket eder.
Zehirlenen beyin asli görevini yerine getiremez.
Zehrin etkisiyle, saldırgan olur, sabırsız olur, kibirli olur, zalim olur.

İşte anne baba bu bölümde de belirtildiği gibi evladlarını iyi yetiştirmek için gayret göstermelidir.

Dünya çıkarına esir edilecek şekilde yetiştirilmemelidir.

Dünya çıkarına esir olanlar ilimden ve edebden uzak olacaklardır.

İlâhi huzura erişemeyeceklerdir.

İnsan kibre düşmemeye gayret göstermelidir.

Allah’a karşı egoya kaymamalıdır.

Allah’a karşı egoya düşenler, kendilerini Allah’ın yerine koyarlar.

Ve çevrelerine kendilerini yüce, seçilmiş gösterirler.

Onun için bu bölümde “Allah’a karşı ego içinde olmayın” uyarısı vardır.

إِنَّ اللَّهَ عِنْدَهُ عِلْمُ السَّاعَةِ وَيُنَزِّلُ الْغَيْثَ وَيَعْلَمُ مَا فِي
الْأَرْحَامِ وَمَا تَدْرِي نَفْسٌ مَّاذَا تَكْسِبُ غَدًا وَمَا تَدْرِي
نَفْسٌ بِأَيِّ أَرْضٍ تَمُوتُ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ

*İnnallâhe indehu ilmus sâah ve yunezzilul gays ve yalemu
mâ fîl erhâm ve mâ tedrî nefsun mâzâ teksibu gadâ ve mâ
tedrî nefsun bi eyyi arдын temût innallâhe alîmun habîr*

İnne Allah	: Muhakkak ki Allah
İnde-hu	: Ona ait, onun yanında, katında,
İlmu es sâati	: Saatin ilmi, bilgisi, zaman, gelip geçen zaman,
Ve yunezzilu el gays	: İndirir, inmesi, yağar, yağmurun,
Ve yalemu	: Öğretir, bilgisiyledir, ilmiyledir, ilmin sahibi,
Mâ fîy el erhâmi	: Rahîmlerde ki,
Ve mâ tedrî nefsun	: İdrak edemez, bilmez, bilemez, nefis, kişi, kimse,
Mâzâ teksibu gaden	: Neler, kazanır, edinir, yarın, ilerde,
Ve mâ tedrî	: İdrak edemez, bilmez, bilemez,
Nefsun	: Nefs, kişi, kimse,
Bi eyyi arдын temûtu	: Hangi, nerede, nasıl, yeryüzü, ölür,
İnnallâhe alimun	: Muhakkak ki Allah, ilmin sahibi,
Habîr	: Haber veren, bildiren,

Meâli 1: “Zamanın ilmi muhakkak ki Allah’a aittir. Yağmurun yağışı ve rahîmlerdekinin meydana gelişi O’nun ilmiyledir. Kişi yarın ne kazanır bilemez ve kişi yeryüzünde nerede ölür bilemez. Muhakkak ki Allah ilmiyle hakikatleri bildirendir.”

Meâli 2: “Muhakkak ki zamanın sırrı Allah’ın katındadır. Gökten yağmurun yağışı, rahîmlerde bebeklerin oluşumu O’nun ilmiyledir. Kişi yarın ne olacağını bilemez, ne zaman öleceğini bilemez. Allah alîmdir, habirdir.”

Meâli 3: “Allah gerçektir. İlm-i saat O’na aittir. Yağmurun yağışı, rahîmlerdeki oluşum O’nun ilmiyledir. Kişi yarınını ne zaman öleceğini bilemez. Muhakkak ki Allah ilmiyle bildirendir.”

Zaman akıp giden bir değerdir.

Tüm varlığın evvelden âhire akış yoludur.

Zaman henüz yok idi.

Varlık henüz yok idi.

Işık henüz yok idi.

Işığın zamanı henüz başlamamıştı.

Heplik boyutunda onlar bir hiç halinde, sükûn halindeydi.

Her şey heplik boyutunda bir sırdı.

Zaman varlıkla ile birlikte var oldu.

Zaman varlığın doğuşunu bekledi.

Varlık doğduğu an zaman doğdu.

Varlık eceli müsemma sırasında aktı gitti.

İşte bu akıp gidişe “zaman” denildi.

Varlık doğumdan ölüme doğru aktı gitti.

Her varlığın bir zaman dilimi vardı.

İşte “Ecel-i Müsemma” sırrı buydu.

Varlık bir sona doğru akıp gider.

İşte bu bir kaderin yazılımının tecellisidir.

Kaderin zaman içinde açığa çıkışıdır.

Doğan ölüme doğru bir zaman diliminde akıp gidecektir.

Ölüm, bir son değerdir.

Varlığın geldiği aslına bir dönüştür, karışmadır.

Buz eridiğinde ölür mü?

Aslı olan suya döner.

İşte zaman her şeyi aslına döndüren bir akıştır.

Her doğanın bir zaman akışı olacaktır.

Bu akışta her şey, bir ana göre kaydedilecektir.

Ve varlık bir sona akacaktır.

Son, son değildir.

Son kaydedilen her şey, sonraki nesle aktarılır.

Yeni bir doğuşta şekil alır.

Yeni doğanda geçmiş kayıtlıdır.

Dünyaya gelen her birey, DNA'sında yazılı olana göre şekil alır.

DNA'da yazılı olan her şey, nesiller boyu kaydedilir.

Her nesilde DNA'da yazılım devam eder.

Her yazılım, zaman dilimleri içinde yazıldı.

Varlık doğdu ve bir an diğer ana aktı.

Anların akışına zaman denildi.

Anlarda olan yazılıma, "Zaman Dilimleri Yasası" denildi.

Her yeni doğan varlık, "Zaman Dilimleri Yasası"na göre şekillenir.

Her anın yazılımı, çevreden gelen etkilerin yazılımıdır.

Varlıktan gelen enerji, diğer varlığa yazılır.

Bu yazılım önceki atalardan gelen ve atalarının yaşadığı zamandaki, çevre şartlarından gelen yazılımdır.

Her saniye, her dakikaya...

Her dakika, her saate...

Her saat, her güne...

Her gün, her yıla...

Her yıl bir ömüre akar.
Ve her şey kaydedilir.
Her şeyden akan enerji kayıtlar oluşturur.
Işık, çevrenin etkisini kaydeder.
Çevrenin enerji akışını kaydeder.
İşte "Zaman Dilimleri Yasası" buna göre oluşur.
Her şey "Zaman Dilimleri Yasası"na göre kaydedilir.
Her anda olan her şey kaydedilir.
Akıp giden anlar Zaman dilimlerini oluşturur.
Her doğan "Zaman Dilimleri Yasası"na göre doğar.
Ve bir ilme göre şekillenir.
Ve bir sona akar.
Son, son değildir.
Son denilen, yeni bir doğuşa hazırlanma başlangıcıdır.
Rad Sûresi 2: "Kullun yecrî li ecelin musemmâ."
Meâli: "Her şey belirlenmiş bir zaman diliminde akar gider."
Yâ-Sîn Sûresi 12: "İnnâ nahnu nuhyil mevtâ."
"Muhakkak ki Biz nutfeden hayat vereniz"
"Ve nektubu mâ kaddemû."
"Nutfede ne yazılı ise aşama aşama ortaya çıkar."
"Ve âsâre hum."
"Açığa çıkan her şey izler bırakır."
"Ve kulle şeyin ahsaynâhu fî imâmin mubîn."
"Bütün her şeyi gelecekte yeni bir akış için apaçık kaydederiz."
İşte zamanın ilmi Allah'a aittir.
Yağmurun yağma zamanı vardır.

Rahîmlerde olan bebeklerin bir zaman diliminde şekillenmesi, bedenlenmesi vardır.

Doğan insan bir gün gelecek ölecektir.

Ölümün de zamanı vardır.

O zaman geldiğinde ne ileri ne geri alınır.

O zaman o an tecelli eder.

Ve insan son nefesini verir.

Onun yaşam saati durur.

Aslından gelen aslı olan Allah'a döner.

Ölüm hakikatini hiç unutmamalıyız.

Ölüm hakikatini hiç unutmadan yaşamalıyız.

Ölüm bize gelmeden kendimizi bilmeliyiz.

Zümer Sûresi 30: "Muhakkak ki sen ölümlüsün ve muhakkak ki onlar da ölümlü."

31: "Muhakkak ki sizin ölüm vaktiniz gelecektir. O ölüm vakti gelmeden, sizi vucudlandırana ait olan hakikatler hakkında kendinizi sorgulayın."

Ey insanoğlu unutma ki;

Bizler ölümlüyüz...

En sevdiklerimiz de ölümlü...

Yaşamımız gün gelecek bitecek...

Gün gelecek bedenimiz toprak olacak...

Bu dünyada asla bâki değiliz...

Edindiğimiz mal, mülk, şan, şöhret, makam gün gelecek olmayacak...

Ey insanoğlu;

Ölümü unutmadan yaşa...

Kâlb kırma...

Kimsenin hakkına girme...

Kimseye iftira atma...
Kimse hakkında yalan söyleme...
Bir makam için birilerini ezip geçme...
Hakk etmediğin bir şeyi asla isteme, alma...
Kimseye zarar verme...
Hep tevazulu ol...
Hep yardım için koş ve sakın karşılık bekleme...
Seni yaratanın sende olduğunu unutma...
Kendini tanımaya çalış...
Yaratılış amacını bil...
Para mal mülk peşinde koşma...
Merak etme hakkın sana verilecektir...
Ey insanoğlu;
İşte sen ölümü hiç unutmadan yaşa...
Her an ölecekmiş gibi yaşa...
Sorumlu olduğun şeyleri yapmaya gayret göster...
Yeteneğini fark et...
Vaktini boş yere geçirme...
Kendi bedeninde olan nitelikleri iyi bil ve sahibini
bilerek yaşa...
Bil ki sen bir damlasın, yolculuğun deryaya...
Bil ki ölümü unutmayan, dünyaya bağlanmaz...
Birini kırmaz, hakkına girmez...
Zaman gelecek ölüm gelecek...
Bunu bilen kabullenecek...
Dünyaya bağlı olan ise...
Her an isyan içinde olacak...
Kaygı içinde olacak...

Eğer ölümün sırrına erersen, ölümün aslına dönmek
olduğunu bileceksin...

Eğer bilirsen ki Hakk'ta Hakk olmak olduğunu...

İşte o zaman ölüm denen şeyden korkmamak gerek-
tiğini bileceksin.

Yunus Emre ne güzel söylemiş...

“Ölürse tenler ölür

Canlar ölesi değil.”

LOKMAN'IN EVLADINA ÖĞÜTLERİ

Lokman Sûresi 13: "Ey evlad! Allah'a ortak koşma-Yâ buneyye lâ tuşrik bi Allâh."

Ey evlad!

Şirk koşmak nedir iyi anla ve asla müşrik durumuna düşme.

Allah'ın ulviyetinin yanında ben de varım deme.

Allah'a ait olan nitelikleri kendine nispet etme.

Senin teninin de cânının da sahibi O'dur, benlikte kalma.

Bak vücûduna, vücûdundaki işleyişin sahibi sen misin?

Bak vücûduna, vücûdundaki sıfatların sahibi sen misin?

Bak vücûduna, vücûdunun Zâtı sen misin?

Sen mi kendini dünyaya getirdin?

Sen mi vücûdunu şekillendirdin?

Bak vücûduna onu sen var etmedin.

Bak tüm organlarına, onları belli bir ölçüde, belli mizan içinde sen var etmedin.

Gözünü, kulağını, elini, ayağını, cümle hücreni ve organlarını sen mi bir araya getirdin, sen mi onların işleyişini yapmaktasın?

Vücûdunda olan nice sıfatların sahibi sen misin?

Hay olan diri olan sen misin?

Hayy olan, diri olan, sürüp giden O'dur.

Ey evlad!

Sakın kendini bilmiş, başkasını cahil görme.

Bil ki ilmin sahibi Allah'tır.

Âl-i İmrân Sûresi 6: "Ve Allah ya'lemu ve entum lâ talemûn-Allah ilmin sahibidir, siz ilmin sahibi değilsiniz."

Sakın kendini ilim sahibi görüp de şirke düşme.

Bil ki ilmin sahibi Allah'tır, Allah her varlıkta ilmini tecelli ettirir.

Kendini bilmiş, başkasını cahil görme.

Her bedende her an ilmiyle tecelli eden Allah'tır.

Birine cahil derken, onun bedenini yaratanın onda olduğunu unutma ve kimseyi küçük görme.

Her zaman tevâzu içinde ol.

Her zaman talebe hüviyetinde dur.

Öğrenme derdine düş, bildim egosuna kapılma.

Ey evlad!

Sakın kendini yüce görme.

Ekber-Yüce olan Allah'tır, kendine yücelik nispet etme.

Sakın kendini hâkir de görme.

Sakın kimseyi de hâkir görme.

Baktığın her varlığın özü Allah'ın ulviyetidir.

Baktığın her varlık Allah'ın yüceliğini taşır, o yücelik Allah'a aittir, varlığın kendine ait değildir.

Baktığın her varlık O'nun tecelli tezâhürüdür.

Halk'a Hakk nazarıyla bak, sakın bu bakıştan düşme.

Bil ki ortak koşmak, ama kendini, ama birini yüce görmek, ama kendinde ama birinde Allah'ın yüceliğini görememektir.

Allah hepimize şah damarından yakındır, O hepimizin vücûdunu sıfatlarıyla ihâta etmiştir, bu nazardan asla ayrılma.

Hiçbir varlığı O'ndan ayrı görme.

Tüm varlık Allah'ın indinde eşittir.

Tüm varlık O'ndan süzülüp gelmiştir.

Nasıl ki tüm ağaç tohumun özünden süzülüp geldiyse, hepimiz Allah'ın rahîmîyetinden süzülüp geldik.

Hepimizin kaynağı O'dur.

Mâide Sûresi 105: "İlâ Allâh merciu kum cemîân."

Meâli: "Sizin, bütün her şeyin kaynağı ancak Allah'tır."

"Kânâllah ve lem yekûn meahu şey'a."

"Bütün her şey O'nunla beraberdir, hiçbir şey O'ndan ayrı değildir, her şeyin kaynağı Allah'tır."

İşte ey evlad!

Şirk koşmak kendine yaptığın en büyük zulümdür, dikkat et.

Lokman Sûresi 13: "İnneş şirke le zulmun azîm."

Meâli: "Muhakkak ki şirk koşmak kişinin kendine yaptığı en büyük zulümdür."

Ey evlad!

Sakın, Allah'ın ulviyetinin yanında ben de varım deme.

Sakın bu şuurdan ayrılma.

Sakın kendini O'ndan ayrı sanma.

Sakın kendine varlık isnat etme.

Sakın benlik senlik yapma.

Cümle evrenler, cümle varlık, O'ndan ayrı değildir.

Evveliyle, âhiriyle, zâhiriyle, bâtınıyla O, O'dur.

Hadîd Sûresi 3: "Hu el evvel ve el âhir ve el zâhir ve el bâtın."

Meâli: "O evveli olmayandır, O sonu olmayandır, O zâhir olandır, O bâtın olandır"

Varlığın evveli vardır, ama Allah evvelsizdir.

Varlığın sonu vardır, ama Allah sonsuzdur.

Zâhir olan, yâni görünen, açığa çıkan, tezâhür eden ancak O'dur.

Bâtın olan, yâni görünmeyen, bilinmeyen, varlığın iç âlemi olan ancak O'dur.

Hû el zâhiri-zâhir O'dur-görünen O'dur.

Görünen O'dur, yâni zâhir olan Allah'tır.

O Rabb esmasıyla zâhirdir.

Hû esmasıyla bâtındır.

Allah, insanda ve her varlıkta, her an hay esmasıyla diri olandır.

Her an sürüp gidendir.

Allah "El zâhir" esmasıyla kendini aşikâr eyledi.

Allah "El zâhir" esmasıyla kendini zâhir eyledi.

Allah "El zâhir" esmasıyla kendini, kendiyle her an gösterir.

O'nu gören de O'dur.

Aynada kişinin kendini gördüğü gibi.

Allah'ta varlık aynasından her an kendini görür.

Gizli hazine idi, zâhir olmak istedi.

Allah kendi özünden, kendini halk eyledi.

Beşer denen âlemde, zâhir oldu göründü.
Kendinde ne var ise, onu aşikâr eyledi.
İşte evlad! Sakın kendine varlık nispet etme.
Allah hakikatini bil, O'nun ulviyetine teslim ol.
O'nun ulviyetinin yanında ben de varım deme gafle-
tine düşme.

Ey evlad!
Annene, babana iyi davran.
Annen seni 9 ay karnında taşıdı.
Canından can, kanından kan, teninden ten verdi.
Seni doğururken acılar çekti.
Seni emzirdi doyurdu.
Annen baban senin için koştu, seni büyüttüler.
Hastalandın koştular, onlar da seninle hastalandılar.
Ağladın, seninle ağladılar, güldün seninle güldüler.
Bunları hiç unutma ve onlara iyi davran.

Lokman Sûresi 14: "Ve vassaynel insâne bi vâlideyh, hamelethu ummuhu vehnen alâ vehnin ve fisâluhu fî âmeyni enişkurlî ve li vâlideyk, ileyyel masîr."

Meâli: "İnsana; anne ve babasına iyi davranmasını vasiyet ettik. Annesi her durumda her yerde onu karnında taşıdı. İki yıl içinde süten kesilinceye kadar emzirdi. Anne ve babanıza her zaman minnettarlık içinde olun. Dönüşünüz banadır."

Annene babana her zaman saygı içinde ol.
Sen de onlar için koş.
Onların kâlbini kırma.
Onlara öf bile deme.

Onların halini hatırını sor.

Sadece kendi anne babanın değil, tüm anne babalara saygı duy.

Onları da kendi annen baban gibi sev.

Onlara da saygını sevgini eksik etme.

Onların da halini hatırını sor.

Yan komşularının bir ihtiyacı varsa onlar için de koş.

Yolda karşılaştığın herkese Allah'ın selamını ver.

Allah'ın sevgisini içinde hisset.

Unutma bir gün ecelimiz gelecek.

Allah bizlere vasiyet etmiş.

Anne babamıza ve tüm anne babalara ve tüm insanlara ve tüm varlığa iyi davranmamızı.

Kimseye kaba davranmamamızı.

Kimseye zarar vermememizi.

Öfkemizi yutmamızı.

Kimseyi yargılamamamızı.

Kimseyle alay etmememizi.

Kimseye hor bakmamamızı.

Kimsenin ardından çekıştirmememizi.

Kimseyi aldatmamamızı.

Kimseye zerre kadar kötülük yapmamamızı.

Bil ki evlad, birine zarar veren kendine zarar verir.

Birine kötülük yapan, Allah'ın sevgisinden, ilâhî huzurundan uzaklaşır.

Ey evlad! Bil ki Allah'ın vasiyeti, Allah'ın emridir.

O'na uy evlad.

O'na uyman, senin hayrın içindir.

O'na uyman, senin huzurun içindir.

Bil ki huzur varlıktan Allah'ı duymakta gizlidir.
Bil ki huzur duyduğunu yapmakta gizlidir.
Allah sevgisine erişmek, O'na teslim olmakta gizlidir.
Allah'ı duy evlad.
O'na uy evlad.
O'nu unutma evlad.
Asıl annen baban O'dur evlad.

Ey evlad!
İlim ifade etmeyen şeyler hakkında tartışmaya girme.
İlim ifade etmeyen şeyler, seni hakikate götürmez.
Seni ortak koşmaya düşüren hiçbir şeye uyma.
Hep güzel haller içinde ol.
Edindiğin arkadaşların da güzel haller içinde olanlar olsun.

Lokman Sûresi 15: "Ve in câhedâke alâ en tuşrike bî mâ leyse leke bihî ilmun fe lâ tuti'humâ ve sâhibhumâ fîd dunyâ magrûfen vettebi."

Meâli: "Bir bilgileri olmadığı hâlde, eğer seninle ortak koşma hakkında mücadele ederlerse, artık o hâlde olanlara uyma. Yaşamlarında güzel hâller içinde olanlarla beraber ol."

Evlad! İlimle hareket et.
İlim ifade etmeyen şeyin ardına düşme.
Asılsız şeylere inanma.
Hakikat ancak ve ancak ilimle anlaşılır.
Bilinmeyenler, ilimle bilinir olur.
Delillere ilimle ulaşılır.

Ve bil ki kitaplarda yazılanlar ilim değildir.

İlim, varlığın sayfalarında yazılı olanlardır.

Kitaplarda yazılan bilgiler sana yardımcı olur, ama bil ki o bilgiler asla ilim değildir.

Evlad; ilim nedir bilgi nedir, ince ince düşün.

İlim; varlığın varoluşunun akışında ve işleyişinde vardır.

İlim; varlığın özünde olan, varlığın var oluşunun ve varlığa ait olan sonsuz inceliklerdir, yazılımdır, hakikatlerdir.

İlim varlığın özünde vardır.

Bilgi ise sözlerde ve kitaplarda vardır.

Evlad! Edindiğin bilgiye dikkat et.

Bilgi vardır, ilimle tanıştırır.

Bilgi vardır, zulümle tanıştırır.

Sakın ilimden ayrılma.

Hazreti Muhammed'in mesajı olan ezanda, günde 20 defa okunan "Eşhedü" kelimesinin işareti olan ilimle buluş.

Şahit olmak için ilim şarttır.

İlim seni hakikate ulaştırır.

Ve sakın unutma:

Allah, âlim isminin tecellisi olan ilim ile her varlıktan mürşitlik yapar.

Allah her varlıktan, âlim isminin tecellisi olan ilim ile irşat eder.

Sana anlatılan şeylere hemen inanma.

Düşün, araştır, şahit ol.

Bil ki aslı olmayan şeyler seni, ayrımcılığa, kibre, cehalete sürükleyecektir.

Bil ki ayrımcılık algısı veren her söz, seni zalimleş-tirecektir.

Bil ki Tevhîd'e iletmeyen her açıklama, seni şirke düşürecektir.

İlim üzere olmaktan asla ayrılma.

Hep ilimle hareket et.

Bil ki ilim, varlığın varoluş sıfatlarından biridir.

Bil ki ilim, Allah'ın sıfatlarından biridir.

Bil ki ilimsiz her şey seni; ikiliğe düşürür, bilmişliğe sürükler, kibre düşürür.

Bil ki ilim, yol göstericidir, rahmettir.

İlim ifade etmeyen bir şeyin ardına sakın düşme.

İsrâ Sûresi 36: "Ve lâ takfu mâ leyse leke bihî ilm."

Meâli: "Bir ilim ifade etmeyen şeylerin ardına düşme."

Bak bu âyeti de hiç unutma.

Kur'ân'da geçen her bir âyeti önemse, cân kulağıyla duy.

Bil ki Kur'ân seni, yayılmış olan varlık Kur'ân'ına yönlendirir.

Varlık kitâbının özünde şaşmaz hakikatlerin olduğunu unutma.

İlimle tanışmak istiyorsan varlık kitâbını oku.

İlimden ayrılmak istemiyorsan varlığın varoluşunu incele.

Mü'minlik makamına ermek istiyorsan ilmin gösterdiği yoldan ayrılma.

Bir ömür ilim üzere ol, ilimden ayrılma.

Düşünmeden, araştırmadan, gözlemlemeden, incelemeden ayrılma.

Bil ki ilim seni hakikate erdirir.

Bil ki ilim seni geliştirir.

Bir bilgiden diğer bir bilgiye eriştirir.

Aradığın tüm soruların cevaplarına ulaştırır.

Aslı olmayan şeylerin ardına düşme.

Bil ki aslı olmayan şeyler, yâni hurafeler seni yozlaştırır.

Bil ki aslı olmayan şeyler seni, her gün aynı yerde bırakır, her gün aynı şeyi yaptırır.

Ey evlad!

Gördüğün her varlık Allah'tan gelir, Allah'a döner.

Yeryüzünde zerre kadar da olsa ne olursa olsun, Allah her varlıkta her an tecelli eder.

Allah her varlıktan hakikatlerini bildirir.

Hakikate erişmek istiyorsan, yönünü öncelikle kendine, kendi özüne sonra da varlığın özüne döndür.

Yerlere göklere bak, gördüklerinin nasıl var olduğunu ve var edenin kim olduğunu düşün.

Lokman Sûresi 16: "Yâ buneyye innehâ in teku miskâle habbetin min hardalin fe tekun fî sahetin ev fîs semâvâti ev fîl ardı ye'ti bihâllâh, innellâhe latîfun habîr."

Meâli: "Lokman oğluna dedi ki: Ey evladım! Hardal tanesi kadar veya daha küçük bir oluşum olsa, göklerde veya yerde veya kaya içinde nerede olursa olsun, ortaya çıkan her şey Allah'tan gelir. Muhakkak ki Allah tüm hakikatleri incelikleriyle bildirendir."

Evlad, Allah'ı asla unutma.

Her an O'na bağlılık şuuruyla yaşa.

İrfaniyet içinde ol.

Kötülükten her zaman uzak dur.

Sana isabet eden şeylere sabret.

Başına gelen olumsuz şeylere sabret.

Başına gelen olumsuz şeylerin hikmetine ermeye çalış.

Olumsuz şeyler seni sıkacaktır, ama unutma bu sıkıntıyı veren beynindir, beynin sana olayların hikmetine ermen için mesaj gönderiyor.

Hikmetine ermediğin müddetçe sıkıntın devam eder, beynin sana o sıkıntıyı hissettirerek, olayın hikmetine ermelisin diyerek mesaj gönderir.

Olayların hikmetine erdiğin zaman sıkıntın azalacaktır.

Ey Evlad!

Allah'ı unutmadan yaşa.

Ne yaparsan yap, Allah'ı unutmadan, bir edeb içinde, bir adalet içinde yap.

Allah'a olan şükrünü unutma.

İsyanını sabra çevir.

Gönlünü Allah'a rabıta ederek sabret.

Varlığın oluşumunu ve varlıktaki işleyişi anlamaya gayret et.

Et ki seni yaratanı tanı ve her an O'na bağlılık içinde yaşa.

Lokman Sûresi 17: "Yâ buneyye ekımis salâte ve mur bil marûfi venhe anil munkeri vasbir alâ mâ esâbek inne zâlîke min azmil umûr."

Meâli: "Ey evlad! Her an Hakk'a bağlılık şuuru üzere ol. Hakikatlere ârif ol ve sakın hakikatleri inkâr etme. Sana bir şey isabet ettiğinde sabırlı ol. İşte böylece işleyişi anlamada kararlı ol."

Ey Evlad!

Sakın kendini inkâr etme.

Kendini inkâr etmek, Allah'ı inkâr etmektir.

Her varlık Allah'ı ispat eder.

Varlık kendini var etmemiştir.

Varlığı var eden, her an varlıkta tecelli edendir.

O tecelli eden bizzat, Allah'ın zâtıdır.

Bu şuura eriş ve her zaman bu şuurda yaşa.

“Emir bi'l ma'rûf ve nehiy ani'l münker” ehli olarak yaşa.

İlme, irfana yönel.

Güzel olan şeylere yönel.

Güzel hallerin olsun.

Bu hallerin yeni yetişen nesle en güzel örnek olsun.

Kötülüklerden uzak dur.

Çevreni kötülüklerle yönlendirme.

Dilinden akan sözler, karşıdaki kişinin kötülüğe meyletmesine sebep olmasın.

Atalarının söylediği gibi “dokuz düşün bir söyle.”

Allah'a teslimiyet ve tevekkül içinde ol.

Unutma Allah'a teslimiyet içinde olmak İslâm'ın hakikatidir.

İslâm şuuru ile yaşayan kimseye “Müslüman” denilir.

Müslüman olan kimse, “Emir bi'l ma'rûf ve nehiy ani'l münker” ehlidir.

Müslüman mü'min olandır.

Yâni Allah'tan emin olan kimsedir.

Mü'min, Allah'ın zâtında fâni olandır.

Allah'ın rûhunda bâki olandır.

Allah'ın nûrunu giyinendir.

Her varlığın örtüsünün nûrdan olduğunu anlayandır.

Mü'min, tüm resûl ve nebîlerin makamlarını görendir.

Muhammedî mertebeye erendir.

Muhammedî mertebe mü'min olandır, Müslüman olandır.
Hakk deryasına karışandır.
Nice mânâyâ kapı açandır.
Hakk'ın vahyinden duyandır.
Duyduğunu rahmet üzere halka bildirendir.
Halkta Hakk'ı seyredendir.
Hakk'ın nûrunu diliyle, hâliyle yansıtır.
Sevgi makamına, aşk makamına erendir.
İşte Ey evlad!
İnsanı Kâmil mertebesine erişmeye çalış.
Çevrene hakikatleri hissettirmeye çalış
Öncelikle kendin insanlara örnek ol.
Ol ki gönüllere merhameti hissettir.

Ey evlad!
İnsanlara hiçbir zaman suratını asma.
Tevâzu içinde davran.
Asla büyüklenme içinde olma.
Lokman Sûresi 18: "Ve lâ tusair haddeke lin nâsi ve lâ temşi fîl ardı merahâ innellâhe lâ yuhıbbu kulle muhtâlin fehûr."

Meâli: "İnsanlara suratını asma, yeryüzünde böbürlene-
rek yürüme. Muhakkak ki büyüklenme, övünme hallerinde
olanların tümünde Allah sevgisi yoktur."

İçinden Allah sevgisini eksik etme.
Her zaman sevgi içinde davran.
İnsanlara kırıcı davranma.
Suratını ekşitme.

Yürürken kibir ve gurur içinde olma.

Büüklük hallerinden hep uzak dur.

Asla gösteriş içinde olma.

Riyaya düşme.

Konuşurken asla ve asla övünme.

Yaptıklarını övünerek anlatma.

“Ben böyle biliyorum” deme tevâzusunda dur.

Başkasının anlattığına sakın muhalefet etme.

“Benim görüşüm de böyle” de ve tenezzülle davran.

Senin bildiğin doğru olmayabilir.

Karşındaki kişiyi dinlersen, kendi bildiğinle tartarsan, anlatılanın ilme dayalı olup olmadığını anlama kapısını açarsın.

Ama kendi bildiğinin inadında durursan, kendini bildiğine hapsetmiş olursun.

O zaman başkalarından gelen, Allah’ın lütuflarına kendini kapatmış olursun.

Onun için her zaman dinleyici ve analiz edici ol.

Konuşurken, konuştuğun bilgilerin ilimde karşılığı varmı buna dikkat et.

Kur’ân’da ne güzel bildirilir, “ilim ifade etmeyen bilgileri konuşma, ardına düşme.” (İsrâ Sûresi 36)

Her zaman öğrenme duygusuyla yaşa.

Talebelik hüviyetinden bir an bile ayrılma.

Konuşurken kendi bildiğinin inadında durma.

Konuşurken karşındaki kişiyi sakın cahil görme.

Herkesin bir şekilde bildiği şeyler vardır, bu duyguyla konuş.

Konuşurken sesini yükseltme.

Sesini yükseltmekle, söylediğin doğru demek değildir.

Konuşurken bilmişlik hissi vererek konuşma.
“Böyle tespit ettim” diyerek, tevâzû içinde konuş.
Biri konuşurken onu can kulağıyla dinle.
Bir sohbet gittiğinde dinle ki gönlün başka kapıları
açsın.
Birini dinlerken başka bir şey düşünme.
Birini dinlerken onun eksik gediğini arama.
Birini dinlerken onu tartma.
Muhalefet ederek dinleme, anlamak için dinle.
Birini dinlerken yüzünden samimiyeti eksiltme.
Tüm kalbinle dinle ki anlatılanlardaki derslere eresin.
Yüzünden tebessümü eksiltme.
İnsanlara ümit verenlerden ol.
Asla büyüklenme.
Asla övünme.
Bil ki sen bir sineğin kanadını bile halk edemezsin.
Bundan dolayı tevâzudan asla ayrılma.
Çevrene her zaman iyilik içinde ol.
Yaptığın iyilikleri unut ki onlarla gururlanma duru-
muna düşme.
Hatalarını asla unutma.
Hatalarını hep sıcacık tut ki bir daha yapma durumun
olmasın.
Hatalarına dönmemek için hep tövbe şuurunda dur.
Sakin kimsenin gönlünü kıracak, söylemin ve eylemin
olmasın.
Bil ki bir gönül yıkmak, ilâhî kapıları kapatır.
“Gönül yıkan Kâbe yıkar” demişler.
“Gönül yıkanın iki dünyada yeri olmaz” demişler.

“Sakın gönül yıkma, Allah’ın gücüne gider” demişler.
Gönlünü kavga ile meşgul etme.

Kavga ortamında büyüyen çocuğun, büyüdüğünde sözleri, genelde kavga ve fâsıklık üzere olur.

Huzur ortamında büyüyen çocuğun sözleri ise hep sevgi ve huzur üzere olur.

Ey evlad!

Konuşmana dikkat et.

İnsanları saygıyla dinle.

Lokman Sûresi 19: “Vaksid fî meşyike vagdud min savtik inne enkerel asvâti le savtul hamîr.”

Meâli: “Tevazulu bir şekilde yürü. Sesini yükseltme. Doğrusu sesini yükselterek, başka sesleri bastırmak doğru değildir.”

İnsanların konuşmasına izin ver.

İnsanları dinle, anlamaya çalış.

Birinin sözünü kesme.

Sesini yükselterek kimsenin sesini bastırma.

Sesini yükseltme.

Bağırıp çağırma.

Bil ki sesini yükselten, bağırıp çağıran içsel öfkeleri olan kişidir.

Bağırıp çağıran, bir şeyleri örten kişidir.

Bağırıp çağıran, kendini haklı göstermeye çalışan kişidir.

Bağırıp çağırmakla haklılığını ispat edemezsin.

Zaten bir kimseye de haklılığını ispat etmek derdin olmamalı.

Senin derdin, Hakk’ı ve hakikati anlamak olmalı.

İnsanlarla konuşurken onların konuşmasını kesme.
İnsanları anlamak için sessizce dinle.
Öğrenmek istiyorsan sus ve dinle.
Bağırıp çağırmakla, sesini yükseltmekle, başkasının sesini kesmekle, hakikate eremezsin.
Bağırıp çağıran duyamaz, düşünemez, anlayamaz.
Bağırıp çağırmak, tartışmaktır.
Tartışmakla da hakikate erişilmez.
Birini dinlerken sözünü kesme, ille de ben konuşacağım duygusundan kurtul.
İnsanların konuşmasına izin ver.
İnsanları dinle, anlamaya çalış.
Birinin sesini kesme, ona sesini yükseltme.
Sesini yükselterek kimsenin sesini bastırma.
Tevâzulu davran.
Tevâzu içinde dinle.
Tevâzu içinde sor.
Bağırıp çağırma.
Bilmişlik ısrarında olan kimsenin gözleri varlığa hikmet nazarıyla bakamaz.
İlle de benim bildiğim doğru inadında durma, ya senin bildiğin hakikat değilse.
Başkasını dinle ki düşünesin, araştırasın.
Sesini yükselten, bağırıp çağıran kimse, gönlünü öğrenmeye kapatmış olan kimsedir.
O kimsenin, öğrenmeye anlamaya derdi yoktur, o kimse kendi bildiğinin inadında olan kimsedir.
Hucurât Sûresi 2: "Lâ techerû lehu bil kavli ke cehri ba'dikum li ba'dın."

Meâli: “Söylemlerinizde sesinizi yükseltmeyin, birbirinize karşı bağırıp çağırarak konuşmayın.”

Kur’ân ne güzel öğütler vermiş.

Söylemlerinde sesini yükseltme.

Hiç kimseye karşı bağırarak konuşma.

Bil ki boş testiden, boş tenekeden, boş bardaktan çok ses çıkar.

Dolu bardaktan, dolu testiden, dolu tenekeden farklı ses çıkar.

Bağırıp çağırmanın içinde; kin, nefret, düşmanlık vardır.

Onlar çevrelerine zarar verirler.

Onların anlamaya, düşünmeye gönülleri yoktur.

Onlar Allah’ı anlamaktan uzaktırlar.

Munâfıkûn Sûresi 4: “Ve izâ reeytehum tu’cibuke ecsâmuhum ve in yekûlû tesma li kavlihîm ke ennehum huşubun musennedeh yahsebûne kulle sayhatin aleyhim humul aduvvu fahzerhum kâtelehumullâhu ennâ yûfekûn.”

Meâli: “Onları gördüğün zaman, onların görünüşleri ve eğer söylediklerini dinlersen, onların sözleri seni şaşırtır. Sanki onlar biliyor gibidirler, ama onlar bir şuarsuzluk içinde söylediklerinin mânâlarını anlamaktan uzaktırlar. Hep zanlarına dayanırlar. Onlar kendilerini haklı göstermek için bağırarak konuşurlar. Onlar hep bir düşmanlık içindedirler. Onlar hep zarar veren hâller içindedirler. Onların tüm o hallerinden sakın. Onlar Allah’ı anlamaktan uzaktırlar.”

Âyette belirtildiği gibi, biliyorum zannında olmak doğru değildir.

Bu zanda kalırsak, kendimizi haklı göstermek için bağırarak konuşma durumuna düşebiliriz.

Bilmişlik zannıyla hareket eden kimseler, tartışır, kavgaya ederler.

Oysa ilim yolunda tevazu içinde dinlemek, anlamaya çalışmak vardır.

Kavga olan ortamdan uzak durmak gerekir.

Bağırıp çağıran kimselerin yanından sessizce ayrılmak gerekir.

Aklı bilmişlik içinde olan kimseler, bağırarak konuşur.

İçlerinde kin, nefret olan kimseler seslerini yükseltirler, bağırarak konuşurlar.

Sesini yükseltenler başkalarını duymazlar.

Tartışanlar gönüllerini hakikate yönlendiremezler.

Kur'ân tartışmalardan-kavgalardan uzak durmamızı ister.

Buradaki hikmet nedir?

Kur'ân'da neden ısrarla tartışmalardan uzak durmamız bildirilir?

Neden duyduklarını ya da okuduklarını doğru bilip tartışmaya girenlerden uzak durmamızı tavsiye eder? Hatta adeta emreder.

Tartışma içinde olanın akli ne ile meşguldür?

Tartışma içinde olmanın amacı ne olabilir?

Kur'ân, okumayı, araştırmayı, varlığı incelemeyi, tefekkür etmeyi yâni eşyaya bakıp fikir üretmeyi, çevremize faydalı olmayı, iyi insan olmayı tavsiye eder.

Ve kavgadan, tartışmadan, kötülük etmekten, kibirden, şan-şöhret içinde olmaktan, makam-mevki derdine düşmekten uzak durmayı tavsiye eder. Adeta emreder.

Peki, Kur'ân bize neden kavgadan-tartışmadan uzak durmamızı emreder?

Ve kavga ortamlarından uzak durun, oradan ayrılın ve ayrılırken de güzellikle ayrılın der.

Ankebût Sûresi 46: "Ve lâ tucâdilû ehlel kitâbi."

Meâli: “Kendi inancını haklı görüp, başkalarını hor görenlerle tartışmayın.”

Mü'min Sûresi 56: “İnnellezîne yucâdilûne fî âyâtillâhi bi gayri sultânin etâhum in fî sudûrihim illâ kibrun mâ hum bi bâligîh festeiz billâh.”

Meâli: “Bir delil olmaksızın, Allah'ın âyetleri hakkında tartışmaya giren kimseler ise, onların gönüllerinde kibir vardır. Onlar hakikatlere ulaşacak olanlar değildir. Bu hallerden Allah'a sığın.”

En'âm Sûresi 68: “Ayetlerimiz hakkında bir kavga hâlinde olan kimseleri gördüğünde, artık onlardan uzak dur. Hatta o hakikatlerin dışındaki konuşmalardan da. Bir kavga hâlinde olanlardan da uzak dur. Fakat şeytani hâller bunu sana unutturabilir. Artık hakikatleri anmaktan uzak olan kimselerle oturma. Kötülük hâllerinde olan kimselerle birlikte hareket etme.”

Müzzemmil Sûresi 10: “Söylenen şeylere sabret ve onların yanından ayrılacağın zaman güzellikle ayrıl.”

Tartışmaya girmeyin, tartışmalardan uzak durun âyetleri bizlere muhteşem hikmetler sunuyor.

Tartışma ortamları, gönülleri kibirle, bilmişlikle, küçük görmekle, öteki görmekle, hor görmekle kirletir.

Böylelikle gönüller; ilmi araştırmalardan, ilmi hakikatlere ulaşmaktan, varlığı tanımaktan, ilimsel değerler ortaya koymaktan uzaklaşır ve kavga-tartışma haliyle kirlenir.

Yâni yukarıda da belirtildiği gibi gönüllerdeki hâl kavga-tartışma hâli oluyor, hakikati öğrenme gayesi ise derinlerde kalıyor.

Onun için Kur'ân bizlere muhteşem bir ikâz yapıyor.

“Gönüllerinizi kavga-tartışma ile değil, hakikatleri anlama gayretiyle meşgûl edin” diyor.

Gerçek cihat da aslında budur.

Kâinatın değerlerini anlamak için bir mücadele içinde olmanın adıdır cihat.

Ufacık çocuklar tartışma- kavga ortamında büyüdüğünde, bir bilmişlik, ego, gurur, küçük görme ve dışlama gibi hallerin içine düşer.

Ve bilimsel değer üretmeyi amaç edinmez, kavga içinde olup bilmişlik hâli sergiler.

Beyinleri kavga- tartışma hâli ile kirletirsek, bilimsel düşünceler gelişmez.

Tartışma içine düşen kimselerin içinde, kin, nefret, ayrımcılık duyguları oluşur.

Tartışma ortamları, kendi bildiğini doğru bilme kavgasının olduğu yerdir.

Yâni iddialaşmanın olduğu yerdir.

Kur’ân’da iddialaşmayın, tartışmayın diye bildirilmesinin hikmeti budur.

İddialaşmanın olduğu yerde, başkasının bildiği, kültürü, inancı hor görülür.

Orada kişiler kâfir ilan edilir ve hedef gösterilir.

Tartışma içine düşen kimseler; düşünmekten, araştırmaktan uzaklaşır.

Sadece iddia içinde kalır.

Yâni tartışma ortamları kişilerle kavga ortamıdır.

Bilimsel değerleri anlama, sorgulama ortamı değildir.

Onun için Kur’ân bizlere “tartışmalardan-kavgalardan uzak durun” der.

“Tartışma ortamlarından hakikat çıkmaz sadece kibir halleri oluşur” der.

Ve “gönlünüzü düşünmeye, araştırmaya, hakikatleri anlamaya açmalısınız” der.

Bunun için Kur'ân bizlere tartışmalardan-kavgalardan uzak durun diyor.

İşte ey evlad!

Tartışmalara girme

Kimsenin sözünü kesip iddialaşma.

Bil ki ilmî gönül taşıyan, samimi olarak hakikatlerin arayışında olan kimse, tartışmalardan uzak durur.

Bilmişlik içinde olmaz.

Hiç bir fikri küçük görmez.

Ayrımcılık içinde olmaz.

Saygı ve sevgisini hiç kaybetmez.

Kişilerin inançlarına kültürlerine saygı duyar.

Kişilerin sözlerine takılıp kalmaz.

Kimsenin ardından konuşmaz.

Kimseye kötü gözle bakmaz.

İçinde hasetlik, fesatlık, kibir halleri taşımaz.

İşte evlad! Bağırıp çağırınlar, doğanın sesini duymaktan uzak olanlardır.

Gönlü hakikatlerle dolu olan kimse ise, sesini yükseltmez.

Kimseye karşı bağırır.

İnsanları tevâzu içinde dinler.

Onları anlamaya çalışır.

Onlara belli bir ölçü içinde anlatmaya, düşündürmeye çalışır.

Çocukların yanında, bağırarak konuşmak, çocukların da öyle olmasına yol açabilir.

Çocuklara örnek olmak için, sesimizi yükseltmeden konuşmalıyız.

Kimseye bağırıp çağırmadan konuşmalıyız.

Karşımızdaki kişiyi dinlemeliyiz, bunu da çocuklarımızı öğretmeliyiz.

Karşımızdaki kişiyi anlamaya çalışmalıyız.

Öncelikle doğadan gelen sesleri dinlemeyi çocuklara öğretmeliyiz.

Doğadan gelen seslenişi kendimiz de gönül kulağıyla duymaya çalışmalıyız.

Bil ki susan duyar.

Bil ki duyan düşünür.

Bil ki düşünen anlar.

Bil ki anlayan şahit olur, hakikate erişir.

Bil ki hakikate eren kâmil insan olur.

Bil ki Lokman Hekim kâmil insandan olur.

Ey evlad!

“Haşyetihî muşfikûn-şefkâtli, saygılı ol.”

Çevrene karşı saygılı ol.

Şefkâtli davran.

Saygı içinde, sevgi içinde ol.

Baktığın her varlıkta Hakk'ı görerek hareket et.

Unutma hiç birimiz kendimizi var etmedik.

Hepimiz bir var edicinin farklı farklı tezahürleriyiz.

Bitkilere, hayvanlara, insanlara saygını göster.

Herkese belli ölçüler içinde, abartmadan saygını göster.

İnsanlara yargısız yaklaş.

Kimseyi yargılama, kimseye hor bakmadan yaklaş.

İnsanların düşüncelerine, fikirlerine, saygı göster.

Sen de düşüncelerini, ilmi değerlere dayalı olarak, belli bir edep içinde sun.

Kimseyi cahillikle, avamlıkla suçlama.

Bil ki her insanın bedeninde olan hücrelerin, dokuların ilmi bir hafızası vardır.

Beden bu hafızaya dayalı işler.

Yâni bedenin işleyişinde asla cahillik yoktur.

Allah'ın ilmi tecellisi vardır.

Mesela gözlerin oluş ve işleyişinde asla cahillik yoktur.

Onlar kendi kaderinin fitratının tecellisini ilmî olarak yerine getirir.

İşte bundan dolayı kendini asla bilmiş görme, insanlara bilmişlik hâliyle yaklaşma.

Başkasına da cahil deme.

Hiç unutma, Allah'ın sonsuz ilmi karşısında senin bilgin hiç ölçüsündedir.

Ve yine hiç unutma, senin edindiğin bilgi sana ait değildir, varlığa aittir.

Varlık da Allah'a aittir.

Onun için her zaman varlığa saygılı davran, şefkâtli davran.

Bir konuda bilgini; tevâzu içinde, tane tane, konudan dağılmadan anlat.

İnsanların inançlarına, ibadetlerine, ibadethanelerine saygını göster.

Unutma ki herkes kendi anne babasından gelen inanca uyar, ona göre davranır.

Saygını göster, şefkâtini göster.

Unutma her varlığın sahibi Allah'tır.

Allah, her varlıkta kendini gösterir.

Hiç unutma! Varlığa olan saygı, varlıkta olan Allah'a saygıdır.

Saygılı ol, şefkatli ol.

“Önce ben” deme.

“İlle de ben” deme.

“Biz de, hepimiz de, Allah” de.

Neden, ille de ben diye yaşarız?

Neden, önce ben egosuna esir oluruz?

Neden, insanların sözünü keseriz?

Neden, kendimizi bilmiş sayarız?

Neden, birilerini cahil, avam olarak niteleriz?

Neden, birbirimize karşı anlayışlı olmayı yitirdik?

Neden, her yerde “önce ben” egosuna göre hareket ediyoruz?

Neden, “benim bildiğim doğru karşımdakinin yanlış” egosuna düşeriz?

Neden, dünya hayatına aldanır, dünyanın çıkarına esir düşeriz?

Neden, başkasının inancına, ibadetine saygı duymayız?

Neden, “benimki doğru onunki yanlış” deriz?

Neden her alanda “ille de ben, önce ben” derdine düştük?

Neden bu hâle düştük?

Neden saygıdan, sevgiden uzaklaştık?

Yoksa saygı, sevgi, şefkât nedir hiç bilemedik mi?

Allah'ı bilen insan, hiç saygısız olabilir mi?

Allah'ı bilen insan, hiç şefkâtsiz olabilir mi?

Her varlıkta Allah'a nazar eden insan, hiç sevgisiz davranabilir mi?

Bunları hep düşün!

Allah’a bilenler, O’na teslimiyet içinde olanlar, şefkâtlidirler, saygılıdırlar, sevgi içindedirler.

Enbiyâ Sûresi 28: “Ve hum min haşyetihî muşfikûn.”

Meâli: “Onlar şefkâtlidirler, saygılıdırlar.”

Çünkü onlar her varlıkta Hakk’a nazar ederler.

Varlığa olan saygının Allah’a olduğunu bilirler.

Tüm bedenlerin sahibinin Allah olduğunu bilirler.

Onlar, hiç kimseye zarar vermezler.

Onlar, dünya hayatının çıkarına esir olmazlar.

Onlar, kendi çıkarları için başkalarına zarar vermezler.

Hadîd Sûresi 20: “Ve ma el hayâtud dunyâ illâ metâul gurûr.”

Meâli: “Yaşamınızda sadece kendi çıkarınız ve egonuz içinde olmayın.”

Birbirimize şefkâtlı davranalım.

Birbirimize saygı içinde davranalım.

Birbirimizin sıkıntısında koşalım, beklentisiz yardım edelim.

Kimseyi hor görmeyelim.

Hiçbir varlığa zarar vermeyelim.

Sokaklarda birbirimize selam verelim, tebessüm edelim.

Hastalara, kimsesizlere, ihtiyacı olanlara koşalım.

Saygılı olalım, şefkatli olalım.

Birbirimizi saygıyla dinleyelim, anlamak için dinleyelim.

İçimizdeki yargıları yok edelim.

Hiç unutmayalım; içimizde yargı olduğu müddetçe, birbirimize karşı saygılı olamayız, şefkâtlı olamayız.

İçimizde yargı olduğu müddetçe, saygılı gibi görünen her davranış, gerçek değildir, sahtedir.

İşte ey evlad! İçine zerrece yargılamanın, ötelemenin duygusunun düşmesine izin verme.

Böyle bir durumda hemen Allah'a sığın, tövbe et.

Ey evlad!

Yerlere göklere hikmet üzere bak.

Varlığın birbiriyle bağını anlamak için bak.

“Elem terev ennellâhe sehmare lekum mâ fîs semâvâtî ve mâ fîl ardı.” (Lokman Sûresi 20)

Bak çevrene, yaşaman için her şey sana yardım ediyor.

Aldığın nefesi bir düşün!

Hava, senin nefes alman için sana yardım ediyor.

Ağaçlar sana oksijen sunuyor.

Ağaçlar sana meyve sunuyor.

Bitkiler senin için gıda sunuyor.

Su, senin bedeninin dörtte üçünü oluşturuyor.

Su, senin yaşaman için sana akıyor.

Gökten yağın yağmur, toprak için rahmet oluyor.

Toprak sana çeşit çeşit gıda sunuyor.

Güneşe bak, ışıyla sana yaşam sunuyor.

Aya bak, yıldızlara bak, hepsi beden için sana ne güzel etkiler sunuyor.

Yaşadığın dünyayı düşün, seni besliyor, büyütüyor, sana analık yapıyor, sana babalık yapıyor.

Hayvanları düşün, sana nice hizmetler ediyorlar.

Çiçekleri düşün, renk renk çiçekleriyle sana nice güzellikler, ilaçlar, sunuyorlar.

Arıyı düşün, çiçek çiçek dolaşarak meyvenin oluşumunda, bal yapmasında, senin besin bulmada nice yardım ediyor.

Başını kaldır, şöyle doğaya bir bak, herşey sana yardım ediyor.

Şimdi düşün, hava, toprak, su, ateş sana yardım ediyorken...

Doğa, sana yardım ediyorken...

Güneş, Ay, yıldızlar sana yardım ediyorken...

Sen çevren için, insanlar için ne yapıyorsun?

İnsanlara iyilikler için mi yardım ediyorsun, kötülükler için mi yardım ediyorsun?

Allah bizleri, birbirimize yardım edelim diye halk etti.

“Asla kötülükler için yardımlaşmayın” diye bildirdi.

“Yardıminız iyilikler için olmalı” diye bildirdi.

Mâide Sûresi 2: “Ve teâvenû alel birri vet takva ve lâ teâvenû alel ismi vel udvânî.”

Meâli: “İyilikler üzere yardımlaşın, asla kötülükler üzere yardımlaşmayın, düşmanlık içinde olmayın.”

Şimdi düşünelim!

Birbirimize yardım ediyor muyuz?

Ediyorsak, iyilik için mi, kötülük için mi?

Bir dedikoduya ortak olmak, nasıl bir yardımdır?

Biri hakkında gıybet etmek, çevremizde olan insanlara nasıl bir yardımdır?

Gıybet, dedikodu, kötülüğün yayılmasına yardımcı olmaktır.

Bir kimsenin inancını aşağılamak, onu hor görmek, onu kâfir ilan etmek, fitneliğin yayılmasına yardımcı olmaktır.

Kur’ân; “fitnelik öldürmekten daha tehlikelidir” diye bildiriyor. (Bakara Sûresi 191)

Toplumda kargaşalık, kaos çıkarmak fitnelik değil midir?
Dedikodu, gıybet, hasetlik, fesatlık, fitnelik değil midir?
Birinin, birine kötülük yapması için yardım etmek zalimlik değil midir?

Yardım, iyiliklere kapı açmalıdır.

Gönlü temiz olanlar, iman sahibi olanlar, iyilikler üzere yardımlaşırlar.

Kötülükler üzere yardımlaşanlar, iman sahibi değildirler, onlar sadece kendi çıkarları için yaşarlar.

Hazreti Muhammed; “komşun aç iken tok yatmayın, birbirinize yardım edin” diyerek, yardımın önemini bildirmiştir.

İhtiyacı, sıkıntısı, karamsarlığı, umutsuzluğu olan bir insana, hiçbir şey beklemeden yardım etmek, Allah’ın rızasına uymaktır.

Bir kimseye yardım edene, elbette Allah da ona yardım eder.

Hacc Sûresi 40: “Le yansurennallâhu men yansuruh.”

Meâli: “Elbette Allah, bir kimseye yardım edene, yardım eder.”

Yardım etmek, insan olmaktır.

“Nas” makamına erenler, insan olurlar.

İnsan olanlar, “Nasr” makamına ererler.

Nasr makamına erenler, yardım etmenin ulviyetine ererler.

İnsan niçin yaratıldığını bilmelidir.

İnsanlar birbirine yardım etmeli, birbirlerinin sıkıntılarını çözmelidir.

İnsan olarak yaratılmanın hikmeti budur.

Hucurât Sûresi 12: “Ey insanlar! Biz sizi, bir erkek ve bir kadından yarattık ve halklar halinde, kabileler halinde çoğalttık, birbirinizi tanımanız ve yardım etmeniz için.”

Sıkıntılar içinde olan insanlar her zaman vardır.

Karnı aç olanlar, işsiz olanlar, umutsuz olanlar her zaman olacaktır.

Hasta olanlar, çaresiz kalanlar, umutsuzluğa, karamsarlığa düşünler her zaman olacaktır.

Gelin, birbirimize umut olalım.

Gelin, birbirimize iyilikler üzere yardım edelim.

Gelin, çevrimizde ihtiyaç sahiplerine yardım edelim.

Bilelim ki yardım edersek yardım buluruz.

Kimseye, fakir, muhtaç, kimsesiz, diye bakmadan yardım edelim.

Kimseye hor bakmadan, onları utandırmadan yardım edelim.

Kâmil insanlar ne güzel söylemiş; “iyilik et denize at balık bilmezse hâlik bilir.”

Hepimiz çaresizliğe düşeriz, o anda o çaresizlikten kurtulmak isteriz.

Çaresize yardım etmek, ona elini uzatmak, ona moral olmak, Allah’ın rızası üzere hareket etmektir.

Hazreti Muhammed; “bir tebessüm bile ibadettir, yardımdır” diye bildirmiştir.

Ve şunu asla unutmayalım, gönlünde Allah sevgisi, şuuru olan insan zengin insandır.

Gönlünde Allah sevgisi, şuuru olmayan insan, paralar içinde olsa da fakir insandır.

Asıl yardım, Allah’ın ne olduğunu hissettirmek, ona şahit ettirmektir.

Gelin, birbirimize yardımcı olalım.

Çaresize çare olalım.
Umutsuza umut olalım.
Karanlıkta olana güneş olalım.
Allah sevgisini hissettirelim, birbirimizi güçlü kılalım.
İşte ey avlat! İyiliğini yardımın değerini asla unutma.
Tüm varlığın sana yardım içinde olduğunu unutma
Bundan dolayı sen de çevrene her zaman hayr üzere
rahmet üzere yardımcı ol.

İşte evlad!
Her varlıkta Allah'ın olduğunu bilerek yaşa.
Nereye bakarsan bak, orada Allah'ın vechî cemâli vardır.
Varlığın sûretinde kalma, özüne bak.
Sûretler gelir geçer, her an değişir.
Ama değişmeyen, bâki olan Allah'tır.
Sakın zerre kadar da olsa zulmün içinde olma.
Hiçbir kimseye zerre kadar da olsa kötülük yapma.
Hazreti Muhammed'i, diğer resûl ve nebileri sakın
unutma.

Onların insanlık için mücadelesini sakın unutma.
Zamanın Lokman Hekimi olan Hazreti Muhammed, bu
âlemde göçmeden önce ne güzel öğütler vermiş.
İşte o gönlü rahmet dolu güzel insanın öğütlerinden
bazıları.

“Ey insanlar!
Size sunulan sözleri iyi anlayın.
Sizlerle bir daha bir araya gelip gelemeyeceğimi bi-
lemiyorum.

Ey insanlar!

Günlerinizi, aylarınızı, her anınızı, size verilen ömrün değerini bilin.

Yaşadığınız çevrenizin değerini bilin.

Canlarınızın, mallarınızın, sahibini bilin.

Edep, tevazû, Hakk yolunda dosdoğru, adalet içinde yaşayın.

Kendinizi ve çevrenizi tacizden koruyun, siz de taciz içinde olmayın.

Ey gönül dostlarım!

Muhakkak ki siz, vücûdunuzun sahibine bir gün gelip döneceksiniz.

Yaşamınızda, yaptıklarınızdan dolayı kendinizi hep sorgulayın.

Sakın benden sonra, hakikatlerden uzaklaşmayın, bâtil alana dönmeyin ve birbirinize asla zarar vermeyin.

Bu vasiyete kendiniz uyun ve burada bulunmayanlara da iletin.

Ola ki burada bulunan bir kimse, bunları daha iyi anlayan bir kimseye ulaştırabilir.

Ey Halk'ta Hakk'a nazar eden dostlarım!

Emaneti sahibine verin.

Riba içinde olmayın, yâni vücûdunuzun sahibi olan Allah'ı idrak edin, o vücûda benim demeyin.

Kimsenin hakkını yemeyin, asla zulüm etmeyin, kendinize de zulüm ettirmeyin.

Ey gönül dostlarım!

Bâtıl olan adetlere dönmeyin, aslı olmayan şeylere uymayın.

Kin ve nefret gibi sizin düşmanınız olan şeylere dönmeyin, kan davası gütmeyin.

Ey insanlar!

Muhakkak ki, kendindeki şeytani halleri anlayıp, onu esir eden, artık o dürtülere uymaz.

Lâkin dikkat etmezseniz, ufacık da olsa o dürtüye uyarmanız, o hâle kapılır giderseniz. .

Hakikatten ayrılmamaya özen gösterin, o şeytani dürtülerden her zaman sakının.

Ey sözlerimi duyanlar!

Kadınlar insandır, kadın erkek eşittir.

Yaşadığınız toplumda, onların haklarını verin, onlarla aynı haklara sahip olun.

Her zaman insan haklarını gözetin, bu hususta Allah'ın adaletinden uzaklaşmamanızı, fenalara düşmemenizi tavsiye ederim.

Kadınlar ve erkekler birbirine emanettir, her ikisi de birbirinin namusunu korumakla mükelleftir.

Ey mü'minlik makamına gelenler!

Siz, her varlığın okunacak olan bir kitâb olduğunu ve her varlıktaki işleyişin Allah'ın sünneti olduğunu anladınız.

Bu şuurdan asla ayrılmayın, hakikate giden yolun bu olduğunu öğrenin.

Buna uyanlar hakikat yolundan asla şaşmazlar.

Ey mü'minlik makamına gelenler!

İslâm üzere yaşayan tüm varlığı bir kardeş bilir.

Ve yaşantısını bu kardeşlik üzere yaşar.

İslâm üzere yaşayan, kimsenin malına, canına asla göz dikmez, kimseye zarar vermez.

Müslüman üzere yaşayan, yardımlaşır, paylaşır.

Ey insanlar!

Cenab-ı Hakk her insana, hakikatleri anlayacak şuurunu vermiştir.

Hakikatleri onun bedeninde ona sunmuştur.

Her insan, hak üzere yaratılmıştır ve ona hakkı sunulmuştur.

Ey insanlar!

Vücûdlarınızın sahibi birdir.

Hepinizin kaynağı birdir.

Hepiniz üflenmiş bir rûhtan bedenlendiniz.

Hepiniz topraktan şekillenip geldiniz.

Birbirinizden asla üstün değilsiniz.

Bir millet bir millettense asla üstün değildir.

Tenlerinizin renkleri farklı olsa da, asla birbirinizden üstün değilsiniz.

Sadece takva üzere olun, yâni fenalardan sakının asla Allah'a ortak koşmayın.

Hepiniz Allah'ın kulusunuz.

Sorumluluklarınızı, Allah'ın adaleti üzere, ilim üzere, eşitlik üzere yerine getiriniz.

Kimseye haksızlık yapmayın, kimseyi haksız yere suçlamayın.

Kimsenin suçunu kimseye yüklemeyin.

Baba suçlu olsa oğlunu, oğlu suçlu olsa babasını suçlamayın.

Allah'a karşı fenalardan sakının, asla Allah'a ortak koşmayın.

Haram yemeyin, bir cana kıymayın.

Kimsenin hakkına göz dikmeyin, hırsızlık yapmayın, çalıp çırpmayın.

Öldürmeyin.

Asla kendi şahsi çıkarlarınız için zannınıza uyup, başkasını kullanmayın.

Ey İnsanlar!

Haddi aşmayın.

Dinin hakikatini iyi öğrenin.

Sizden önceki topluluklar haddi aştıkları için yok olup gittiler.

Ey İnsanlar!

Bu mesajıma sahip çıkın.

Burada bulunanlar, burada bulunmayanlara mesajımı iletin.

Belki burada bulunmayanlar, bu mesajı duyduklarında bu sözlerin derinliğini daha iyi anlayacaklardır.

Allah'ın hakikatlerini gücüm yettiğince size bildirdim.

Şahit ol Ya Rabb! Şahit ol Ya Rabb! Şahit ol Ya Rabb!

İşte ey evlad! Hazreti Muhammed'in bu güzel öğütlerini sakın unutma.

Ey evlad!

İnsan âlemlere rahmet için gönderilmiştir.

Her zaman her yerde hangi durumda olursan ol, çevrene rahmeti hissettir.

Enbiyâ Sûresi 107: "Ve mâ erselnâke illâ rahmeten lil âlemîn."

Meâli 1: "Seni âlemlere rahmet olmaktan başka bir şey için göndermedik."

Meâli 2: "Biz seni bütün her şeye rahmet ile davranmandan başka bir şey için açığa çıkarmadık."

Ey evlad!

Sende Lokman damarı vardır.

Bu damarın filizlenmesi, senin insanlara faydalı olman içindir.

İnsanlarda açığa çıkan hastalıklara derman olabilmek için, Lokman damarının filizlenmesi gerekir.

Bundan dolayı yönünü her zaman doğaya çevir.

Doğadan sana seslenen bitkileri duy.

Doğadan sana seslenen hayvanları duy.

Doğadan gelen her türlü sesin hikmetleri vardır.

Bil ki her bitkinin insanlarda açığa çıkan hastalıklara şifası vardır.

Bitkilerin renklerine gönlünü çevir.

Her çiçeğin renk renk oluşunun hikmetleri vardır.

Bitkilerin, kabuklarının, yapraklarının, çiçeklerinin, meyvelerinin nice faydaları vardır.

Gönlünü her zaman doğa ile birleştir.

Oradan nice hikmet dolu seslenişler gelir.

Sakın bu seslere gönlünü kapatma.

Bil ki gönül kibirle kapanır.

Bil ki gönül zalimlikle kapanır.

Bil ki gönül kendini yüce görmekle, başkasını hor görmekle kapanır.

Fitnelikle, hasetlikle, fesatlıkla, çekiştirme ile kapanır.

Gönlün açık olursa, insanlara şifa olursun.

Gönlün kapalı olursa insanlara zarar verirsin.

Allah seni insanlara faydalı ol diye yarattı.

SON DEĞERLENDİRME

Bu kitabımızda her insanda olan Lokman damarını anlamaya çalıştık.

Lokman damarına erişenlerin, etrafına ne kadar şifâ olduklarını anlamaya, anlatmaya gayret gösterdik.

Lokman makamına erenlerin, rahmet üzere davrandıklarını anladık.

Lokman Hekimler Kâmil kişilerdir.

Onlar, Allah'ı bilenlerdir.

Her yerde Allah'a nazar edenlerdir.

Her varlıkta Allah'ın tecellilerine rabıta olanlardır.

Her an Allah'a teslimiyet ve tevekkül içinde olanlardır.

Her varlığın oluş hikmetlerine ve onlardan sunulan himmetlere erişenlerdir.

Rahmet makamına eren kimselerdir.

Onlar çevresindeki insanlara karşılıksız koşarlar.

Hastalara derman olurlar.

Çaresizlere umut olurlar.

Çocukları, doğayı okumaya yönlendirirler.

Çocukların ilim ve edeb üzere yetişmesine yardımcı olurlar.

Onlar Kâmil kimselerdir.

Kâmil kimseler, çevrelerine iyi davranan, insanların huzuru için uğraşan kimselerdir.

Kâmil insanların bedenlerinden akan enerji rahmet enerjisidir.

Onlar Allah'ı hatırlatırlar.

Onların yanında bulunduğumuzda, dünyalık sıkıntılarımız azalır.

Dünyalık sıkıntılarımızı aşmak için kendimizi azimli hissettirirler.

Kâmil kimselerin etrafında bulunanlar, hayata daha güçlü sarılırlar.

Onların gönülleri Allah ile meşguldür.

Onların gönülleri hakikatleri anlamak ile meşguldür.

Onlar, dünyanın malına, mülküne, şanına, şöhretine esir olmazlar.

Onların gönülleri Allah'a teslim olmuştur.

Onların aklına zerrece birini hor görmek gelmez.

Onların aklına zerrece birine zarar vermek gelmez.

Onların gönüllerine birini kandırmak, birine çıkar için davranmak asla gelmez.

Her insan rahmet makamına erebilecek kabiliyette halk edilmiştir.

Her insan, rahîm olan rahmân olan Allah'ın yolunda olmalıdır.

Allah'a her an teslimiyet ve tevekkül içinde olmalıdır.

Kimseyi hor görmemelidir.

Hepimizin ve her varlığın vücûdu Allah'ın kürsüsüdür.

Allah hiç birimizden ayrı değildir.

İnsan bu hakikati anlamalı ve kendini tanımaya çalışmalıdır.

Bedeninde olan nice hakikatlere ermeye çalışmalıdır.

İnsanlığın huzuru için koşmalıdır.

İhtiyacı olana yardım etmelidir.

Umutsuza umut olmalıdır.

Çevresine her zaman sevgiyle saygıyla davranmalıdır.

Kimseye zerre kadar kötülük düşünmemelidir.

Merhametli davranmalıdır.

Şefkatli olmalıdır.

Her varlığın bir dili vardır.

Her varlık kendi özelliklerini konuşur.

Kendinden akan yararları bildirir.

Her bitkinin kendi dili vardır.

Her bir hayvanın kendi dili vardır.

Toprağın, suyun, ateşin kendi dilleri vardır.

Bu dillerin tamamının insanda karşılığı vardır.

Bitkilerin dillerinde insanlara şifâlar akar.

Doğa bir eczanedir.

Kimya fabrikasıdır.

Lokman olanlar yönlerini bu eczanelere döndürür, insanlık için nice ilaçları keşfederler.

İnsanda hangi hastalık ortaya çıkarsa çıksın, o hastalığın doğada bir çaresi vardır.

Hadîd Sûresi 22: “Mâ esâbe min musîbetin fîl ardı ve lâ fî enfusikum illâ fî kitâbin min kabli en nebreehâ.”

Meâli: “Dünyada bir hastalık açığa çıkmasın ki ve sizde de bir hastalık görünmesin ki, onun çaresini oluşturduk, onun çaresi varlık kitâbının içinde vardır.”

Burada da belirtildiği gibi, insanda ortaya çıkan hastalıkların çaresi doğada vardır.

İşte bunu tespit edebilmek için Lokman damarının filizlenmesi gerekir.

Çevremizde doktor, eczacı, biyolog, kimyacı olmak isteyen çocuklarımızın bu duygularını çok önemsemeliyiz.

Çünkü bu duyguların olması, çocuğun keşfetme, şifâ verme, hasta insanlara yardım etme damarının filizlenmesine yol açar.

Hastalıklara درمان arama duygusu, kişideki Lokman damarının filizlenmesinden dolayıdır.

Çocuklar hangi mesleğe ilgili ise çocukları o alana yönlendirmeliyiz.

Çünkü çocukların içinde filizlenen duygular, çocukların bir alana karşı ilgi ve alakasını gösterir.

Lokman damarı filizlenen çocuklar, hastalıkları iyileştirme, hastalıkların çarelerini arama, insan bedenine faydalı olan ve zararlı olan şeyleri tespit etme duyguları yüksek olan çocuklardır.

İşte Lokman damarı filizlenen çocukların gelecekte Lokman Hekim olacakları bellidir.

O çocukların o alanda eğitim görmesi için gayret edilmelidir.

Lokman Hekimler çevrelerine şifâ dağıtırlar.

Onlar, maneviyatları güçlü kimselerdir.

Maneviyatın gücünün şifâ olduğunu bilen insanlardır.

Onun için çevrelerine maneviyatı hissettirirler.

Maneviyat, mânâ içinde olmak demektir.

Mânâ, her varlığın kimliğinin Allah olduğunun hakikatidir.

Her varlık dışıyla içiyle Allah'ın tezâhürüdür.

İşte bu nazara erişen kişi, mânâ ehlidir.

Mânâ ehli, maneviyat içinde yaşar.

Her an Allah'a tevekkül içinde yaşar.

Allah'a sığınan, O'na tevekkül içinde yaşayan kimsenin gönlü, manevi olarak güçlü olacaktır.

O, Allah'ın lütuflarını hissettirecektir.

Gönlünde maneviyat oluşanlar, her acıyı taşımayı öğrenecektir.

Her sıkıntının hikmetine erecektir.

Maneviyatın gücü şifâdır.

Maneviyatın gücü, hastalıkları yenmek için dayanaktır.

Maneviyatın gücü, Allah'a güvenmenin hissidir.

İşte Lokman Hekimler mânâ ehilleridir.

Onların para, mal, mülk kazanma dertleri yoktur.

Onların tek duyguları, varlıktan akan nice şifâları keşfetmektir.

Onlar çalışkandırılar, gayretlidirler.

Çalışarak karınlarını doyururlar.

Onların gönülleri her dâim varlığa dönüktür.

Doğanın diline dönüktür.

Her bitkinin, her hayvanın, her nesnenin taşıdığı hikmetlere, himmetlere dönüktür.

İşte bu kitabımızda, gönlümüzce Lokman boyutunu anlamaya, anlatmaya gayret gösterdik.

Gönlünüz her dâim Allah'a tevekkül içinde olsun.

Allah'a güvenimiz tam olsun.

İlâhi aşk gönlünüzde tecelli etsin.

Hiç unutmayalım, hepimiz bir gün gelecek bu hayattan gideceğiz.

Bir gün gelecek son nefesimizi vereceğiz.

Hayatımızda elbette acılar, sıkıntılar olacak.

Hayatımızda elbette, hüznler, karamsarlıklar olacak.

Ama manevi gücümüz ne kadar güçlü ise, hüznümüz o kadar kısa sürede bitecek, karamsarlığımız o kadar kısa sürecek.

Allah'ı hiç unutmayalım.

Gönlümüz her an O'na secde içinde olsun.

O secdeden dönmeyelim.

Asıl secde, gönlün Allah'a secde etmesidir.

Gönlü secde içinde olanlar, her an Allah aşkıyla yaşarlar.

Bu aşk her an alınıp verilen nefeste kendini hissettirir.

Gönlünüz her dâim Allah duygusu içinde olsun.

Gönlünüz her dâim ilâhi aşk içinde olsun.

Gönlünüzden sevgi eksik olmasın.

Gönlünüzden ilâhi heyecan eksik olmasın.

Tevekkül ve teslimiyet içinde olalım.

Bizi yaratan, bize şekil veren Allah'ı hiç unutmayalım.

Yerlerin göklerin sahibi olan Allah'ı hiç unutmayalım.

Her bir varlığın tek olan sahibinin O olduğunu hiç unutmayalım.

Gönülleriniz çevrenize şifâ olsun.

Duygu ve düşünceleriniz her dâim rahmet üzere olsun.

Hâlinizden çevrenize her dâim rahmet aksın.

Sabırla, sükûtle kalın.

Sevgiyle, huzurla, aşkla kalın.

İsmail Dinçer

16-06-2026

